

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ TUTANAK DERGİSİ

67'nci Birleşim 1 Mart 2024 Cuma

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	199
II.- GELEN KÂĞITLAR	203
III.- YOKLAMALAR	212,262
IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR	212
A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI	212:216
1.- Malatya Milletvekili Mehmet Celal Fendoğlu'nun, Malatya'daki deprem konutlarına ve sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması	212:214
2.- Hakkâri Milletvekili Onur Düşünmez'in, Hakkâri'deki seçmen usulsüzlükleri iddialarına ilişkin gündem dışı konuşması	214:215
3.- Sakarya Milletvekili Ertuğrul Kocacık'ın, 1-7 Mart Muhasebeciler Haftası'na ilişkin gündem dışı konuşması	215:216

V.- AÇIKLAMALAR

- 1.- Kahramanmaraş Milletvekili Zuhal Karakoç Dora'nın, Türkiye'nin yerli 5'inci nesil savaş uçağı KAAN'a ilişkin açıklaması 217
- 2.- İstanbul Milletvekili Mehmet Önder Aksakal'ın, 1-7 Mart Deprem Haftası'na ve kentsel değişim sürecinin başlatılmasının zorunlu olduğuna ilişkin açıklaması 217
- 3.- Konya Milletvekili Mustafa Hakan Özer'in, Yeşilayın kuruluşunun 104'üncü yıl dönümüne ve Yeşilay Haftası'na ilişkin açıklaması 217
- 4.- Siirt Milletvekili Mervan Gül'ün, Siirt'te kentsel dönüşüm çalışmalarının başladığına ilişkin açıklaması 218
- 5.- Diyarbakır Milletvekili Mehmet Sait Yaz'ın, İslam âleminden Gazze'de yapılan zulme karşı seyirci kalanlara ilişkin açıklaması 218
- 6.- Düzce Milletvekili Ercan Öztürk'ün, Bosna Hersek'in Bağımsızlık Günü'ne ilişkin açıklaması 218
- 7.- Tekirdağ Milletvekili Mestan Özcan'ın, 1 Mart 1921'de İstiklal Marşı'nın ilk kez Meclis kürsüsünden okunmasına ilişkin açıklaması 218:219
- 8.- İstanbul Milletvekili Mustafa Kaya'nın, Sivas'ın bazı ilçelerindeki PTT müdürlüklerinin şubelere dönüştürüleceğine ilişkin açıklaması 219
- 9.- Rize Milletvekili Harun Mertoğlu'nun, Yeşilayın kuruluşunun 104'üncü yıl dönümüne ve Yeşilay Haftası'na ilişkin açıklaması 219
- 10.- Adıyaman Milletvekili Resul Kurt'un, 1-7 Mart Muhasebeciler Haftası'na ilişkin açıklaması 219
- 11.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, 1 Mart Mali Müşavirler Günü'ne ilişkin açıklaması 220
- 12.- Mersin Milletvekili Perihan Koca'nın, MİTAŞ'ta metal işçilerinin işten atılmasına ilişkin açıklaması 220
- 13.- Kayseri Milletvekili Murat Cahid Cıngı'nın, Erciyes Engelliler Kooperatifine ilişkin açıklaması 220
- 14.- Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız'ın, AKP iktidarının gaziler ve şehit aileleri arasında ayrımcılık yaptığına ilişkin açıklaması 221
- 15.- Burdur Milletvekili Mustafa Oğuz'un, 1 Mart Muhasebeciler Günü'ne ilişkin açıklaması 221
- 16.- Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez'in, ekonomik çalkantılar içinde vatandaşların taleplerinin ve beklentilerinin büyüdüğüne ilişkin açıklaması 221:222
- 17.- Kayseri Milletvekili Sayın Bayar Özsoy'un, 28 Şubat postmodern darbesine, Necmettin Erbakan'a rahmet dilediğine, Filistin'e ve 31 Mart seçimlerinde Cumhur İttifakı'nın Kayseri'deki belediyelerin tamamını alacağına ilişkin açıklaması 222
- 18.- Hakkâri Milletvekili Onur Düşünmez'in, Hakkâri'nin Derecik ilçesi Düve köyü girişine x-ray cihazı konulmasına ilişkin açıklaması 222

- 19.- Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın, dün Diyarbakır vekilinin kürsü konuşması esnasında Başkanlıkça mikrofonun kapatılmasına ilişkin açıklaması 222
- 20.- Konya Milletvekili Mehmet Baykan'ın, 1 Mart 1921'de İstiklal Marşı'nın ilk kez Meclis kürsüsünden okunmasına ilişkin açıklaması 223
- 21.- İzmir Milletvekili Haydar Altıntaş'ın, Yüksek Seçim Kuruluna ilişkin açıklaması 223
- 22.- İstanbul Milletvekili Bülent Kaya'nın, 1 Martta ne yapılmak istenip ne olduğuna, 1 Mart tezkeresine ve sonrasında Adalet ve Kalkınma Partisi Hükümetinin yaptıklarına ve "1 Mart tezkeresi geçmeliydi." diyen siyasi lider Recep Tayyip Erdoğan'a ilişkin açıklaması 223:225
- 23.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, 1 Mart Bosna Hersek'in Bağımsızlık Günü'ne, 1-7 Mart Yeşilay ve Deprem Haftalarına, İzmir Menemen Müftülüğünün "Çevreme Duyarlıyım, Değerlerime Sahip Çıkıyorum" adı altında düzenlediği programa ve İsrail'in yüz kırk altı gündür abluka ve saldırı altında tutarak Gazze'yi kıtlığa sürüklediğine ilişkin açıklaması 225:226
- 24.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, 1 Mart 1921'de İstiklal Marşı'nın ilk defa Meclis kürsüsünden okunmasına, 1-7 Mart Deprem Haftası'na ve Milliyetçi Hareket Partisinin 31 Mart 2024 Yerel Seçim Beyannamesi'ne ilişkin açıklaması 226:227
- 25.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, 2 Mart 1994'te DEP milletvekillerinin kafalarına basılarak Meclisten çıkarılmasına, 4 Kasım 2016'da gerçekleşen siyasi darbeye, 27'nci Dönemde de bazı milletvekillerinin vekilliklerinin düşürülüp tutuklandığına ve Türkiye'nin siyasi açıdan bir arpa boyu yol alamadığına, Ankara Büyükşehir Belediye Eş Başkanı adayı Gültan Kışanak'a, 1 Mart tezkeresine ve Hakkâri'nin Derecik ilçesine bağlı Düve köyünde köylülerin x-ray cihazından geçirilmesine ilişkin açıklaması 227:229
- 26.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, 1 Mart tezkeresine, 27 ve 28 Şubat tarihlerinde Resmî Gazete'de yayımlanan Anayasa Mahkemesi kararlarına, bu kararların yayımlanma sürecine ve geç yayımlanmalarının doğuracağı sonuçlara, AKP ve MHP'nin Anayasa Mahkemesi kararlarıyla ilgili diyeceklerine ve bunların torba kanunlarla Meclise getirileceğine ilişkin açıklaması 229:231
- 27.- Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu'nun, Türkiye'nin Uluslararası Adalet Divanı oturumunda Filistinlilere yönelik zulmü ve yaşanan mağduriyeti dile getirdiğine ve Uluslararası Adalet Divanından beklentisine, ramazan ayı yaklaşırken İsrail zulmünün olanca şiddetiyle devam ettiğine, Antalya Diploması Forumu'na ve amacına, AK PARTİ belediyeciliğine, seçim sonuçları belli olana kadar gece gündüz demeden çalışacaklarına ve başarıya ulaşacaklarına ilişkin açıklaması 231:232

- 28.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Kahramanmaraş Milletvekili Mehmet Şahin'in CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 259:260
- 29.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, Sakarya Milletvekili Ayça Taşkent'in 109 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 20'nci maddesi üzerinde verilen önerge hakkında yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 290
- 30.- Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu'nun, Şanlıurfa Milletvekili Dilan Kunt Ayan'ın 109 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 20'nci maddesi üzerinde verilen önerge hakkında yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 295
- 31.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, AKP'nin seçim çalışmasına her zamanki gibi gözaltı operasyonları ve tutuklamalarla başladığına ilişkin açıklaması 338
- 32.- Adalet Komisyonu Başkanı İstanbul Milletvekili Cüneyt Yüksel'in, 109 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne ve hazırlanmasında emeği geçenlere teşekkür ettiğine ilişkin açıklaması 338:339
- 33.- İstanbul Milletvekili Bülent Kaya'nın, Türkiye'de hukukun, adaletin, yoksulluğun ve yolsuzluğun en üst safhada olduğu bir süreçte yargı paketinin konuşulduğuna ve bütün milletvekillerine seçim çalışmalarında başarılar dilediğine ilişkin açıklaması 339
- 34.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, 109 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne "hayır" oyu kullanacaklarına ve nedenlerine, yerel seçimlere ve yaklaşan ramazan ayına ilişkin açıklaması 339:340
- 35.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, kabul edecekleri 109 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne, 31 Mart mahallî idareler seçimlerine, ramazan ayına ve akabinde idrak edilecek Ramazan Bayramı'na ilişkin açıklaması 341
- 36.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, 109 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne, seçim çalışmaları için yerellerine gideceklerine ve döndüklerinde nitelikli yasama yapmak için sağduyulu bir iktidar grubu bulmayı umut ettiklerine ilişkin açıklaması 341:342
- 37.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, 109 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne ve seçimin, başta TRT'nin, kamu kaynaklarını kullanan herkesin adil, şeffaf ve demokratik bir yarışa eşitlikçi bir anlayışla girerek sonuçlanmasına ilişkin açıklaması 342:344
- 38.- Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu'nun, 109 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne ve seçimlerin demokratik bir ortamda yapılmasını temenni ettiğine ilişkin açıklaması 344:345

VI.- ÖNERİLER**A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ**

1.- Saadet Partisi Grubunun, Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Bülent Kaya tarafından, gıda katkı maddelerinin sağlık üzerindeki olumsuz etkilerini ortadan kaldırmak için gerekli düzenlemelerin yapılması ve 2019 yılında gündeme getirilen Okul Gıdası uygulamasının bir an önce hayata geçirilmesi amacıyla 1/3/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 1 Mart 2024 Cuma günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

233:239

2.- İYİ Parti Grubunun, Grup Başkan Vekili Samsun Milletvekili Erhan Usta tarafından, Bursa ili Kayapa-Yenişehir fay hattının tespit edilmesiyle ilgili alınan önlemlerin ve konuyla ilgili çalışmaların araştırılması amacıyla 1/3/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 1 Mart 2024 Cuma günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

239:244

3.- DEM PARTİ Grubunun, Grup Başkan Vekili Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ve Grup Başkan Vekili Muş Milletvekili Sezai Temelli tarafından, yüksek enflasyonun yurttaşlar üzerindeki olumsuz etkilerinin azaltılması için alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla 1/3/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 1 Mart 2024 Cuma günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

244:250

4.- CHP Grubunun, Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın tarafından, 1 Mart tezkeresinin TBMM’de reddedilmesinin ekonomik, sosyal ve siyasal sonuçlarının araştırılması amacıyla 1/3/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 1 Mart 2024 Cuma günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

250:259,262,263:264

VII.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

260

1.- Kahramanmaraş Milletvekili Mehmet Şahin’in, Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit’in yaptığı açıklaması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

260:261

2.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit’in, Kahramanmaraş Milletvekili Mehmet Şahin’in sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisine sataşması nedeniyle konuşması

261:262

**VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN
DİĞER İŞLER****264,291,295,338,345,
346***A) KANUN TEKLİFLERİ**264:290,291:294,295:337
338,345,346:359*

1.- Karabük Milletvekili Cem Şahin ve İstanbul Milletvekili Şengül Karşlı ile 124 Milletvekilinin Ceza Muhakemesi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 659 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2023) ve Adalet Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 109)

264:290,291:294,295:337
338,345,346:359

IX.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI**294**

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Bekir Bozdağ'ın, İç Tüzük'ün 161'inci maddesinin (3)'üncü fıkrasında Türkiye Cumhuriyeti'nin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğü esasında Anayasa'da düzenlenen idari yapısına aykırı tanımlamalar yapmak yasaklanmış olduğundan milletvekillerinin bu konuda hassasiyet göstermelerini rica ettiğine ilişkin konuşması

294

X.- OYLAMALAR**346**

1.- (S. Sayısı: 109) Ceza Muhakemesi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 659 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin oylaması

346:359

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 14.00'te açılarak sekiz oturum yaptı.

Sivas Milletvekili Rukiye Toy, 28 Şubat sürecine,

Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer, Eskişehir'in sorunlarına,

Trabzon Milletvekili Yavuz Aydın, 24 Şubat Trabzon'un düşman işgalinden kurtuluş gününe,

İlişkin gündem dışı birer konuşma yaptılar.

Konya Milletvekili Mehmet Baykan, varsa 29 Şubatta doğan milletvekillerinin doğum gününü kutladığına ve dün Genel Kurul çalışmalarının muhalefetin yoklama merakı yüzünden yapılamaz hâle geldiğine,

İstanbul Milletvekili Ümmügülşen Öztürk, Dünya Nadir Hastalıklar Günü'ne,

Konya Milletvekili Mustafa Hakan Özer, postmodern darbenin yıl dönümüne,

İstanbul Milletvekili Tuğba Işık Ercan, Necmettin Erbakan'ın vefatının 13'üncü yıl dönümüne,

Burdur Milletvekili İzzet Akbulut, yüksekokul ve fakülte mezunu olup 1'inci dereceye gelen bütün devlet memurlarına ve emeklilerine 2023 yılında AKP'li Cumhurbaşkanının verdiği 3600 ek gösterge sözünü tutmasını beklediklerine,

Kayseri Milletvekili Dursun Ataş, ülkenin her yanında olduğu gibi Kayseri'de de vatandaşların TOKİ tarafından mağdur edildiğine,

Diyarbakır Milletvekili Mehmet Sait Yaz, 28 Şubat postmodern darbesinin 27'nci yıl dönümüne,

Adana Milletvekili Orhan Sümer, mülakatlara, öğretmenlerin atama takviminin yayınlanmasını beklediklerine ve Devlet Demiryollarında geçen hafta gerçekleştirilen görevde yükselme sınavı mülakatlarına,

İstanbul Milletvekili Halit Yerebakan, otuz beş yıl önce ülkede ilk yapay kalp implantasyon cerrahisinin yapılmasına ve sağlık endüstrisine,

Kocaeli Milletvekili Mehmet Aşıl, Cumhurbaşkanının emekli maaşları hakkındaki konuşmasına,

Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan, hasta mahpus Ahmet Zenger'e,

Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül, Aydın'ın verilen ruhsatlarla âdeta JES mezarlığına dönüştürülmeye çalışıldığına,

Tekirdağ Milletvekili Mestan Özcan, İsrail'in 7 Ekim 2023'ten beri Gazze Şeridi'ne yönelik saldırılarına devam ettiğine,

Kastamonu Milletvekili Halil Uluay, 28 Şubat sürecinde zulüm gören tüm mazlumlara selamladığına ve Kastamonu'nun Tosya ilçesinde üretilen sarı kılçık pirincine,

Diyarbakır Milletvekili Mehmet Kamaç, Sağlıkta Dönüşüm Programı'nın faturasının herkes açısından ağır olduğuna,

Kütahya Milletvekili Mehmet Demir, Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumuna ve TKDK Kütahya İl Koordinatörlüğünce sağlanan hibelere,

Van Milletvekili Gülcan Kaçmaz Sayyigit, hasta mahpus Mehmet Ali Uğur'a,

Kahramanmaraş Milletvekili İrfan Karatutlu, Türk Havacılık ve Uzay Sanayii Yönetim Kurulu Başkanı Profesör Doktor Rafet Bozdoğan'a ve TUSAŞ tesislerine yaptığı ziyarete, Kahramanmaraş'ın sanayisine ve ticaretine,

Erzincan Milletvekili Süleyman Karaman, 28 Şubat darbesine,

Siirt Milletvekili Mervan Gül, 28 Şubat darbesini yapanları kınadığına ve Siirt'te kentsel dönüşümü başlattıklarına,

İstanbul Milletvekili Bülent Kaya, emeklilerin feryat ettiğine ve emeklinin sesine tercüman olmaya çalıştıklarına, Cumhurbaşkanının dün bir miting meydanında emeklilerin durumuyla ilgili yaptığı açıklamalara ve emekliye gelince “Para yok.” dediğine, yirmi iki yıllık iktidarın gelir dağılımı tablosuna,

Samsun Milletvekili Erhan Usta, kamuda yardımcı hizmet sınıfındaki memurların ve doktora öğretim üyelerinin taleplerine, Erzincan İliç'te yaşanan faciaya, petrol piyasa fiyatlarının belirlenmesine ilişkin formülasyona, bugün açıklanan millî gelir verilerine ve Cumhurbaşkanının “Emekliler tahrik ediliyor.” açıklamasına,

Manisa Milletvekili Erkan Akçay, Vergi Haftası'na, Hazine ve Maliye Bakanlığı kadrolarına, 1 Mart Muhasebeciler Günü'ne ve Muhasebe Haftası'na,

Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit, Kürtçe yasaklarına ve 21 Şubat Dünya Ana Dili Günü'nde Genel Kurulda yaşananlara, Tekirdağ Çorlu tren kazasının bugünkü duruşmasına ve cezaevindeki avukatı Can Atalay'a, Adalet Bakanı Yılmaz Tunç'un 28 Şubatın ve Gezi olaylarının maliyetiyle ilgili ifadelerine, özgürlük ve adalet sağlandıktan sonra ekonomik yatırımın geleceğine, Freedom House'un Türkiye'deki 2023 yılı seçimlerine dair raporuna ve ÇEDES Projesi'ne,

İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın, uzunca sayılabilecek siyasal yaşamı boyunca sokağı bu kadar dertli ve öfkeli görmediğine, on binlerce emeklinin talebine, Erdoğan'ın dün Kütahya'da yaptığı açıklamalara ve memleketin emeklisinin, çalışanının, gencinin, kadınının 31 Martı, hesap sormayı beklediğine,

İstanbul Milletvekili Özlem Zengin, artık yıla ve “artık” kavramına, yarın 3'üncüsü gerçekleştirilecek Antalya Diplomasi Forumu'na ve gündemindeki meselelere,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının;

Dilekçe Komisyonunun,

Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun,

İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunun,

Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde ve ara vermede bulunduğu dönemde de çalışabilmesine dair talebinin uygun görüldüğüne ilişkin tezkereleri kabul edildi.

Saadet Partisi Grubunun, 29/2/2024 tarihinde Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Bülent Kaya tarafından, özel öğretim kurumlarında çalışan öğretmenlerin problemlerinin detaylı araştırılması ve “taban maaş uygulaması” olarak da adlandırılan kanun maddesinin tekrar yürürlüğe konulması başta olmak üzere çözümlerin tespiti amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

İYİ Parti Grubunun, 29/2/2024 tarihinde Grup Başkan Vekili Samsun Milletvekili Erhan Usta tarafından, Türkiye'de nüfus artış hızında özellikle son yıllarda yaşanan keskin düşüşün sebeplerinin araştırılması, ülkemizde yaşayan sığınmacıların yıllara göre doğum hızlarının tespit edilmesi, demografik yapıma karşı tehdidin boyutlarının incelenmesi, Türk vatandaşlarının nüfus artış hızının yeniden yükseltilmesi için gereken politikaların belirlenmesi amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

DEM PARTİ Grubunun, 29/2/2024 tarihinde Grup Başkan Vekili Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ve Grup Başkan Vekili Muş Milletvekili Sezai Temelli tarafından, seçim güvenliğini ilgilendiren usulsüzlüklerin araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

CHP Grubunun, 29/2/2024 tarihinde Ankara Milletvekili Okan Konuralp ve arkadaşları tarafından, gazetecilere yönelik baskı, şiddet, tutuklama ve ceza uygulamalarının araştırılması ile bağımsız olarak mesleklerini sürdürmelerine yönelik çözüm önerilerinin belirlenmesi amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

Görüşmelerinin Genel Kurulun 29 Şubat 2024 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerileri yapılan görüşmelerden sonra kabul edilmedi.

Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit, İYİ Parti grup önerisi üzerinde yapılan konuşmalara,

Samsun Milletvekili Erhan Usta, Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ve İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin, Diyarbakır Milletvekili Sevilay Çelenk, Denizli Milletvekili Şeref Arpacı ile Tekirdağ Milletvekili Çiğdem Koncagül'ün İYİ Parti grup önerisi üzerinde yaptıkları konuşmalarındaki bazı ifadelerine,

Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit, Ankara Milletvekili Murat Alparslan'ın DEM PARTİ grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmının:

1'inci sırasında yer alan ve İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülmesi kabul edilen, Karabük Milletvekili Cem Şahin ve İstanbul Milletvekili Şengül Karşı ile 124 Milletvekilinin Ceza Muhakemesi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 659 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2023) ve Adalet Komisyonu Raporu'nun (S. Sayısı: 109) görüşmelerine devam edilerek 17'nci maddesine kadar kabul edildi, verilen aradan sonra Komisyon yetkilileri Genel Kurulda hazır bulunmadığından ertelendi.

Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit;

Doktor Sabri Toprak'ın bugün Süleymaniye'de katledildiğine ve Nagihan Akarsel cinayetine,

Söz istemeleri üzerine AKP vekillerinden gelen itirazlara ve birleşimi yöneten Başkan Vekili Bekir Bozdağ'ın Diyarbakır Milletvekili Mehmet Kamaç konuşurken mikrofonu kesme talimatı vermesine,

Manisa Milletvekili Erkan Akçay, Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu, Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in 109 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 9'uncu maddesi üzerinde verilen önerge hakkında yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit, Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu, Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun 109 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 16'ncı maddesi üzerinde verilen önerge hakkında yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Bekir Bozdağ, Anayasa'nın 3'üncü maddesine göre Türk devletinin dilinin Türkçe olması nedeniyle konuşmaların Türkçe yapılması gerektiğine, aksi durumda İç Tüzük'ün 66'ncı maddesi uyarınca mikrofonun kapatılacağına ilişkin bir açıklamada bulundu.

Alınan karar gereğince, 1 Mart 2024 Cuma günü saat 14.00'te toplanmak üzere 02.53'te birleşime son verildi.

Bekir BOZDAĞ

Başkan Vekili

Asu KAYA

Osmaniye

Kâtip Üye

Rümeysa KADAK

İstanbul

Kâtip Üye

Sibel SUIÇMEZ

Trabzon

Kâtip Üye

II.- GELEN KÂĞITLAR

No: 102

1.03.2024 Cuma

Milletvekili Teklifleri

1.- Tunceli Milletvekili Ayten Kordu'nun; 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2050) (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi:29.02.2024)

2.- Ankara Milletvekili Mesut Doğan ve Saadet Partisi Grup Başkanvekili İstanbul Milletvekili Bülent Kaya ile 7 Milletvekilinin; Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2051) (Adalet; İçişleri ile Çevre Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi:29.02.2024)

Yazılı Soru Önergeleri

1.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa'nın Hilvan ilçesinde vefat eden kadınların cenaze işlemlerini yapacak gassal ihtiyacına ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Cevdet Yılmaz) yazılı soru önergesi (7/9742) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.02.2024)

2.- Ordu Milletvekili Mustafa Adıgüzel'in, maden işletmelerinin çevreye ve insan sağlığına etkilerine ve alınacak önlemlere ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Cevdet Yılmaz) yazılı soru önergesi (7/9743) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.02.2024)

3.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesinde işçi alımı için yapılan kurayla ilgili iddialara ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Cevdet Yılmaz) yazılı soru önergesi (7/9744) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.02.2024)

4.- Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren'in, Kürtçenin mahkemelerde kullanımına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9745) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.02.2024)

5.- Hakkari Milletvekili Onur Düşünmez'in, Kürtçenin kamusal hizmetlerde kullanımına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9746) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.02.2024)

6.- Bursa Milletvekili Kayıhan Pala'nın, 2023 yılında cezaevlerinde bulunan hükümlü ve tutukluların sağlık hizmetlerine erişimine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9747) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.02.2024)

7.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, son 3 yılda sulh ceza hakimlikleri ve cumhuriyet savcılıklarınca aile içi cinsel istismar nedeniyle yürütülen soruşturmalara ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9748) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.02.2024)

8.- İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu'nun, yürürlükte olan infaz rejimine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9749) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.02.2024)

9.- Hakkari Milletvekili Onur Düşünmez'in, Kürtçenin kamusal hizmetlerde kullanımına ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9750) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.02.2024)

10.- Bursa Milletvekili Kayıhan Pala'nın, boşanma sonrası müşterek çocukların durumuna ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9751) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.02.2024)

11.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, 6 Şubat 2023 tarihli Kahramanmaraş merkezli depremler sonrası kaybolan çocuklara ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9752) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.02.2024)

12.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, çocuklar için gıda güvenliğinin sağlanmasına ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9753) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.02.2024)

13.- Hakkari Milletvekili Onur Düşünmez'in, Kürtçenin kamusal hizmetlerde kullanımına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9754) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.02.2024)

14.- Tekirdağ Milletvekili Cem Avşar'ın, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesinde işçi alımı için yapılan kurayla ilgili iddialara ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9755) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.02.2024)

15.- İzmir Milletvekili Hüsmen Kırkpınar'ın, emekli sandığı kapsamında olan memurların askerlik borçlanmasının EYT kapsamında sayılması talebine ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9756) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.02.2024)

16.- Elazığ Milletvekili Gürsel Erol'un, Elazığ'daki madenlerde yaşanan iş kazalarına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9757) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.02.2024)

17.- Elazığ Milletvekili Gürsel Erol'un, Erzincan'ın İliç ilçesindeki altın madeninde çalışanların periyodik sağlık kontrollerine ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9758) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.02.2024)

18.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, maden kazalarında hayatını kaybedenlerin yakınlarının kamuda istihdam edilmesi önerisine ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9759) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.02.2024)

19.- Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu'nun, birinci dereceye giren ve şartları sağlayan tüm memurların 3600 ek göstergeden yararlandırılması talebine ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9760) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.02.2024)

20.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzyılmaz'ın, Erzincan'ın İliç ilçesindeki maden sahasında meydana gelen toprak kaymasına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9761) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.02.2024)

21.- Hakkari Milletvekili Onur Düşünmez'in, Kürtçenin kamusal hizmetlerde kullanımına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9762) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.02.2024)

22.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa'nın Hilvan ilçesinde vefat eden kadınların cenaze işlemlerini yapacak gassal ihtiyacına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9763) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.02.2024)

23.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin'in, Erzincan'ın İliç ilçesinde faaliyet gösteren maden şirketine ait ÇED raporunun onay tarihine ve yapılan denetimlere ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9764) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.02.2024)

24.- Ordu Milletvekili Mustafa Adıgüzel'in, maden işletmelerinin çevreye ve insan sağlığına etkilerine ve alınacak önlemlere ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9765) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.02.2024)

25.- Kayseri Milletvekili Aşkın Genç'in, Kayseri ili Develi ilçesinde bulunan bir altın madeninin çevreye ve insan sağlığına etkileri yönünden denetimine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9766) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.02.2024)

26.- İstanbul Milletvekili Doğan Bekin'in, TOKİ tarafından 2019 yılında başlatılan bir sosyal konut projesinin akıbetine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9767) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.02.2024)

27.- Bingöl Milletvekili Ömer Faruk Hülakü'nün, TOKİ projesi kapsamında Bingöl ilinde yapılan konutların imalat eksikliklerine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9768) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.02.2024)

28.- İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu'nun, 6 Şubat 2023 tarihli Kahramanmaraş merkezli depremler sonrasında ihalesi yapılan konut projelerinin akıbetine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9769) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.02.2024)

29.- İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu'nun, Efemçukuru altın madeninin çevresel etkilerine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9770) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.02.2024)

30.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, 2002 yılından bu yana Viranşehir Belediyesince yapılan taşınmaz satışlarına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9771) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.02.2024)

31.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, 2002 yılından bu yana Ceylanpınar Belediyesince yapılan taşınmaz satışlarına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9772) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.02.2024)

32.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, 2002 yılından bu yana Halfeti Belediyesince yapılan taşınmaz satışlarına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9773) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.02.2024)

33.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, 2002 yılından bu yana Harran Belediyesince yapılan taşınmaz satışlarına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9774) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.02.2024)

34.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, 2002 yılından bu yana Hilvan Belediyesince yapılan taşınmaz satışlarına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9775) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.02.2024)

35.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, 2002 yılından bu yana Siverek Belediyesince yapılan taşınmaz satışlarına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9776) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.02.2024)

36.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Hilvan Belediyesinin borçlarına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9777) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.02.2024)

37.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesinin borçlarına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9778) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.02.2024)

38.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Viranşehir Belediyesinin borçlarına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9779) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.02.2024)

39.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, 2002 yılından bu yana Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesince yapılan taşınmaz satışlarına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9780) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.02.2024)

40.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, 2002 yılından bu yana Haliliye Belediyesince yapılan taşınmaz satışlarına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9781) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.02.2024)

41.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, 2002 yılından bu yana Eyyübiye Belediyesince yapılan taşınmaz satışlarına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9782) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.02.2024)

42.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Akçakale Belediyesinin borçlarına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9783) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.02.2024)

43.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, yapılması planlanan ve yapılan millet bahçelerinin maliyetine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9784) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.02.2024)

44.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Karaköprü Belediyesinin borçlarına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9785) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.02.2024)

45.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Bozova Belediyesinin borçlarına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9786) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.02.2024)

46.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Birecik Belediyesinin borçlarına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9787) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.02.2024)

47.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, 2002 yılından bu yana Suruç Belediyesince yapılan taşınmaz satışlarına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9788) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.02.2024)

48.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Halfeti Belediyesinin borçlarına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9789) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.02.2024)

49.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, 2002 yılından bu yana Birecik Belediyesince yapılan taşınmaz satışlarına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9790) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.02.2024)

50.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, 2019 yılından bu yana Birecik Belediyesince yapılan taşınmaz satışlarına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9791) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.02.2024)

51.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, 2002 yılından bu yana Akçakale Belediyesince yapılan taşınmaz satışlarına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9792) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.02.2024)

52.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Suruç Belediyesinin borçlarına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9793) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.02.2024)

53.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, 2002 yılından bu yana Bozova Belediyesince yapılan taşınmaz satışlarına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9794) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.02.2024)

54.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Harran Belediyesinin borçlarına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9795) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.02.2024)

55.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, 2002 yılından bu yana Karaköprü Belediyesince yapılan taşınmaz satışlarına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9796) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.02.2024)

56.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Ceylanpınar Belediyesinin borçlarına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9797) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.02.2024)

57.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Siverek Belediyesinin borçlarına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9798) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.02.2024)

58.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Haliliye Belediyesinin borçlarına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9799) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.02.2024)

59.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Eyyübiye Belediyesinin borçlarına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9800) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.02.2024)

60.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzyılmaz'ın, Erzincan'ın İliç ilçesindeki maden sahasında meydana gelen toprak kaymasına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9801) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.02.2024)

61.- Bursa Milletvekili Kayıhan Pala'nın, Türkiye'de bulunan su havzalarında yapılan çeşitli risk ve etki değerlendirmesi çalışmalarına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9802) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.02.2024)

62.- İzmir Milletvekili İbrahim Akın'ın, İzmir'in Çeşme ilçesine bağlı Sakarya Mahallesi'ndeki bazı parsellerde izinsiz yapılan kazıya ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9803) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.02.2024)

63.- Hakkari Milletvekili Onur Düşünmez'in, Kürtçenin kamusal hizmetlerde kullanımına ilişkin Dışişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9804) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.02.2024)

64.- İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu'nun, İsveç tarafından Türkiye'nin güvenliğini tehdit eden terör örgütlerine karşı alınan tedbirlere ilişkin Dışişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9805) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.02.2024)

65.- Hakkari Milletvekili Onur Düşünmez'in, Kürtçenin kamusal hizmetlerde kullanımına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9806) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.02.2024)

66.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin'in, Erzincan'ın İliç ilçesinde faaliyet gösteren maden şirketinin ruhsatına ve yapılan denetimlere ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9807) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.02.2024)

67.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, Uşak ili Sivash ilçesinin doğal gaz sorununa ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9808) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.02.2024)

68.- Ordu Milletvekili Mustafa Adıgüzel'in, maden işletmelerinin çevreye ve insan sağlığına etkilerine ve alınacak önlemlere ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9809) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.02.2024)

69.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzılmaz'ın, Erzincan'ın İliç ilçesindeki maden sahasında meydana gelen toprak kaymasına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9810) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.02.2024)

70.- İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin'in, kalıcı yaz saati uygulamasının kaldırılması talebine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9811) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.02.2024)

71.- Şırnak Milletvekili Mehmet Zeki İrmez'in, Şırnak ilinde gerçekleştirilen acele kamulaştırmaya ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9812) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.02.2024)

72.- Hakkari Milletvekili Onur Düşünmez'in, Kürtçenin kamusal hizmetlerde kullanımına ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9813) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.02.2024)

73.- Hakkari Milletvekili Onur Düşünmez'in, Kürtçenin kamusal hizmetlerde kullanımına ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9814) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.02.2024)

74.- Bursa Milletvekili Orhan Sarıbal'ın, 6 Şubat 2023 tarihli Kahramanmaraş merkezli depremlerden etkilenen illerde yapılan mali düzenlemelere ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9815) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.02.2024)

75.- İzmir Milletvekili Hüsmen Kırkpınar'ın, araç muayene ücretlerindeki artışa ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9816) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.02.2024)

76.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, İlk Evim Projesi'nin akıbetine ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9817) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.02.2024)

77.- İstanbul Milletvekili Çiçek Otlı'nun, İstanbul'un Ataşehir ilçesinde gözaltına alınan bir kişinin hak ihlaline uğradığı iddiasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9818) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.02.2024)

78.- Hakkari Milletvekili Onur Düşünmez'in, Kürtçenin kamusal hizmetlerde kullanımına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9819) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.02.2024)

79.- Ankara Milletvekili Gamze Taşcier'in, 6 Şubat 2023 tarihli Kahramanmaraş merkezli depremler sonrasında depolarda muhafaza edilen bazı yardım malzemelerinin akıbetine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9820) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.02.2024)

80.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, 13 Şubat 2024 tarihinde Antalya'da meydana gelen sel ve su taşkınlarına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9821) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.02.2024)

81.- İzmir Milletvekili Gökçe Gökçen'in, kendisinden haber alınamayan bir kişiye ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9822) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.02.2024)

82.- İstanbul Milletvekili Gamze Akkuş İlgezdi'nin, 6 Şubat 2023 tarihli Kahramanmaraş merkezli depremler sonrasında toplanan yardımların akıbetine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9823) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.02.2024)

83.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, şehirlerarası otobüslerle ilgili denetimlere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9824) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.02.2024)

84.- Hakkari Milletvekili Onur Düşünmez'in, Kürtçenin kamusal hizmetlerde kullanımına ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9825) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.02.2024)

85.- Çanakkale Milletvekili Rıdvan Uz'un, Turist Rehberliği Meslek Kanunu'nda yapılması öngörülen değişikliğe ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9826) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.02.2024)

86.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, Turist Rehberliği Meslek Kanunu'nda yapılması öngörülen değişikliğe ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9827) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.02.2024)

87.- Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren'in, ana dilde eğitime ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9828) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.02.2024)

88.- Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen'in, Türkiye genelinde konuşulan dil ve lehçelerle ilgili eğitim alan ve bu alanda çalışan öğretmenler ile öğrencilere dair çeşitli verilere ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9829) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.02.2024)

89.- Mardin Milletvekili Kamuran Tanhan'ın, ana dilde eğitime ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9830) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.02.2024)

90.- İzmir Milletvekili Hüsmen Kırkpınar'ın, öğretmen atama takvimine ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9831) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.02.2024)

91.- İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin'in, özel eğitim kurumlarında çalışan öğretmenlerin maaşlarına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9832) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.02.2024)

92.- Konya Milletvekili Ünal Karaman'ın, uzman çavuşların özlük haklarının iyileştirilmesi talebine ilişkin Milli Savunma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9833) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.02.2024)

93.- Bitlis Milletvekili Hüseyin Olan'ın, e-reçetem uygulamasına dâhil olan dillerin arasında Kürtçe dilinin yer almasına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9834) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.02.2024)

94.- Hakkari Milletvekili Onur Düşünmez'in, Kürtçenin kamusal hizmetlerde kullanımına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9835) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.02.2024)

95.- Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar'ın, e-reçetem uygulamasına dâhil olan dillerin arasında Kürtçe dilinin yer almamasına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9836) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.02.2024)

96.- Sakarya Milletvekili Ayça Taşkent'in, Sakarya Şehir Hastanesi inşaatının akıbetine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9837) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.02.2024)

97.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa Hilvan Şehit Halil Şiltak Devlet Hastanesinin kadın gassal ihtiyacına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9838) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.02.2024)

98.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin ilinin bazı ilçelerinin diyaliz ünitesi ihtiyacına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9839) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.02.2024)

99.- Ordu Milletvekili Mustafa Adıgüzel'in, maden işletmelerinin çevreye ve insan sağlığına etkilerine ve alınacak önlemlere ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9840) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.02.2024)

100.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, 2023 yılında reçete edilen ketamin içeren ilaçların sayısına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9841) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.02.2024)

101.- Diyarbakır Milletvekili Sevilay Çelenk Özen'in, Diyarbakır iline geçici görevlendirilen hekimlere ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9842) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.02.2024)

102.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, Gazipaşa Devlet Hastanesindeki sağlık personeli ve ekipman eksikliğine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9843) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.02.2024)

103.- İzmir Milletvekili Hüsmen Kırkpınar'ın, ilaç tedarikinde yaşanan sorunlara ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9844) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.02.2024)

104.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzylmaz'ın, 16 Şubat 2024 tarihinde Zonguldak Atatürk Devlet Hastanesinin kazan dairesinde meydana gelen gaz sızıntısına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9845) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.02.2024)

105.- İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin'in, Yalova Eğitim ve Araştırma Hastanesindeki eksikliklere ve hastanenin yanında yer alan yolun çökmesine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9846) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.02.2024)

106.- Hakkari Milletvekili Onur Düşünmez'in, Kürtçenin kamusal hizmetlerde kullanımına ilişkin Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9847) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.02.2024)

107.- Hakkari Milletvekili Onur Düşünmez'in, Kürtçenin kamusal hizmetlerde kullanımına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9848) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.02.2024)

108.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, çay üreticilerinin banka promosyonundan yararlanması talebine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9849) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.02.2024)

109.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, maden sahalarında kullanılan yer altı sularına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9850) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.02.2024)

110.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, 13 Şubat 2024 tarihinde Antalya'da meydana gelen sel ve su taşkınlarına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9851) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.02.2024)

111.- İzmir Milletvekili Hüsmen Kırkpınar'ın, balıkçı barınaklarına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9852) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.02.2024)

112.- Kahramanmaraş Milletvekili Ali Öztunç'un, Kahramanmaraş'ın Afşin ilçesi Yeşildere mezrasında besicilik yapan bir kişinin hayvanlarının yapılan aşı sonrasında telef olduğu iddiasına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9853) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.02.2024)

113.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, tarımsal meteoroloji istasyonu ve araştırma merkezi sayısına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9854) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.02.2024)

114.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, ülkemizdeki büyükbaş ve küçükbaş hayvan ırklarına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9855) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.02.2024)

115.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, Uşak Orman İşletme Müdürlüğünde çalışan orman kesim ve üretim işçilerinin özlük haklarının iyileştirilmesi talebine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9856) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.02.2024)

116.- Kayseri Milletvekili Mustafa Baki Ersoy'un, Kayseri ili Bünyan ilçesindeki bazı mahallelerin sulama desteği talebine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9857) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.02.2024)

117.- İzmir Milletvekili Mustafa Bilici'nin, yeşil mercimek ithalatından alınan gümrük vergisinin kaldırılmasına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9858) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.02.2024)

118.- Hakkari Milletvekili Onur Düşünmez'in, Kürtçenin kamusal hizmetlerde kullanımına ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9859) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.02.2024)

119.- Rize Milletvekili Tahsin Ocaklı'nın, Rize Şehir Hastanesi inşaatı kapsamında yapılan deniz dolgusuna ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9860) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.02.2024)

120.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzylmaz'ın, Zonguldak ili sınırları içerisinde meydana gelen heyelanlara ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9861) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.02.2024)

121.- Sivas Milletvekili Ulaş Karasu'nun, TCDD Genel Müdürlüğünce yapılan görevde yükselme ve unvan değişikliği sınavına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9862) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.02.2024)

122.- Hakkari Milletvekili Onur Düşünmez'in, Kürtçenin kamusal hizmetlerde kullanımına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9863) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.02.2024)

123.- Sakarya Milletvekili Ayça Taşkent'in, Karasu Demiryolu Projesi'nin akıbetine ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9864) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.02.2024)

124.- Kocaeli Milletvekili Nail Çiler'in, Kocaeli Cengiz Topel Havalimanından yapılan seferlerin artırılması talebine ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9865) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.02.2024)

125.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, Adıyaman Hastane Farklı Seviyeli Kavşağında yaşanan kazalara ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9866) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.02.2024)

126.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, şehirlerarası otobüslerin denetimlerine ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/9867) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.02.2024)

1 Mart 2024 Cuma

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.06

BAŞKAN: Başkan Vekili Bekir BOZDAĞ

KÂTİP ÜYELER: Asu KAYA (Osmaniye), Rûmeysa KADAK (İstanbul)

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 67’nci Birleşimini açıyorum.

III.- YOKLAMA

BAŞKAN – Elektronik cihazla yoklama yapacağım.

Yoklama için beş dakika süre veriyorum ve yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklamaya başlandı)

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, pusula gönderen sayın üyeleri arayacağım, o yüzden salondan ayrılmasınlar.

(Elektronik cihazla yoklamaya devam edildi)

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

Gündeme geçmeden önce 3 sayın milletvekiline gündem dışı söz vereceğim.

Gündem dışı ilk söz, Malatya’daki deprem konutları ve sorunları hakkında söz isteyen Malatya Milletvekili Mehmet Celal Fendoğlu’na aittir.

Sayın Fendoğlu, buyurun. (MHP sıralarından alkışlar)

IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI

1.- Malatya Milletvekili Mehmet Celal Fendoğlu’nun, Malatya’daki deprem konutlarına ve sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması

MEHMET CELAL FENDOĞLU (Malatya) – Sayın Başkanım, çok kıymetli vekillerimizi, televizyon başında ve gönül coğrafyamızda bizleri izleyen tüm vatandaşlarımıza Allah’tan rahmet, geride kalanlara da sabır niyaz ederim.

Bugün depremin 390’ıncı günü, Sayın Bakanım da bilir. Gündemimiz deprem, gündemimizden hiç düşmedi deprem. Depremde ahirete intikal eden tüm vatandaşlarımıza Allah’tan rahmet, geride kalanlara da sabır niyaz ederim.

Malatya’mızdaki sorunlarımızı fırsat buldukça gündeme getirip takipçisi olacağız. Malatya’da şu anda en büyük sorunlardan bir tanesi bir belirsizlik olan bilgi kirliliğidir ki devletimiz maddi ve fiziki anlamda tüm desteklerini yapmıştır ama bilgi kirliliği açısından, özellikle de orta hasarlı binaların durumu hakkında bilgi edinmek isteyen tüm vatandaşlarımız bu konuda muzdariptir.

Yine, yerinde dönüşüm şartlarının güncellenmesi gerekir. İstanbul’da yerinde dönüşüm için belli şartlar uygulanırken deprem bölgesinde bu şartların daha düşük olması vatandaşlarımız tarafından kıyaslama getirmektedir. Bunun tekrar güncellenmesini talep ediyoruz.

Yine, ilçelerimizde Doğanşehir’de, Kuluncak’ta, Hekimhan’da, özellikle de Kuluncak’ta İlisuluk Mahallesi ve İsmetpaşa Mahallesi göletlerinin çalışmalarının hızlandırılması; Kaynarca Mahallesi, Aşağıselimli Mahallesi, Hacıoğlar Mahallesi elektrik hattının yenilenmesi; Karıncalık Mahallesi, Ciritbelen Mahallesi, Göğebakan Mahallesi elektrik hattının yenilenmesi talepleri vardır.

Yine, özel idare döneminde yapılan sulama kanallarının yenilenmesini; Bıyıkboğazi, Çayköy, Alvar, Bicir, Karaçayır'da telefon ve internet çekmeyen mahallelere de verici ve güçlendiricilerin takılmasını talep etmektedirler. Kızılıhisar Mahallesi'nde ve birçok mahallemizde de 4G olduktan sonra telefonlar çekmiyor, onunla ilgili Bakanlığımızın bir çalışma yapması beklentimizdir.

Yine, ceviz diyarı, güzel beldemiz, ilçemiz Hekimhan'ımızda 2015 yılında depremde hak sahipliği kazanan ve daha sonra 6 Şubat 2023 tarihinde meydana gelen depremde hak sahiplikleri iptal olan vatandaşlarımızın mağduriyetlerinin giderilmesi lazım; çok sayıda vatandaşımız bu konuda mağduriyet yaşamaktadır.

Yine, bölgemizde bulunan baz istasyonlarının yetersiz olduğu talepleri de bize iletilen talepler arasındadır.

Malatya genelinde yapımı düşünülen köy evlerimizin biran evvel projelerinin bitirilip, ihalelerinin tamamlanıp ve bu yıl içerisinde de 7 binin üstündeki köy evlerimizin teslim edilmesini Çevre Bakanımızdan talep ediyoruz.

Yine, Adıyaman, Hatay, Kahramanmaraş ve Malatya illeri ile Gaziantep ilinin İslâhiye ve Nurdağı ilçelerindeki mükellefler için 30 Kasım 2023 günü itibarıyla sona ermiş olan mücbir sebep hâlini Hükümetimiz 30 Nisan 2024 gününe kadar uzatmıştır ama bu süre içerisinde -bir ay sonra bu süre de dolmak üzere- verilmesi gereken vergi beyannameleri ve bildirimlerinin verilme sürelerinin, bu beyanname ve bildirimler üzerinden tahakkuk eden vergilerin ödeme sürelerinin, deprem tarihinden önce tahakkuk etmiş ödeme süresi mücbir sebep hâli ilan edilen süreye rastlayan her türlü vergi, ceza ve gecikme faizinin ödeme süresinin tekrar uzatılma talebi vardır. Esnafımızın, sanayicimizin, muhasebecimizin, köylümüzün ve deprem bölgesindeki ticaretin önünü açacaktır.

Evet, 31 Mart 2024 tarihinde yapılacak olan yerel seçimler için heves ve heyecanla hazırlanıyoruz. Bu seçimlerde başarının dışında, ikinci bir seçeneğe her zaman olduğu gibi kapalıyız. Merkezî yönetim ile yerel yönetimler arasındaki arzu kopukluğun giderilmesini, Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin sunduğu imkân ve fırsatlarla bütünleşmiş tek yürek bir Türkiye'yi ve Malatya'yı hedefliyoruz.

Bizim İstiklal Marşı'mız "Korkma!" diyerek başlar. Bu topraklarda hangi hain, hangi düşman pusu kurarsa kursun biz korkmayız, biz buradayız. Devlet tektir, bayrak tektir, dili tektir, ülke tektir, vatan tektir; millet sonuna kadar birdir, diridir, zalimlere karşı da tavizsizdir. Türkiye ne çekiyorsa vatan hainlerini normalleştirmekten çekiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Fendoğlu, lütfen tamamlayın.

MEHMET CELAL FENDOĞLU (Devamla) – Teşekkür ederim Başkanım.

Türk devletine başkaldırmış, askerini, kaymakamını şehit etmiş, halkın malını yağmalamış; bir bakıyorsun, o hainin adı Türkiye Cumhuriyeti'nde devletin yasalarına tabi bir belediyede belediye başkanının imzasıyla herhangi bir yola, caddeye ve sokağa rahatlıkla veriliyor.

Yine, Hazreti Ali'nin "Her şeyi affedin fakat vatanınıza ihanet edenleri asla affetmeyin." sözler Türk devleti için ölçü olmalıdır. Vatan hainini affetmek, bol bol vatan haininin cesaretlendirilerek peydah olması demektir. Atatürk'ün astıklarının ismi yollara asılıyor, "Atatürk yaşasaydı asardı." dediklerimize de özgürlük isteniyor. Türk milletini tanımayanlar, asaletini anlamayanlar; hayallerini, ilkelerini, ülkülerini idrakte zorluk çekenler mutlaka rezilliklerinin içinde boğulup gideceklerdir. Bu kaçınılmaz akıbete Türkiye ve Türk düşmanları önünde sonunda mahkûm olacaktır.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Fendoğlu, teşekkür ediyorum.

Gündem dışı ikinci söz, Hakkâri'deki seçmen usulsüzlükleri iddiaları hakkında söz isteyen Hakkâri Milletvekili Onur Düşünmez'e aittir.

Sayın Düşünmez, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

2.- Hakkâri Milletvekili Onur Düşünmez'in, Hakkâri'deki seçmen usulsüzlükleri iddialarına ilişkin gündem dışı konuşması

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri ve ekranları başlarında bizleri izleyen değerli halklarımız; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Türkiye’de her seçim döneminde seçim güvenliği kaygısı gündeme damgasını vurmaktadır. Bunun mücadelesini vermemize rağmen seçim kampanyalarından, seçmenin sandıkta oy kullanma sürecinden, oyların sayımından, seçimin her aşamasında adil, güvenilir ve özgür bir seçimin hiçbir seçim döneminde yapılmadığını hepimiz biliyoruz. Çıkalım sokağa “Türkiye’de demokratik seçim mümkün müdür?” sorusunu soralım, bakalım olumlu yanıt alabilecek misiniz? Yapılan her seçim sonrasında halkımızda aldatılmışlık hissi yaratılmaktadır, neden? Çünkü halkımız kendi iradesini sandığa yansıtamamaktadır.

Sayın milletvekilleri, seçimlerin adil ve güvenli olmadığı bir ülkede biçimsel anlamda bile bir demokrasiden söz edilmesi mümkün değildir. Bugün otoriter rejimlerin tümünde seçimlerin yapıldığı ve seçim sonuçlarının değişmez bir biçimde mevcut iktidarın lehine olduğu gerçeği unutulmamalıdır. Her seçim döneminde olduğu gibi, AKP ve MHP, seçimleri küçük farklarla kazandığı ya da kaybettiği seçmen bölgelerinde kendi lehine müdahaleler yapmaya devam etmektedir; öyle ki ölümler bile diriltilmekte, hile hurdayla alamadıkları yerlere kayyumlar atanmaktadır. Yaptığınız hilelerle, atadığınız kayyumlarla halkın iradesini yok edeceğinizi düşünüyorsanız yanılıyorsunuz, Kürtlerin iradesini ve demokratik taleplerini bu şekilde yok edemezsiniz.

DEM PARTİ sadece bir siyasi parti değildir, bu toplumun bir arada yaşamasının en güzel örneği ve teminatıdır. Tam da bu sebeple, özellikle Kürt illerinde iktidarın seçmen taşıma yöntemiyle yaptığı usulsüzlüklere karşı toplam 32 yerde 54.060 usulsüz seçmen kaydına itiraz ettik, bunlardan 222 seçmene ilişkin itirazımız ilçe seçim kurullarında kabul edildi; kabul edilenlerin tamamına yakını siviller ama kolluk güçlerine ilişkin itirazlarımız kabul edilmedi. 32 yerden 28’inde 53.182 usulsüz seçmen kaydı için YSK’ye başvuru yaptık, YSK de hepsini reddetti. Seçimlere giren her partinin, her siyasi öznenin itiraz etmesi gereken bir konudur bu. AKP dışarıdan seçmen getirerek o şehirde yaşayan ve şehrin kaderini kendisi tayin edecek seçmenlerin iradesini gasbedemez Bakın, seçim bölgem Hakkâri’de asker, polis sayısı Hakkâri’li seçmen sayısını geçmiş bulunmaktadır. Sizlere, yapılan usulsüzlüklere dair tespit edebildiğimiz birkaç örnek vereyim: Hakkâri Derecik’te Balkaya Mahallesi Umurlu Caddesi No: 14/9 adresinde Mayıs 2023 seçimlerinden bu yana seçmen sayısı yüzde 50 artarak 793 olmuştur. Hacıbey Mahallesi Mehmetçik Caddesi No: 1; Mayıs 2023 seçimlerinden bu yana söz konusu adresin seçmen sayısı yüzde 100’den fazla artarak 678’e çıkmıştır. Derecik ilçe merkezine yeni gelen ve Hakkâri’li olmayan ve tamamı erkeklerden oluşan 631 seçmenin 593’ünün çeşitli adreslere kaydedildiği görülmektedir. Derecik ilçe merkezinin en büyük mahallelerinden olan Balkaya Mahallesi ve Gürmeşe Mahallesi’nde Hakkârililerin oranı yüzde 50’nin altındadır. Hakkâri Şemdinli’de, 2019 yerel seçimlerinde AKP, belediyeyi 154 oy farkla kazanmıştı. Belediye Başkanının hizmet yapmadığı burada kazanamayacağını bilen AKP, usulsüz seçmen taşıyarak buradaki seçimi tekrar almayı amaçlamaktadır. Ama bilmelisiniz ki hizmet yapmadığınız hiçbir yerde halk sizleri seçmeyecektir.

Şemdinli’de 5 mahallenin nüfus yoğunluğuna göre en büyüğü olan, 5.963 seçmenli Moda Mahallesi’nde kolluk yığılmasıyla Hakkârililerin nüfusu yüzde 48’de kalmıştır. Yine, Hakkâri Yüksekova Esendere’de, 2019 yerel seçimlerinde AKP, belediyeyi 115 oy farkla kazanmıştı. Buraya da hizmet götüremedikleri için seçmen taşıyarak Esendere halkının iradesini gasbetsin diye amaçlıyorlar.

Yine, Esendere’de 1.517 asker, seçmen olarak kaydedilmiş. 84 seçmenli Esendere Küme Evleri No:11; 122 seçmenli No:12; 202 seçmenli No:13 ve 33 seçmenli No:14 adresleri altı ay önceki seçimde olmayan, yeni adreslerdir. Bu yeni adreslere tamamı erkeklerden oluşan, hiçbir Hakkâri olmayan ve tamamı Esendere dışından gelmiş olan toplam 441 yeni asker, polis kaydedilmiştir. Özellikle, Yüksekova merkezi ve köylerinden Esendere’ye kaydırma göze çarpmaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Düşünmez, lütfen tamamlayın.

ONUR DÜŞÜNMEZ (Devamla) – Hakkâri kent merkezine 461, Çukurca ilçesine 2.496, Şemdinli ilçesine 2.935, Yüksekova ilçesine 3.510 ve Derecik ilçesine 1.430 seçmen taşındı. Taşındığı belirtilen toplam seçmen sayısı 10.832 olarak partimizce saptanmıştır. Bütün yapılanlar, bu seçime önden müdahale etmektir, iradeyi sandıktan önce gasb etmektir. Hukuk devletinin asgari koşullarının sağlanmadığı bir siyasal sistemde demokratik seçimlerden bahsetmek olanaklı olmadığı gibi, adil ve güvenli seçimler yoluyla siyasal iktidarın barışçıl biçimde değişme olasılığının güvencelerinin olmadığı bir rejimde biçimsel demokrasinin asgari koşullarının bile sağlanamayacağını hepimiz biliyoruz.

Hakkâri belediyelerinden Hakkâri ve Yüksekova Belediyesi kayyum yönetimi altındadır. Kayyumların borçları yedi düvele ulaşmış ancak AKP Hükûmeti, buradaki belediyeleri kayyum gasbından ziyade parayla, seçmen kaydırmayla alacaklarını düşünüyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ONUR DÜŞÜNMEZ (Devamla) – Buradan söylüyorum: 31 Martta Hakkâri ve ilçeleri AKP’ye ve seçmen kaydırmayla irade gasbına yönelenlere gereken cevabı verecektir.

Teşekkür ederim. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Düşünmez, teşekkür ediyorum.

Gündem dışı üçüncü söz, 1-7 Mart Muhasebeciler Haftası münasebetiyle söz isteyen Sakarya Milletvekili Ertuğrul Kocacık’a aittir.

Sayın Kocacık, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

3.- Sakarya Milletvekili Ertuğrul Kocacık’ın, 1-7 Mart Muhasebeciler Haftası’na ilişkin gündem dışı konuşması

ERTUĞRUL KOCACIK (Sakarya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Gazi Meclisimizi, ekranları başında bizleri izleyen aziz milletimizi ve muhasebe meslek camiamızı saygıyla selamlıyorum.

Bilindiği üzere, bizler ihtiyaçlarımız üzerine bir uygarlık inşa ediyoruz. İşte bu yüzden çalışmak, üretmek tarihin her döneminde kutsanan bir eylem olmuştur. Günümüzde milyonlarca çalışan binlerce iş kolunda emek vermektedir. Bu sektörlerin bir kısmı gerek insan sağlığı gerekse devletlerin bekası açısından hayati önem taşır. Saygınlığıyla öne çıkan birçok meslek erbabı ise belli tarihleri anmak suretiyle dayanışma örneği sergiler. Muhasebe meslek mensupları da her yıl 1 Mart Muhasebe Günü ve 1-7 Mart aralığını ise Muhasebe Haftası olarak kutlamaktadır. İnsanlığın hafıza kaygısını gidermek için icat edilen muhasebe, alfabeden önce hayatımıza girmişti zira harfler yokken rakamlar vardı, ardından sayılar ve hesaplama teknikleri geldi.

15’inci yüzyıl tarihçilerimizden Âşıkpaşazâde, Osmanlı Tarihi isimli eserinin “Devlet” bölümünü defter tutmakla yani muhasebeyle başlatır çünkü muhasebe demek hesaplama demektir. Hesaplamadığını ölçemezsin, ölçemediğini kontrol edemezsin, kontrol edemediğini yönetemezsin ve yönetemediğin şey de senin değildir. Bu gerçeğin farkında olan Fatih Sultan Mehmet ise çıkarmış olduğu Kanunname-i Âli Osman Yasası’yla hem muhasebecileri hem de gelir giderleri Hazine-i Amire

adlı kurum çatısı altında örgütlemişti. Muhasebe filozoflarından ilki olan Koçi Bey mali idareye çekidüzen vermiş, fiyat mekanizmasını elden geçirmiş ve tımar sistemini ıslah etmişti. Söz konusu reformlar kırk yıl boyunca devlet muhasebesinde görev yapan Defterdar Sarı Mehmed Paşa döneminde de devam etti. Bu reformların başında gayrimüslimlerden alınan cizye miktarının değiştirilmesi gelir zira, kişi başına alınan basit vergi sisteminden kazancına göre adil bir vergi sistemine geçilmişti. Çok önemli bir paradigma değişikliği olan bu sisteme göre edna yani dar gelirliden az evsat yani vasat getirilen orta ve âlâ yani yüksek gelirliden ise yüksek vergi alınmaya başlanınca hazine tekrar dolmaya başladı. Kâtip Çelebi ise Osmanlı Devleti'nin en gözde muhasebe filozofu olarak dünya çapında haklı bir şöhrete sahip olmuştu. Bizler, Kâtip Çelebi'yi meşhur eseri Cihannüma'yla biliriz.

Kâtip Çelebi'nin gerçek ismi Mustafa'dır. Dolayısıyla “kâtip” ve “celebi” tabirleri Osmanlı kültürünün kendisine uygun gördüğü birer sıfattı. Peki, neden bu iki sıfat verilmişti kendisine? Öncelikle “kâtip” mahlası inancımıza göre sevap ve günahları kaydeden, sağ ve sol omzumuzdaki Kirâmen Kâtibîn meleklerine yapılan bir ithaftı. Başka bir ifadeyle “düz memur” anlamına geldiğini zannettiğimiz “kâtip” kavramı aslında “melek” yani “kutsal iş yapan” demektir. Kirâmen Kâtibîn meleklerinin ayırt edici 4 özelliği vardı; her şeyi kayıt altına alırlar, yazdıkları silinmez, şerefli ve şuurlu bir şekilde görev yaparlardı. Osmanlı muhasebe kültürü, bu yazıcı meleklerin özelliklerini muhasebecilere isnat ederek bir nevi onurlandırma yapmıştı çünkü bu 4 vasfa sahip olmadan Hazine-i Amirede çalışamazdınız. Kâtip Çelebi'nin diğer sıfatı olan celebi ise “yüce insan” ve “centilmen” manalarına gelirdi; semantik anlamı ise muhasebecilerin mesleki bilgisi haricinde, entelektüel bakımdan donanımlı, kültürlü, vizyoner, adabımuâşeret kurallarına vâkıf, yabancı dil bilen ve toplumda örnek gösterilen erdemli bir kişiliğe sahip olduklarına ilişkin bir yakıştırmaydı. Kısacası, kâtip “işini iyi bilen”, celebi ise “iyi insan” demektir.

1850 yılında yüzlerce yıllık merdiven yönteminden hâlen kullandığımız çift taraflı kayıt yöntemine geçerek dünyayla entegre olan Türk muhasebe kayıt sistemi yaklaşık yüz elli yıllık bir suskunluk dönemi yaşadı. Nihayet 1989 yılında 3568 sayılı Muhasebe Meslek Kanunu yasalaştı; rahmetli babam Halil Kocacık'ın da büyük emekleri olan kanun otuz beş yıldır yürürlüktedir.

Yıllardır bu mesleği ifa eden bir meslek mensubu olarak yüce Meclis kürsüsünden böylesine değerli bir haftayı kutlamaktan, Kâtip Çelebi gibi üstatlarımızla aynı mesleği icra etmekten ötürü gurur doluyum. Yeri gelmişken, mesleğimizin yasallaşma sürecinde ve sonrasında emeği geçen büyüklerimizi de rahmetle ve minnetle andığımı ifade etmek isterim.

Son olarak Türkiye Cumhuriyeti hazinesi başta olmak üzere Türk devletinin ekonomik bağımsızlığında ve şirketlerimizin uluslararası başarılarında kritik misyon üstlenen, ruhsatlı 130 bin muhasebe ofislerimizde ve şirketlerimizin muhasebe departmanlarında çalışan 1 milyona yakın meslektaşımızın Muhasebeciler Haftası'nı tebrik eder, daha nice yıllar başarıyla katkı sunmalarını canıgönülden dilerim.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Kocacık, teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, şimdi, sisteme giren ilk 20 milletvekiline yerlerinden birer dakikayla söz vereceğim.

İlk söz, Kahramanmaraş Milletvekili Zuhal Karakoç Dora'ya aittir.

Sayın Karakoç Dora, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR

1.- Kahramanmaraş Milletvekili Zuhal Karakoç Dora'nın, Türkiye'nin yerli 5'inci nesil savaş uçağı KAAN'a ilişkin açıklaması

ZUHAL KARAKOÇ DORA (Kahramanmaraş) – Türk savunma sanayisinin köklü projelerinin meyvelerini aldığımız bugünlerde Türk milletini ortak kıvanç ve gurur paydasında bir kez daha buluşturan, yerli beşinci nesil savaş uçağımız KAAN'ı göklerde görmenin mutluluğunu yaşıyoruz. Uluslararası kamuoyu tarafından büyük takdirle karşılanan ülkemizin bu başarısı Türkiye'yi bölgesel bir tehdit olarak görebilecek çevrelerce dahi sükûnet ve imrenmeyle takip edilmiştir. Ne yazık ki dışarıdaki düşmandan daha hasmane tutumlara sahip olan bazı şer odakları ise bu muazzam başarıya gölge düşürmeye çalışmaktadır. Bu odaklar bilmelidir ki Türk milleti kendi bekası için gösterilen bu azmi de bu azme karşı duranları da unutmayacaktır. Gazi Mustafa Kemal Atatürk önderliğinde 1926'da başlatılan savunma sanayisinde millîleşme atılımının son yıllarda aynı şuurla yeniden şahlanışını görmek her Türk için paha biçilmez değerdedir. Yüce Meclisimiz vasıtasıyla başta KAAN olmak üzere tüm millî savunma sanayisi teknolojilerinde emeği geçen Türk mühendislerini, proje yöneticilerini ve çalışanlarını tebrik eder, bu başarılarının nesiller boyunca devam etmesini dilerim.

BAŞKAN – İstanbul Milletvekili Mehmet Önder Aksakal...

2.- İstanbul Milletvekili Mehmet Önder Aksakal'ın, 1-7 Mart Deprem Haftası'na ve kentsel değişim sürecinin başlatılmasının zorunlu olduğuna ilişkin açıklaması

MEHMET ÖNDER AKSAKAL (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

1 Mart-7 Mart arası Deprem Haftası olarak belirlenmiş ve bugünlerde farkındalık yaratmak üzere değişik etkinliklerle toplum bilinçlendirilmektedir. Ülkemizin yer aldığı coğrafyanın yüzde 92'si önemli fay hatları üzerinde bulunduğu için gerek yerleşim alanları gerekse sanayi bölgeleri ve barajlarımız bu büyük riskin tehdidiyle her an karşı karşıyadır. 31 Mart yerel seçimlerinde belediye başkanlığına aday olan siyasetçilerimizin neredeyse tamamı bu konuya “kentsel dönüşüm” başlığı altında bir çözüm önerisini topluma sunmakta ve sanki seçilirlerse insanları bu felaketten kurtaracaklarını algısı yaratmaktadırlar. Bu doğru bir yöntem değildir. Kentlerimizdeki riskli yapıların yerine risk oranı sıfıra indirilmiş altyapı planlarıyla kurgulanacak yeni alanlarda kentsel değişim sürecinin başlatılmasının zorunlu olduğuna dikkat çekmek isterim. Bunun aksi olan her çalışma rantsal dönüşüme hizmet edecek ve günü geldiğinde yaşanabilecek her deprem sonrası aynı ağıtları yakmak zorunda kalacağız.

Genel Kurulu saygıyla selamlarım.

BAŞKAN – Konya Milletvekili Mustafa Hakan Özer...

3.- Konya Milletvekili Mustafa Hakan Özer'in, Yeşilayın kuruluşunun 104'üncü yıl dönümüne ve Yeşilay Haftası'na ilişkin açıklaması

MUSTAFA HAKAN ÖZER (Konya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Gün geçtikçe değişen ve gelişen dünyamızda insanlığı tehdit eden birçok sorun hâlâ varlığını sürdürmektedir. Bu tehditlere karşı ülkemizin en köklü sivil toplum kuruluşlarından Yeşilay; 120 şubesi, 107 danışmanlık merkezi, 110 bin gönüllüsü ve 97 ülkede gösterdiği faaliyetleriyle bağımlılıkla mücadelede samimiyetle ve bilimsel metotlarla çalışmalar yürütüyor. Yeşilay, kurulduğu günden bu yana insanlarımızın bilinçlenmesi, toplumumuzda belirli bir hassasiyetin oluşması ve sağlık bilincinin yerleşmesi için yürütülen çalışmalara çok ciddi katkılar sunmuştur. Bu vesileyle Yeşilayın kuruluşunun 104'üncü yıl dönümünü ve Yeşilay Haftasını kutluyorum. Ülkemizin ve milletimizin sağlıklı yarınları için, sağlıklı bir nesil için toplumu tehlikeye sürükleyebilecek bağımlılıkla ve zararlı alışkanlıklarla hep birlikte mücadelemizi tavizsiz sürdürmeliyiz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Siirt Milletvekili Mervan Gül...

4.- Siirt Milletvekili Mervan Gül'ün, Siirt'te kentsel dönüşüm çalışmalarının başladığına ilişkin açıklaması

MERVAN GÜL (Siirt) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Siirt'te kentsel dönüşümle ilgili çalışmalarımız “eski Siirt” olarak adlandırdığımız 6 mahalleyle başladı. Bu alanlar kentin kültürel dokusunu oluşturan her Siirtlinin öyküsüne ve anısına ev sahipliği yapmaktadır. Tarihî öneme sahip yapılar dışında tarihî değeri olmayan binaların tamamı projeye uygun olarak yeniden inşa edilerek Siirt'in tarihine, mimarisine ve kültürüne uygun hâle getirilecek, çarşılar korunacaktır.

Kentsel dönüşüm meselesi Siirt'teki her bir yerel yönetici için âdeta bir hayat kurtarma çalışmasıdır çünkü bu süreç şehirdeki yaşam standartlarını yükseltmek ve birinci derece deprem bölgesinde yer alan ilimizde risk altındaki yapıları güçlendirmek için bir fırsat sunacaktır. Hepimizin katkılarıyla bu dönüşümün başarılı bir şekilde yapılacağına inancım tamdır; AK PARTİ yapar.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Diyarbakır Milletvekili Mehmet Sait Yaz...

5.- Diyarbakır Milletvekili Mehmet Sait Yaz'ın, İslam âleminde Gazze'de yapılan zulme karşı seyirci kalanlara ilişkin açıklaması

MEHMET SAİT YAZ (Diyarbakır) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

“İsrailoğullarından kâfir olanlar, Davud ve Meryem oğlu İsa diliyle lanetlenmişlerdir. Çünkü onlar isyan etmişlerdi ve sınır tanımıyorlardı. İşledikleri kötülükten birbirlerini vazgeçirmeye çalışmıyorlardı da ondan lanete maruz kaldılar. Onlardan birçoğunun inkârcıları dost edindiklerini görürsün. Onların önceden kendileri için hazırladığı şey, yani Allah'ın onlara gazap etmesi ne kötü bir sonuçtur.” Bu ayetlerin mefhumumuhaliği şudur: İsrailoğulları zulmederken onların yanında mazlum kisvesinde olduklarını ifade edenler zalimin zulmüne mâni olmadılar. Zulmeden lanete tabi olmadı, zulme seyirci olanlar lanete tabi oldu. Bu nedenle, İslam âleminde bugün Gazze'de yapılan zulme karşı seyirci kalanlar korkarım ki Allah'ın lanetine mazhar olurlar.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Düzce Milletvekili Ercan Öztürk...

6.- Düzce Milletvekili Ercan Öztürk'ün, Bosna Hersek'in Bağımsızlık Günü'ne ilişkin açıklaması

ERCAN ÖZTÜRK (Düzce) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bosna Hersek'in büyük lideri Aliya İzzetbegović'in dediği gibi, biz de zalimlerden olursak zulme karşı savaşmanın bir anlamı olmaz.” Bugün, Avrupa'nın orta yerinde binlerce insanın katledildiği dost ve kardeş ülkemiz Bosna Hersek'in bağımsızlık gününün 32'nci yılını kutluyoruz. Dünyanın gözü önünde üç buçuk yıl süren bu kanlı savaşta bugün Filistin'de olduğu gibi çok büyük sivil katliamlar, işkenceler, etnik temizlikler, sürgünler ve soykırım gerçekleşti; söz konusu Müslüman olunca tüm dünya ve sözde medenî Avrupa kör ve sağırdı.

Unutulan zulüm tekrarlanır diyor, Bosna Hersek'in bağımsızlık gününü kutluyorum.

BAŞKAN – Tekirdağ Milletvekili Mestan Özcan...

7.- Tekirdağ Milletvekili Mestan Özcan'ın, 1 Mart 1921'de İstiklal Marşı'nın ilk kez Meclis kürsüsünden okunmasına ilişkin açıklaması

MESTAN ÖZCAN (Tekirdağ) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tarih 1 Mart 1921, yer burası, Büyük Millet Meclisi; İstiklal Marşı'mız ilk kez bugün buradan, bu kürsüden okundu. Hatip Hamdullah Suphi sözlerine “Ey kahraman milletim, ey şanlı kahramanlar, ey şanlı ordu, ey şanlı milletvekilleri!”

diyerek başladı ve “Büyük bir heyecan içindeyim, kalbim çarpıyor, ellerimin titrediğini hissediyorum ama bu heyecanı ve titremeyi bu kahraman milletimin, bu şanlı kahramanların, bu şanlı ordunun, bu şanlı devletimizin ebedî bayrağı olan İstiklal Marşı’mızı okumak için taşıyorum. Bugün bu kahraman Mecliste, bu şanlı kürsüde, bu şanlı devletimizin ebedî bayrağı olan İstiklal Marşı’mızı okuyarak bu kahraman milletimin, bu şanlı kahramanların, bu şanlı ordunun, bu şanlı devletimizin bayrağını göklere çıkaracağım.”

Evet, ben de bugün Hamdullah Suphi Tanrıöver’le aynı duyguları aynı yoğunlukta yaşıyor, yüce Meclisimizden ahirete irtihal eden bütün vekillerimizi rahmetle yâd ediyorum.

BAŞKAN – İstanbul Milletvekili Mustafa Kaya...

8.- İstanbul Milletvekili Mustafa Kaya’nın, Sivas’ın bazı ilçelerindeki PTT müdürlüklerinin şubelere dönüştürüleceğine ilişkin açıklaması

MUSTAFA KAYA (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sivas’ın Hafik, Ulaş ve İmranlı gibi ilçelerindeki PTT müdürlüklerinin şubelere dönüştürüleceğine dair duyumlar almaktayız. Bu ilçelerde görev yapan müdür ve veznedarların başka merkezlerde görevlendirileceği ve bu merkezlerin tek personelle hizmet vereceği iddia edilmektedir. Özellikle bahar ve yaz aylarında artan nüfusla birlikte, buralarda yeterli personel istihdam edilmese, zaten yoğun olan PTT’lerde hem çalışan hem de vatandaşlarımız açısından büyük sorunlar ortaya çıkacak, mağduriyetler yaşanacaktır. Eğer doğruysa, yerel seçimler sonrası yapılması planlanan bu değişiklikler üzerinde tekrar düşünülmeli, karar gözden geçirilmeli, hatta bu ilçelerdeki varlıkları desteklenmelidir diyor, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Rize Milletvekili Harun Mertoğlu...

9.- Rize Milletvekili Harun Mertoğlu’nun, Yeşilayın kuruluşunun 104’üncü yıl dönümüne ve Yeşilay Haftası’na ilişkin açıklaması

HARUN MERTOĞLU (Rize) – Teşekkürler Sayın Başkanım.

Bugün, özellikle genç nesilleri alkol, uyuşturucu, sigara ve bağımlılık yapan diğer maddelerden uzaklaştırıp temiz ve sağlıklı bir yaşam sürmemiz için gayret gösteren Yeşilay kuruluşunun 104’üncü yıl dönümü. Tam bir asırdır bu kutsal vazife uğruna çaba gösteren kurumumuzu ve çalışanlarını yürekten kutluyorum.

Hayatımızın değerli bir parçası olan sağlığımızı korumak, sadece bağımlılıklardan kaçınmak değil, aynı zamanda sağlıklı yaşamı da savunmak anlamına gelmektedir. Bu nedenle, her birimiz hayatımızı şekillendiren seçimlerin ve alışkanlıkların farkında olmalıyız. Yeşilay Haftası bize bu seçimlerin önemini hatırlatmaktadır. Bağımlılıkla mücadele kuşkusuz cesaret gerektirir ancak bu savaş sadece bireysel değil, toplumsal da bir sorumluluktur. İşte, Yeşilayımız bu savaşın toplumsal boyutunu dayanışma ruhu içinde, kararlılıkla sürdürmektedir. Bu haftayı gelecek nesillere daha sağlıklı bir dünya bırakmak için bir fırsat olarak...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Adıyaman Milletvekili Resul Kurt...

10.- Adıyaman Milletvekili Resul Kurt’un, 1-7 Mart Muhasebeciler Haftası’na ilişkin açıklaması

RESUL KURT (Adıyaman) – Başta deprem bölgesinde zor şartlarda mesleklerini icra eden mali müşavir meslek mensupları olmak üzere toplumumuzun tüm kesimlerinde üreten, çalışan, mesleklerini büyük bir sorumluluk ve özveriyle yerine getiren, çok sayıda öğrencimin olduğu ve ekonomimizin temel taşlarından düzenli ve sağlıklı bir ekonominin oluşabilmesi için vergi, muhasebe ve sosyal güvenlikle ilgili kamuya ve işletmelere büyük katkı sunan, büyük bir camia olan mali müşavirlik muhasebe camiasının 1-7 Mart Muhasebeciler Haftası’nı kutluyorum.

BAŞKAN – Burdur Milletvekili İzzet Akbulut...

11.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, 1 Mart Mali Müşavirler Günü'ne ilişkin açıklaması

İZZET AKBULUT (Burdur) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bir mali müşavir olarak tüm mali müşavir meslektaşlarımızın 1 Mart Mali Müşavirler Günü'nü kutluyorum. Umuyorum ki bir sonraki 1 Marta kadar Türkiye Büyük Millet Meclisinde mali müşavirlerimizin e-arşiv, fatura ve görüntüleme sistemlerindeki aksaklıklarını gideririz. Meslektaşlarımızın sistemden kaynaklı beyannameleri süresinde girmekteki yaşadıkları sıkıntıyı çözeriz. Ayın 26'sında muhtasar SGK, 28'inde KDV, ay sonunda e-defterlerin yüklenmesindeki sürelerin sıkışıklığını gideririz. Muhasebe ücretlerinde KDV tevkifatının uygulanması, nitelikli eleman yetiştirilmesi için SGK ve maaş teşvikinin sağlanması beklentisini umarım çözeriz. Tüm mali müşavirlerin yeşil pasaporta kavuşmalarını umarım sağlarız. İş-işçi davalarında avukatların değil mali müşavirlerin ara buluculuk yapmalarını umarım sağlarız. Yeni mesleğe başlayan mali müşavirlerimize KOSGEB desteklerinin verilmesini umarım bu dönemde hep birlikte çözeriz.

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Mersin Milletvekili Perihan Koca...

12.- Mersin Milletvekili Perihan Koca'nın, MİTAŞ'ta metal işçilerinin işten atılmasına ilişkin açıklaması

PERİHAN KOCA (Mersin) – Ankara Polatlı'da MİTAŞ metal fabrikasının patronları METAL-İŞ kolunda imzalanan toplu sözleşmeyi tanımadılar, işçilerin toplu sözleşmeyle taahhüt edilen haklarını gasbetmeye çalıştılar. Bu gasba karşı MİTAŞ işçileri iş durdurma eylemi yaparak patronlara geri adım attırdılar ancak geçtiğimiz gün 7 işçi sözüm ona performans düşüklüğü gerekçesiyle işten atıldılar. Herkes biliyor ki söz konusu bu gerekçe uydurma bir gerekçedir, asıl derterli ekmek ve onur mücadelesi veren işçileri, emekçileri yıldırırmaktır.

Bizler MİTAŞ metal işçilerinin haklı mücadelelerinin yanındayız. İktidardaki ortaklarından, devlet-sermaye iş birliğinden güç alarak suç işleyen MİTAŞ patronları derhâl bu suçtan dönmelidir, işçiler işlerine iade edilmelidir.

BAŞKAN – Kayseri Milletvekili Murat Cahid Cıngı...

13.- Kayseri Milletvekili Murat Cahid Cıngı'nın, Erciyes Engelliler Kooperatifine ilişkin açıklaması

MURAT CAHİD CINGI (Kayseri) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Kooperatifçilik üzerine memleketim Kayseri'den birkaç örnek vermek istiyorum. Özellikle Kayseri Valiliğimizin kooperatifçilik konusunda göstermiş olduğu üstün gayretler neticesinde birçok ilçemizde kadın kooperatifleri kurularak hem bu kadınların maharetleri üretime kazandırılmaya çalışıldı hem onlar belirli bir oranda maddi kazanç elde ettiler hem de atıl iş gücünden bir şekilde faydalanılmış oldu ama bunlardan en önemlisi Kayseri merkezde kurulan Erciyes Engelliler Kooperatifi (EREK). Burada yaklaşık 15 tekerlekli sandalye bağımlısı kardeşimiz dikiş makinesinde, reçmede, overlokta terzilik hizmeti, konfeksiyon hizmeti vererek şehir ekonomisine çok ciddi katkı sağlıyorlar. Bu model içerisinde de özellikle yaklaşık 1 milyon liraya yakın aylık ciro elde ediyorlar, birçok markaya iş güvenliği elbisesinden çantaya kadar üretim yapıyorlar. Bu modellerin tüm Türkiye'de yaygınlaşmasını ve engelli kardeşlerimizin ekonomiye dâhil edilmesini...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız...

14.- Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız'ın, AKP iktidarının gaziler ve şehit aileleri arasında ayrımcılık yaptığına ilişkin açıklaması

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) – Sayın Başkan, dinimize göre şehitlik en yüksek mertebedir, gazilik de hepimiz için kutsaldır ancak AKP iktidarı her konuda olduğu gibi gaziler ve şehit aileleri arasında da ayrımcılık yapıyor. Aynı tarih ve aynı çatışmada yaralanan bir er ile rütbeli askerin maaşları arasında uçurum var. Er malul gazilerin aldıkları maaş açlık sınırının altında. Emsal maaş alan muvazzaf ve erler arasındaki adaletsizliğin ve ayrımcılığın bir an önce giderilerek er şehit aileleri ve gazilerin açlık sınırından çıkarılması ve Anayasa'nın 61'inci maddesi gereği kendilerine yaraşır bir hayat seviyesine ulaştırılması gerekmektedir.

“Her şehit ailesi ve her gazi benim öz kardeşim derecesindedir, onlara yapılan her yanlış şahsıma yapılmış sayıyorum, ona göre davranın.” diyen Sayın Cumhurbaşkanına ve AKP iktidarına soruyoruz: Şehitlerimiz ve gazilerimiz arasındaki eşitsizliği ne zaman gidereceksiniz?

Başta Gazi Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere tüm gazilerimizi ve şehitlerimizi rahmetle ve minnetle anıyorum. Yaşasın tam bağımsız Türkiye! (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Burdur Milletvekili Mustafa Oğuz...

15.- Burdur Milletvekili Mustafa Oğuz'un, 1 Mart Muhasebeciler Günü'ne ilişkin açıklaması

MUSTAFA OĞUZ (Burdur) - Teşekkür ederim Başkanım,

3568 sayılı Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanunu'nun verdiği yetkiye istinaden hizmet veren, mensubu olduğum meslektaşlarımın 1 Mart Muhasebeciler Günü'nü kutluyorum.

Cumhuriyetimiz ve toplumumuzun gelecek gücünü oluşturan muhasebe mesleği... Mezopotamya'daki kazılarda yedi bin yıldan daha eskiye dayanan muhasebe kayıtları bulunmuş olup eski Mezopotamya'dan gelen bu belgeler, satın alınan ve ticareti yapılan mallar ile harcamaların listelerini gösterdiği görülmüştür.

Ülkenin iktisadi hayatının vazgeçilmez bir unsuru olan meslektaşlarım, büyük bir sorumluluk ve özveriyle çalışarak ekonominin kaydını tutmaktadırlar. Cumhuriyetimizin 100'üncü yılında bugüne kadar olduğu gibi, bundan sonra da ülkemize ve milletimize fayda sağlayacak her türlü çalışmaya yapıcı olarak katkı sunmaya devam edeceklerine inancım tamdır.

Bu vesileyle özellikle vergi daireleri ve mükellefler arasında bir köprü vazifesi üstlenerek ülkemiz ekonomisinin gelişmesine büyük katkılar sağlayan meslektaşlarımın Muhasebeciler Günü'nü kutluyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez...

16.- Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez'in, ekonomik çalkantılar içinde vatandaşların taleplerinin ve beklentilerinin büyüdüğüne ilişkin açıklaması

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Değerli milletvekilleri, Türkiye'nin dört biryanında vatandaşlarımızın haklı taleplerinin sesi yankılanıyor, duyuyor musunuz? Kadro bekleyen taşeron işçilerin sesi kulaklarda çınlıyor. Emeklilikte adalet arayışında olanların sesi gittikçe yükseliyor. Kamu işçileri ücret adaleti istiyor, emekliler zam talep ediyor, atanamayan öğretmenler atama bekliyor, uzman çavuşlar özlük haklarının iyileştirilmesi, staj ve çıraklık mağdurların mağduriyetlerinin giderilmesi umuduyla her gün bizlere ulaşıyorlar. Ekonomik çalkantılar içinde vatandaşlarımızın talepleri ve beklentileri büyüyor ancak iktidar bu sesleri duymamakta ısrarlı. İktidar üç maymunu oynamaya devam ediyor; görmüyor, duymuyor, gereğini yapmıyor.

Unutmayalım, toplumun huzuru ve refahı adalette yoğrulmuş bir düzenle mümkündür. Halkımız 31 Mart yerel seçimlerinde bu düzeni sağlayacak olan halkçı belediyeçilikten yana tercihini yapacak, Cumhuriyet Halk Partisine oy verecektir. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Kayseri Milletvekili Sayın Bayar Özsoy...

17.- Kayseri Milletvekili Sayın Bayar Özsoy'un, 28 Şubat postmodern darbesine, Necmettin Erbakan'a rahmet dilediğine, Filistin'e ve 31 Mart seçimlerinde Cumhur İttifakı'nın Kayseri'deki belediyelerin tamamını alacağına ilişkin açıklaması

SAYIN BAYAR ÖZSOY (Kayseri) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

28 Şubat postmodern darbesini yapanları, onlara arka çıkanları ve ülkemiz üzerinde değişik oyun oynayanları lanetliyorum. Bu vesileyle, muhterem Erbakan Hocamıza rahmet diliyorum, mekânı cennet olsun. Ülkemizde defalarca ihtilal yapanlara ve yapmaya yeltenenlere karşı dimdik ayakta duruyoruz, durmaya devam edeceğiz. Başaramadılar, başaramayacaklar.

Filistin'de katliama devam eden katil, siyonist İsrail'i, ona çanak tutan haydut devlet Amerika'yı ve emperyalist tüm Batılı devletleri lanetliyorum. Sanayi, ticaret, kültür, turizm, tarım ve hayvancılık şehri olan Kayseri'mizde 31 Mart yerel seçimlerinde belediyelerin şimdi olduğu gibi Cumhur İttifakı olarak tamamını alacağız, 16 ilçe ve 1 büyükşehir olarak 17-0 yapacağız.

BAŞKAN - Hakkâri Milletvekili Onur Düşünmez...

18.- Hakkâri Milletvekili Onur Düşünmez'in, Hakkâri'nin Derecik ilçesi Düve köyü girişine x-ray cihazı konulmasına ilişkin açıklaması

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) – Orada bir köy var, uzakta; o köy bizim köyümüzdür, gitmesek de görmesek de o köy bizim köyümüzdür ama şimdi bahsedeceğim köy sizin köyünüz değil. Hakkâri Derecik'te Düve Köyü'nde köyün girişine x-ray cihazı bırakılmış ve köylülerin buradan geçip evlerine gitmesi sağlanıyor, işkence yapıp çıplak aramayı dayatıyorlar, kimliklerine el koyuyorlar. OHAL valiliğine bile taş çıkaran bu uygulamalarınızı derhâl kaldırmamız gerekmektedir. Derhâl, bir an önce oradaki yurttaşların haklarını korumanızı ve OHAL valiliği işlemlerinizi vazgeçmenizi talep ediyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Mersin Milletvekili Ali Bozan...

19.- Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın, dün Diyarbakır vekilinin kürsü konuşması esnasında Başkanlıkça mikrofonun kapatılmasına ilişkin açıklaması

ALİ BOZAN (Mersin) – Sayın Başkan, dün Amed Vekilimiz kürsü konuşması esnasında Kürtçe bir dörtlük okumak istedi ancak mikrofonu tarafınızca kapatıldı. Kürtçe, Allah'ın yarattığı kadim bir dildir, bugün bu ülkede milyonlarca yurttaşın evinde, iş yerinde, sohbetlerinde konuştuğu bir dildir ve bu Meclis o milyonların temsil edildiği bir Meclistir. Siz hangi sıfatla bu dili yasaklama cüretini kendinizde buluyorsunuz, Kürtçe konuşulduğunda mikrofonları kapatıyorsunuz? Bu ülkede büyük bir zenginlik olan dilleri hangi hadle tekleştirmeye çalışıyorsunuz? Bu Mecliste Kürtçeyi ya da başka bir yurttaşımızın ana dilini konuşmasını engelleyemezsiniz. Biz size had bildirmekten yorulduk ama siz hadsizlikten yorulmadınız. Biz size ana dilimiz olan Kürtçeye saygı duymasını öğreteceğiz, öğreneceksiniz. “...” (*) (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

(Mikrofon kapandı)

BAŞKAN – Konya Milletvekili Mehmet Baykan...

(*) Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

20.- Konya Milletvekili Mehmet Baykan'ın, 1 Mart 1921'de İstiklal Marşı'nın ilk kez Meclis kürsüsünden okunmasına ilişkin açıklaması

MEHMET BAYKAN (Konya) – Meclisimiz 1 Mart 1921'de tarihî günlerinden birini yaşadı. İstiklal Marşı'mız ilk kez dönemin Millî Eğitim Bakanı Hamdullah Suphi Tanrıöver tarafından Meclis kürsüsünden okundu, ilk dizesinden son dizesine kadar yoğun alkış aldı. Merhum Mehmet Akif'in kaleminden çıkan bu destansı eserin her dizesi Millî Mücadele'mizi hatırlatırken geleceğe olan inancımızı pekiştiriyor. İşte bu yüzden her nerede okunursa okunsun yüreklerimizi dolduruyor, göğsümüzü kabartıyor. İlk okunduğu günden bu yana halkımızın göğsünde taşıdığı bir gurur madalyası olan İstiklal Marşı'mız bizlere görevler yüklüyor, geçmişini unutmadan ve ondan aldığımız güçle daha ileriye koşmamız için bize güç veriyor.

“Doğacaktır sana vadettiği günler Hakk'ın/Kim bilir, belki yarın belki yarından da yakın.” Bu vesileyle, İstiklal Marşı'mızın müellifi merhum Mehmet Akif Ersoy'a Allah'tan rahmet diliyor, şu sözlerini hatırlatmak istiyorum: “Allah bu millete bir daha İstiklal Marşı yazdırmasin.” İstiklal Marşı'mızı okumaktan imtina edenlere Allah akıl fikir versin.

BAŞKAN - İzmir Milletvekili Haydar Altıntaş...

21.- İzmir Milletvekili Haydar Altıntaş'ın, Yüksek Seçim Kuruluna ilişkin açıklaması

HAYDAR ALTINTAŞ (İzmir) - Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

İkinci Meşrutiyet döneminden bugüne kadar geçerliliğini sürdüren bir söz vardır: “Yok kanun, yap kanun.” Ne kadar çok kanun, o kadar bozuk kanun. Siz de bugün iktidar olarak çoğunluğunuza güvenerek bir torbanın içerisine ihtiyaç duyduğunuz her çeşit maddeyi koyup getirip buradan yasalar geçiriyorsunuz ancak bu geçirdiğiniz yasalar hukuku siyasallaştırmaktan, milletin adalete olan güvenini sarsmaktan başka hiçbir işe yaramamaktadır. Bu güvenin sarsıldığı kurumlardan bir tanesi de Yüksek Seçim Kuruludur. Mühürsüz oy pusulalarının geçerli olarak kabul edildiği günden bu yana Yüksek Seçim Kurulunun bütün icraatlarına millet şüpheyle bakmaktadır. Seçmen listelerinde olan kargaşanın dışında ve bugün en yakından bazı illerde ve ilçelerde belediye başkan adaylarının hukuksuz ve usulsüz olarak düşürülmesini kınıyorum.

Hepinize teşekkür ederim.

Saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, şimdi, Sayın Grup Başkan Vekillerinin söz taleplerini sırasıyla karşılayacağım.

İlk söz talebi İstanbul Milletvekili ve Saadet Partisi Grup Başkan Vekili Bülent Kaya'ya aittir.

Sayın Kaya, buyurun.

22.- İstanbul Milletvekili Bülent Kaya'nın, 1 Martta ne yapılmak istenip ne olduğuna, 1 Mart tezkeresine ve sonrasında Adalet ve Kalkınma Partisi Hükûmetinin yaptıklarına ve “1 Mart tezkeresi geçmeliydi.” diyen siyasi lider Recep Tayyip Erdoğan'a ilişkin açıklaması

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün 1 Mart, bundan yirmi bir sene önce bu yüce Mecliste gerçekten lider sultasına rağmen direnen iktidar partisine mensup bir kısım milletvekilleri ile muhalefet partisinde bulunan milletvekillerinin ortaya koymuş olduğu dayanışmayla, Türkiye Büyük Millet Meclisi tarihinde son derece önemli bir gün yaşadık. Her konuya sahip çıkan Adalet ve Kalkınma Partisi milletvekili arkadaşlarımızın belki de Adalet ve Kalkınma Partisi tarihindeki en hayırlı işi burada yâd etmekten çekiniyor olmaları ya da gündemlerine almamış olmalarını da doğrusu şaşkınlıkla karşılamaktayım. 1 Martta ne yapılmak istendi, ne oldu? 1 Martta yaklaşık 50 binin üzerinde

Amerikan askerinin Türkiye'nin havalimanlarından girerek bu ülkeye 50 bin Amerikan postasının basılmasının altyapısı hazırlandı. 1 Martta Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi kararı olmamasına rağmen, uluslararası hukuka göre alınmış bir karar olmamasına rağmen, binlerce kilometre öteden gelen Amerika'nın âdetâ haydutça "Burada benim çıkarlarım var. Dolayısıyla ben meşru müdafaa hakkımı kullanmak için Irak'a gireceğim." gibi bir safsatayla, hele hele "Burada kimyasal silahlar var." yalanıyla âdetâ dünyayı uyutarak ve tabii ki yerli iş birlikçilerini uyutarak buraya bir operasyon hazırlığı oldu. 1 Mart tezkeresinin bu Meclisten çıkması için yapılan görüşmelerde Başbakan'dan, Cumhurbaşkanından, Genelkurmay Başkanından daha çok milletvekili olmayan bir partinin Genel Başkanı Amerika'da devlet teamüllerine aykırı bir şekilde üst düzey protokolle karşılandı. Hatta, rivayetlere göre, bir yemek masasındaki peçetenin üzerine 1 Mart tezkeresi ve sonraki süreç kurgulandı, belli sözler verildi. İlgili Genel Başkan Türkiye'ye geldiği zaman hem kendi parti grup toplantısında milletvekillerini bire bir markaja alarak "Bakın, bu 1 Mart tezkeresi çıkmazsa memurlarımıza verecek maaş bulamayız. Onun için bu tezkere çıkmalı." dedi.

Buradan bizim bazı sonuçlar çıkarmamız lazım: Demek ki liderler her şeyin en iyisini bilmiyormuş, demek ki sıkı sıkı parti sadakati her zaman doğru sonuçlar doğurmuyormuş, demek ki vicdan sahibi 15-20 milletvekili dahi direnerek bu ülkenin kaderini değiştirebiliyormuş. Biz eğer bu sonuçları çıkaramazsak bugün gitgide etkisiz hâle gelen Türkiye Büyük Millet Meclisinin fonksiyonunu ve rolünü iyi bir noktaya getirememiş oluruz diye düşünüyorum. Onun için, milletvekili görevinin ne kadar kutsal bir şey olduğunu 1 Mart tezkeresinden biliyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kaya, lütfen tamamlayın.

BÜLENT KAYA (İstanbul) – Dolayısıyla, ben, 250 ret oyu veren milletvekillerinden Cumhuriyet Halk Partili milletvekillerini ve bu 250 reddin içerisinde olan Adalet ve Kalkınma Partisinin ret oyu kullanan bütün milletvekillerini burada millet adına, Türkiye Büyük Millet Meclisi adına tekrar saygıyla selamlıyorum. Çünkü o dönemde de rahmetli Erbakan Hoca Adalet ve Kalkınma Partisi milletvekillerini -bilmiyorum, sizler de o dönemlerde herhâlde milletvekilliydiniz Sayın Başkanım- bire bir arayarak ya da tanıdıkları vasıtasıyla ulaşarak "Şayet bu 1 Mart tezkeresi geçerse yedi sülaleniz ömür boyu alnını secdeden kaldırmazsa dahi bu vebalden kurtulamazsınız." baskısıyla ancak o kadar milletvekilini ikna etmişti. Ama siyasi ikbal peşinde olan liderlerin perde arkasında ne tür pazarlıklar yaptığını, hangi pazarlıklar sebebiyle bu tezkereyi buradan çıkarmak için baskı yaptıklarını elbette bilemiyoruz.

(Mikrofon otomatik cihazı tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kaya, lütfen tamamlayın.

BÜLENT KAYA (İstanbul) – Dolayısıyla, siyasi ikbal endişesi olan liderlerin uluslararası arenada kendi ülkeleri için de ciddi bir tehdit olduğunu bu vesileyle yeniden tespit etmek durumundayız. Onun için kuvvetler ayrılığı önemlidir, onun için milletvekilinin bağımsızlığı önemlidir, onun için yürütmenin dengelenmesi, denetlenmesi, şeffaf olması, karar mekanizmalarının bir kişinin iki dudağı arasında olmaması son derece önemlidir. Bu yüce Meclis 1 Mart tezkeresini İç Tüzük'ün sağladığı bir imkânla, kabul oyları çok olduğu hâlde, reddetmesine rağmen Adalet ve Kalkınma Partisi Hükûmeti ne yaptı? İncirlik'ten binlerce sortiyle Irak'ta 1 milyondan fazla insanın katledilmesinin ortağı oldu maalesef, orada kadınların tecavüze uğramasının, yerlerinden yurtlarından edilmesinin müsebbibi oldu.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kaya, son kez uzatıyorum.

Buyurun.

BÜLENT KAYA (İstanbul) – Yirmi iki yıldır, yirmi üç yıldır Irak hâlâ siyasi istikrara kavuşmamışsa ve hâlâ bir kaos içerisinde ise elbette 1 Mart tezkeresi bu yüce Mecliste reddedilmiş olmasına rağmen kendi yetkilerini kötüye kullanarak İncirlik'ten binlerce sortiye müsaade eden dönemin iktidar sahiplerinin vebali vardır ki Sayın Cumhurbaşkanımız bugün bile hâlâ “1 Mart tezkeresi geçmeliydi.” dediği için kendisine bir itham olarak söylemiyorum. 1 Mart tezkeresinin geçmesi için en fazla mücadele eden siyasi lider Recep Tayyip Erdoğan'dı. Bu ülke topraklarına 50 bin Amerikan askerinin postalının basmasının müsebbibi olmak için çok uğraştı ama o Adalet ve Kalkınma Partisi içerisindeki vicdan sahibi bir avuç milletvekili belki de Tayyip Erdoğan'ı bu vebalden kurtardı ama başka hangi veballerin sebebi oldu, onu da önümüzdeki tarihî süreçler gösterecek diyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Kaya.

Şimdi, Samsun Milletvekili ve İYİ Parti Grup Başkan Vekili Erhan Usta'ya söz veriyorum.

Sayın Usta, buyurun.

23.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, 1 Mart Bosna Hersek'in Bağımsızlık Günü'ne, 1-7 Mart Yeşilay ve Deprem Haftalarına, İzmir Menemen Müftülüğünün “Çevreme Duyarlıyım, Değerlerime Sahip Çıkıyorum” adı altında düzenlediği programa ve İsrail'in yüz kırk altı gündür abluka ve saldırı altında tutarak Gazze'yi kılığa sürüklediğine ilişkin açıklaması

ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bugün 1 Mart, dost ve kardeş ülke Bosna Hersek'in bağımsızlık günü. 1 Mart 1992'de bağımsızlığını kazanan Balkanların yükselen değeri Bosna Hersek devletini ve Boşnak halkını tebrik ediyor, muhabbetle selamlıyorum.

Topluman ve bilhassa gençlerin bağımlılık konusunda bilinç ve farkındalık düzeyini artırmak için her yıl 1-7 Mart tarihleri arasında idrak ettiğimiz Yeşilay Haftası içerisindeyiz. Bireye, aileye ve topluma büyük zararları olan, bağımlılık yapan maddelerin sebep olduğu sonuçların maddi ve manevi olarak telafisi mümkün olmayan kayıplara yol açacağına dikkat çekmek istiyorum. İYİ Parti olarak, gençlerimizi bu bağımlılıktan uzak tutmak için farkındalığı yüksek politikalar üretmeye kararlılıkla devam edeceğiz.

Toplumda deprem bilincinin oluşması, deprem öncesine, esnasına ve sonrasına hazırlıklı olunması ve deprem tehlikesinin kamuoyunun gündeminde kalması amacıyla her yıl 1-7 Mart tarihleri arası Deprem Haftası olarak belirlenmiştir. Deprem, bölgemizin bir gerçeğidir ve bu gerçeğe göre tedbir alarak yaşayabilme becerisini geliştirmek durumundayız. Daha önce de ısrarla ifade ettiğimiz gibi, bir kez daha çağrımızı önemle tekrarlıyorum: Hükümeti konuya hassasiyetle yaklaşmaya ve yeni acıların yaşanmaması için gün geçirmeden denetimleri artırarak tedbir almaya davet ediyorum.

Türkiye Cumhuriyeti devletinin üniter ve millî yapısıyla kavga içinde olanlar, çocuklarımıza nüfuz etmek suretiyle cumhuriyet değerlerini değiştirme gayretlerini sürdürmektedirler. Türkiye Cumhuriyeti'nin tarihini, Anayasası'nı ve değerlerini hazmedemeyenler her geçen gün yeni bir skandalın tarafı olarak ortaya çıkmaktadır. İzmir Menemen Müftülüğü “Çevreme Duyarlıyım, Değerlerime Sahip Çıkıyorum” adı altında öğrencileri cumhuriyet rejiminin İzmir'deki sembol ismi şehit Mustafa Fehmi Kubilay'ın katledildiği Menemen olaylarının başını çeken bir hainin mezarına götürmüştür. Düzenlenen programda, Kubilay'ı şehit eden bu hainden övgüyle söz edilmiştir. Çocuklarımızı karanlık ve sapık düşüncelerle zehirleme amacı güdenler rejime karşı ayaklanmanın mimarlarından olan bu hain için methiyeler düzerek niyetlerini açıkça ortaya koymaktadırlar. Rejim karşıtı isyanlarını İslami bir kimliğe büründürmeye çalışıp bu ülkenin çocuklarını ve gençlerinin devlete bakış açılarını değiştirmeyi marifet sayanlar hem yüce dinimize hem de aziz milletimize ait değerleri tahrif etme niyetindedir,

bu tahrifata maalesef çocuklarımız alet edilmektedir. Bu topraklarda kimsenin sözde “Değerlerime Sahip Çıkıyorum” adıyla hainleri, isyancıları ve devlet-millet düşmanlarını meşrulaştırmasına müsaade etmeyeceğiz. Türkiye Cumhuriyeti ilelebet payidar kalacak, millî ve üniter yapısını muhafaza ve müdafaa edecektir. Cumhuriyetin değerlerini hazmedemeyenlere Atatürk’ün Gazi Meclisinden hatırlatmak istiyorum: Türkiye Cumhuriyeti sizin sığ ideolojiniz ile neye hizmet ettiği açıkça belli olan emellerinizle ve devlet düşmanı tutumunuzla yıkılmayacak kadar sağlam bir temel üzerine kurulmuştur.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri dün, İsrail’in yüz kırk altı gündür abluka ve saldırı altında tutarak kıtlığa sürüklediği Gazze’de İsrail güçlerinin açtığı ateş sonucu gıda yardımı bekleyen 104 Filistinli hayatını kaybetmiş, 760 kişi de yaralanmıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Usta, lütfen tamamlayın.

ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ederim Başkanım.

Son beş aydır Filistin’de yaşanan katliam karşısında her gün olduğu gibi bugün de hayatını kaybeden Filistinlilere rahmet diliyor, yaralılara acil şifalar temenni ediyorum.

Gazze’deki zulüm arşı aşmıştır. Bu zulüm karşısında eğer insanlığın dili olsaydı gök gibi gürler ama yine de az kalırdı, eğer kanayan vicdanlar gözyaşı dökseydi her bir kum tanesinin üzeri sağanak olup taşar ama yine de yetmezdi. Sussak gönlümüz razı değil, konuşsak tesiri yok; tüm dünya gözünü yummuş, kulağını tıkamış, film seyrederek katliamı izlemeye devam etmektedir. 7 Ekimden itibaren yapılan tüm diplomatik çağrılar sonuçsuz kalmış, uluslararası camialar İsrail için somut bir adım atmamış, ciddi bir yaptırımda bulunmamıştır. Zulüm karşısında susan tüm dilsiz şeytanları lanetliyorum, Allah’ın gazabı ve hiddeti masum insanlara kıyanların ve sessiz kalanların üzerine olsun.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Usta.

Üçüncü söz, Manisa Milletvekili ve Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkan Vekili Erkan Akçay’a aittir.

Sayın Akçay, buyurun.

24.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay’ın, 1 Mart 1921’de İstiklal Marşı’nın ilk defa Meclis kürsüsünden okunmasına, 1-7 Mart Deprem Haftası’na ve Milliyetçi Hareket Partisinin 31 Mart 2024 Yerel Seçim Beyannamesi’ne ilişkin açıklaması

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

“Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım,

Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım.

Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım,

Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

...

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?

Şüheda fışkıracak, toprağı sıksan şüheda.

Canı, cananı, bütün varımı alsın da Hüda,

Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.”

Sayın Başkan, Mehmet Akif Ersoy’un kaleme aldığı “Korkma! Sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak./Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.” mısralarıyla başlayan İstiklal Marşı’mız 17 Şubat 1921’de Sebilürreşad ve Hâkimiyet-i Milliye gazetelerinde yayınlandı ve İstiklal Marşı’mız

Meclis kürsüsünde ilk defa 1 Mart 1921’de Maarif Vekili Hamdullah Suphi Tanrıöver tarafından okunarak Türk milletiyle buluşmuştur. İstiklal Marşı’nın resmî kabulü ise Meclisin 12 Mart 1921 tarihli oturumunda gerçekleşmiştir. “Allah milletimize bir daha İstiklal Marşı yazdırmasin.” diyen İstiklal Şairimiz Mehmet Akif Ersoy’u rahmet ve şükranla anıyorum.

Sayın Başkan, ülkemiz dünyanın en etkili deprem kuşakları üzerinde yer almaktadır. Ülkemizin yüzde 66’sı, nüfusumuzun yüzde 71’i yüksek riskli deprem bölgesindedir. Depremlerde son yüzyılda 130 bin insanımızı kaybettik. Depremler ve doğal afetler dünyanın kaçınılmaz bir gerçeğidir. Toplumda deprem bilincinin oluşması, deprem öncesi, deprem sırası ve sonrasında hazırlıklı olunması, ülkemizdeki deprem gerçeğini unutmamak ve unutturmamak amacıyla her yıl 1-7 Mart tarihleri Deprem Haftası olarak belirlenmiştir.

Depremlerde yaşadığımız kayıplarla bir daha karşılaşmamak için risk altındaki alanlarda kentsel dönüşüm çalışmalarına hız verilmelidir. 2012’den bugüne kadar kentsel dönüşüm projeleriyle Türkiye genelinde 2 milyon 200 bin bağımsız bölümün dönüşümü tamamlanmıştır, 400 bin bağımsız bölümün dönüşümü de devam etmektedir. Türkiye genelinde yaklaşık 6 milyon bağımsız bölüm risk altındadır. 2 milyon bağımsız bölümün acilen dönüştürülmesi gerekmektedir. Türkiye’nin dünyanın en önemli deprem kuşaklarından birinde yer aldığı gerçeğini kabul ederek kentleşme politikalarımızı yeniden gözden geçirip bina yapılarını, yerleşme stratejilerini, doğal afetleri, risk ve tehditleri dikkate alarak yeni baştan değerlendirmemiz gerekmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Akçay, lütfen tamamlayın.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Partimizin 31 Mart 2024 Yerel Seçim Beyannamesi üç ana temadan oluşmaktadır. Bunlardan biri de afet ve krizlere hazırlıklı, çevre dostu güçlü şehirlerdir. Ülkemizde deprem riskinin yanında iklim değişikliğinden kaynaklanan doğal afetler, başta insan olmak üzere ekosistemi ve su kaynaklarını tehdit etmektedir. Bu kapsamda, 81 ilimizin konut stokundan altyapı ve trafik düzenlemelerine kadar tüm ekolojik ve yeşil şehir altyapısı yeniden ele alınmalıdır diyor ve Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Sayın Akçay, teşekkür ediyorum.

Dördüncü söz talebi, Kars Milletvekili ve Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grup Başkan Vekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit’e aittir.

Sayın Kılıç Koçyiğit, buyurun.

25.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit’in, 2 Mart 1994’te DEP milletvekillerinin kafalarına basılarak Meclisten çıkarılmasına, 4 Kasım 2016’da gerçekleşen siyasi darbeye, 27’nci Dönemde de bazı milletvekillerinin vekilliklerinin düşürülüp tutuklandığına ve Türkiye’nin siyasi açıdan bir arpa boyu yol alamadığına, Ankara Büyükşehir Belediye Eş Başkanı adayı Gültan Kışanak’a, 1 Mart tezkeresine ve Hakkâri’nin Derecik ilçesine bağlı Düve köyünde köylülerin x-ray cihazından geçirilmesine ilişkin açıklaması

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın vekiller, evet, yarın 2 Mart ve 2 Mart 1994’e sizleri götürmek istiyorum: “Türkiye’de toplumsal uzlaşmayı ve iç barışı istemeyen güçlerin başlattıkları psikolojik savaş kampanyalarıyla devletin resmî televizyonlarında günlerce teşhir edildik, inanılması mümkün olmayan komplo ve senaryolarla kamuoyuna suçlu olarak sunulduk, mitinglerde, meydanlarda, linç edilmesi gereken insanlar olarak tanıtıldık, hedef gösterildik, yanı başımızda bombalar patladı, arkadaşlarımız öldürüldü,

hakaretlere maruz kaldık. Düşüncelerimiz çok aykırı, çok uç ve ötesinde tahammül edilemez de olabilir ancak bunların doğruluğu ya da yanlışlığı ellere kelepçe vurularak değil, burada tartışarak anlaşılabilir.” Evet, 2 Mart 1994’te bu konuşmayı, bu kürsüden, Meclis kürsüsünden rahmetli Orhan Doğan yapmıştı. Orhan Doğan o dönemde kendisinin ve kendisiyle beraber Kürt siyasetçilerinin nasıl hedef gösterildiğini tane tane anlatmış. Aradan otuz yıl geçti ama bu ülkede ne yazık ki hiçbir şey değişmedi. O gün DEP’li milletvekillerinin kafalarına basarak Meclisten çıkarıp gözaltına alanların, tutuklayanların anlayışının bugün de iktidarda olduğunu özel olarak ifade etmek gerekiyor. Ahmet Türk, Sırrı Sakik, Orhan Doğan, Leyla Zana, Hatip Dicle ve Mahmut Alınak milletvekili oldukları hâlde tutuklandılar, milletvekillikleri düşürüldü ve uzun yıllar cezaevinde kaldılar ta ki Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi devlet güvenlik mahkemelerinin hukuksuz yargılamaya yaptığına hükmettikten sonra serbest kalıncaya kadar.

Peki, bugün ne oldu? Bugün de çok yakın tarihimizde yine bir siyasi darbeyi gördük. Neydi o? 4 Kasım 2016 yılında gerçekleşen siyasi darbe; 3 büyükşehir belediye eş başkanının, HDP Eş Genel Başkanlarımızın ve onlarca milletvekilimizin tutuklanmasına yine tanıklık ettik. Peki, orada mı kaldı yani 4 Kasım 2016’da mı kaldı darbe? Hayır, 27’nci Dönemde de burada yine Leyla Güven, Musa Farisoğulları ve Ömer Faruk Gergerlioğlu’nun da milletvekillikleri düşürüldü ve tutuklandılar. Sonra da sevgili Milletvekilimiz Semra Güzel benzer bir kampanyayla hedef gösterilerek, toplum, kamuoyu manipüle edilerek yine milletvekilliği düşürüldü ve şu anda da hâlihazırda cezaevinde.

Bütün bunlar bize neyi gösteriyor? Aslında, az gidiyoruz uz gidiyoruz ama ne yazık ki siyasi açıdan bir arpa boyu yol alamıyoruz. Bu ülke, darbe mekanizmasını aşamayan, sürekli kendisine muhalif olan siyasi yapıları, demokratik siyasetin temsilcilerini Meclisten alıp cezaevine gönderen bir darbe mekanizmasıyla yaşayan bir ülke hâline gelmiş durumda.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kılıç Koçyiğit, lütfen tamamlayın.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Geçmişte bunu eleştirenlerin, 28 Şubatın mağduru olanların bugün bizzat 4 Kasım darbesinin de müsebbibi olduklarını, 4 Kasım darbesini hâlihazırda kayyumlar eliyle, seçim yasaklarıyla devam ettirdiklerini ifade edelim. Bugün Kobani kumpas davasında Sincan Adliyesinde bir tutukluluğun incelenmesi vardı. Tutukluluğunun incelenmesi yapılan kişilerden biri de Ankara Büyükşehir Belediye eş Başkanı adayımız Gültan Kışanak. Gültan Kışanak da Diyarbakır Büyükşehir Belediye eş Başkanıydı; tutuklandı, cezaevine konuldu, yedi yıldır, tam yedi yıldır haksız ve hukuksuz bir şekilde siyasi rehine olarak tutuluyor. Ve bugün tutukluluk durumunu inceledik, yedi yıllık azami tutukluluk süresi geçmiş Sayın Başkan ama ona rağmen hâlâ serbest bırakılmıyor. Üstelik bu ülkenin başkentinin Büyükşehir Belediye eş Başkanı adayı, onun rakipleri şu anda siyaset sahnesindeler, propagandalarını yapıyorlar ama bizim arkadaşımız, bizim Belediye eş Başkanı adayımız dört duvar arasında sesini topluma ulaştırmaya çalışıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kılıç Koçyiğit, lütfen tamamlayın.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Biz buradan tekrar ifade edelim: Gültan Kışanak kadınların, Gültan Kışanak halkların, Gültan Kışanak gençlerin, Gültan Kışanak mazlumların, işçilerin, emekçilerin adaydır ve onu bu rehine pozisyonunda daha fazla tutmaktan vazgeçin ve bir an önce serbest bırakın diyoruz.

Yine, tarihî bir dönem; 1 Mart tezkeresi. Herkes hatırlar, yirmi bir yıl önce bu Meclis savaşa geçit vermedi, yirmi bir yıl önce bu Meclis tarih yazdı. Sadece bu Meclis değil, aynı zamanda, yüz binlerce insan da Sıhhiye Meydanı’na indi ve Irak’la olacak savaşa, Irak’a yapılacak operasyona karşı çıktı.

Burada, aklîselim olan milletvekilleri, vicdan sahibi olan milletvekilleri sadece bölge barışına değil, aslında dünya barışına da katkı koyacak tarihî bir adım attılar ama yirmi bir yıl sonra bu Mecliste hâlâ savaş tezkereleri için el kalkıyor ne yazık ki.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kılıç Koçyiğit, son kez sürenizi uzatıyorum.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Yirmi bir yıl sonra bu Mecliste ne yazık ki yirmi bir yıl öncesinin sağduyusuna sahip olmayan bir akıl olduğunu görüyoruz. Biz buradan tekrar ifade ediyoruz: Bu savaş politikalarına el kaldırıp el indirmenin Türkiye’yi getirdiği yer ortadadır. Gelin, yirmi bir yıl önceki sağduyuya kulak kabartalım. Nasıl Irak’a yönelik tezkereye “evet” demediyse bu Meclis, bugün de savaş tezkerelerine “hayır” diyecek, Kürt sorununun demokratik, barışçıl çözümüne katkı koyacak bir noktaya gelmelidir, bir söz kurmalıdır.

Sayın Başkan, sizin de sabrınıza ve hoşgörünüze sığınarak son olarak şunu da ifade edeyim: Demin Onur Düşünmez Milletvekilimiz de ifade etti, Hakkâri’de, Hakkâri’nin Rubarok ilçesine bağlı Düve köyünde köylüler evine giderken x-ray cihazından geçiriliyorlar. Mesela, bunu hayal edebiliyor musunuz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Tamamlıyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür için açıyorum.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Teşekkür ederim.

Yani köyde yaşıyorsunuz, koyunlarınız var, hayvanlarınız var, bir köy hayatınız var ama köyünüzün girişine x-ray cihazı konulmuş. Bunu mesela Tekirdağ için tahayyül edebiliyor musunuz, İzmir’in bir köyü için, Manisa’nın bir köyü için, Yozgat’ın bir köyü için tahayyül edebiliyor musunuz? Sanırım hiç kimse etmiyor. Peki, niye Hakkâri olunca, bırakın bunu tahayyülü, bu bir gerçeğe, hakikate dönüyor? “Bir köyün girişine nasıl x-ray cihazı koyarsınız ve oradaki köylüleri nasıl çıplak aramaya maruz bırakarak evlerine gitmesine yol açarsınız?” sorusunu buradan sormak istiyorum. Biz burada bu politikaları eleştirince dönüp bize söz söylüyorsunuz. Ben size soruyorum: Vicdanınız rahat mı? Bu uygulama hangi hukuktan, hangi maddeden, hangi yasadaki kaynağını alıyor? Eğer başka bir yerse, başka bir coğrafya ise, başka bir ülke ise söyleyin, yok değilse de o utanç x-ray cihazını derhâl oradan kaldırsın, halkımıza işkence yapmaktan vazgeçsin.

Teşekkür ederim. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Kılıç Koçyiğit.

Diğer söz talebi, İstanbul Milletvekili ve Cumhuriyet Halk Partisi Grup Başkan Vekili Gökhan Günaydın’a aittir.

Sayın Günaydın, buyurun.

26.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın’ın, 1 Mart tezkeresine, 27 ve 28 Şubat tarihlerinde Resmî Gazete’de yayımlanan Anayasa Mahkemesi kararlarına, bu kararların yayımlanma sürecine ve geç yayımlanmalarının doğuracağı sonuçlara, AKP ve MHP’nin Anayasa Mahkemesi kararlarıyla ilgili diyeceklerine ve bunların torba kanunlarla Meclise getirileceğine ilişkin açıklaması

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün 1 Mart 2024; 1 Mart 2003 tezkeresinin bu Gazi Mecliste Cumhuriyet Halk Partisinin inançlı ve kararlı tutumuyla reddedilmesinin üzerinden

tam yirmi bir yıl geçti ve biz yirmi bir yıldır o kapalı oturumun tutanaklarına, AKP'nin direnmesi sonrasında ulaşamıyoruz. Bu nedenle... Peki, AKP yirmi bir yıl evvel yapılmış 1 Mart 2003 tezkeresi görüşmelerinin yayımlanmasını neden istemiyor, neden korkuyor? Çünkü başta reisleri olmak üzere her biri, bizim sınırlarımızdan 80 bin Amerikan askerinin geçerek 1 milyon Iraklıyı katletmesine nasıl hevesle iş birlikçilik yaptıklarının resmî tutanaklarla ortalığa dökülmesinden büyük bir rahatsızlık duyacaklar. Bugün hamasetle vatan millet edebiyatı yapanların o gün nasıl iş birlikçi olduklarını o tutanaklara ulaşarak halkımıza açıklayacağız. Daha fazlasını şimdi söylemiyorum çünkü grup önerisi için kürsüye geleceğim ve konuşacağım.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, bugün 1 Mart. Geçtiğimiz iki gün içerisinde yani 27 ve 28 Şubat tarihlerinde Resmî Gazete'de 2 tane Anayasa Mahkemesi kararı yayımlandı. Bu kararlar çok ilginç kararlar çünkü Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemine geçtikten sonra 1 numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi (1 no.lu CBK) çok sayıda Meclis yetkisini kendisi kullanarak Resmî Gazete'de bir kararname yayımladı. 10 Temmuz 2018 tarihli 1 sayılı CBK için süresi içinde yani iki ay içerisinde Anayasa Mahkemesine gittik. Anayasa Mahkemesi bugün 37 maddesini hukuka, Anayasa'ya aykırı bularak iptal ettiği bu düzenlemelere ilişkin karar vermek için ne kadar bekledi biliyor musunuz? Tam beş buçuk yıl bekledi. Şimdi soralım ya: Ey, Anayasa Mahkemesi 1 numaralı CBK'deki Anayasa'ya aykırı hükümleri fark etmen için neden beş buçuk yıl beklemen gerekti ki? Bir konjonktür falan mı kolluyorsun? Neden beş buçuk yıl sonra, beş buçuk yıl gecikerek bu kararı verdin? Peki, bu karar hangi tarihte verildi?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Günaydın, lütfen tamamlayın.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - 26 Ekim 2023 tarihinde. Ne diyor Anayasa? Anayasa Mahkemesi kararları süresi içinde Resmî Gazete'de yayımlanır. Resmî Gazete'de yayımlanmak için ne kadar beklenmiş? Tam dört ay yani beş buçuk yıl üzerine bir dört ay daha bekleyin, 27 Şubat 2024. Bununla kalıyor mu? Diyor ki Anayasa Mahkemesi: "Bu kararların yürürlüğe girmesi dokuz ay sonra olacaktır." Yani beş buçuk yıl beklemişim, üzerine Resmî Gazete'de yayımlatmak için de dört ay beklemişim etmiş altı yıl, bir yıl daha beklesem ne olurver canım? Anayasa'ya aykırı bu hükümler bir yıl daha hüküm doğursun. Peki, siz ne yapacaksınız bu bir yıl boyunca? Aslında Meclise şunu söylüyor Anayasa Mahkemesi, diyor ki: "Kararlarım ortada, bu CBK'yle düzenlenemez dolayısıyla sen bunu -yasama yetkine sahip çık ey Meclis- yasama konusu hâline getir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Günaydın, lütfen tamamlayın.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Ben tamamlarım da memleket toplanmıyor Başkanım, sorun burada; memleket öyle bir dağıldı ki toplanmıyor.

Bunu ne yapacağız? Tıpkı dün olduğu gibi noktasına, virgülüne dokunmadan bir torba kanunun içine atacaksınız, önümüze getireceksiniz. İşte, oldu ya, CBK'den çıkarttık, yasaya koyduk; bu da yasama faaliyeti olacak. Arkadaşlar, bu memlekette artık yalnızca siz değil, sizin aracılığınızla Türkiye Cumhuriyeti devleti tel tel dökülüyor. Bütün bunlar bu memleketin sisteminin artık işlemez olduğunun ortaya çıkması. Adalet Akademisi düzenleme yapılmazsa dokuz ay sonra kapanacaktır. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı düzenleme yapılmazsa dokuz ay sonra etkisizdir, yetkisizdir. İletişim Başkanlığının yetkileri yoktur. Cumhurbaşkanlığı yurt dışına adam atayamaz, hâkim ve savcıyı kendisinde çalıştıramaz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Günaydın, son kez, teşekkür için açıyorum.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Çok teşekkür ederim Başkanım.

Ve aynı zamanda Cumhurbaşkanlığında çalışanlara emekli oldukları hâlde, diğer yerlerden maaş aldıkları hâlde aynı zamanda aylık bağlayamazsınız. Buna ne diyor Anayasa Mahkemesi: “Anayasa’ya aykırıdır.” Şimdi, tartışma açık, MHP diyecek ki: “Yargıtay kararları esastır.” Yargıtayın burada kararı yok ama önemli değil. AKP de diyecek ki: “Millî ve yerli değildir bu kararlar.” Arkasından da -bir kere daha söylüyorum- bir torba kanunla beraber bunları önümüzde göreceğiz. Bu memlekette hukuku, demokrasiyi, ahlaki yeniden yaşatır hâle gelmemiz lazım. Bugüne kadar binlerce yıllık devlet geleneği olan bu ülkeyi, bu uygarlığı bu hâle düşürmeye hiç kimsenin hakkı yoktur.

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Günaydın.

Şimdi, Manisa Milletvekili ve Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkan Vekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu’na söz veriyorum.

Buyurun Sayın Yenişehirlioğlu.

27.- Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu’nun, Türkiye’nin Uluslararası Adalet Divanı oturumunda Filistinlilere yönelik zulmü ve yaşanan mağduriyeti dile getirdiğine ve Uluslararası Adalet Divanından beklentisine, ramazan ayı yaklaşırken İsrail zulmünün olanca şiddetiyle devam ettiğine, Antalya Diplomasi Forumu’na ve amacına, AK PARTİ belediyeçiliğine, seçim sonuçları belli olana kadar gece gündüz demeden çalışacaklarına ve başarıya ulaşacaklarına ilişkin açıklaması

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Gazze’de bir insanlık dramı yaşanıyor. Türkiye olarak, birçok uluslararası mecrada olduğu gibi, geçtiğimiz günlerde Lahey’de toplanan Uluslararası Adalet Divanı oturumunda da Filistinli kardeşlerimize yönelik zulmü ve yaşanan mağduriyeti dile getirdik, Filistin halkının maruz bırakıldığı her çeşit insanlık dışı uygulamanın bir an önce durdurulması ve vazgeçilmez haklarının tanınması çağrısında bulunduk. Gazze’de acil ve ön koşulsuz ateşkes ile engelsiz, yeterli ve sürekli insani yardımın gerekliliğini de tekrardan vurguluyoruz.

Türkiye olarak Uluslararası Adalet Divanından beklentimiz, İsrail’in Filistin topraklarındaki fiillerinin uluslararası hukuka aykırı olduğunu ilan etmesi ve tüm eylemlerinden dolayı sorumlu tutulmasıdır. Çözüm için tek yol, iki devletli vizyon temelinde, başkenti Doğu Kudüs olan Filistin’in bağımsızlığının kazandırılmasıdır.

Filistinlilerin yüreğinde korku ve acıdan, dert ve sancıdan başka bir duyguya artık yer kalmadı. Ramazan ayı yaklaşırken İsrail zulmü olağanca şiddetiyle devam etmektedir. Gazze’de, çoğunluğu kadın ve çocuk olmak üzere 2,3 milyon kişi elektrik, su, gıda, ilaç yokluğundan dolayı yaşam mücadelesi vermektedir. Uluslararası toplum yaşanan vahşeti unutmamak, gündeminde canlı tutmak mecburiyetindedir. Bu düşüncelerle İsrail’in zulmünü tekrardan lanetliyor, Filistinli kardeşlerimizin yanında olduğumuzu bir kez daha ilan ediyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Antalya Diplomasi Forumu, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan’ın himayelerinde Dışişleri Bakanlığımız tarafından düzenleniyor ve bu yıl “Krizler Döneminde Diplomasiyi Öne Çıkarmak” ana temasıyla 1 ve 3 Mart tarihleri arasında toplanıyor. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan’ın açılış konuşmasıyla başlayacak forumda da elbette ana gündem maddemiz Filistin’deki insanlık dramı olacak. Burada aç, susuz, temel insan ihtiyaçlarından mahrum bırakılarak ölüme terk edilen insanların sesini dünyaya duyurmaya gayret edeceğiz. Antalya Diplomasi Forumu 2024’ün amacı, içinden geçmekte olduğumuz bu zorlu dönemden barışçıl bir çıkış için ortak düşünce zemini sunmaktır; süregelen savaşlar, terörizm, düzensiz göç, yabancı düşmanlığı

ve İslam karşıtlığı, yapay zekânın getirdiği öngörülemeyen riskler, sosyoekonomik uçurum gibi karşı karşıya kaldığımız küresel krizlerin çözümü noktasında fikirler ortaya koymaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Yenişehirlioğlu, lütfen tamamlayın.

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) – Forumda 147 ülkeden 19 devlet başkanı, 73 bakan ve 57 uluslararası temsilci olmak üzere 4.500’e yakın katılımcı olacak. Bu kapsamda 52 panel gerçekleştirilecek. Dünyadaki gelişmelere ilişkin önemli konuların istişare edileceği Antalya Diploması Forumu’nun ülkemiz ve dünya için hayırlara vesile olmasını diliyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yerel seçimler öncesinde son çalışma haftasındayız. Cumhuriyet İttifakı olarak birliğin gücüyle, hazır ve kararlı bir şekilde 31 Marta doğru yürüyoruz. AK PARTİ belediyeçiliği, Sayın Cumhurbaşkanımızın da liderliğiyle Türkiye’de marka olmuş bir yöntem anlayışıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Yenişehirlioğlu, lütfen tamamlayın.

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) – AK PARTİ kadrolarının belediyelerdeki başarısının gerisinde halka hizmeti Hakk’a hizmet bilen bir paradigma yatmaktadır. Bu yaklaşımla, emaneti korumayı ve ehline teslim etmeyi esas alan, hizmeti mesai süresiyle sınırlamayıp yedi gün yirmi dört saate yayan, vatandaşın her derdine derman olmak için çırpınan bir yönetim pratiği belediyeçilik anlayışımızın esasını oluşturmaktadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bizim gözümüzde şehirler, kurucularının ve içinde yaşayan insanların aynası gibidir. Dünyayı ve hayatımızı nasıl idrak ediyorsak yaşadığımız şehirlere de öyle şekil veriyoruz. Ecdadımız “Şerefülmekân bilmekin.” yani “Bir şehri aziz kılan o şehrin sakinleridir.” diyerek işte bu gerçeğe işaret ediyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Yenişehirlioğlu, mikrofonu son kez açıyorum.

Buyurun.

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) – Bu bağlamda, yolunu, kaldırımını, asfaltını, çöpünü, kanalizasyonunu, artırtmasını dahi çözememiş bir yönetim anlayışının karşısına, vatandaşa değer veren, sorunlara samimiyetle çözüm arayan, ulaşılabilen, gayretli, çalışkan, dürüst bir belediyeçilik anlayışıyla çıkacağız. Genel merkezimizle, il ve ilçe teşkilatlarımızla, belediyelerimizle, mahalle temsilciliklerimizle, sandık müşahitlerimizle âdeta bir duvarın tuğlaları gibi birbirini destekleyerek birlik ve beraberlik içinde hedefe yürüyeceğiz. Cumhurbaşkanımız ve Genel Başkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan’ın liderliğinde, seçim sonuçları belli olana kadar gece gündüz demeden çalışacak ve başarıya ulaşacağız.

Teşekkür ederim. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Yenişehirlioğlu.

Değerli milletvekilleri, şimdi gündeme geçiyoruz.

Başkanlığın Genel Kurula sunuşları vardır.

Saadet Partisi Grubu’nun İç Tüzük’ün 19’uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Öneriyi okutuyorum:

VI.- ÖNERİLER**A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ**

1.- Saadet Partisi Grubunun, Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Bülent Kaya tarafından, gıda katkı maddelerinin sağlık üzerindeki olumsuz etkilerini ortadan kaldırmak için gerekli düzenlemelerin yapılması ve 2019 yılında gündeme getirilen Okul Gıdası uygulamasının bir an önce hayata geçirilmesi amacıyla 1/3/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 1 Mart 2024 Cuma günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

1/3/2024

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 1/3/2024 Cuma günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Bülent Kaya

İstanbul

Grup Başkan Vekili

Öneri:

İstanbul Milletvekili ve Grup Başkan Vekili Bülent Kaya tarafından, gıda katkı maddelerinin sağlık üzerindeki olumsuz etkilerini ortadan kaldırmak için gerekli düzenlemelerin yapılması ve 2019 yılında gündeme getirilen Okul Gıdası uygulamasının bir an önce hayata geçirilmesi amacıyla 1/3/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergemizin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 1/3/2024 Cuma günkü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Saadet Partisi grup önerisinin gerekçesini açıklamak üzere Antalya Milletvekili Şerafettin Kılıç'a söz veriyorum.

Sayın Kılıç, buyurun. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA ŞERAFETTİN KILIÇ (Antalya) –Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; son yıllarda hayat tarzının farklılaşmasıyla birlikte daha çok tüketildiği bilinen hazır ve paketli gıdalarda sağlığa olumsuz etkileri bulunan pek çok gıda maddesi yer almaktadır. Ürünlerin raf ömrünü uzatmak, tatlandırmak, renklerini canlı göstermek gibi nedenlerle kullanılan bu katkı maddeleri, başta obezite olmak üzere yüksek tansiyon, şeker, alzheimer, pankreas kanseri, Parkinson, sara, hiperaktivite gibi pek çok hastalığa yol açmaktadır. Ayrıca, kolesterol seviyesini yükseltip kalp hastalıklarına, bebek henüz anne karnındayken bebeğe zarar verip düşük doğum ağırlığına sebep olmakta, beyin hücrelerini ve bağışıklığı da olumsuz etkilediği bilinmekte ve yapılan çalışmalarda bu sonuçlar açıkça görülmektedir.

Hayatımıza giren hazır ve paketli gıdaların sağlığımızı nasıl tehdit ettiği artık apaçık ortada ancak bu konuda iktidarın sessizliği, bir orkestranın en önemli enstrümanını unutması kadar çarpıcı. Âdeta “Sağlık önemli ama şimdi değil.” dercesine katkı maddeleri konusunda bir türlü etkili bir politika üretilmiyor. Çilekli sütteki çilek oranı halkın iktidara olan güveni kadar az. Peynirli krakerdeki peynir miktarı ise iktidarın sorunları çözme kapasitesiyle yarışıyor. Ülkemizde gıda ürünlerinde kullanılan katkı maddeleri insan sağlığını tehdit eder düzeyde, ambalaj ve etiketlerde tüketiciye yeterli açıklama yapılmıyor. Çilekli sütte çileğin izini sürenler, peynirli krakerde peynir arayanlar hayal kırıklığına uğruyor. Meyve suyunda meyve yok, yoğurttan dondurmaya sütün esamesi okunmuyor. Bütün bunlara

karşılık iktidarın cevabı sadece sessizlik. Bu hazır gıda trajedisinde iktidarın sorumsuzluğu uluslararası gıda firmalarının ülkemizdeki faaliyetlerine de yansıyor, Batı’da yasaklanmış ürünler ülkemizde nedense serbest bırakılıyor. Öyle görünüyor ki “Avrupa’da yasak ama bizde serbest.” mottosu iktidarın gıda politikasının yeni sloganı olmuş durumda.

Gıda ürünlerinin geldiği bu nokta sadece bir sağlık sorunu değil aynı zamanda toplumsal bir sorumluluk meselesi ve unutmayın, sağlık sadece kişisel bir değer değil toplumun en büyük zenginliğidir, bu zenginliği korumak hepimizin görevidir. Sağlıklı bir toplum sadece sağlıklı bireylerle mümkündür ve bu sağlığı korumak için iktidarın daha fazla sorumluluk alması gerektiğini unutmamalıyız. Fakat Türkiye’de yapılan çalışmalar ve etiketler incelendiğinde, kullanılan katkı maddelerinin insan sağlığını tehdit eden düzeyde olduğu, birçok gıda maddesinin ambalaj ve etiketlerinin içerdikleri katkı maddeleri konusunda tüketiciye yeterli açıklamayı yapmadığı da açıkça görülmektedir. Taklit ve taşışle mücadele sürecinin titizlikle yürütülmesi gerekirken maalesef bu hayati konuda bile çeşitli siyasi hesaplar ve ahbap çavuş ilişkileriyle hileli ürünlere göz yumuluyor.

Son olarak gıda ve içeriklerinden en çok etkilenen kesimin çocuklar olduğunu hepimiz bilmekteyiz. Çocuklarda gıda güvenliğini etkileyen etmenlerin başında okul kantinleri ve okul kantinlerinde sunulan yiyecekler gelmektedir. Okul kantinlerinde satılan yiyeceklerin sağlıklı olup olmaması, beslenme ve gelişim, konsantrasyon ve zihinsel performans, fiziksel sağlık, uzun vadeli sağlık alışkanlıkları ve toplum sağlığı gibi birçok açıdan okul çağındaki nüfusu etkilemektedir. Yetişkinlerin bile zorlandığı bu konuda okul çağındaki çocukların içerik okuyarak sağlıklı-sağlıksız olarak ayırt edebilmeleri beklenmemeli ve “Okul Gıdası” logosu olmayan sağlıksız ürünlerin okul kantinlerinde satılması acilen yasaklanmalıdır çünkü çocukların sağlığı devletin sorumluluğundadır. 2019’da karar verilen Okul Gıdası uygulaması neden 2026’ya ertelenmiştir?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Evet, Sayın Kılıç, lütfen tamamlayın.

ŞERAFETTİN KILIÇ (Devamla) – Tamamlıyorum Değerli Başkanım.

Okul Gıdası uygulaması ertelenmesine rağmen yürürlükte bulunan genelgeye neden uyulmamakta ve son derece sağlıksız içeriklere sahip olan gıdalar neden “Okul Gıdası” logosuyla satılmaktadır? Kantin denetimleri neden daha doğru bir şekilde yapılmamaktadır? Vatandaşlarımız bu kadar yüksek oranda katkı maddelerine neden maruz bırakılmaktadır? Avrupa’da satılamayacak oranda içeriklere sahip ürünler Türkiye’de neden yasaldır ve neden ikinci sınıf bir muameleye tabi tutuluyoruz?

Milletimizin sağlığı için bu hususların araştırılması için verdiğimiz grup önerimize desteklerinizi bekliyor, bu vesileyle Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Kılıç.

Öneri üzerinde ilk söz, İYİ Parti Grubu adına Antalya Milletvekili Aykut Kaya’ya aittir.

Sayın Kaya, buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA AYKUT KAYA (Antalya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulumuzu ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Beslenme, şüphesiz en temel insani ihtiyaçlardan biri. Tam da bu nedenle, vatandaşların sağlıklı gıdaya erişimini mümkün kılan bir gelire sahip olmalarını sağlamak ve ülke genelinde sağlıksız gıda üretimine engel olmak Hükümetin en temel vazifeleri arasında olmalı ancak içinde bulunduğumuz durum Hükümetin bu iki temel vazifesini de pek ifa edemediğini gösteriyor. Enflasyon, ekonomi gündeminin neredeyse tek konusu hâline gelince vatandaş da bu konuyu yeni kavramlar ekseninde tartışmaya başladı. Ürün fiyatı düşmeden gramajın düşmesinin adının “shrinkflasyon” olduğunu vatandaş Hükümet sayesinde öğrendi. Ürünün fiyatı artarken kalitesinde, ambalajında, içeriğinde

kötüleşme yaşanmasının adının “skimpflasyon” olduğunu da öğrendi. Tüm bu iki olgunun arkasında kâr hırsının adının “greedflasyon” olduğunu da öğrendi. Demek ki yüksek enflasyonda istikrar sağlayınca piyasanın işleyişi değişiyor, üretici tarafı kötü bir hizmet ya da mal sunum dengesine doğru evriliyor. Zaten gıdaya erişimde sıkıntı çeken vatandaşa yıllar sonra “Gıdaya o kadar para harcadınız ama aslında sağlıksız gıda tüketmişsiniz, pardon.” mu diyacaksınız? Bu yüzden gıda üretimindeki denetimlerin hem nicel hem de nitel olarak geliştirilmesi önerisi gayet haklıdır ancak bir de enflasyonun tüketici üzerindeki etkileri var. Yıllardır var olan dengeli beslenememe sorunu iki-üç yılda daha da derinleşti. TÜRK-İŞ verilerine göre son bir ayda kuzu kuşbaşı yüzde 31, dana kıyma ve kuşbaşı ise yüzde 15 zamlanmış. Hâl böyle olunca insanlar bir kilo ucuz et alacağım diye gece birden sabah sekize kadar kışın ortasında kuyruklarda bekliyor. Giderleri artan haneler ya gıda harcamalarını kısmak ya da gıda tüketim sepetlerini değiştirmek zorunda kalıyor. Üç dört sene önce haftada bir et giren eve şimdi ayda bir zor giriyor et. Süt, yoğurt, peynir desen zaten yakında onlara da kilit takmaya başlayacak her market. İşte, yoksulluğun sayılara yansımayan ama hanelerdeki ana-babaları perişan eden hâlidir bu.

Gelin, TÜİK’in verileriyle verdiğiniz o vaatleri ne kadar gerçekleştirdiğinize bakalım. 2023 itibarıyla ülkemizdeki her 1.000 çocuktan 313’ü yoksul hanelerde yaşıyor, 7 milyondan fazla çocuk demek bu; her 3 çocuktan 1’i ise ciddi maddi yoksunluk yaşıyor. Bu çocukların sizce dengeli beslenebilme, sağlıklı şekilde fiziksel ve zihinsel büyümelerini gerçekleştirme ihtimali var mı?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kaya, lütfen tamamlayın.

AYKUT KAYA (Devamla) – Beslenme gibi çok basit şekilde karşılanabilecek bir ihtiyaç yüzünden çocuklarımız arasında farklılıklar oluşmasın, çocuklar arasındaki fırsat eşitsizliklerini azaltalım diye okulda bedava yemek projesini geliştirmiştik; hem çocuklarımız hem de yerel üreticilerimiz ülkelerinin potansiyelini, rüzgârını arkalarına alıp hızla kalkınsınlar diye projenin adını “Rüzgârgülü” koymuştuk. Oysa bugün ülkede servet yoksuldan zengine akıyor, zengin olan rüzgârı arkasına alıp daha da zenginleşiyor; yoksul çocuklar yoksulluğun kısır döngülerine hapsedilerek çocuklar zengin-yoksul şeklinde kutuplaşıyor. Sadece şu son üç yılda yaptıklarımız bile zenginlerin size bir ömür boyu dua etmesi için yeter de artar, vallahi de billahi de zenginler sizden razı. Artık zengini ihya etmeyi bırakın da bu ülkenin daha büyük kısmı olan yoksulları ihya sürecine başlayalım.

Genel Kurulumuzu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Kaya, teşekkür ediyorum.

Şimdi, ikinci söz, Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Mardin Milletvekili Kamuran Tanhan.

Sayın Tanhan, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA KAMURAN TANHAN (Mardin) – Sayın Başkan, ben sözlerime, bir dakikalık konuşmalarda Mersin Milletvekilimiz Ali Bozan’ın Kürtçe bir iki cümlesinden sonra mikrofonu kestiğiniz için sizi kınayarak başlamak istiyorum. Sizin bu uygulamanız, 1980’lerde Diyarbakır zindanlarında “Türkçe konuş, çok konuş.”la gündem olan Esat Oktay Yıldırım’ın zihniyeti ve tavrıyla aynıdır. Dolayısıyla bu tavrınızı kabul etmediğimizi öncelikle teslim edelim.

Saadet Partisinin grup önerisine gelince; evet, beslenme Türkiye’de ne yazık ki sadece zenginlerin ve bir sınıfın hizmetinde, kontrolünde, tekelinde olan bir şey. Sağlıklı beslenme alışkanlığının çocukların sadece büyüme ve gelişiminde değil okul başarısı üzerinde de son derece etkili olduğu konusunda çok sayıda bilimsel araştırma vardır. Yetersiz ve dengesiz beslenen öğrencilerin dikkat süreleri kısalmakta, algılamaları azalmakta, zaman zaman öğrenme güçlüğü ve davranış bozuklukları gelişmektedir; bu ve benzeri nedenlerden dolayı okul başarıları düşmektedir.

TÜİK'in ilk defa bu yıl hazırladığı çocuk yoksulluk ve yaşam verilerine göre Türkiye'de 0-17 yaş arası 9,4 milyon çocuk yani neredeyse her 2 çocuktan 1'i yoksulluk koşulları içinde yaşayıp yetersiz beslenmekte ve sosyal dışlanma riski altında yaşamaktadır. Bu durum, okul terklerinden işçileştirilen çocuğa, zihinsel gelişiminden akademik başarıya, gelecekte doğabilecek kronik sağlık sorunlarından istismara kadar çok yönlü sonuçlar doğurabilmektedir. Bir başka şekilde ifade etmek gerekirse çocuk yoksulluğuyla beraber okul sıralarının dışına itilen işçileştirilmiş çocuk sayısı artarken özellikle kız çocukları "evlilik" adı altında cinsel istismara maruz kalabilmektedir.

Türkiye'de çocuklar, derin yoksulluk sorunlarıyla karşı karşıyadır. Bu çocuklar yeterli ve besleyici gıdaya ulaşamamaktadır. Türkiye, OECD ülkeleri arasında çocuk yoksulluğunda 2'nci sırada yer almaktadır. Bu çocuk yoksulluğu ülkede homojen olarak dağılmakta, bölgesel eşitsizlikler ayrıca kendini göstermektedir. Örneğin, Birleşmiş Milletler Dünya Gıda Programı'nın gerçek zamanlı veri paylaştığı 2022 yılında açlık haritasına göre yetersiz beslenme oranının en yüksek olduğu il yüzde 20,3'le Şırnak ilidir. Aynı raporda Türkiye'de 5 yaş altı çocukların yüzde 1,7'sinin akut yetersiz beslenme, yüzde 6'sının ise kronik yetersiz beslenmeyle yaşadığı ortaya çıkmaktadır. Okullarda çocuklar aç karınlarına ders dinlerken musluklardan su içmektedirler. Okul kantinlerinde 1 tost ve 1 çay, 1 ayran neredeyse 50 liraya yakın bir ücrete tekabül ediyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Evet, Sayın Tanhan, lütfen tamamlayın.

KAMURAN TANHAN (Devamla) – Okul öncesindeki öğrencilerin yemeğine göz diken bu iktidarın "Bütçeden en çok pay eğitime ayrıldı." diye övünmesi büyük bir çelişkidir.

Değerli milletvekilleri, çocuklara okullarda en az 1 öğün sağlıklı yemek verilmesi için gereken bütçe ayrılmalıdır. Bir an önce devlet okullarında ücretsiz beslenme programları başlatılmalı ve eksiksiz olarak tüm okullarda uygulanmalıdır. Okul kantinleri kapatılarak okul mutfaklarına dönüştürülmelidir zira kantinler mevcut işleyişleriyle çocukluk çağı obezite sorunlarına neden olmaktadır. Fiziki imkânları yeterli olan okullarda yemekhaneler yeniden işler kılınmalıdır, fiziki imkânları yetersiz olan okullarda ise Millî Eğitim müdürlüklerine bağlı yemekhaneler oluşturulmalıdır; bu ve benzeri yemekhaneler vasıtasıyla öğrencilere beslenme desteği sunulmalıdır. Tabii, bunları yaparken yeterli, yandaş olmayan firmalardan destek alınmalıdır.

Teşekkür ederim. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Tanhan.

Diğer söz talebi, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'e aittir.

Sayın Gürer, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; gerçekten çok önemli bir konuda Meclis araştırması görüşmelerindeyiz çünkü ne yediğimizi, ne içtiğimizi bilmiyoruz.

İşin başından başlayalım. Belediyelerin elinden yetki alındıktan sonra Tarım ve Orman Bakanlığının kadroları bu denetimler için yeterli değil, işimiz ihbara kaldı. Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı göreve geldiğinden beri taklit, tağşiş ürünlerle ilgili kamuoyuna hiç açıklama yapmadı. Ondan önceki Bakanlar, 2010 yılında çıkarılmış olan yönetmelikle düzenlenen, hileli, taklit, tağşiş ürünleri satanları en azından teşhir ediyordu, bu teşhir de ortadan kalktı. Dar denetim kadrosuyla yeterli denetim yapılmıyor, kayıt dışı patladı ve içerik olarak da içindeki ürünlerle tüketenler aldatılıyor. Bakınız, at etinin, tek tırnaklı hayvanların etinin "dana eti" diye -kimi köftede kimi kebapta- kullanımı yaygınlaştı, bununla ilgili geçmiş açıklamalara bakarsanız bunun doğruluğunu görmüş olursunuz.

Alkolsüz içeceklerde ilaç etken maddesi, hileli bal, bitki çayının içinde boya, zeytinyağının içinde tohum yağları; çikolata, enerji içecekleri ve takviye edici gıdalarda ilaç etken maddeleri yer alıyor. İşin düşündürücü ve acı olanı şu: “Limonata, çocukların aktivite bozukluğuna neden olur.” diye etiketine yazılıyor ama o çocuklarımızın onu tüketiminin önüne geçilmiyor. Gıda olayında portör muayenesi ve akciğer filmi daha önce belediyelerin kontrolündeydi; bu, bu işi yapanlara bırakıldı. Kayıt dışı eleman çalışanların bu kontrolleri de yaptırmaması insan sağlığı açısından önemli risktir. Onun için, gıdalla ilgili denetimlerin sıklaştırılmasıyla işini doğru yapan esnaf hak ettiği değeri bulurken hileli ürünleri, taklit, tağşiş ürünleri piyasa sunanların da buradan ayıklanması gerekir. İlaç takviyeleri dâhil, gıda takviyeleri dâhil bunlarla ilgili Avrupa Birliği normlarından söz ediliyor ama Türkiye’de üretilen ürünlerin içerik açısından sorunlu olduğu bir gerçek.

Arkadaşlar, süt olmayan peyniri yiyoruz; bitkisel yağ, kemik unu ve nişastayla peynir piyasaya sunuluyor. Neden? Tüketiciler, ekonomik kriz nedeniyle artan fiyatlardan dolayı uygun fiyatlı ürün arıyor. Bunun da hilesini yapanlar ne yazık ki denetim dışı kalıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Gürer, lütfen tamamlayın.

ÖMER FETHİ GÜRER (Devamla) – Onun için, Tarım ve Orman Bakanlığının şikâyeteye dayalı ya da davul zurnayla gidip denetim yapması yerine, doğrudan belediyelerin yetkileri bir an önce artırılmalı ve bu konuda taklit, tağşiş, hileli ürün satanların canına okunmalı çünkü hepimizin sağlığı risk altındadır.

Onun için, toplumda yaygınlaşan bazı hastalıklar dâhil hileli ürünlerin, taklit, tağşiş ürünlerin hem paramıza hem de sağlığımıza olan olumsuz etkileri dikkate alınarak Meclis araştırmasıyla konunun ele alınması bugün için ihtiyaçtır, faydalıdır, yararlıdır. Böyle bir konuda getirilen Meclis araştırmasını destekliyor, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Gürer, teşekkür ediyorum.

Şimdi, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Burdur Milletvekili Adem Korkmaz’a söz veriyorum.

Sayın Korkmaz, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA ADEM KORKMAZ (Burdur) – Sayın Başkanım, çok kıymetli milletvekilleri; Saadet Partisinin gıda katkı maddeleriyle ilgili Meclis araştırması önergesi üzerine AK PARTİ Grubumuz adına söz almış bulunmaktayım.

Sözlerime başlamadan önce İstiklal Marşı’mızın Meclis kürsüsünde ilk kez okunuşunun 103’üncü yılı münasebetiyle Mehmet Akif’e atıfta bulunmak istiyorum. Mehmet Akif millî şairimiz, Birinci Meclisimizin Burdur Mebusu olarak görev yaptı. Bendeniz de Mehmet Akif’in ismini taşıyan Mehmet Akif Ersoy Üniversitesinde iki dönem, sekiz yıl rektörlük yapmış olmanın gururuyla sizlere hitap ediyorum. Bu vesileyle bütün ecdadımızı ve şehitlerimizi de saygıyla tekrar anıyorum.

Ülkemizde gıda katkı maddeleri mevzuatının Avrupa Birliği mevzuatıyla uyumlu olduğunu öncelikle hatırlatmak istiyorum. Tüketici talepleri ve hassasiyetleri gözetilerek hazırlanan gıda katkı maddeleri konusunda ülkemizdeki yasal düzenleme 13 Ekim 2023 tarihli Resmî Gazete’de yayımlanarak güncellenen Türk Gıda Kodeksi Gıda Katkı Maddeleri Yönetmeliği’dir. Bu bağlamda, bir gıdanın içeriğinde yer alan katkı maddesinin gıda etiketlerine yazılması zorunlu kılınmış, gıda katkı maddelerinin kullanımına izin verilen gıdalar ve kullanım oranları açıkça belirtilmiştir. Ayrıca yeni yapılan bilimsel çalışmalar ve değerlendirmeler de dikkate alınarak 13 Ekim 2023 tarihinde güncellenen yönetmeliğimizde AB’yle uyumlu biçimde renklendirici olarak kullanılan titanyum dioksit yasaklamıştır.

Ülkemize özgü geleneksel ve yöresel ürünler ile ülkemizde yoğun tüketimi olan bazı gıda ürünlerinde ise AB'den farklı olarak ilave kısıtlamalar da bulunmaktadır. Örneğin AB'de serbest olmasına rağmen ülkemizde tüketimi yaygın olduğu için ekmekte tüm gıda katkı maddelerinin kullanımı, salçada ise koruyucu katkı maddeleri kullanımı bütünüyle yasaklanmıştır.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Boya katıyorlar.

ADEM KORKMAZ (Devamla) – Yine Avrupa Birliğinde serbest olmasına rağmen ülkemizde yaygın tükettiğimiz kavurma, pekmez, tarhana, çiğ köfte ve mezelerde tüm katkı maddeleri; pastırma ve sucukta tüm renklendiriciler, su tutucular ve emülgatör dediğimiz katkı maddeleri kullanımı yasaklanmıştır.

Sayın milletvekilleri, geleceğimizin teminatı olan evlatlarımızın güvenilir ve sağlıklı gıdalara ulaşımının sağlanması da yine ihmal edemeyeceğimiz önemli bir sorumluluğumuzdur. Okul Gıdası Logosu uygulaması 7 Eylül 2020 tarihi itibarıyla zorunlu hâle gelmiş; 22 Ekim 2020 tarihinde yayımlanan Okul Gıdası Hakkında Tebliğ'iyle okul kantinlerinde satılacak gıdalar için Tarım ve Orman Bakanlığımızın onay şartı getirilmiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Korkmaz, lütfen tamamlayın.

ADEM KORKMAZ (Devamla) – Onay verilecek ürünlere ilişkin kriterler de Sağlık Bakanlığı Bilim Kurulu tarafından belirlenmektedir. Dünya da ortaya çıkan pandemi sebebiyle değişik sıkıntılar yaşanmış, yine bu vesileyle ürün çeşidinin kısıtlı olması ve onay alan firmaların da üretime geçememesi sebebiyle bu uygulama 2026 yılına ertelenmiştir. Bu ertelemenin, okul kantinlerinde her şeyin serbestçe satıldığı anlamına gelmediğini ifade etmek isterim. Okul kantinlerinde yalnızca Sağlık Bakanlığı Bilim Kurulu tarafından kriterleri belirlenmiş ürünlerin satışına izin verilmekte, yıl boyu denetimler aralıksız olarak sürdürülmektedir.

Görüldüğü üzere, Tarım Bakanlığımızca gıda katkı maddeleri konusunda 81 ilimizde çok titiz bir çalışma yürütülmekte ve çalışmalar aralıksız devam etmektedir. Geride bıraktığımız 2023 yılında Bakanlığımızca toplam 1,3 milyondan fazla gıda kontrolü gerçekleştirilmiş, bu süreçte 19 bin adet idari para cezası kesilmiş...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ADEM KORKMAZ (Devamla) – ...255 işletme hakkında da savcılığa suç duyurusunda bulunulmuştur. Hükûmetlerimizin yönetim sorumluluğu altında, sağlığımızla oynayanlara herhangi bir şekilde en küçük bir tolerans gösterilmemektedir.

Yüce Meclisimizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Korkmaz, teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, Saadet Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilen önerisi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

Birleşime yirmi dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 15.51

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 16.17

BAŞKAN: Başkan Vekili Bekir BOZDAĞ

KÂTİP ÜYELER: Asu KAYA (Osmaniye), Rûmeysa KADAK (İstanbul)

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 67’nci Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

Gündeme kaldığımız yerden devam ediyoruz.

Şimdi, İYİ Parti Grubunun İç Tüzük’ün 19’uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Öneriyi okutuyorum:

2.- İYİ Parti Grubunun, Grup Başkan Vekili Samsun Milletvekili Erhan Usta tarafından, Bursa ili Kayapa-Yenişehir fay hattının tespit edilmesiyle ilgili alınan önlemlerin ve konuyla ilgili çalışmaların araştırılması amacıyla 1/3/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 1 Mart 2024 Cuma günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

1/3/2024

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 1/3/2024 Cuma günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük’ün 19’uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Erhan Usta

Samsun

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Samsun Milletvekili ve Grup Başkan Vekili Erhan Usta tarafından, Bursa ili Kayapa-Yenişehir fay hattının tespit edilmesiyle ilgili alınan önlemlerin ve konuyla ilgili çalışmaların araştırılması amacıyla 1/3/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 1/3/2024 Cuma günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – İYİ Parti grup önerisinin gerekçesini açıklamak üzere Bursa Milletvekili Hasan Toktaş’a söz veriyorum.

Sayın Toktaş, buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA HASAN TOKTAŞ (Bursa) – Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; öncelikle yüce heyeti saygıyla selamlıyorum.

Milletimiz İYİ Partiye muhalefet etme görevi vermiştir. Bizler de başta Bursa olmak üzere ülkemizin ve milletimizin adına iktidarı uyarma, yanlış ve eksikleri gündeme getirme, bu yönüyle de doğruya sevk edebilme görevimizi yerine getirmeye çalışıyoruz. Bu kürsüde 1’i araştırma önergesi olmak üzere 2 kere, o dönem bizim İYİ Parti Bursa Yenişehir İlçe Başkanımız olan, bugün itibarıyla da belediye başkan adayımız olan Sayın Ercan Özel’in ısrarlı takibi ve gayretleri neticesinde, başta Yenişehir’de 5 bin civarında olmak üzere Bursa’da sayıları 10 binin üzerinde olan ve Türkiye genelinde

de on binleri bulan tarım BAĞ-KUR'u konusunda mağdur olmuş olan çiftçilerimizin bir problemini bu kürsüde gündeme getirmiş idik. Bu problem neydi? Çiftçilerimizin tarım BAĞ-KUR'undan emekli olabilmeleri için ziraat odası kayıtlarının yönetmelik gereği esas alınması ve bu kayıtların da -ziraat odası defterlerinin- noter onaylı olması istendiğinden, aradaki kargaşadan dolayı vatandaşlarımızın emekliliklerinde ciddi sorun yaşamasına sebep olmuş idi. Geçtiğimiz günlerde Bursa'yı ziyaret eden Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Sayın Vedat Işıkhane Bey, Bursa'da çiftçilerimize bu konuda bir müjde verdi ve ziraat odası kayıtlarının değil, ilçe tarım müdürlüğü kayıtlarının esas alınarak bu konunun çözüleceğini beyan etti. Bu yönüyle Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Sayın Vedat Işıkhane Bey'e teşekkürlerimizi iletiyoruz. Bu konunun dikkate alınmış olmasından dolayı da duymuş olduğumuz memnuniyeti ifade etmek istiyorum ancak burada şunu da ifade etmek isterim: Bunun bir seçim vaadi değil yani "Mülakatlar kaldırılacak." gibi, "3600 ek gösterge yeniden getirilecek." gibi bir seçim vaadi olarak değil... Ümit ediyoruz ki bu söz yerine getirilir, Yenişehirli çiftçiler adına da teşekkürlerimizi iletiyor ve sonuna kadar da takipçisi olacağımızı belirtmek istiyorum.

Bursa'da AFAD'ın da destekleriyle Ankara Üniversitesi, Kocaeli Üniversitesi ve Eskişehir Üniversitesi tarafından aktif faylarla ilgili yapılan araştırmada Bursa'da Yenişehir-Kayapa arasında 95 kilometrelik yeni bir fay hattı bulundu ve bu fay hattının da 7,3 şiddetinde deprem üretebileceği ifade edildi. Bu konudan hareketle Bursa'mızda en son 3 büyük depremden bir tanesi 1850 ve iki tanesi de 1855 yıllarında gerçekleşmiş ve ciddi anlamda yıkıcı olmuşlardır. Tarihsel sürece baktığımızda, özellikle Kuzey Anadolu Fay Hattı -Gemlik'e uzanan hat- ve geçmişte İzmit'te yaşanmış olan çok yıkıcı tarihsel depremleri de dikkate aldığımızda, bu yönüyle Bursa'da çok ciddi çalışmalar yapılması gerektiğini buradan ifade etmek istiyorum.

Malum, beklenen büyük İstanbul depremine ilave olarak Bursa'da da büyük depremlerin olabileme ihtimali çok yüksektir. Daha önce de ifade etmiştim, ünlü bir Fransız yer bilimci "Ben yaşlıyım, muhtemelen göremem ama orta yaşlılar büyük ihtimalle bu büyük depremi göreceklerdir." diyor. Burada şunu özellikle ifade etmeliyim ki Türkiye için gerçekten bir beka meselesinden söz ediyoruz. Marmara yıkılırsa Türkiye özellikle ekonomik ve sosyal olarak çok büyük bir sıkıntı yaşayabilir. Burada, bu yeni keşfedilen fay hattı da dâhil olmak üzere, daha önce bilinen fay haritalarının imar planlarına özellikle işlenmesi gerektiğini ve kentleşmenin de, 3 milyon 350 bin nüfusu bulan Bursa'da imar planlarının da bu yönlü yapılması gerektiğini...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Toktaş, lütfen tamamlayın.

HASAN TOKTAŞ (Devamla) – ...bu konuda bir araştırma yapılması, işin ehli ve uzmanı kişiler tarafından bu konunun mutlaka irdelenmesi ve başta Çevre ve Şehircilik Bakanlığı olmak üzere Bursa'da Büyükşehir Belediyesinin ve ilçe belediyelerinin bu yönlü imar planlarını mutlaka revize etmesi gerektiğini düşünüyor, heyeti saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Toktaş, teşekkür ediyorum.

Şimdi, öneri üzerinde ilk söz, Saadet Partisi Grubu adına konuşacak İstanbul Milletvekili Doğan Demir'e aittir.

Sayın Demir, buyurun.

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA DOĞAN DEMİR (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; teknik üniversitelerimizin yapmış olduğu ortak çalışmada Bursa'da daha önce haritalarda yer almayan 95 kilometre uzunluğunda aktif bir fay hattı olduğu belirlenmiştir. Keşfedilen bu fayın 7'den büyük bir deprem üretebileceği öne sürülüyor. Üstelik uzmanlara göre yeni keşfedilen fay da tıpkı mevcut fay gibi maalesef şehrin ortasında yer alıyor. Dahası da bu yeni fayın Bursa Şehir

Hastanesi ve stadyuma çok yakın bir konumdan geçtiği belirlenmiştir. Olası bir büyük depremde bu hastane nasıl hizmet verecek, kimsenin bir kaygısı yok mu? Asıl beka meselesi budur; deprem riski ve bu riske karşı depreme dirençsiz kentlere sahip oluşumuzdur.

Değerli arkadaşlar, deprem riskiyle ilgili maalesef hâlâ günlük çözümler peşindeyiz, bu işin asıl çözümünü görmezden geliyoruz. “Deprem ne zaman olacak, olacak mı, olmayacak mı, nerede olacak?” diye vakit kaybetmek yerine bütün gücümüzü, enerjimizi ve çabamızı depreme dirençli kentleri inşa etmek için, inşa edilmiş olanları da depreme dirençli hâle getirebilmek için kullanmalıyız. Kentlerimizi, köylerimizi depreme dirençli hâle getirmekten başka bir çaremiz yok. Eğer bunu başaramazsak her büyük depremde çok sayıda kayıplar veririz. Dünya ülkeleri yardımımıza bir koşar, iki koşar; sonra bir bakmışız, çaresiz, bir başımıza kalmışız. Bu sorun aynı zamanda bir millî güvenlik sorunudur arkadaşlar. Bursa’nın, özellikle Gemlik’in konumu deprem risk haritasına göre maalesef iyi değil arkadaşlar. Gemlik fay üzerinde ve bu fay İznik-Geyve fayının devamı şeklinde, Kuzey Anadolu Fay Hattı’nın güney kolunu oluşturmaktadır. Yapılan bazı bilimsel çalışmalara göre, 99 depreminden sonra güney kolunun enerjisi belirli miktarda azalmış durumda. Fakat buna rağmen Gemlik bölgesi olası bir 7 ve üstü depreme dayanamaz hâlde çünkü bölge hem fay hattının üzerinde hem de kötü bir zemin üzerinde. Buradan yetkililere sesleniyorum: Gemlik’te yeni imar ve iskân verilmemelidir ve mevcut yapılar, çevresindeki yüksek alanlara kaydırılarak özel inşaat ve mimari teknikleriyle yapılmak zorundadır.

Deprem konu olunca en büyük endişelerimizden biri de İstanbul. Buradan soruyorum: İstanbul’da bulunan hastanenin depreme dayanıklılığı ve zemin güçlendirmeleri ne durumda? Deprem sonrası İstanbul’da -dışarıdan ve İstanbul içinde- ulaşımaya yönelik tedbir alınıyor mu? Deprem sonrası çıkacak kaotik durumlara yönelik asayiş sağlamak adına hazırlık var mı? En önemlisi, kaçak göçmenlerin başlatacağı yağmaları hayal edebiliyor muyuz? Çarpık ve sık kentleşmenin hâkim olduğu dar sokaklara sahip yerleşimlere deprem sonrası nasıl müdahale edeceğimize yönelik eylem planınız nedir? Olası bir büyük deprem göz önünde bulundurulduğunda arama kurtarma çalışmaları konusunda yapılan hazırlıklar ne durumda?

Saygılar sunuyorum.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Demir.

Diğer söz, Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Celal Fırat’a aittir.

Sayın Fırat, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA CELAL FIRAT (İstanbul) – Sayın Başkan, Genel Kurulu ve ekranları başında bizi izleyen bütün dostlarımızı, halklarımızı sevgiyle muhabbetle selamlıyorum.

Bursa’da aktif fay hatları üzerinde yapılan çalışmalarda daha önce haritalarda yer almayan 95 kilometre uzunluğunda Kayapa-Yenişehir fayının keşfedildiği kamuoyuna yansımıştı.

Değerli milletvekilleri, Türkiye’nin neredeyse tamamının deprem fay hatları üzerinde olduğunu artık herkes biliyor. En son acı örneğini de özellikle Kahramanmaraş merkezli 15 ilimizi de kapsayan depremle hepimiz bir kez daha yaşayarak gördük. Şunu her defasında tekrar tekrar iddia ediyoruz: Deprem değil, tedbirsizlik öldürür. Yer seçimini, zemini, binayı kurallara uygun yapmazsanız 10 binlerce ölüm kaçınılmaz olur ve bir o kadar da insan zarar görür. Bursa’da 3 üniversitenin aktif fay hatları üzerine yaptığı ortak çalışmada daha önce haritalarda yer almayan 95 kilometre uzunluktaki aktif fay hattının keşfedildiği, bu fay hattının altı yüz yirmi dört yıldır suskun olduğu ve 7,3 büyüklüğünde bir deprem üretebileceği belirtilmektedir. Fay hattının geçtiği yerlerde -nüfus yoğunluğu yüksek olarak bilinen- Timsah Arena Stadyumu ile şehir hastanesinin de olduğu biliniyor.

Değerli milletvekilleri, yer bilimci Profesör Doktor Naci Görür, 23 Şubat 2024 tarihinde Bursa Gemlik'te 4,1 büyüklüğünde meydana gelen deprem nedeniyle yaptığı açıklamada depremin Kuzey Anadolu Fay Hattı'nın güney kolu olan Gemlik fay hattı üzerinde olduğunu, fayın yavaş yavaş stres biriktirdiğini ifade ediyor. Deprem bilimcilerine göre Marmara'da olası bir depremin her an gerçekleşebileceği ve depremin şiddetinin 7 ile 8 arasında olabileceği ifade edilmektedir. Olası Marmara depremi gündemdeyken Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı, Marmara Denizi Gemlik Körfezi'nde 4/12/2023 tarihinde 5,1 büyüklüğünde bir depremin meydana geldiğini duyurdu; hepimiz gördük. Deprem bilimcilerin hazırladığı Marmara Bölgesi'nde yer alan İstanbul'un deprem risk haritasına bakıldığında ise fay hatlarına yakınlığa göre birinci derece riskli ilçelerin arasında Avrupa yakasından ve Anadolu yakasından birçok ilçenin bulunduğunu ve bundan milyonlarca insanın etkileneceğini hepimiz görüyoruz.

Bilim insanlarının her gün çılgınlıkla, bağırarak İstanbul'da olması beklenen depremin geldiğini söylemesine rağmen bir önlem alınmıyor. Minimum 7,2; maksimum 7,6 Marmara'nın içerisinde Kuzey Anadolu Fayı'nın kuzey kolunun kırılmasının beklendiğini ve 1999'dan itibaren otuz sene içerisinde deprem olma olasılığının yüzde 62 olduğunu, aradan geçen yirmi beş sene sonrasında İstanbul'un acilen depreme hazırlanması gerektiğini ısrarla ifade ediyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Evet, Sayın Fırat lütfen tamamlayın.

CELAL FIRAT (Devamlı) – Marmara özelinde İstanbul'da deprem riski yüksek konutların sayısının kaç olduğu tam olarak bilinmemektedir. Bilim insanlarının İstanbul'un deprem riski uyarıları doğrultusunda somut ne gibi önlemler alındığı bilinmemektedir. Depremle ilgili artık hep “Kaybedecek bir saniyemiz yok.” deniliyor fakat sorumlu bulunamıyor. Yetkililer âdeta topu birbirine atıyor. Artık devletin “Ali topu at, Ali topu tut.” politikalarından, bu mantıktan vazgeçmesi gerekiyor. “Sesimi duyan var mı?” çılgınlığını duymamak için yetkililerin acilen önlem alması gerekiyor. Bu anlamda, Marmara Bölgesi'nde bulunan, hem İstanbul'da hem de Bursa'da keşfedilen fay hatlarıyla ilgili önlemler alınması gerektiği için bu araştırma önergesini destekliyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Fırat teşekkür ediyorum.

Öneri üzerinde diğer söz, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Karabük Milletvekili Cevdet Akay'a aittir.

Sayın Akay, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA CEVDET AKAY (Karabük) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. İYİ Partinin araştırma önerisi üzerinde söz almış bulunmaktayım.

Gerçekten, Bursa'daki fay hattıyla ilgili çok önemli bilgileri sayın vekillerim paylaştılar. Özellikle Gemlik bölgesinde tespit edilen Bursa fay hattıyla ilgili, oradaki yerleşim bölgelerinin depreme dayanıklı bölgelere yerleştirilmesiyle ilgili kararın hızla uygulanması gerekiyor, önlemlerin alınması gerekiyor. Burada benim de bazı önerilerim olacak çünkü Türkiye'nin her bölgesinde deprem riski var.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı bünyesinde Türkiye diri fay hatlarının araştırılmasıyla ilgili, sismolojik yapısının araştırılmasıyla ilgili bir platform kuruldu. Burada AFAD var, TÜBİTAK var, yine 22 tane üniversite var, MTA var, bu kuruluşlar var. Bu platforma ilgili ödeneklerin ayrılmasıyla ilgili de Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşlerimizi ifade etmiştik.

Yine, Erzincan bölgesindeki yani İliç'teki maden ocağıyla ilgili... O bölgenin altından geçen fay hattı var. Buradaki fay hattı 2013 yılında MTA'nın diri fay hatları haritasında görünmesine rağmen 2023 yılında haritadan kaldırılmış. Bu konuyu Zonguldak Milletvekilimiz Sayın Deniz Yavuzylmaz açığa çıkarmıştı.

Yine, biz bir çalıştay yaptık, Naci Görür hocamızı Karabük'e davet etmiştik. Karabük'te de bu çalıştay neticesinde bir fay hattının olduğunu öğrendik, 35 kilometrelik bir fay hattı var. Bu fay hattı, hakikaten, Karabük bölgesini, birinci derecedeki deprem bölgesi ile ilgili nüfusun yüzde 93'ünü ilgilendiriyor. Dolayısıyla bu bölgede depremle ilgili önlemlerin alınması, daha doğrusu bu fay hatlarının paleosismolojik yapısının mutlaka araştırılması gerekiyor. AFAD'ın buraya ödenek ayırması gerekiyor ve bu çalışmalar neticesinde de depremle ilgili önlemlerin alınması gerekiyor. AFAD'a 1 trilyon 28 milyarlık deprem bütçesi içerisinde 671 milyar ayrıldı fakat bu yeterli değil. Bir özel hesabı var AFAD'ın ayrıca bütçe dışında, Sayıştay denetimine de tabi değil, buradan çok ciddi harcamalar yapılıyor. Başta Bursa olmak üzere, Erzincan, Karabük ve Türkiye'nin bütün bölgelerindeki deprem riski olan yerlere AFAD'ın bu desteği, bu paraları aktarması gerekir. Bu platformun da ödenek tutarlarının artırılması, bu bölgedeki çalışmaların süratle yapılması gerekir. Sadece bu da yeterli değil hakikaten depremden de daha büyük bazı doğal afetler var. Bölgemize de, toprak kayması, sel felaketiyle ilgili, Karabük Yenice bölgesine -burada birazdan göstereceğim- ziyaretlerimizi yeni yaptık, bu yer 2023 yılı Temmuzundan itibaren maalesef bu şekliyle duruyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Akay, lütfen tamamlayın.

CEVDET AKAY (Devamla) – Burası Karabük Yenice bölgesinde doğal güzellikleriyle meşhur Şeker Kanyonu'nun bulunduğu bir yer, turizmin can damarlarından, bir yıldır yol göçmüş durumda. Hemen üstünde de orman köylüleri var, orman kooperatifleri var. Daha yeni burada bu kooperatif üyelerinden birisinin evi yandı ve itfaiye bu yol kapalı olduğu için çok zor şartlar altında o bölgeye ulaşmak zorunda kaldı fakat ev maalesef yandı. Şimdi, burası il özel idaresine bırakılacak kadar önemsiz bir yer değil, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığının ve AFAD'ın bu konuya önem vermesi gerekiyor, buralara bütçe ayırması gerekiyor. Depremle ilgili, kentsel dönüşümle ilgili bütün projeleri süratle hayata geçirmesi gerekiyor, yoksa büyük bir felaket bizi bekliyor; bu hepimizin sorunu, bütün milletvekillerinin sorunu. Bu konuya özel olarak eğilmemiz gerektiğini ifade ediyor, önergeyi desteklediğimizi ifade ediyor, saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Akay, teşekkür ediyorum.

Öneri üzerinde diğer söz sahibi Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Bursa Milletvekili Ahmet Kılıç'tır.

Sayın Kılıç, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA AHMET KILIÇ (Bursa) – Sayın Başkan, Gazi Meclisimizin kıymetli milletvekilleri; İYİ Parti grup önerisi hakkında AK PARTİ Grubumuz adına söz almış bulunmaktayım. Başta, Genel Kurulumuzu ve ekranları başında bizleri izleyen çok değerli vatandaşlarımızı saygıyla selamlıyorum.

Bursa şehir merkezinden geçtiği ifade edilen 95 kilometre uzunluğunda ve 7,3 büyüklüğünde deprem üretme potansiyeline sahip olan bir aktif fay hattının tespit edildiğiyle alakalı konuları görüşüyoruz. Tabii, bahsi geçen fay, Ankara Üniversitesi, Kocaeli Üniversitesi ve Eskişehir Teknik Üniversitesi ortaklığında gerçekleştirilen ve AFAD tarafından desteklenen Ulusal Deprem Araştırma Projesi kapsamında sunulmuştur ve hazırlanmıştır. Proje kapsamında da pek çok noktada gerçekleştirilen sismik yansıma çalışmalarına dayandırılarak Kayapa-Yenişehir fayı olarak karşımıza çıkıyor. Tabii ki ilgili projede şu ana kadar yayınlanan makalelere baktığımızda fayın güncel aktivitesine işaret eden herhangi paleosismolojik bir bulgu şu ana kadar sunulmamış. O yüzden, bizde bu süreç içerisinde başta

Bursa Büyükşehir Belediye Başkanlığımız olmak üzere, MTA Genel Müdürlüğümüz -Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğümüz- bu konuyla alakalı, ilgili araştırmaları, sismik çalışmaları daha da derinleştirerek fayın yapısı, hareketliliğiyle alakalı detaylı bilgileri ortaya çıkartarak inşallah mikro bölgelendirmeye alakalı çalışmaların da yapılmasını yakından takip edeceğiz.

Bu 1855 Bursa depreminde bulunan mevcut fay hatlarının üretmeyeceği bir deprem olacağı düşünülerek “Bu depremi üretmesi gereken fay neresidir?” diye bilimsel olarak yola çıkılıyor ve mevcut veriler ortaya çıkartılıyor. Ben bu hususla alakalı çalışmaları yapan üniversitelerimizin tüm yetkililerine teşekkür ediyorum. Özellikle konuyu gündeme getiren, hassasiyet gösteren Bursa Milletvekilimiz Hasan Toktaş Bey’e teşekkür ediyorum. Bizler de inşallah hem Bursa Büyükşehir Belediyemizin Deprem Risklerini Azaltma Dairesi olarak hem de MTA yetkililerimizle görüşerek süreci takip edeceğiz ve gerekli çalışmaları tamamlayarak gerek imar planlarında gerekse pek çok teknik detaylarda bunları inşallah görsel hâle getirmiş olacağız ve şehrimizin olmazsa olmazı olarak karşımıza çıkacak.

Tabii, bir vekilimiz şehir hastanesiyle alakalı bazı konular söyledi. Tabii, biz şehir hastanesini projelendirmeden önce gerek jeolojik gerek geoteknik zemin etütleri yapıldıktan sonra projesini hazırladık ve binalarımızda da önem katsayıları dikkate alınarak deprem yönetmeliklerine göre statik ve betonarme projelerini yaptık ve imalatlarında, tüm aşamalarında her türlü denetimlerini de bizatihi gerçekleştirdik.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kılıç, lütfen tamamlayın.

AHMET KILIÇ (Devamla) – Bursa Şehir Hastanesinde deprem izolatörlerimiz de mevcut, bu noktada da gerekli önlemleri almış bulunmaktayız.

Ben tekrardan Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum, hepinize hayırlı günler diliyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Kılıç, teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, şimdi İYİ Parti Grubunun İç Tüzük’ün 19’uncu maddesine göre verilen önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubunun İç Tüzük’ün 19’uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

3.- DEM PARTİ Grubunun, Grup Başkan Vekili Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ve Grup Başkan Vekili Muş Milletvekili Sezai Temelli tarafından, yüksek enflasyonun yurттаşlar üzerindeki olumsuz etkilerinin azaltılması için alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla 1/3/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 1 Mart 2024 Cuma günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

1/3/2024

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 1/3/2024 Cuma günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük’ün 19’uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Gülüstan Kılıç Koçyiğit

Kars

Grup Başkan Vekili

Öneri:

1 Mart 2024 tarihinde Kars Milletvekili Grup Başkan Vekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ve Muş Milletvekili Grup Başkan Vekili Sezai Temelli tarafından (4628 grup numaralı) yüksek enflasyonun yurttaşlar üzerindeki olumsuz etkilerinin azaltılması için alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olan Meclis Araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerin 1/3/2024 Cuma günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi grup önerisinin gerekçesini açıklamak üzere Muş Milletvekili Sezai Temelli'ye söz veriyorum.

Sayın Temelli, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA SEZAI TEMELLİ (Muş) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; öncelikle bizi televizyonları başında izleyen değerli halkımızı selamlamak istiyorum, cezaevindeki yoldaşlarıma selamlarımı yollamak istiyorum, açlık grevinde olan, tecride karşı barış ve demokrasi mücadelesi veren tutsakları selamlamak istiyorum.

Evet, zamlar üzerine konuşacağız, enflasyon üzerine konuşacağız.

Cezaevlerinden bahsediyorsak cezaevi marketlerinden de bahsedelim. Türkiye'nin en pahalı marketleri cezaevi marketleri çünkü orada zulme zulüm eklenmeye devam ediliyor. Cezaevindeki tutsaklara bir ekonomik şiddet de bu yolla hayata geçiriliyor ve bu cezaevinde yaşam koşullarını idame ettirebilsinler diye yollanan paralar terörün finansmanı kapsamında değerlendirilip para yollayanlar tutuklanıyor; işte bu, vicdansızlıktır. Bu, kimin vicdanına benziyor? Cehennem zebanilerinin vicdanına benziyor. Dolayısıyla bunca vicdansızlık görülse görülse ancak böyle bir zihniyette görülebilir, biz de bunu görüyoruz.

Evet, zamlar devam ediyor. Her şeye her gün zam geliyor. Pazartesi günü enflasyon rakamları açıklanacak ve göreceksiniz ki o enflasyon rakamları yaşadığımız bu zamları, yaşadığımız bu hayat pahalılığını açıklamaktan oldukça uzak. Neden uzak? Çünkü o enflasyon rakamları TÜİK eliyle çarpıtılmış rakamlardır. Esas enflasyon, hissedilen enflasyon -TÜİK bile mecbur kaldı, açıkladı- yüzde 130'u aşmış durumdadır yani inanılmaz bir yangın var, inanılmaz bir felaket var ama bunun farkında olmayan bir Hazine ve Maliye Bakanı var. Hazine ve Maliye Bakanı atmaya devam ediyor "Kişi başına gelir 13 bin doları geçti." diyor. Hiçbir hedefini bugüne kadar tutturamadı, tutturamaya da ısrarlı, kararlı. Merkez Bankası başkanları değişiyor, her şey değişiyor ama bir türlü "istikrar politikası" dediğimiz politikada olumlu bir gelişme yok. Neden? Çünkü Hazine ve Maliye Bakanı ortaya koymuş olduğu politikalarla, hedeflerle uyumlu bir strateji geliştirmekten yoksun. Bu stratejiyi geliştirmek mümkün mü? Tabii ki mümkün değil. Neden mümkün değil? Çünkü genel ekonomiye baktığınızda, ekonominin gidişatına baktığınızda, aslında bu ülkede bir istikrar politikası üretme şansız söz konusu olamaz. Ne olur? Yalan üretmeniz ancak mümkün olabilir. "Kişi başına artan döviz kur hesabı 13.100 kûsur dolar." dediğinizde, aslında fiyatların şişmesini anlatıyorsunuz. Yoksa gelir dağılımına baktığınızda, yoksulluğa baktığınızda, insanların bu hayat pahalılığıyla karşı karşıya geldiği durumu gözlemlediğinizde, kimsenin o kişisel refah düzeyinde bir iyileşme olmadığını zaten görüyorsunuz.

Peki, bu hedefini tutturamayan Hazine ve Maliye Bakanı neden hedefini tutturamıyor? Çünkü ekonomide 2'nci sınıfta yazar, miktar teorisi vardır; o miktar teorisine bakarsınız, para neredeyse enflasyonun nedeni oradadır. Para nerede? Para bankacılarda. Para nerede? Para sanayicilerde. Para nerede? Mafyada. Dolayısıyla, bugün yaşanan enflasyonun nedeni kârdır, ranttır, soygundur, talandır; bunu sen görmezsen, sen sadece işçiyi, emekçiyi görürsen, onlara yapılacak olan ücret zamlarını mesele edersen, sen olsan olsan sermayenin müridi olursun, Hazine ve Maliye Bakanı olamazsın.

Hazine ve Maliye Bakanı böyle de diğerleri farklı mı? Cumhurbaşkanı Erdoğan “Büyüdük.” diyor. Nerede büyüdün? O senin “büyüme” diye anlattığın şey, balon, şişiriyorsunuz balonu. Madem büyüdük, eğer gerçekten büyümüş olsaydık, bu sorunların birkaçında en azından iyileşme adına bir gelişme olurdu. Hangi alanda bir iyileşme var? Ekonomide iyileşme adına söyleyebileceğimiz bir şey var mı? Yok. Demek ki büyüme de yalan.

Peki, burada ne görüşüyoruz şu anda biz? Yargı paketini. Adalet Bakanı nerede? Adalet Bakanı yok. Adalet Bakanı o denli adaletten uzak ki ekonomiyle ilgilenmeye başladı, dolayısıyla ekonomiyle ilgili demeçler veriyor fakat adaletsizlik üreten bir mekanizmanın içinde olduğu için o da aslında yalan üretmeye devam ediyor. Bakın, ne dedi? 28 Şubatla ilgili demeç verecek ya, dedi ki: “28 Şubatın maliyeti 300 milyar dolardır, ekonomi bu yüzden bu hâldedir.” Ya, bir kere, 300 milyar rakamını nereden aldığını ben sana söyleyeyim; o zamanın Başbakanı Erdoğan’dan aldı. O 300 milyar doları ne için söylemişti? Demişti ki: “On yıl boyunca yılda 30 milyar dolar savaşa gitti, o nedenle ekonomi bu durumda.” 28 Şubat değil.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Temelli, lütfen tamamlayın.

SEZAI TEMELLİ (Devamla) – “28 Şubatta bankalar battı.” diyor. O da yalan, bankalar 2001 krizinde battı, rakam da 70 milyar dolar. Dolayısıyla, Adalet Bakanı ekonomiyle ilgilenmesin, adaletle de ilgilenmesin. Burada hızını alamıyor, devam ediyor, diyor ki: “Gezi’de ortaya çıkan maliyet 250 milyar dolar.” Buyurun, nereden okudun bunu? Bununla ilgili bir çalışma var mı, bununla ilgili yapılmış bir araştırma var mı? Yok. Ya, hiçbir şey yapmıyorsan orta vadeli programa bak. Sizin hazırladığınız orta vadeli programa sizin bakanlarınız bakmamış çünkü orta vadeli programda diyor ki: “Gezi’nin böyle bir ekonomik maliyeti yok.” Tablolar ortada, kalkınma planı ortada, orta vadeli program ortada ama bakanlar halka yalan söylemeye devam ediyorlar. Bakanlıklarıyla ilgili aslında halka hizmet yönünde hiçbir adım atmadıkları için zulüm yasalarını buradan geçirip kendi alanları dışında konuşmaya devam ediyorlar.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Temelli, teşekkür ediyorum.

Öneri üzerinde ilk söz, Saadet Partisi Grubu adına İzmir Milletvekili Mustafa Bilici’ye aittir.

Sayın Bilici, buyurun.

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA MUSTAFA BİLİCİ (İzmir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; DEM PARTİ’nin vermiş olduğu Meclis araştırması önergesi üzerine Saadet-Gelecek Grubumuz adına söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, ne yazık ki vatandaşlarımız yıllardır enflasyon canavarının pençesinden kurtulabilmiş değil. Asgari ücrete, emekliye, işçiye yapılan zamlar enflasyonun hızına yetişemiyor. Üstelik açıklanan enflasyon rakamları maalesef uzun zamandır sağlıklı veriler içermiyor.

Değerli arkadaşlar, bir kurum düşünün ki enflasyonu hesaplıyor fakat Haziran 2022’den beri enflasyonu neye göre hesapladığını açıklamıyor yani enflasyon hesaplanırken sepet mallarının enflasyon üzerindeki ağırlığı ekonomistlerden ve vatandaşlarımızdan saklanıyor.

Bu tarihten yani Haziran 2022’den önce ne yapılıyordu? Enflasyon sepeti sürekli değiştiriliyor, ısmarlanan enflasyon oranını yakalamak için masabaşında sepet kalemleriyle oynanıyordu fakat ülkemizdeki fiyat artışı öyle bir boyuta ulaştı ki artık sepet kalemleriyle oynansa dahi ısmarlama enflasyon oranı tutturulamıyor. Hâl böyle olunca ülkemizin en güvenilir, evet, ülkemizin en güvenilir kurumu olan TÜİK çıkıp dedi ki: “Enflasyon oranı budur, neye göre hesapladığım sizi ilgilendirmez.”

Bunun üzerine tabii ki davalar açıldı. İdare mahkemesi 31 Mart 2023 tarihinde TÜİK'in enflasyonu neye göre hesapladığını kamuoyuna açıklaması gerektiğine hükmetti fakat TÜİK yaklaşık on bir aydır mahkeme kararına riayet etmiyor, açık hükmü uygulamıyor, mahkeme kararını yok sayıyor. Böyle bir şey olabilir mi değerli arkadaşlar? Biz bir hukuk devletiysek idare nasıl olur da mahkeme kararını uygulamaz? Bu durum, ne yazık ki idarenin çeşitli organları tarafından olağan hâle getirildi.

Açlık sınırı TÜRK-İŞ verilerine göre Şubat 2024'te 16 bin lirayı aşmış durumda, yoksulluk sınırı ise bir ayda yaklaşık 3 bin lira artarak 53 bin lira bandına ulaştı. Vatandaşlarımız yalnızca zorunlu ihtiyaçlarını karşılayabiliyor, harici bir harcamaya güçleri yetmiyor. Peki, biz bu durumu gayet iyi bilmemize rağmen ne yapıyoruz? Burada, hâlihazırda gördüğümüz sekizinci yargı paketinde adli para cezalarını yüzde 400 oranında artırıyoruz fakat yine aynı pakette emekli bayram ikramiyesine yüzde 50 artırım yapmakta ve 2.000 lira olan emekli ikramiyesini 3.000 liraya çıkarıyoruz ve bunun adını "müjde" koyuyoruz, gerçekten yazık.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Bilinci, lütfen tamamlayın.

MUSTAFA BİLİCİ (Devamla) –Gelin, emeklilerimize bir bayram hediyesi verelim. 39'uncu madde görüşülürken emekli ikramiyesini yüzde 50 artırmak yerine adli para cezalarını artırdığımız gibi yüzde 400 oranında bir sefere mahsus dahi olsa artıralım ve emeklilerimize 10 bin lira bayram ikramiyesi verelim.

Tüm vatandaşlarımızın enflasyon canavarının pençesinden bir an önce kurtulmasını diliyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Bilici, teşekkür ediyorum.

Şimdi, İYİ Parti Grubu adına Samsun Milletvekili Erhan Usta'ya söz veriyorum.

Sayın Usta, buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA ERHAN USTA (Samsun) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, bu enflasyon kötü bir şeydir, enflasyon her şeyi bozar -Mülkiyedeysen Özhan Uluatam diye bir vergi hukuku hocamız vardı- yani o kadar kötüdür ki işte kanunları bile bozar, nitekim bu pakette de var; işte, sürekli oradaki birtakım maktu miktarları artırmak durumunda kalıyoruz enflasyon nedeniyle.

Tabii, enflasyon en fazla dar ve sabit gelirli sınıfları sıkıntıya sokar, onları daha da fakirleştirir. Niye? Çünkü onların kendi gelirlerini ayarlama imkânları yoktur. İşin teorisi budur, teoride ne söyleniyorsa aslında Türkiye'de pratikte de yaşadık. Şimdi, Türkiye enflasyondan çok çekti. Tabii, kısa bir sürede bunların hepsini konuşma imkânımız yok. Peki, son dönemde enflasyon belli ölçüde kontrol altına da alındı ama şunu söylemek lazım tabii: AK PARTİ hükümetleri, Türkiye'yi devraldığında enflasyon yüzde 30'du, şu anda enflasyon yüzde 70 civarında; o da TÜİK enflasyonu inanırsanız, 73'e kadar da çıkacak. Bugün İTO'nun açıkladığı enflasyon da yüzde 77 geldi.

Şimdi, peki, niye enflasyon son dönemde -2016 sonrası özellikle- arttı tekrar? Bir, enflasyon hafife alındı değerli arkadaşlar yani çok hafife alındı çünkü bir kısım yöneticiler, Türkiye'yi yöneten siyasetçiler ve bürokratlar geçmişte enflasyonla ilgili sıkıntılarımızı unuttular. Ben 2015 yılında milletvekili olmuştum; arkadaşlar çıkarmışlar, o günden bugüne kadar Plan ve Bütçe Komisyonu ve Genel Kurulda tam 1.750 kez "enflasyon" demişim, enflasyonla ilgili konuşma yapmışım. Şimdi, mesela, bir tarihte şunu söylüyorum: "Bakın, arkadaşlar, enflasyon çok hızlı gidiyor, Türkiye enflasyondan çok çekti.

Lütfen bu enflasyonu küçümsemeyin. Mesela, Nihat Zeybekci diye bir Bakanımız vardı, onun ben bir kısım sözlerini hatırlıyorum. ‘Ya, enflasyon 2 puan yüksek gelse ne olur?’ gibi sözleri olmuştu.” diye de mesela buradan uyarılmış. Bakın, şimdi geldiğimiz nokta. Dolayısıyla, bir de hafife alınması, önemsenmemesi önemli bir konuydu.

Tabii, polisiye tedbirlerle çözülmeye çalışıldı, özellikle bunu damat bakan yaptı, onların sonuç almadığını bildik. Yanlış kredi politikaları enflasyonu ve Türkiye’de varlık fiyatlarını çok aşırı artırdı ve kontrolsüz bir büyüme aşkı vardı “Ne olursa olsun büyüyelim ama enflasyonun bedeli ne olursa olsun.” şeklindeki bir büyüme aşkı, büyüme fetişizmi enflasyonu Türkiye’de artıran hususlardan bir tanesi oldu ve son dönem artışla da tabii, 2021 yılı Eylül ayından itibaren para politikasına ilişkin alınan kararlar Türkiye’de enflasyonu ciddi ölçüde artırdı. Tabii, dünyada enflasyon eğilimi var, bunu inkâr etmiyoruz elbette ancak bizim konuştuğumuz, Türkiye enflasyonu; bunun çok daha dışında başka nedenlere dayanıyor.

Enflasyonun sonucu ne oldu? Ciddi bir yoksulluk, bir gıda krizi, bir barınma krizi. Ciddi bir gelir adaletsizliği oldu arkadaşlar, teorisiyle tam da uygun bir şekilde; çok ciddi bir gelir adaletsizliği oldu. Aşırı zenginleşme oldu, yüksek enflasyon ucuz krediden zengin olan özellikle iktidara yakın bir çevre oluştu; bunlar da aslında enflasyondan çok da memnun kaldılar. Yüksek kârlar oluştu, mesela “Bu kârları vergilendirin.” diyoruz; bakın, çözüm söylüyoruz size, hiç kulak asan yok buna? Çok aşırı yüksek kârlar oluştu. Dünya bunu konuşuyor, Türkiye’de konuşulmuyor; enflasyon nedeniyle oluşan bu kârların vergilendirilmesi konusu mutlaka konuşulması gerekir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Usta, lütfen tamamlayın.

ERHAN USTA (Devamla) – Sonuçları aktarmaya devam ediyorum.

Bütçe açıklarımız çok arttı, ciddi bir faiz gideri artışımız oldu, borç stokumuz çok yüksek arttı; Türkiye’de tasarruflar azaldı, bunlar da bütün makro dengeleri bozdu. Çözüm ne? Çözüm kapsamlı bir ekonomik programı uygulamakta. Bakın, sadece para politikasıyla, daha doğrusu sadece faiz artırarak Türkiye’de enflasyon sorunu çözülemez. 8,5’tan 45’e getirdik, enflasyon yükselmeye devam ediyor. Dolayısıyla, bu belki gerekli ancak yeterli değil. Bunun kamu maliyesi tedbirleriyle ve özellikle yapısal, ciddi bir yapısal reform ajandasıyla desteklenmesi lazım. Sekiz-dokuz ay oldu Mehmet Şimşek geleli veya yeni Hükûmet kurulalı; bakın, bununla ilgili hâlâ bir adım atılmış değil. Bu kafayla gidilirse Türkiye’de enflasyon meselesi çözülemez, Türkiye daha da fakirleşir ve enflasyonun bu olumsuz sonuçlarıyla çok daha fazla yüzleşiriz. Bu konuda daha önceden, 2016’dan itibaren ikazlar yaptık, kulak asmadınız ama tekrar ben bu anlamda tekrar ikaz etmek istiyorum. Sadece faiz artırarak Türkiye’de enflasyonu çözemezsiniz, kapsamlı bir ekonomik program uygulanmak durumundadır.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Usta, teşekkür ediyorum.

Öneri üzerinde diğer söz sahibi, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Ankara Milletvekili Deniz Demir.

Sayın Demir, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA DENİZ DEMİR (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulumuzu saygıyla selamlıyorum.

Bir ülkede gerçek verileri açıklamadıkça, ekonomide güveni tesis etmedikçe sofralardaki yangını söndüremezsiniz. Geldiğimiz noktada, TÜİK’in makyajlı rakamları bile artık ortaya çıkan sefalet tablosunu gizleyememekte. Bugün açıklanan rakamlara göre yaklaşık 1 milyon 700 bin vatandaşımız işsizlik ödeneği için başvuru yapmış ancak iktidar bu kişilerin yarısının bile talebini karşılayamamış,

yaklaşık 1 milyon kişiyi kaderine terk etmiş; açlıkla, sefaletle baş başa bırakmıştır. Ekonomide pembe tablo çizenler, acaba bu tablodan utanırlar mı? 6 milyon hanenin yani 20 milyon vatandaşımızın sosyal yardım almadan yaşayamadığı bir Türkiye'yle karşı karşıyayız. Övünerek anlattıkları Türkiye Yüzyılı'nda vatandaşın kaderine açlık ve yoksulluk düştü.

2015 yılında, önceki Genel Başkanımız Sayın Kemal Kılıçdaroğlu'nun projesi olan emekliye 1 maaş ikramiye vaadi, 2018 yılında AKP tarafından her bayramda 1.000 lira olarak uygulanmaya başlanmıştır. Şimdi emekliyi ne duruma getirdiğinizi rakamlarla ortaya koymak istiyorum. 2018 yılında 1 ekmek, 1 lira 25 kuruş iken bugün ekmeğin tanesi 10 liraya çıkmıştır. Yine aynı şekilde, 1 simit 1,5 lira iken bugün 15 lira olmuştur yani tam 10 katı. Peki, emekliye lütufmuş gibi sunduğunuz 1.000 lira ne durumda dersiniz? Yalnızca 3.000 lira oldu. Bunu da övünerek her yerde söylüyorsunuz ama ben size asıl utanmanız gereken rakamları söyledim.

7 bin liralık zammı emekliye çok görüyorsunuz "Kaynak yok." diyorsunuz ancak ben size kaynağı söylemek istiyorum: Sadece önümüzdeki üç yılda yap-işlet-devret projeleri için 672 milyar lira bütçe ayırdınız yani 16 milyon emekliyi değil, 5'li çeteyi tercih ettiniz. Emeklinin yaşadığı sorunlar bunlarla da sınırlı değil; memur, işçi, emekli bu ülkede artık ev sahibi olamıyor. Türkiye'de oturduğu konuta sahip olanların oranı son on yıldır düzenli olarak düşüyor. Eskiden memur, emekli ikramiyesiyle bir ev alabilirken şu an emekli ikramiyesiyle bir araba bile alamıyor. İşte, AK PARTİ'nin yarattığı emekli profili bu; yıllarca köle gibi çalıştırılan, buna karşılık ne ev ne araba sahibi olabilen, emekli olunca da üç kuruş verilerek köşeye atılan, görmezden gelinen milyonlarca insan. Emekliyi enflasyona ezdirdiniz, görmezden geldiniz, şimdi utanmadan kapılarına gidip oy istiyorsunuz ama bu millet sizden hesap soracak. Sırtından geçindiğiniz, emeklerini çaldığınız vatandaş sizi sırtından atacak.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Demir, teşekkür ediyorum.

Öneri üzerinde diğer söz sahibi, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Osmaniye Milletvekili Seydi Gülsoy.

Sayın Gülsoy, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA SEYDİ GÜLSOY (Osmaniye) – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; DEM PARTİ'nin grup önerisi üzerine AK PARTİ Grubumuz adına söz almış bulunmaktayım. Bizleri izleyen değerli hemşehrilerimizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Küresel ekonomi son yıllarda pandemi, Ukrayna savaşı ve jeopolitik gerginlikler gibi art arda gelen şoklara maruz kalmıştır. Pandemi sonrasında ortaya çıkan arz talep dengesizlikleri, tedarik zincirindeki bozulmalar, savaş nedeni olarak da emtia fiyatlarında artışlar meydana getirmiştir, tüm dünyada enflasyonun yükselmesine neden olmuştur. Enflasyonla mücadele için uygulanan parasal sıkılaştırma ekonomik aktiviteyi yavaşlatmıştır, küresel ekonomide yaşanan bu şoklar ülkemizi de olumsuz bir şekilde etkilemiştir. Yaşamış olduğumuz bu enflasyon yükselişleri ve fiyat artışlarına karşı vatandaşlarımızı enflasyona karşı ezdirmedik, bundan sonra da ezdirmeyeceğiz. Çalışanlarımızın ve emeklilerimizin aylık ve ücretlerinde enflasyon üzerinde artışlar meydana getirmiş, artışlar yapmışız.

Türkiye ekonomisi 2023 yılının dördüncü çeyreğinde yüzde 4 büyümüş olup on dört çeyrektir kesintisiz büyümeye devam etmektedir. 2023 yılında küresel zorlu koşullara, depreme rağmen ekonomimiz yıllık bazda yüzde 4,5 büyümüştür. Bu büyüme yurt içi talep 7,6 puan, net dış talep negatif 3,1 puan katkı sağlamış bulunmaktadır. 2023 yılı nominal gayrisafi hasıla 1 trilyon 119 milyar dolara, kişi başı gayrisafi yurt içi hasıla ise 13.110 dolara ulaşmıştır.

Sayın Cumhurbaşkanımızın, Genel Başkanımızın liderliğinde hazırlamış olduğumuz ekonomimizin üç yıllık haritası olan, 2024-2026 yıllarını kapsayan Orta Vadeli Programı eylül ayında kamuoyuyla paylaşmıştık. Programda yer alan hedeflerle makrofinansal istikrarı sağlayacak, mali disiplini yeniden tesis edecek, enflasyonu orta vadede tek haneye düşürecek ve bu kazanımları kalıcı hâle getirecek reformları hayata geçirmiş bulunmaktayız. Tabii ki TÜFE enflasyonu ocak ayında 6,7 gerçekleşmiş; biz bu yılın ilk yarısından itibaren artık yönü aşağıya doğru çevirmiş bulunmaktayız; 2024 yılının sonunda yüzde 36'ya, 2026 yılında da inşallah, tekrar tek haneli seviyeye getireceğiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Gülsoy, lütfen tamamlayın.

SEYDİ GÜLSOY (Devamla) – Sözlerime son verirken, bugünün 1 Mart Muhasebeciler Günü olması sebebiyle değerli meslektaşlarımın 1 Mart Muhasebeciler Günü'nü ve 1-7 Mart Muhasebe Haftası'nı canıgönülden kutluyor, meslektaşlarımıza saygı ve sevgilerimi gönderiyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Gülsoy, teşekkür ediyorum.

Şimdi, Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilen önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Öneriyi okutuyorum:

4.- CHP Grubunun, Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın tarafından, 1 Mart tezkeresinin TBMM'de reddedilmesinin ekonomik, sosyal ve siyasal sonuçlarının araştırılması amacıyla 1/3/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 1 Mart 2024 Cuma günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

1/3/2024

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 1/3/2024 Cuma günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Gökhan Günaydın

İstanbul

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Grup Başkan Vekili ve İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın tarafından, 1 Mart tezkeresinin TBMM'de reddedilmesinin ekonomik, sosyal ve siyasal sonuçlarının araştırılması amacıyla 1/3/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan (507 sıra no.lu) Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 1/3/2024 Cuma günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi grup önerisinin gerekçesini açıklamak üzere İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'a söz veriyorum.

Sayın Günaydın, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Evet, teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, 1 Mart 2003 tarihinde bu Meclisin emperyalizm karşısındaki en şanlı direnişlerinden bir tanesini yaşadık, bugün bunun 21'inci yılını kutluyoruz. 28 Şubat için konuşma yapanlardan önemli bir bölümünün 1 Mart için ağızlarını dahi açmadıklarını gördük. Oysa şunu ima ediyorsunuz: 28 Şubat, bu memlekette millî ve yerli olanların önünü kesmek için yapıldı. Eğer mesele buysa arkasından gelenin nasıl geliştiğini görelim. 2002 seçimleri gerçekleşti ve 2002 seçimlerinde, Adalet ve Kalkınma Partisi kuruluşundan on bir ay sonra iktidar oldu. Diyorsunuz ya “28 Şubat süreci, o haksızlıklar bizi iktidar etti.” O hâlde sizin de bu sürecin devamını izleyen bir siyasal parti olarak antiemperyalist, ulusalcı, halktan yana bir çizgi izlemeniz lazım.

Ne yaptığınızı söyleyeyim: Seçim bitti, üzerinden dört ay geçti, 363 milletvekiliyle Meclistesiniz ve siz buraya bir tezkere getirdiniz. Bu tezkerenin sahibi -aslında hepimiz biliyoruz ki- George Bush'tu. Tezkerede sizlerin imzası vardı ama tezkerenin sahibi George Bush'tu. George Bush aradı, aradı, aradı, Amerika'dan kendisine Avrupa'da iş birliği yapacak bir tane lider aradı. Avrupa'nın, merkezi Avrupa'nın bütün liderleri “hayır” dediler, ona iş birlikçiliği yapabilecek İngiltere Başbakanı çıktı, Tony Blair. Demek ki tezkerenin altındaki ikinci imza Tony Blair.

Peki, ne yapmaya çalışıyorlardı bunlar? Amerikan askerlerini Irak'a sokacaklardı ve Irak'ın bütün kaynaklarını Irak'ı destabilize etmek suretiyle Batı'nın, emperyalizmin çıkarlarına alet edeceklerdi. Buradan, hani millî ve yerli olan AKP'nin buna karşı çıkması beklenir, değil mi? Ne yaptığınızı söyleyeyim: George Bush ve Tony Blair'in yanına dönemin Başbakanı Abdullah Gül'ün imzasını eklediniz. Peki, Abdullah Gül'ü sayalım da hani, bugün diyor ya “Batıcı olan birçok arkadaş tezkereye karşı çıktı ama millî, yerli ve gelenekçi olan birçok arkadaş tezkereyi acayip şekilde destekledi.” Yirmi bir yıl sonra bunu söylüyor.

Peki, bugün “reis” diye andığınız Recep Tayyip Erdoğan ne yapıyordu? Henüz milletvekili olamamıştı ve Meclise girememişti ama Genel Başkanınız olarak bu tezkerenin geçmesi için hepinize ayrı ayrı baskı yapıyordu.

Peki, bizi neyle suçluyorsunuz siz? Öteden beri -haddiniz olmayarak- Cumhuriyet Halk Partisini Amerikancı olmakla, terörle birlikte davranmakla suçluyorsunuz. Tarihin tanıklığı içerisinde söyleyelim, bütün AKP milletvekillerine karşı burada yine onurlu, direnç gösteren bir CHP Grubu vardı; dün olduğu gibi bugün ve yarın da olacağı gibi. (CHP sıralarından alkışlar) Burada, bu kürsüde konuşan CHP temsilcisi size ne dedi, biliyor musunuz? “Amerika'dan korktuğunuz kadar Allah'tan korkun.” dedi. Ama aldırmadınız, Allah'tan korkmuyordunuz, Amerika'dan korkuyordunuz ve siz bu çerçevede gittiniz o tezkerenin altına imza attınız.

SAYIN BAYAR ÖZSOY (Kayseri) – Ayıp, ayıp!

GÖKHAN GÜNAYDIN (Devamla) – “Atmadım.” de, saçma sapan laf atacağına “Öyle bir şey olmadı.” de.

SAYIN BAYAR ÖZSOY (Kayseri) – Sen saçma sapan konuşuyorsun. Allah'tan korkmayı senden mi öğreneceğiz biz? (CHP sıralarından “Dinle ya, dinle!” sesleri)

GÖKHAN GÜNAYDIN (Devamla) – Yapılan ne oldu? Siz bu tezkerenin imzasına öyle bir teşneydiniz ki bu memlekette tezkere daha geçmeden Amerikan askerleri İskenderun Limanı'na yerleşmeye başlamıştı. 80 bin Amerikan askeri buraya indi, 522 tane zırhlısı buraya indi. Türkiye'nin limanlarını, havaalanlarını, bölgesini Amerikan emperyalizmine daha tezkereyi çıkartmadan kullandırmaya başladınız.

Ben kendi zavallı kişisel kariyerimden bir şey söyleyeyim: Gencecik bir meslek odası başkanıydım ve şurada, Sıhhiye'de düzenlenen mitingde Meclise dönüp bağırıyorduk “O kalın duvarlardan sesimizi duyun, emperyalizme geçit vermeyin.” diyorduk size. (CHP sıralarından alkışlar)

Peki, ne yaptınız? Evet, CHP burada gerçekten şanlı bir direniş gösterdi ama CHP'nin oyları yetmiyordu. O zaman var ya, bu sıralarda oturmasına rağmen gelen talimatlara karşı çıkıp vicdanını dinleyen AKP'li vekiller vardı. Adlarını sayayım mı?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Günaydın, lütfen tamamlayın.

GÖKHAN GÜNAYDIN (Devamla) – Adlarını sayıyorum: Mehmet Aydın vardı, hatırlar mısınız; hatırlamazsınız çünkü siyaset yapma hakkını elinden aldınız. Ertuğrul Yalçınbayır vardı, hatırlar mısınız; Bakanınızdı, bir daha siyaset yapamadı. Zeki Ergezen vardı, hatırlar mısınız; önemli bir Bayındırlık Bakanıydı, bir daha siyaset yaptırmadınız.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) – Hiçbirisi yok şimdi, hiçbirisi!

GÖKHAN GÜNAYDIN (Devamla) – Sebebi ne? Sebebi, sizin gibi otomatik el kaldırmadı, “Ben elimi Amerika’nın, Amerikalı askerlerin 1 milyon Müslüman’ı katline, o kana bulaştırmam.” diyerek, “hayır” diyerek oy kullandı.

OSMAN GÖKÇEK (Ankara) – Oğlu milletvekili adayı oldu.

GÖKHAN GÜNAYDIN (Devamla) – Oğlu buradaysa oğlu da babasının mirasını sürsün, talimat almadan onurlu bir milletvekili gibi davransın, Zeki Ergezen’e teşekkür ettiğimiz gibi kendisine de teşekkür ederiz. (CHP sıralarından alkışlar)

OSMAN GÖKÇEK (Ankara) – Oğlu burada değil, seçilmedi.

GÖKHAN GÜNAYDIN (Devamla) – Şimdi sözlerimi tamamlayacağım.

Arkadaşlar, burada görülüyor ki hamasetle dünya dönmüyor. Ne zaman bayrağın arkasına saklandıysanız, ne zaman ezanın arkasına saklandıysanız aslında, siz emperyalizmin çıkarlarına uygun hareket ettiniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SAYIN BAYAR ÖZSOY (Kayseri) – Kahrolsun emperyalizm!

GÖKHAN GÜNAYDIN (Devamla) – Ah, o, bağırarak olsa güzel kardeşim! Ah, o, bağırarak olsa! Tarih ortada!

Şimdi size...

Başkanım, tamamlayabilir miyim?

BAŞKAN – Ben verdim bir dakika süre.

GÖKHAN GÜNAYDIN (Devamla) – Sadece selamlamak için...

BAŞKAN – Ama hiç istisna yapmadım.

Teşekkür için sadece açıyorum.

Buyurun.

GÖKHAN GÜNAYDIN (Devamla) – Şimdi, bu İç Tüzük’ün 71’inci maddesi diyor ki: “Kapalı oturumların tutanakları on yıl geçtikten sonra açıklanır.” Maalesef, sizin işaret oyununuza ihtiyacımız var. Böyle bağırın var ya “Kahrolsun emperyalizm!” falan diye, ağababalarınız yirmi bir yıl evvel buralarda ne konuşmuşlar, Amerika’nın çıkarlarını nasıl savunmuşlar; yüreğiniz varsa elinizi kaldırın, bu kapalı oturum tutanaklarını yayınlayalım, ne kadar Amerikancı olduğunuzu da hepimiz görün. (CHP sıralarından alkışlar)

SAYIN BAYAR ÖZSOY (Kayseri) – Esas Amerikancı sizsiniz, Amerikan uşakları!

GÖKHAN GÜNAYDIN (Devamla) – O kadar zavallısınız ki tarihinizi bile bilmiyorsunuz, bunu çok açıkça söyleyeyim.

Genel Kurulun onurlu tüm milletvekillerini, talimatla el kaldırmayan, “Emperyalizme hayır!” diyen onurlu tüm milletvekillerini parti ayrımı yapmadan saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Sayın Günaydın, teşekkür ediyorum.

OSMAN GÖKÇEK (Ankara) – Ben Ekrem İmamoğlu’na seni şikâyet edeceğim.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Sana tarih anlattım, senin tarihini anlattım. Senin tarihini anlatırma! Utanma nerede!

OSMAN GÖKÇEK (Ankara) – Ekrem’le bir daha konuş!

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Neden rahatsız oluyorsun?

BAŞKAN – Öneri üzerinde ilk söz, Saadet Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Bülent Kaya’ya aittir.

Sayın Kaya, buyurun.

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA BÜLENT KAYA (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri...

OSMAN GÖKÇEK (Ankara) – Ekrem ne diyor?

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Sende utanma nerede, utanma!

BAŞKAN – Sayın Günaydın... Sayın Günaydın...

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Tarihini anlatıyorum, bilmediğin tarihini anlatıyorum. Senin yaptıklarını anlatıyorum. Bir tanesine “Yapmadık.” de. Utanmazlık!

(AK PARTİ ve CHP sıraları arasında karşılıklı laf atmalar)

MUSTAFA HAKAN ÖZER (Konya) – “Erdoğan Bey’i Türkiye’deki dostlarımızla devireceğiz.” diyenlerin dostları kimler acaba? Kimler acaba?

BAŞKAN – Sayın Özer, Sayın Günaydın, lütfen...

Meramlar anlatıldı, herkes duydu duyacağını, söyledi söyleyeceğini.

Sayın Kaya, buyurun.

BÜLENT KAYA (Devamla) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri...

OSMAN GÖKÇEK (Ankara) – Ekrem İmamoğlu’nu ara...

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Ulan, sen... İftiracı herif! İftiralarına cevap veriyorum, hâlâ alçakça dolaşabiliyor musun orada? Terbiyesiz adam!

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – En son konuşacak adam konuşuyor, şuraya bak ya! En son konuşacak adam ya! Laf atıyor, gidiyor.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Terbiyesiz! İftiracı hırsız! Utanmadan her şeyi yüzüne söylüyoruz, yüz yok, yüz! Babasında da yoktu, bunda da yok.

HASAN ÖZTÜRKMEN (Gaziantep) – Pişkin Osman! Pişkin Osman!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Aile boyu hırsızınız.

OSMAN GÖKÇEK (Ankara) – Ekrem İmamoğlu’na seni şikâyet edeceğim, Ekrem İmamoğlu’na.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Utanmadan yüzüne söylüyoruz gerçekleri. Allah’ın hırsız! Aile boyu hırsızınız siz! Aile boyu hırsızınız!

OSMAN GÖKÇEK (Ankara) – Seni Ekrem İmamoğlu’na şikâyet edeceğim.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Terbiyesiz herif! Açıkça anlatıyoruz, hâlâ konuşuyor!

HASAN ÖZTÜRKMEN (Gaziantep) – Pişkin Osman, bu Meclise gelmeye utanmalısın!

BÜLENT KAYA (Devamla) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; keşke kısır polemikleri değil de 28 Şubat sürecinin aslında Türkiye’yi nereye götürmek istediğini, 1 Martın aslında 28 Şubat sürecinden başlayarak Türkiye siyasetini dizayn etmek isteyen, Türkiye’yi Orta Doğu’da kendilerine stratejik ortak yapmak isteyen insanların nasıl bir Türkiye oluşturmak istediklerini konuşabilirsek. 1 Mart öncesinde, 11 Eylül 2001 tarihindeki ikiz kule saldırılarıyla Irak ve Afganistan’ın işgalinin aslında gerekçeleri oluşturulmaya başlandı. Bu işgale katılan İngiltere’nin Başbakanı Tony Blair Chilcot Raporu’yla rapor verdi çünkü kimyasal silah olmamasına rağmen böyle bir katliama ortak olduğu için kendi ülkesinde hesap verdi hesap ama Türkiye’de 1 milyondan fazla Iraklı’nın ölümüne sebep olup İncirlik’ten o uçakları kaldıranlar, maalesef, yirmi iki yıldır hâlâ hesap vermediği gibi, süttten çıkmış ak kaşık gibi burada millîlik ve yerlilik taslamaktadırlar.

Peki, 1 Mart sürecini çok konuştuk, sonrasında ne oldu? 4 Temmuz 2003 tarihinde Süleymaniye’de Türk Silahlı Kuvvetlerine mensup subayların başına çuval geçirildi. Niye? 1 Martta bu tezkereyi buradan çıkarmayı becerememenizin bir cezasıydı. Sonra ne oldu? Ergenekon, Balyoz süreçleri başladı. Ergenekon, Balyoz süreçleri Türkiye’de askerî vesayeti bitirmek için mi, yoksa Türk Silahlı Kuvvetleri içerisindeki farklı eğilimdeki insanları tasfiye edip bir başka kullanışlı aparatı işbaşına getirmek için miydi?

Demin kuliste AK PARTİ’li birkaç milletvekili arkadaşla karşılaşp biraz şakalaştık “Ya, biz, Saadet Partililerden bunu beklemiyoruz.” dediler. “Ya, neyi beklemiyorsunuz? Anayasa’ya aykırı bir kanun teklifi getiriyorsunuz, Saadet Partisinin ‘evet’ demesini mi bekliyorsunuz? Buna itiraz ediyoruz.” dedim. 1 Martta da uyardık sizi; Cumhuriyet Halk Partisi Mecliste o direnişi yaptı, Erbakan Hoca da dışarıda o direnişi yaptı. Tıpkı Kıbrıs Barış Harekâtı’ndaki gibi emperyalizme iki parti karşı çıkmıştı; Cumhuriyet Halk Partisi burada, Erbakan Hoca ve millî görüş de dışarıda sizi bu vebale ortak etmemek için mücadele etti. Kıbrıs’ta da biz millî ve yerliydik, 1 Martta da biz millî ve yerliydik. Ardından hangi süreçler başladı, Saadet Partisini neyle suçladınız ey, değerli AK PARTİ’liler? “Bunlar da aslında Ergenekon ve Balyozun dinci ayağı, bunlar da yeşil Ergenekoncu.” dediniz utanmadan; diyenler için söylüyorum, söylemeyenleri tenzih ediyorum. Sonra ne oldu?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kaya, lütfen tamamlayın.

BÜLENT KAYA (Devamla) – Aklınız başınıza geldi, meğer Ergenekon ve Balyoz süreçleri -elbette o süreçlere katılıp suç işleyenleri bir tarafa bırakarak söylüyorum- Türk Silahlı Kuvvetleri içerisinde bir operasyon aparatıymış. Belki de birçoğunuz iyi niyetle askerî vesayet son bulacak diye destek verdiniz ama rahmetli Erbakan hocanın sürekli bir uyarısı vardı, “bu Siyonizm o kadar usta bir oyuncu ki ‘Kim? Ben mi siyonizme hizmet edeceğim?’ türküsünü söylettire söylettire size hizmet ettirir, çoğunuz bunun farkında bile olmazsınız.” Ve nitekim farkında olmadınız; Ergenekon, Balyoz operasyonlarının başmimarlarıydınız, sonradan nedamet duydunuz ama bu ülkeyi 15 Temmuzun eşğine kadar getirmiş oldunuz. Yani Saadet Partililer olarak bizler sizlerin dostlarınız, tuzağa düşmemek için sizleri uyarıyoruz ama maalesef, siz hep geriden geliyorsunuz, bizim sizi uyarmamıza rağmen kafanızı duvara çarpıyorsunuz, ondan sonra bizi anlıyorsunuz.

Bugün de bu kanun teklifi görüşülürken kafanızı bir kere de duvara çarpmadan bizi anlayın diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (Saadet Partisi, CHP ve DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Kaya.

Şimdi, İYİ Parti Grubu adına Tekirdağ Milletvekili Selcan Hamşioğlu’na söz veriyorum.

Sayın Hamşioğlu, buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA SELCAN HAMŞIOĞLU (Tekirdağ) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 1 Mart tezkeresinden önce medyadan yükselen bir feryadı hatırlatarak başlamak istiyorum: “Ankara’nın ikna odalarına yansıyan görüntü o ki siz de diğerlerinden farklı olmayacaksınız. Çok yazık! Eğer Amerikan yapımı diplomatik fuhuşun stratejik ortağı olarak ayakta kalacaksınız, varsın eksik olsun, bundan daha zillet verici bir durum olamaz.”

Bu satırlar bize ait değil, bu satırlar 21 Şubat 2003’te iktidara yakın Yeni Şafak gazetesinde, iktidara kendi mahallesinden bir ikaz, uyarı olarak yayınlandı. Zira, dönemin AK PARTİ Genel Başkanı tezkerenin çıkmasından yanaydı; yaygın kabulün aksine, aslında, Türk Silahlı Kuvvetlerinin kurumsal görüşü de tezkereden yanaydı. Millî hafızaya, millî orduya kumpas kurulurken kasaptaki ete soğan doğramasıyla hafızalara kazınan dönemin Genelkurmay Başkanı Hilmi Özkök tezkerenin en ateşli savunucuları arasındaydı. Öyle ki ABD’nin dönemin Ankara Büyükelçisi Robert Pearson 22 Mart 2003’te Washington’a yolladığı mesajda Orgeneral Hilmi Özkök’ün sadakatli duruşuna övgüler düzüyor ve sahiplenilmesini istiyordu. Yüzlerce tanıklığa, kitaba, makaleye, belgeye rağmen hâlâ doğrularının yanlış, yanlışlarının doğru bilindiği 1 Mart sürecini bütün yönleriyle aydınlatmak her birimizin Türkiye Cumhuriyeti’ne borcudur; bunun olabilmesi için de tutanakların alenileşmesi zorunludur. Zira, 1 Mart, 11 Eylül ve ABD’nin Afganistan’ı işgaliyle başlayan, 6 Şubat 2003’te Amerikan askerlerinin işgalde kullanacakları üs ve limanların modernizasyonu için Türkiye’ye gelmesini öngören ilk tezkerenin kabulünden sonra da tıkr tıkr işleyeceği varsayılan bir küresel senaryonun bozulan ilk ve tek paragrafıdır. Türkiye açısından, başta, o güne kadar stratejik ortak varsaydığı Amerika’nın Türk askerinin başına çuval geçirmesiyle de beliren, Türkmen şehirlerinin yağmalanmasıyla da beliren, Türkmeneli’deki bütün Türk izlerinin, tapu kayıtlarının silinmesi, nüfus değişimiyle de beliren açık düşmanlığı ve AB merkezli başka bir rotaya yönelinmesi gibi analize değer etkileri olmuştur.

Diğer yandan, tezkere reddedilmiş de olsa iktidar, 20 Mart 2003’te hava sahasını açarak, Türk askerî hastanelerini Amerikan askerlerine açarak, Türkiye’de bulunan Amerikan askerî varlığının Irak’a intikalini sağlayarak, ticari tedarik güzergâhı oluşturarak, Amerikan işgalcileri için gerekli lojistik malzemenin Irak’a ulaştırılmasını sağlayarak Türkiye Büyük Millet Meclisinin duruşunun hilafına bir tavırdan da zaten geri durmamıştır. İşgalcilerin sağ salim evlerine dönmesi için edilen dualara falan hiç girmeyeceğim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Hamşioğlu, lütfen tamamlayın.

SELCAN HAMŞIOĞLU (Devamla) – Bitiriyorum.

Bu ahval ve şerait altında başta Bush’un Türk devlet temsilcilerini Teksaslı at tüccarlarına benzettiği o onur kırıcı pazarlık ve 22 Eylül 2003’te Amerika’yla imzalanan ve Türk askerinin Irak’a geçemeyeceği garantisinin verilip verilmediği tartışma konusu olan 8,5 milyar dolarlık Dubai Kredi Anlaşması olmak üzere, 1 Mart sebepleri ve sonuçlarıyla araştırılmaya muhtaçtır.

Son söz olarak, 1 Marttan başta bu toprakları her dediğini yaptırabileceği bir kuklalar diyarı gören ABD olmak üzere, kim, hangi sonucu çıkarmıştır bilemem ama çıkarılması gereken asli sonuç şudur: Türk milleti bu topraklarda iki cihan imparatorluğu, bir de cumhuriyeti kurmuştur, kuklacıların eline hiçbir dönemde, hiçbir sebeple verilecek ipi yoktur.

Teşekkür ederim. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Hamşioğlu, teşekkür ediyorum.

Öneri üzerinde diğer söz sahibi Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Diyarbakır Milletvekili Mehmet Kamaç’tır.

Sayın Kamaç, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA MEHMET KAMAÇ (Diyarbakır) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Evet, 1 Mart 2003 tarihinde bu Meclis gerçekten de tarihî bir karar aldı ve bir tezkereye “hayır” dedi. Bu tezkereye “hayır” denilmesinin en büyük aktörü o zamanın CHP’si olsa da sonuçta o gün AK PARTİ Grubunda oturan vicdanlı insanların bile her şeye evet-hayır ikileminden değil de vicdani, insani, siyasi ve ekonomik sonuçlarını da değerlendirerek “yok” diyen, “hayır” diyen -bir cümleyle de şunu söyleyeyim- günahlarının TÜİK tarafından hesaplanmayacağına inanan ciddi bir kesim de vardı, onlar da aslında bir takdiri hak ediyor. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Evet, 1 Mart 2003 tarihinde bu Meclis kendi içinde oturup tartışıyordu, vicdani kararlar veriyordu, yanlış olana “Yanlış.” deniliyordu her taraftan, doğru olana “Doğru.” deniliyordu. Ama bir tarihî sözü hatırlatmakta fayda var, rahmetli Deniz Baykal’ın Tayyip Erdoğan’la, Sayın Erdoğan’la konuştuğu bir cümlesi var; diyor ki: “Sayın Erdoğan bana dedi ki: ‘Eğer biz bu tezkereyi geçirmezsek bize ambargo uygularlarsa, bize yaptırım uygularlarsa.’” Ya, düşünebiliyor musunuz, bir ülkenin başındaki adam kendisine ambargo uygulanacak diye bir yanlışla “evet” der mi? Evet, demek ki denilebiliyormuş, süreç içerisinde bunları gördük.

Bu Meclis çok tezkere çıkardı, buradan belki o günün CHP’sine bugünün de “Ce-Ha-Pe”sine bir şey söylemek gerekir: Hakikaten o günden bugüne geçen bütün tezkerelerde CHP iktidarın arkasına geçti; bence bunu CHP bir eleştiri olarak kabul etmeli. Bu tezkerelerin sonuçlarına dair de aslında bir araştırma önergesi verilmeliydi.

Şimdi, buradan bir şey söylüyorum, Kürdistan bölgesine, güney Kürdistan bölgesine ve 2014’ten sonra da Rojava’ya yönelik 14 tane tezkere çıkarıldı. Her ne kadar gerekçesi ya da bahanesi terör olsa da aslında bu tezkerelerin asıl hedefi Kürtlerdi, Kürtlerin kazanımlarına yönelik adımlar atmaktı. Buna iki örnek vereceğim: 2017’de 25 Eylülde güney Kürdistan’da bir referandum gerçekleşti ve oradaki Kürtler özgür iradesini sandığa yansıtarak “Ben bağımsız olmak istiyorum.” deyince sınıra tankları ilk gönderen ve tankları sınıra gönderirken de tezkereyi ortaya koyan bir iktidarla karşı karşıyayız.

İkincisi, Rojava. Ya, Suriye’de elli yıldır diktatörler var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Kamaç, lütfen tamamlayın.

MEHMET KAMAÇ (Devamla) – Ama son yılda, sona doğru gittiğimizde, 2014’ten beri Irak ve Suriye tezkereleri beraber geçiriliyor. Amaç nedir? Rojava’ya yönelik operasyonlarda oranın mukim halkı olan, binlerce yıldır orada yaşayan Kürtleri yerinden etmek ve Türkiye’nin desteklediği çetelere orada bir alan yaratmak. Ya, siz, hâlen, geçen sene binlerce canımızı kaybettiğimiz deprem bölgelerinde inşa ettiğiniz binaları kendi vatandaşınıza milyonlarca liraya satarken orada çetelere briketten evler yapıyorsunuz, orada -sözüm ona- buradaki Kürtler ile Suriye arasında Arap çetelerden bir bariyer oluşturuyorsunuz, bir kemer oluşturuyorsunuz. Dolayısıyla evet, eksik de olsa biz bu önergeye destek veriyoruz ama bunun bundan sonra çıkarılacak önergelere de, bugüne kadar çıkarılan bütün önergelere de teşmil edilmesini diliyoruz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Kamaç, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Kahramanmaraş Milletvekili Mehmet Şahin’e aittir.

Sayın Şahin, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA MEHMET ŞAHİN (Kahramanmaraş) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 1 Mart tezkeresinin Türkiye Büyük Millet Meclisinde reddedilmesinin ekonomik, sosyal, siyasal sonuçlarının belirlenmesi amacıyla Cumhuriyet Halk Partisi Grubu tarafından verilen öneri hakkında AK PARTİ Grubu adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, 1 Mart tezkeresi cumhuriyet tarihi döneminde hem içeride hem de dışarıda en çok tartışılan konuların başında gelmektedir. 1 Mart tezkeresi Türk dış politikasında, Türkiye-ABD ilişkilerinde, Türkiye'nin Orta Doğu ve Batı'yla ilişkilerinde her zaman izler bırakmış bir gelişmedir. Tezkere hakkında çok makale, kitap, tez yazıldı. Şunu rahatlıkla söyleyebiliriz: Belki de üzerinde en fazla söz söylenen ve yazı yazılan konuların başında gelmektedir. Azıcık araştırma yapsanız bu öneriyi vermeye gerek dahi duymazsınız. Verilen önergelerin konularının ele alındığı ciddi çalışmalar yapılmıştır. Eğer yazılanlardan hepsini okumak zor geliyorsa Türkiye Büyük Millet Meclisinde de görev yapmış, sürecin içinde olan ve gelişmeleri en ince ayrıntısına kadar bilen rahmetli Deniz Bölükbaşı'nın "1 Mart Tezkeresi" isimli kitabına bakabilirsiniz. Üzerinden yirmi bir yıl geçmiş tezkereyle ilgili bir Meclis araştırmasının istenmesi insanın aklına farklı şeyler getiriyor.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Tutanakları aç, tutanakları! Tutanakları açmamak için, bunu söylememek için bu kadar lafı dolaştırma!

MEHMET ŞAHİN (Devamla) – Amaç, 1 Mart tezkeresi ve sonuçları mı...

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Bu kadar lafı dolaştırma! Anlatabiliyor muyum?

MEHMET ŞAHİN (Devamla) – ...amaç, 31 Mart seçimlerinde bir yerlere mesaj vermek mi?

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – İşte o kadar, ahlak o kadar! Önce bir tutanakları aç, tutanakları aç. Önce bir tutanakları aç, okuyalım hep beraber. Ahlakın o kadar işte yani!

MEHMET ŞAHİN (Devamla) - Son yıllarda Türkiye Cumhuriyeti'nin terörle mücadele amaçlı olarak Meclise getirilen...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Ne alakası var terörle mücadeleyle?

MEHMET ŞAHİN (Devamla) - Alakayı kuracağım, siz de öğreneceksiniz!

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Tutanağı aç, tutanağı.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – O kadar Amerikancı olma. Allah'tan kork, Amerika'dan korkma diyorum sana; anlatabiliyor muyum?

MEHMET ŞAHİN (Devamla) - ...Suriye ve Irak tezkerelerine "hayır" diyenlerin, DEM çizgisinde dem'lenenlerin...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Aynaya bak, aynaya!

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) – İmanıma küfreden Müslüman olsa bari ya!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Senden akademisyen olacak ya, senden akademisyen olacak; yazık, yazık!

MEHMET ŞAHİN (Devamla) - ...tezkere kardeşliği kuranların 1 Mart tezkeresini tekrar pişirmeleri size de manidar geliyor mu?

BÜLENT KAYA (İstanbul) – Vallahi bize Mısır'a gitmesi çok manidar geliyor! Mısır ziyareti bize çok manidar geliyor!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Mehmet Şahin, o kadar uğraştın televizyonlarda, milletvekili oldun da insan biraz kendisini geliştirir be! Hâlâ mı aynı tetikçilik? Tetikçilik işe yarıyor değil mi Mehmet Şahin?

MEHMET ŞAHİN (Devamla) – Şimdi gelelim 2003'teki duruma. 3 Kasım 2002 genel seçimlerinde tek başına iktidara gelen AK PARTİ bu dosyayı kucağında buldu.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) – Lan, sen her gün burada tek partiyi konuşuyorsun ya; tek parti döneminin icraatlarını konuşuyorsun!

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Tutanakları aç, tutanakları.

MEHMET ŞAHİN (Devamla) - Ağır mı geliyor?

İNAN AKGÜN ALP (Kars) – Sana ağır geliyor!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Azıcık cesaretin varsa tutanakları açmaya “evet” de.

MEHMET ŞAHİN (Devamla) - O dönemde iktidara yeni gelen ve her türlü vesayetle mücadele eden AK PARTİ 1 Mart tezkeresi konusunda tam bir demokratik tutum aldı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Şahin, lütfen tamamlayın.

MEHMET ŞAHİN (Devamla) – Dönemin Başbakanı Abdullah Gül'ün farklı zamanlardaki açıklamalarına bakabilirsiniz.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Yirmi bir yıl oldu, yirmi bir yıl. Yirmi bir yılda nasıl saklanacaksın ha, nasıl saklanacaksın? Yirmi bir yıl geçmiş. Saklanma!

MEHMET ŞAHİN (Devamla) - Milletvekilleri serbest bırakıldı, milletvekilleri hür iradeleriyle karar verdiler. 1 Mart 2003'te Mecliste yapılan oylamada 264 kabul, 250 ret, 9 çekimser oy kullanıldı.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Bağlı mıydı milletvekilleri?

MEHMET ŞAHİN (Devamla) - Anayasa'nın 96'ncı maddesinde öngörülen 267 salt çoğunluk sağlanamadığı için tezkere geçemedi.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Erdoğan ne dedi? Erdoğan ne dedi ha? Milletvekilleri serbest bırakılmış! Erdoğan'ın yaptığı açıklamalar ortada!

MEHMET ŞAHİN (Devamla) – Acıyor burası!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Acıyan sensin, acıyan sensin orada!

MEHMET ŞAHİN (Devamla) - Değerli milletvekilleri, 1 Mart tezkeresi artık Meclisin değil tarihin bir konusudur. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Aç, aç, tutanağı aç.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Biraz daha bağır. Bağır, bağır; yetmez, yetmez, bağır!

MEHMET ŞAHİN (Devamla) - Bu tarihî konudan size 1 Mart tezkeresinde ekmek çıkmaz.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Mehmet, bağırmaktan başka bir şey yapamazsın!

MEHMET ŞAHİN (Devamla) - 1 Mart tezkeresine bakacağınıza terörle mücadele konusunda son yıllarda Meclise gelen tezkereye bakın, tezkereye.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Sadece “Tutanağı açacağım.” diyeceksin, bu kadar basit. Mehmet, bu kadar korkma!

MEHMET ŞAHİN (Devamla) – İki yıldır Meclise gelen, terörle mücadele konusunda yapılan tezkerelere “hayır” dediniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET ŞAHİN (Devamla) – Eğer bugün rahmetli Deniz Baykal burada olsaydı, utanırdı sizden Gökhan Günaydın.

Saygı ve selamlar sunuyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Mehmet, senden herkes utanıyor!

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Kılıç Koçyiğit, buyurun.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Sataşmadan söz istiyoruz.

BAŞKAN – Sayın Kılıç Koçyiğit, sataşma yapmadı ki. Ne dedi size?

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Hayır “DEM çizgisinde dem’lenenler” dedi.

BAŞKAN – Ama orada bir sataşma yok ki bir eleştiri o.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Olur mu Sayın Başkan, olur mu! Daha ne olsun yani!

BAŞKAN – Yerinizden vereyim Sayın Kılıç Koçyiğit.

Buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

28.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit’in, Kahramanmaraş Milletvekili Mehmet Şahin’in CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, birazcık kültürlerin, azıcık tarihini okuyun, azıcık hakkaniyetli olun, azıcık vicdanlı olun.

ADEM YILDIRIM (İstanbul) – O ne demek ya “Tarihini okuyun.” ne demek! Sen kendi konuşmanı yap, bizim ne yapacağımıza karar verme!

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Şimdi, bir önerge var ve şunu hepimiz söylüyoruz, diyoruz ki: 1 Mart tezkeresine “hayır” diyen vicdanlı, ahlaklı, ülkesini seven, emperyalizme karşı tutum alan, burayı yabancı askerlerin üssü hâline getirmeyen her partiden vekiller vardı ve bu onurlu tutumun, bu düzgün tutumun devam etmesi lazım.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Ağabeylerinize saygı duyun ya, ağabeylerinize; onlar gibi olun diyoruz yani!

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Sizin konuşmacınız çıkıyor, ne diyor? “DEM PARTİ’sine dem’lenen...” Keşke azıcık o demden sana nasip olsa da insanlık öğrensen. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Sen bizim çayımızın deminin suyunu içsen vallahi birazcık akıllanırsın, birazcık uslanırsın, birazcık insanikâmil olmaya yanaşırsın.

MEHMET ŞAHİN (Devamla) – Suyunuz da çayımız da Kandil’den geliyor.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Sen kim bizim çayımızı içmek kim, demimizden anlamak kim? Böyle usul olabilir mi?

BAŞKAN – Sayın Kılıç Koçyiğit, lütfen tamamlayın.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Tamamlayacağım Sayın Başkan.

Şimdi, hiçbir şeye cevap veremeyince tek sataşma konunuz var: Bize gelince terörü, CHP’ye sataştığınızda da DEM’le olan ilişkisi. Biz bu ülkenin 3’üncü büyük siyasi partisiyiz, 3’üncü büyük siyasi grubuyuz; vallahi, halkımızdan da destek alıyoruz, arkamızda milyonların iradesi var. Cezaevine

koydunuz, yine durmadık; kayyum atadınız, yine durmadık; vekilliğimizi düşürdünüz, yine durmadık ve önümüzde bir seçim var, gümbür gümbür geliyoruz. Birinin yanımızda durması ancak ve ancak ona onur verebilir, gurur verebilir. Bizim siyasi çizgimiz meşrudur, haklıdır. Çetelerle iş tutan zehirli akla mahkûm olanlar bize laf söyleyemezler. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Size mutluluklar diliyorum!

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Hadi oradan!

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Beraber olduklarınıza da size de mutluluklar diliyorum!

MEHMET ŞAHİN (Kahramanmaraş) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Şahin, buyurun.

MEHMET ŞAHİN (Kahramanmaraş) – Sataşmadan söz istiyorum.

BAŞKAN – Sayın Şahin, size ne dedi, onu bir söyleyin, ona göre... Sataşmadan mı istiyorsunuz?

SIRRI SAKİK (Ağrı) – Sayın Şahin'e kim, ne dedi ya!

MEHMET ŞAHİN (Kahramanmaraş) – Sataşmadan söz istiyorum.

BAŞKAN – Ne dedi size, onu bir ifade edin.

BÜLENT KAYA (İstanbul) – Hiçbir şey demedi Başkanım. Ne dedi?

MEHMET ŞAHİN (Kahramanmaraş) – Sataşmadan dolayı söz istiyorum.

BAŞKAN – Sataştığını biliyorum da...

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Başkan, ne dedi? Bana soruyorsunuz.

BAŞKAN – Bakın, ona da sordum, ona da sordum.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Sayın Başkan ama cevap vermedi.

BAŞKAN – Ama siz sataştınız.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Ama cevap vermedi.

BAŞKAN – Sataştınız ama. “Akıllanırsınız...”

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Sayın Başkan, ifade etmesi gerekir.

BAŞKAN – Ya, Allah aşkına Gülüstan Hanım, sataşma var, ben gördüm ama size yoktu, size yoktu, Allah aşkına, yoktu.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Sayın Başkan, ifade etmesi lazım ama usulen ifade etmesi lazım.

BAŞKAN – Sadece size bir eleştiri içinde atıf var ama şahsına dönük laf söylediniz. (DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

Sayın Şahin, lütfen yeni bir sataşmaya mahal vermeden görüşlerinizi paylaşın.

Buyurun.

VII.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

1.- Kahramanmaraş Milletvekili Mehmet Şahin'in, Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in yaptığı açıklaması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

MEHMET ŞAHİN (Kahramanmaraş) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ben sekiz aydır burada dinliyorum sizi. Bazıları kendilerini Kürt halkının temsilcisi zannediyor ama kırk yıldır bu ülkenin, Türkiye Cumhuriyeti'nin Kürt vatandaşlarının, o da yetmiyormuş gibi, Suriye ve Irak'taki Kürt kardeşlerimizin sırtından inmiyorlar. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

SIRRI SAKİK (Ağrı) – E, sana ne, sana ne? Sen kimsin yahu, sen kimsin? Polis şefi!

MEHMET ŞAHİN (Devamla) – Artık KCK altında faaliyet edenlerin bana söyleyeceği, bize söyleyeceği ve Kürt milletine, Kürt halkına söyleyeceği bir cümle yoktur.

SIRRI SAKİK (Ağrı) – Sana ne, sana ne? Sen kimsin ya? Kimsin ya? Polis şefi ya!

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) – Asıl sizin yok. Kürtçeyi yasaklayanların Kürtlere söyleyeceği tek bir sözü yok, Kürtlere savaş açanların Kürtlere söyleyecek sözü yok, Kürtlerin iradesini gasb edenlerin Kürtlere söyleyecek sözü yok!

MEHMET ŞAHİN (Devamla) – İlk önce bir yerlere bağlı hareket etmeyin, ilk önce özgür olun, özgür iradenizi kullanın; KCK altında, oradan buradan emir almayın. Kürt halkının sırtından inin artık, bu Kürt halkının sırtından inin artık. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) – Kayyumsunuz, gaspçısınız, hırsızısınız! Kürtler sizi tanımıyor.

MEHMET ŞAHİN (Devamla) – Terör örgütünün arkasına saklanarak hareket etmeyin. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Şahin, teşekkür ediyorum.

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Sen onu vekillerine git, söyle bakalım, söyleyebiliyor musunuz? Hadi bakalım, git söyle bakalım! Bak orada Kürt vekilleri var, git söyle bakalım, söyleyebiliyor musun? Sen daha nerede olduğunu bilmiyorsun be!

SIRRI SAKİK (Ağrı) – Sen kim Kürt'ü ağzına almak kim ya? Kürt düşmanları sizi!

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Yahu, bu Meclisi yöneten Kürt, Kürt. Dünyada örneğin yok senin!

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Kılıç, buyurun.

2.- *Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Kahramanmaraş Milletvekili Mehmet Şahin'in sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisine sataşması nedeniyle konuşması*

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Şimdi, sözü olmamaya iyi bir konuşma örneği oldu, söz olmamaya iyi bir konuşma örneği.

Şimdi, biz Kürt halkının sırtına binmişsek bu Kürt halkı niye dönüp dönüp bizi seçiyor?

FATMA ÖNCÜ (Erzurum) – Tehditle, tehditle!

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Devamla) – Tehditle mi? Kim tehdit ediyor? Vallahi, ben size söyleyeyim: Seçim sandıklarının başında asker var, polis var, jandarma var, Özel Harekât var; köylere kadar valiler çalışıyor, jandarmalar çalışıyor ama ona rağmen milyonlarca insan bize oy veriyor, bizi seçiyor.

MEHMET BAYKAN (Konya) – 15 Haziran gibi olsun istiyorsunuz değil mi?

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Devamla) – Bakın, biz buraya geliyoruz, siz yasa dışı yöntemlerle, hukuksuzca milletvekilliğimizi düşürüyorsunuz, bizi cezaevine gönderiyorsunuz, kayyum atıyorsunuz. Kayyumunuzu Diyarbakır'da aday yaptınız, hezimet yaşadı, hezimet. Niye? Çünkü biz halkın temsilcisiyiz.

İkinci bir şey: Şimdi...

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Baskı ve tehditle yapıyorsunuz!

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Devamla) – Evet, evet; baskıyı siz bilirsiniz.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Aynen öyle, aynen öyle! Faşizan bir yaklaşım...

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Devamla) – Şimdi, diğer bir mesele; sabah akşam İŞİD’le, El Nusra’yla, El Kaide’yle, Ahrar-uş Şam’la iş tutanların...

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Hiç işimiz olmaz terör örgütleriyle.

YAHYA ÇELİK (İstanbul) – Onlar sizin dostunuz, sizin! Onlar sizin dostunuz!

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Devamla) – ...silah sevkiyatı yapanların, bizim sınırlarımızı terör örgütlerinin üssü hâline getirenlerin, BOP’un, Büyük Orta Doğu Projesi’nin eş başkanlığı gerekçesiyle 1 Mart tezkeresini bu Meclisten geçirmeye çalışanların bize söyleyecek tek bir sözü yok, tek bir sözü yok!

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – 40 bin tır silah geldi, ağzınızı niye açmadınız? Ya, “barış, barış” diyorsunuz, 40 bin tır silaha ses çıkarmıyorsunuz!

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Devamla) – Diğer bir mesele...

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – 40 bin tır silah geldi, niye ağzınızı açmıyorsunuz? O silahlar kimi öldürüyor?

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Devamla) – Sayın Başkan, susturacak mısın, susturacak mısın?

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Kimi öldürüyor o silahlar?

Ya, soruyorum Sayın Grup Başkan Vekili, 40 bin tır silah geldi, ağzınızı açmıyorsunuz!

BAŞKAN – Sayın Çilez, lütfen dinleyin.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Devamla) – Diğer bir şey: Siz sözü bitmiş bir iktidar, bir grupsunuz, siz aklınızı başkalarına teslim etmiş bir grupsunuz; onun için bize söz söylerken 40 defa düşünün. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

AHMET FETHAN BAYKOÇ (Ankara) – Sen vicdanını Kandil’e teslim etmişsin, Kandil’e!

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Amerika “Silahları vermeyeceğim.” deyince ben o sıralarda oturanların yüz ifadelerini çok iyi hatırlıyorum!

VI.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

4.- CHP Grubunun, Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın tarafından, 1 Mart tezkeresinin TBMM’de reddedilmesinin ekonomik, sosyal ve siyasal sonuçlarının araştırılması amacıyla 1/3/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 1 Mart 2024 Cuma günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun İç Tüzük’ün 19’uncu maddesine göre verilen önerisini oylarınıza sunacağım...

III.- YOKLAMA

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Sayın Başkan, oylamaya geçmeden önce yoklama yapılmasını talep ediyoruz.

BAŞKAN – Bir yoklama talebi vardır, önce onu yerine getireceğim.

Yoklama talebinde bulunan arkadaşlarımızın isimlerini tespit edeceğim: Sayın Gökhan Günaydın, Sayın Süleyman Bülbül, Sayın İnan Akgün Alp, Sayın Sibel Suiçmez, Sayın Hasan Öztürkmen, Sayın Ömer Fethi Gürer, Sayın Gülcan Kış, Sayın Mehmet Tahtasız, Sayın Aliye Timisi Ersever, Sayın İsmail Atakan Ünver, Sayın Deniz Demir, Sayın Yüksel Mansur Kılınç, Sayın Kadri Enis Berberoğlu, Sayın Mühip Kanko, Sayın Okan Konuralp, Sayın Ayça Taşkent, Sayın Sezgin Tanrıkulu, Sayın Faik Öztürk, Sayın İzzet Akbulut, Sayın Gülcan Kaçmaz Sayıgıt.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum.

Yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklamaya başlandı)

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, pusula veren sayın vekillerimizin Genel Kuruldan ayrılmasını rica ediyorum, pusulaları yoklayacağım.

ALİ BOZAN (Mersin) – Sayın Başkan, bir de başkasının yerine pusula vermemeleri için de uyarı yaparsanız.

AHMET FETHAN BAYKOÇ (Ankara) – Sen kendi işine bak, otur yerine!

(Elektronik cihazla yoklamaya devam edildi)

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, pusula yoklamaya hacet kalmadı, toplantı yeter sayısı vardır.

VI.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

4.- CHP Grubunun, Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın tarafından, 1 Mart tezkeresinin TBMM’de reddedilmesinin ekonomik, sosyal ve siyasal sonuçlarının araştırılması amacıyla 1/3/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 1 Mart 2024 Cuma günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN – Şimdi, Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun İç Tüzük’ün 19’uncu maddesine göre verilen önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

Birleşime on beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 17.41

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 18.05

BAŞKAN: Başkan Vekili Bekir BOZDAĞ

KÂTİP ÜYELER: Asu KAYA (Osmaniye), Rümeysa KADAK (İstanbul)

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 67’nci Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

Görüşmelere kaldığımız yerden devam ediyoruz.

Alınan karar gereğince denetim konularını görüşmüyor ve gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmına geçiyoruz.

1’inci sırada yer alan, Karabük Milletvekili Cem Şahin ve İstanbul Milletvekili Şengül Karşlı ile 124 Milletvekilinin Ceza Muhakemesi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 659 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve Adalet Komisyonu Raporu’nun görüşmelerine kaldığımız yerden devam ediyoruz.

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) KANUN TEKLİFLERİ

1.- Karabük Milletvekili Cem Şahin ve İstanbul Milletvekili Şengül Karşlı ile 124 Milletvekilinin Ceza Muhakemesi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 659 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2023) ve Adalet Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 109) (*)

BAŞKAN – Komisyon? Yerinde.

Dünkü birleşimde İç Tüzük’ün 91’inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülen 109 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin birinci bölümünde yer alan 16’ncı maddesi kabul edilmişti.

17’nci madde üzerinde 4 önerge vardır. İlk okutacağım 2 önerge aynı mahiyettedir, bu önergeleri okutup birlikte işleme alacağım.

Aynı mahiyetteki önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 109 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 17’nci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Bülent Kaya
İstanbul

İsa Mesih Şahin
İstanbul

Mustafa Kaya
İstanbul

Şerafettin Kılıç
Antalya

Mustafa Bilici
İzmir

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Süleyman Bülbül
Aydın

İsmail Atakan Ünver
Karaman

Ali Karaoba
Uşak

Muhip Kanko
Kocaeli

Ömer Fethi Gürer
Niğde

Mehmet Tahtasız
Çorum

BAŞKAN – Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

(*) 109 S. Sayılı Basmayazı 28/2/2024 tarihli 65’inci Birleşim Tutanağı’na eklidir.

ADALET KOMİSYONU SÖZCÜSÜ EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) – Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk söz İstanbul Milletvekili Bülent Kaya’ya aittir.

Sayın Kaya, buyurun. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BÜLENT KAYA (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 8’inci yargı paketiyle ilgili maddeleri burada müzakere etmeye devam ediyoruz. Tabii, bu yargı paketinin asıl amaçlarından bir tanesi, Türkiye’de yargının sorunlarını sona erdirmek ve adalet duygusunu daha da pekiştirmek. Burada, yargıyla ilgili en temel sorunlarından bir tanesini, Anayasa Mahkemesine yapılan başvurulardaki değerlendirmelere dair istatistikleri paylaşarak niçin sorunlu bir hâlde olduğumuzu ifade etmeye çalışmış olacağım.

Adalet ve Kalkınma Partisinin bir ağır travmadan geçtiğini elbette biliyorum. Ağır travmadan geçen kişiler bazen geçici hafıza kayıpları veya bazı konuları hatırlamama gibi bir ruhsal durumla karşı karşıya kalabiliyorlar. Dolayısıyla ara ara onlara o hafıza kaybıyla ilgili şeylerini hatırlatmak lazım ki tekrar tekrar o yüklemeler yapılmaya devam etsin.

Adalet ve Kalkınma Partisinin özgürlükçü ve demokrat olduğu dönemlerde bireysel başvuru hakkına dair bir reformu vardı. Teklifin 19’uncu maddesiyle Anayasa’ya bireysel başvuru hakkı getirildi ve onun gerekçesinde de bireysel başvuru ya da Anayasa şikâyeti kamu gücü tarafından temel hak ve özgürlükleri ihlal edilen bireylerin başvurdukları olağanüstü bir kanun yolu olarak tarif edildi yani bir kanun yolu ve olağanüstü bir kanun yolu. Bütün temyiz süreçleri geçtikten sonra artık mahkeme kararı da bir kamu gücüne dönüştüğü için o bir mahkeme kararı gibi değil bir kamu gücü olarak görülüp ve bu da bir hak ihlaline yol açıysa Anayasa Mahkemesi bunu da incelesin yetkisini sizler verdiniz. “Türkiye’de iyi işleyen bir bireysel başvuru sisteminin kurulması haklar ve hukukun üstünlüğü temelindeki standartları yükseltecektir.” diye Anayasa değişiklik teklifinin gerekçesine yazmışsınız. Türkiye’de bireysel başvuru yolunun kabul edilmesinin bir yandan bireylerin sahip oldukları temel hak ve özgürlüklerinin daha iyi korunmasını sağlayacağını söylüyorsunuz, öte yandan da kamu organlarını Anayasa’ya ve kanunlara daha uygun davranma konusunda zorlayacağını bir gerekçe olarak önümüze getirdiniz ve bunun için “Ey millet, referandumda ‘evet’ verin çünkü bu bireysel başvuru çok iyi bir şey. Bu amaçlarla yapılan değişikliklerle bireysel hak ve özgürlüklerin korunmasının teminat altına alınması için vatandaşlara bireysel başvuru hakkı tanınmakta ve Anayasa Mahkemesi de bu başvuruları inceleme ve karara bağlama göreviyle görevlendirilmektedir.” diyerek millettten oy istediniz. Günün sonunda ne oldu, Anayasa Mahkemesine bu bireysel başvuru hakkı tanındıktan sonra? 2002’den bu yana tam 579.754 vatandaşımız Anayasa Mahkemesine bireysel başvuruda bulundu. Bu hakkı getirmemiş olsak ve etkin bir şekilde uygulanmasına imkân sağlamasak ne olacaktı? 579.754 vatandaşımız Avrupa’ya gidip Türkiye Cumhuriyeti devletini şikâyet edecekti. Bu vesileyle en azından 579.754 kez bu ülkeyi Avrupa’da mahcup olmaktan kurtarmış oldunuz. Bunlardan da 484.711’i karara bağlanmış ve yüzde 83’lük bir başarı. Şu an bireysel başvuru sayısı ne? 2013-2020 arası kalan 2.700 dosya, 2023’te ise 59 bin; toplam, şu an hâlâ 95 bin vatandaşımız Anayasa Mahkemesi kapısında hak arıyor, adaletin tecelli etmesini bekliyor.

Yine, hani yargı reformu getiriyoruz ya, en temel hak nedir? Makul sürede yargılanma hakkıdır; gecikmiş adalet adalet değildir diye. 143.696 vatandaşımız ki Anayasa Mahkemesine müracaatın ne kadar teknik ve zor olduğunu bilen bir hukukçu olarak söylüyorum, bu kadar vatandaşımızın başvuruyor olması demek bu ülkede milyonlarca insanın makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiğinin bir ispatıdır. Dolayısıyla bütün bu süreçleri iyi bir şekilde inceleyen bir kişi görecektir ki Anayasa

Mahkemesi bireysel başvuru yoluyla aslında hem devletimizin uluslararası arenada itibarını artırmakta hem de vatandaşlarımızın devlete olan inancı pekişmekte ve yine rahmetli Erbakan Hoca ve milli görüş geleneğinin milletin hizmetinde olan devleti tarif etmek için söylediği “garson devlet” nitelemesine daha uygun bir niteleme olduğunu da ifade etmek istiyorum.

Burada iki tane tabloyla geldiğimiz noktayı özetleyerek...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Kaya, lütfen tamamlayın.

BÜLENT KAYA (Devamla) – Şimdi, bu da en az bir hakkın ihlal edildiğine dair başvuru sayıları. Bakın, 2013 yılında sadece 75, 2014 yılında 786, bir de sizin meşhur Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminiz var ya 2.167; sonra 2020’den itibaren 5.680, 2021’de 11.830, 2022’de 35 bin, 2023’ün de henüz verileri bitmediği için 11.206. Yani siz Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemine geçtikten sonra vatandaşlarımızın özgürlükle ilgili sorunları artmaya başlamış.

Makul sürede yargılanma hakkı. Bakın, burada da 2020 ve 21’den sonraki artışları görüyorsunuz. Sizin yeniden hafıza yüklemenizle ilgili âdeta çekilen bir MR olarak bunları size gösteriyorum değerli AK PARTİ’liler. Siz bu değilsiniz, nasıl olmanız gerektiğini bu tablo ortaya koyuyor.

Bu MR’ı defalarca göstermeye devam edeceğim diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Kaya, teşekkür ediyorum.

Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ikinci söz Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız’a aittir.

Sayın Tahtasız, buyurun. (CHP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan kanunun 17’nci maddesi üzerine söz almış bulunmaktayım.

Bugün, rahmetli Genel Başkanımız Deniz Baykal ve dönemin Cumhuriyet Halk Partisi milletvekillerinin vatansever tavrıyla reddedilen 1 Mart tezkeresinin 21’inci yıl dönümü. Hatırlarsınız, yirmi bir yıl önce 62 bin Amerikan askerinin tankıyla, topuyla, uçağıyla, gemisiyle ülkemiz topraklarını işgal etmesinin önünü açan 1 Mart tezkeresi AKP iktidarının ülkemizi uçuruma sürükleyen ilk icraatlarından biriydi. O gün verdikleri oylarla Amerikan mandasına ve emperyalizme karşı geçit vermeyen tüm vatansever milletvekillerini saygıyla selamlıyorum, aramızdan ayrılanlara Allah’tan rahmet diliyorum.

Değerli milletvekilleri, Hazreti Ali’nin dediği gibi, devletin dini adalettir, ancak hak, hukuk, adalet açısından ülkemizin geldiği noktayı değerlendirsek 8 değil, 18 yargı paketi de getirseniz değişen hiçbir şey olmayacak. Yargıyı siyasallaştırdınız, hukuka, adalete olan güvensizliği artırdınız. Dolayısıyla bu şekilde yamalı bohça gibi getirilen düzenlemelerin toplumun adalete olan inancına fayda sağlamayacağı gibi kimsenin derdine de derman olmayacağı çok açık. Şayet bir şeyleri doğru yapabilseydiniz bundan önce 7 sefer yargı paketi getirmediniz. Toplumun beklentilerinin yine hiçe sayıldığı bu pakette, söz verdiğiniz infaz düzenlemesi yok, infaz ve koruma memurlarının özlük hakları yok, 3600 ek gösterge yok, esnafımızın beklediği prim gün sayısının 7200 güne eşitlenmesi yok, kamu avukatlarının özlük hakları yok, ehliyet affı yok, çek mağdurları yok, kader mahkûmlarının af beklentisi yok, disiplin affı yok, staj ve çıraklık mağdurları yok, kademeli emeklilik yok. Sonuç itibarıyla, halkın beklentilerinden uzak, hak, hukuk ve adaletten yoksun ve karmakarışık, yargısız bir paket.

Değerli milletvekilleri, bu teklifle İcra ve İflas Kanunu’nda bazı değişiklikler de getiriliyor. AKP iktidarına soruyorum: İcra ve İflas Kanunu’nda değişiklik yapıyorsunuz da gün geçtikçe yoksullaşan halkımızın evine, üretmez hâle gelen çiftçimizin kapısına, siftah yapamayan esnafımızın iş yerine gelen icraları durdurmak için ne yapıyorsunuz? Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminin dikiş tutmadığı çok açık. Paket paket, torba torba getirdiğiniz kanunların ülkemizin acil sorunlarını çözmediği apaçık ortada.

Bakın, size birkaç örnek vereyim: 2023 yılında icra dairelerine gelen yeni dosya sayısı 2022 yılının aynı dönemine göre yüzde 59,4 oranında artarak 13 milyon 369 bini buldu. Sadece 1 Ocak-23 Şubat 2024 tarihi arasında gelen icra dosyası 1 milyon 397 bin arttı sayenizde. İcra dairelerine 2023 yılında 2022 yılına göre 4 milyon 981 binden daha fazla yeni dosya geldi. Sonuç; UYAP üzerinden açılan ve icra dairelerinde derdest bulunan dosya sayısı 21 milyonu geçti, 40 bin esnafımızı borcundan dolayı mahkûm ettiniz. Yine, 2023 yılı Ocak-Kasım döneminde bankalara ibraz edilen karşılıksız çekin toplam tutarı 51 milyar TL oldu. 2023'te yeni kurulan şirket sayısı 2022 yılına kıyasla yüzde 16 azalarak 171 bin 288'e düştü ve daha acısı, 2023 yılında her on beş saatte bir şirket konkordato ilan ediyor. Bu mu sizin büyüme modeliniz? Sizin iktidarınızda büyüyen yalnızca seçilmiş zümrelerin servetleri oldu. "Ben ekonomistim." diyen Cumhurbaşkanının sayesinde şirketlerimiz birer ikişer iflas ederken, halkımız evine ekmek götürme derdine düşerken, emeklilerimiz açlık sınırının altında maaş alırken, vatandaş pazar yerinde çürük sebze, elma toplarken, esnafımız kirasını, BAĞ-KUR prim borcunu ödeyemezken, gençlerimiz işsizlikten intihar ederken, öğretmenlerimiz yıllardır atama beklerken, çiftçimiz emek verdiği ürününü yok pahasına satarken, damızlık hayvanlarımız kesime giderken sizin iktidarınızda büyüyen yalnızca 5'li çeteler oldu.

YAHYA ÇELİK (İstanbul) – Çorum bayağı büyümüş ama ha! Mehmet ağabey, Çorum bayağı büyümüş!

MEHMET TAHTASIZ (Devamla) – Sizin enseniz kalınlaştı, halkımızın boynu inceldi. Yoksulluğu, yolsuzluğu, yasakları bitirmedikçe, hukukun üstünlüğünü egemen kılmadıkça, adalete olan güveni sağlamadıkça, yargı siyasallaşmaktan çıkmadıkça 8 değil, 18 yargı paketi getirseniz ne olacak?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YAHYA ÇELİK (İstanbul) – Çorum'da sanayi bayağı gelişmiş diyorlar; Çorum'da işsizlik bitmiş diyorlar, doğru mu?

BAŞKAN – Sayın Tahtasız, lütfen tamamlayın.

MEHMET TAHTASIZ (Devamla) – İşsizliği önleyip, insanlarımızı, gençlerimizi, uyuşturucudan, hırsızlıktan kurtarmadıkça, cinnet geçiren erkeklerin işlediği kadın cinayetlerini bitirmedikçe, cezaevi sayısı ile övünmeyi bırakmadıktan sonra, Anayasa'yı çiğnemekten vazgeçmedikçe ne yaparsanız yapın sonuç aynı. Ama şunu bilin: Siz gideceksiniz, Türkiye değişecek; siz gideceksiniz, Türkiye gelişecek; siz gideceksiniz, tek adam rejimi bitecek; siz gideceksiniz, ülkemize demokrasi ve istikrar gelecek.

MEHMET BAYKAN (Konya) – Daha yeni geldik, nereye gideceğiz ya?

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Rahatsız mı oldun, rahatsız mı oldun?

MEHMET TAHTASIZ (Devamla) – Siz gideceksiniz, huzur gelecek, halkımızın yüzü gülecek; siz gideceksiniz, her şey çok güzel olacak.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

YAHYA ÇELİK (İstanbul) – Yirmi yıldır aynı kâğıdı okuyorsunuz! Yirmi yıldır bu kâğıdı okutuyorlar size!

BÜLENT KAYA (İstanbul) – Karar yeter sayısı ararsanız önergemiz için...

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler...

Evet, elektronik cihazla oylama yapacağım ve karar yeter sayısı arayacağım.

İki dakika süre veriyorum ve oylama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, karar yeter sayısı vardır, önergeler kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Ceza Muhakemesi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 17'nci maddesinin çerçeve hükmünde yer alan “eklenmiştir” ibaresinin “ilave edilmiştir” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Ersin Beyaz

Erhan Usta

İstanbul

Samsun

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU SÖZCÜSÜ EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) – Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Gerekeceyi açıklamak üzere İstanbul Milletvekili Ersin Beyaz’a söz veriyorum.

Sayın Beyaz, buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

ERSİN BEYAZ (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Son birkaç yıla baktığımızda, AK PARTİ iktidarının özellikle partili Cumhurbaşkanlığı sisteminde ülkemizi ne hâle getirdiğini görebilirsiniz. Bilhassa ekonomi yönetimindeki başarısızlık, en başta halkımızı zor duruma düşürmüş, artan fahiş enflasyon karşısında milletimiz her geçen gün daha da fakirleşmiştir. 2023 yılının ilk asgari ücret açıklaması net 8.506 TL olarak duyurulmuştu, sonra bu ücret Temmuz ayında 11.402 liraya çıkarıldı, son zamlarla beraber 2024 asgari ücret tutarı bir yılılığına ve tek sefere mahsus yüzde 49 artışla 17.002 lira olarak belirlendi. Bir yılda yüzde 100’e yakın zam yaptığını savunan iktidar, enflasyonun yüzde 130'lara dayandığını görmek istemiyor. Kısacası, asgari ücret ve asgari ücrete yakın maaşlar vatandaşımızın cebine girmeden eriyor. Buna göre, öncelikle yılda iki defa artış yapılmasına devam edilmelidir. Enflasyon karşısında vatandaşımızın gelirinin günden güne eriyeceği ve bu maaşın birkaç ay içinde yetmeyeceği aşikârdır.

27'nci Dönemde de İYİ Parti olarak savunduğumuz eşel mobil sistemine geçilmiş olsa vatandaşımız için çok daha isabetli ve verimli bir uygulama olacaktır. Ancak iktidarın yılda bir sefere mahsus maaş artışı yapacağını söylemesi, ölümü gösterip sıtmaya razı etmek olarak algılanmaktadır. Onun için, asgari ücretli ve dar gelirli vatandaşlarımızın maaşlarına yılda en az iki defa enflasyonun üzerinde zam verilerek güncellenmelidir. Bu sebeple, temmuz ayında asgari ücretlimizin, emeklimizin, yaşlılık maaşı alan vatandaşlarımızın gelirlerinde tekrar düzenleme yapmak Hükümetin sorumluluğundadır. İktidar, beceriksiz politikaları yüzünden berbat olan maaş ve ücretler sisteminden kaçamaz. Geçinemeyen vatandaşımızın her bir kuruluşunda iktidarın vebali vardır.

Değerli milletvekilleri, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının verilerine göre asgari ücretle çalışanların tüm çalışanlara oranı yüzde 45 civarındadır. Yüzde 45 oranı toplamda 6 milyon insanımıza tekabül ediyor. Yani çalışan nüfusumuzun neredeyse yarısı asgari ücret alıyor. Daha kötüsü ise “asgari ücrete yakın maaş alanlar” diye bir durum var. Asgari ücrete yakın maaş alanları, 500-1.000 TL fazla maaş alanları, yol ve yemek giderleri eklenerek 1.500-2.000 TL fazla maaş alan vatandaşlarımızı bu veriye eklediğimizde bu yüzde 45’lik oran yüzde 58’lere çıkmaktadır. Asgari ücretli ve asgari ücrete yakın maaş alanların toplam sayısı 7,5 milyona yaklaşmaktadır. Asgari ücretin altında maaş alanları, elden nakit olarak maaşlarının bir kısmını iade edenleri de bu sınıfta değerlendiriyoruz. Yani 2024 yılında ülkemiz çalışanlarının yarıdan fazlası 20.000 TL’nin altında maaşla çalışır durumda olacaktır. Burada kimsenin görmediği büyük bir sorun ortaya çıkıyor. Serbest ekonomi iddiasında bulunan devleti neredeyse tüm ücretleri belirleyen, tayin eden bir konuma koyuyorsunuz. Burada devlet de olsa despotik bir bakış açısıyla ücretler belirlenmekte, bu bağlamda adalet zedelenmektedir. Piyasadan,

hayat pahalılığından, enflasyondan ve özellikle dar ve sabit gelirli vatandaşlarımızı ilgilendiren gıda fiyatlarından uzak bir asgari ücret değerlendirmesi ve belirlenmesinin adalet terazisinin topuzunu da kaçırdığı aşikârdır.

Değerli milletvekilleri, biliyorsunuz, 65 yaş aylığına halk arasında “yaşlılık maaşı” deniyor. Bu konuda acil bir düzenleme yapılmalıdır. Bugün, ülkemizde milyonlarca insanımız 3.504 TL olan yaşlılık maaşı almaktadır. Kendisine bakmakla mükellef kimsesi olmayan yaşlılarımız ekonomik olarak ölüme terk edilmiştir. Sosyal Sigortalar Kurumundan hiçbir şekilde aylığının ya da gelirin olmadığı bilinen bu vatandaşlarımız 3.504 lirayla nasıl geçinecek? Yaşlılık maaşının en azından asgari ücretin yarısına çıkarılması bu insanların bir nebze nefes almasını sağlayacaktır. Yaşlılarımız hem saygıyı hem de insanca bir geliri hak etmektedir.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Beyaz, teşekkür ediyorum.

Şimdi, önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 109 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 17'nci maddesinde geçen “aşağıdaki” ibaresinin “aşağıda bulunan” olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Ferit Şenyaşar

Ali Bozan

Gülcan Kaçmaz Sayyigit

Şanlıurfa

Mersin

Van

Dilan Kunt Ayan

Onur Düşünmez

Şanlıurfa

Hakkâri

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU SÖZCÜSÜ EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) – Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önergenin gerekçesini açıklamak üzere Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar’a söz veriyorum.

Sayın Şenyaşar, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

FERİT ŞENYAŞAR (Şanlıurfa) – Genel Kurulu, halkımızı ve cezaevinde adalet mücadelesi veren Hüda Kaya nezdinde bütün arkadaşlarımızı saygıyla selamlıyoruz. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Adaletin ve hukukun olmadığı, Anayasa'nın yok sayıldığı bu süreçte Mecliste 41 maddeden oluşan sekizinci yargı paketini görüşüyoruz.

Bu paketle ilgili görüşümüzü açıklamadan önce Urfa'da dün meydana gelen bir olayı açıklamak istiyorum. Urfa'da dün, karşıdan karşıya geçmek isteyen bir çocuk polis aracının çarpması sonucu hayatını kaybediyor. 8 yaşındaki Zeynep Eren bir polis aracının çarpması sonucu yaşamını yitiriyor. Biz buna “kaza” demiyoruz. Kürt coğrafyasında her yıl onlarca çocuk tam da bu şekilde yaşamdan koparılıyor. Bu ölümler uyguladığınız güvenlikli politikaların sonucudur. Yarın bu dava ile ilgili yargılama olacak, ve yine yargıya talimat verilecek, çocuk kusurlu bulunacak. Biz, buradan bu aileye başsağlığı dileklerimizi iletiyoruz.

Evet, burada sekizinci yargı paketini görüşüyoruz ve sekizinci yargı paketini görüşürken adaletsizlikler, hukuksuzluklar devam ediyor. Birçok siyasetçimiz ve KHK'yle yargılanan birçok insanımız cezaevinde bulunuyor ve bu da bir örnektir. Biri yüzde 80 engelli olmak üzere beşiz çocuklar vardı ve bu çocuklar şu an annesiz-babasız Malatya'da bir konteynerde kalıyorlar ve “Adalet bu mu?”

diyor? Bu anne-babayı tutuklayanlar ve bu anne-babanın tutuklanmasıyla ilgili emir, talimat verenler zalimdir ve zalimlere karşı her zaman mazlumun yanında olacağız ve mazlumun sesi olmaya devam edeceğiz. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Evet, üç gün önce gene tarihe geçen bir olay oldu, bir öğretmenimiz gene gözaltına alındı. Suçu neymiş? KHK'yle kapatılan bir dershanede öğretmenlik yapmış. Eşi de dört yıl önce gözaltına alındı ve şu an bu kadın da gözaltında, 2 çocuğu da dışarıda. Yine söylüyorum: Bu mu adaletiniz? Bu adalet değil bir zulümdür ve bu zulme sessiz kalmayalım.

Ülkenin neredeyse her köşesinde adalet arayışı içinde olan bir yurttaş, adalet nöbetinde olan bir anne bulunmaktadır. Cezaevlerinde yüzlerce hasta mahpus cezaevlerinin sağlık ve tedavi açısından tehlike arz eden koşullarında âdeta ölümü beklemektedir. İHD'nin raporuna göre, 651'i ağır olmak üzere 1.517 hasta hükümlü bulunmaktadır. Bu dönemde, yasalar, çoğunlukla halkın çıkarlarını gözetmekten çok siyasi iktidarın menfaatlerini gözetten bir yerden yapılmıştır. Yalnızca kendisine ve etrafında yer alan bir çıkar grubuna hizmet eden AKP iktidarı, sömürü düzenini devam ettirmek için emekçileri sömürmüş, temel hak ve özgürlükleri gasbetmiş, ülkeyi açık bir cezaevi hâline getirmiştir. Ülkenin en önemli sorunu olan Kürt sorununda barışçıl politikalar yerine güvenlikçi politikalar tercih edilmiştir. Bu sömürü düzeninde yargı da üzerine düşen payı almış, yaşanan sosyal çürümeden kaçamamıştır. Bu çürüme ve çözümsüzlüğe karşı cezaevlerinde onurlu bir barış ve tecridin kaldırılması talebiyle doksan altı gündür açık grevleri devam ediyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Şenyaşar, lütfen tamamlayın.

FERİT ŞENYAŞAR (Devamla) – Cezaevinde devam eden bu eylemin bir an önce son bulması için Hükûmetten adım atmasını bekliyoruz; yarın geç olabilir. Yıllardır adalet sağlanmadığı için toplumun vicdanında kanayan toplumsal yaralar vardır. Getirdiğiniz bu yargı paketi de hiçbir toplumsal davaya çözüm olmuyor. Getirilen bu yargı paketinde halkın talepleri düşünülmemiş, belli çıkar gruplarının talepleri karşılanmak için hazırlanmış.

Bütün Genel Kurulu, halkımızı saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Şenyaşar, teşekkür ediyorum.

Şimdi önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

17'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum... Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 17'nci madde kabul edilmiştir.

18'inci madde üzerinde 4 ayrı önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre okutup işleme alacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 109 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 18'inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Bülent Kaya

İsa Mesih Şahin

Mustafa Kaya

İstanbul

İstanbul

İstanbul

Şerafettin Kılıç

Mustafa Bilici

Antalya

İzmir

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU SÖZCÜSÜ EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) – Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerenin gerekçesini açıklamak üzere İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin’e söz veriyorum.

Sayın Şahin, buyurun.

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Mademki bir yargı paketini burada görüşüyoruz, isterdik ki yargı reformu olsun ama bir reform göremedik. İnşallah bundan sonraki dönemlerde o reformları görürüz. Türkiye’nin adalet anlamında önemli sorunları var, kitlesel sorunları var ve bunları burada konuşmaya devam ediyoruz, devam edeceğiz. Bu sorunlardan biri de değerli milletvekilleri, KHK mağduriyeti. Evet, Türkiye, 15 Temmuz 2016’da alçak bir terör örgütünün bir darbe girişimiyle karşı karşıya kaldı. Allah’a çok şükür devletimizin basireti ve milletimizin de omuz vermesiyle bu alçak girişim önlendi. Öncelikle şunun altını kalın çizgilerle çiziyorum: FETÖ terör örgütü Türkiye’nin bir gerçeğidir ve bu örgülle kararlı bir şekilde mücadele edilmeye devam edilmelidir; bunun altını özellikle çiziyorum. Ancak bunun yanında, değerli milletvekilleri, 15 Temmuzdan sonra yaşanan mağduriyetleri de Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak, özellikle de hukukçu kimliğimizle, bu gerçekleri, bu adaletsizlikleri görmezden gelemeyiz.

Neyi kastediyorum? Kastettiğim şey şu değerli milletvekilleri: Evet, 15 Temmuz darbe girişiminden sonra çok sayıda yargılamalar yapıldı, haklı olanlar da var, haksız olanlar da var. Burada anlatmak istediğimiz husus, suçlu ile suçsuzun ayrılması; meramımız budur, bunu özellikle paylaşmak istiyorum. Sayın Cumhurbaşkanımızın da bir vakit önce yani 15 Temmuzdan önce bahsettiği “üstü ihanet, ortası ticaret, altı ibadet” diye nitelendirdiği yani “ibadet”ten kasıt samimi bir şekilde inanmış insanları kastettiği bir tablodan bahsediyoruz. Tam da burada “ihamet” dediğimiz kesim kaçtı gitti, onlar yakayı kurtardı; “ticaret” dediğimiz kesim, orta tabaka, FETÖ borsasıyla vesaire onlar da yakayı kurtardı ancak hiçbir şeyle muhatap olmaması gereken “gariban vatandaş” dediğimiz, sadece bir yerlere inanmış olmaktan dolayı “ibadet kesimi” olarak nitelendirdiğimiz, nitelendirdiğiniz kesim maalesef ciddi anlamda yara aldı.

Değerli milletvekilleri, Türkiye, üzerindeki bu yükü atmak zorundadır. Türkiye, bu adaletsizlik sorununu çözmek zorundadır. Tekrar tekrar söylüyorum; kriterimiz çok nettir, suçlu ile suçsuzun ayrılmasıdır. Bakın, burada iki açıdan değerlendireceğim. Birincisi, yargılanmış, beraat almış veya soruşturma açılmış, takipsizlik kararı verilmiş yani yargı organının “Suçsuzdur.” dediği kişiler görevlerine amasız fakatsız bir şekilde iade edilmelidir. Değerli milletvekilleri, yargı organı “Suçsuz.” demiş, birincisi bu. İkincisi de yargı organının maalesef adil olmayan kararları vardır ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinden de bu kararlar dönmeye başlamıştır. Değerli milletvekilleri, suç kriteri teşkil etmeyen hususlardan dolayı masum insanlara cezalar verildi. Bakın, devletin yasal olarak açık tuttuğu kurumlardan dolayı, sonradan bu kurumlara üye olmak, bu kurumlara organik bağı olmak sonradan suç sayıldı; bunun kabul edilebilir bir yanı yoktur. Bu yargılama bu anlamıyla adil değildi. Burada da bir şeyi tekrar söylüyorum, bakın, söylediğimiz şey karıştırılmasın. “Evet, gerçekten suç işleyenler vardır, onun için de FETÖ’yle kararlı mücadele edilmelidir.” konusunun altını kalın harflerle çizdik. Şimdi bu konuda devletimizin bir adım atması gerekmektedir. Bu konuda adaletin gereği olarak devletimizin bir adım atması gerekmektedir. İnsanları sivil ölümlere terk etmenin doğru olmadığını düşünüyoruz, buna şiddetle itiraz ediyoruz. Bu konu, büyük bir sosyal yaraya dönüşmüştür. Devletimiz bu sosyal yarayı çözmek zorundadır adaletin gereği olarak. Bizim için “adalet” kavramı dünyanın en değerli kavramıdır ve bu devletin de temelidir. Eğer biz bu devleti ayakta tutacaksak ancak “adalet” kavramıyla

tutabiliriz. Evet, bu sorun adaletin gereği olarak çözülmelidir; devletimizin gelecekte daha büyük bir sorunla mücadele etmemesi için, uğraşmaması için çözülmelidir; bu insanların çocuklarının devletimize düşman olmaması için çözülmelidir. Evet, bunu bu kürsüden 15 Temmuzda çok net mücadele veren bir insan olarak paylaşmak istedim. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

Bu duygularla Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Şahin, teşekkür ediyorum.

Şimdi önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Ceza Muhakemesi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 18'inci maddesinin çerçeve hükmünde yer alan “değiştirilmiş” ibaresinin “yeniden düzenlenmiş” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Erhan Usta

Selcan Hamşioğlu

Samsun

Tekirdağ

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU SÖZCÜSÜ EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) – Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önergenin gerekçesini açıklamak üzere Tekirdağ Milletvekili Selcan Hamşioğlu'na söz veriyorum.

Sayın Hamşioğlu, buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

SELCAN HAMŞIOĞLU (Tekirdağ) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; maddeyle ceza hukukunda istinaf yoluna ilişkin sürelerin uyumlu hâle getirilmesini gerekli gördüğümüzü bildirdikten sonra çok basit bir soru sormak istiyorum: Biz üç gündür burada ne yapıyoruz? Yasa; güzel, evet, yasa yapıyoruz. İktidar da çok istekli -görüyoruz- bu yasa yapımında, ille de bitirecekler, bitirmeden gitmek yok; bu da çok güzel, göz yaşartıcı da madem gece yarılara kadar burada konuşuyoruz, tartışıyoruz, uykusuz kalıyoruz, bu kadar mesai harcıyoruz, günün sonunda koyduğumuz yasalara niye uymuyoruz arkadaşlar?

Yüksek Seçim Kurulu, 31 Mart 2024'te yapılacak mahallî idareler genel seçimine ilişkin propaganda serbestliği ve seçim yasaklarıyla ilgili kararını açıkladı; bu karar Resmî Gazete'de yayınlandı, hepimizi bağlayıcı, sadece bazı siyasi partileri değil. Ne diyor YSK yasakları? “Mabetlerde, okullarda, kışlalarda, karargâh, ordugâh gibi askerî bina ve tesislerde, askerî mahfillerde ve kamu hizmeti görülen diğer yerlerde kapalı yer toplantısı yapılamaz.” Anlaşılmaz veya bizim takdimimize bırakılmış bir tarafı var mı? Hayır, yok. Şunu diyor mu mesela: “Evet, okul binaları içinde yapamazsınız ama okul bahçelerinde siyaset yapabilirsiniz.” Yo, hiç böyle flu alan bırakmıyor. Yasak madem bu kadar açık ve net, anlaşılır; Tekirdağ'da iktidar partisinin büyükşehir belediye başkanı adayı yanına Çorlu İlçe Belediye Başkanı adayını da alarak nasıl oluyor da lise ziyareti yapabiliyor, liselilerle buluşabiliyor, onlara hediyeler dağıtabiliyor? Bu benim iddiam değil, AK PARTİ'li aday kendi sosyal medya hesabından bizatihi fotoğraflarıyla da kendisi gururla paylaşıyor bunu. “İlçemizin okullar bölgesinde liseli öğrencilerimizle buluştuk.” diyor. Sonradan il başkanının dediği gibi “Böyle, tesadüfen, geçerken öğrencilere denk geldik.” falan demiyor mesela, bayağı “Yeni haftanın ilk gününde bir araya geldiğimiz genç kardeşlerimize internet kartlarımızı hediye ettik, derslerinde başarılar diledik.” diyor.

Şimdi dahası var -bu kısmı iddia ama haksızlık yapmayayım- öğretmenlerden de okul binası içinde oy istediği iddia ediliyor. Dahası müdür ve öğretmenlerin de bu hediye dağıtımına eşlik ettiği iddia ediliyor. Ve dahası, daha beteri, bu rezalet nasıl savunuluyor biliyor musunuz? “Almak istemeyen öğrenciyi zorlamadık.” E, bir de zorlasaydınız “AK PARTİ’li adayın hediyesini almadı.” diye disipline falan verseydiniz mesela. Değerli milletvekilleri, bakın, hiç “Bizim adayımız da oraya gitseydi öyle buyur edilecek miydi? CHP’nin adayı da gitse öğrenciyle temasına imkân verilecek miydi?” filan diye sormuyorum çünkü gitmesin; benim adayım da gitmesin, seninki de gitmesin, onunki de gitmesin. Böyle bir eşeylik istemiyorum ben. Siyasi parti adayının lisede ne işi var? Öğretmen den oy isteyecekse gitsin sendikasında istesin. Fail, iktidar partisinden olduğu için mecburen size soruyorum, polemik için değil: Misal, hiç hoşlanmadığınız başka bir partinin adayı çocuğunuzun okuluna gitse, çocuğunuza siyasi propaganda yapsa buna razı olur musunuz, bundan hoşlanır mısınız? Çocuğunuzun öğretmenleriyle görüntü verse böyle bir görüntüye razı olur musunuz? Ben bir veli olarak istemiyorum. Bu da çok doğal hakkım. Çocuğumun eğitim almak üzere yolladığım okulunda iznim, rızam dışında siyasilerle -hangi partiden olursa olsun- muhatap edilmesini istemiyorum, propagandaya maruz kalmasını da istemiyorum. Bunda gülünecek bir şey de göremiyorum. Sizin hukuk tanımazlığınızı ilgilendiren bir konu anlatıyorum. Yetmiyor, aynı ekip şehir hastanesine gidiyor. Şimdi şehir hastanesi kamu kurumu mu? Evet, kamu kurumu. Şehir hastanesinde kamu hizmeti mi veriliyor? Evet, kamu hizmeti veriliyor. YSK çok açık bir şekilde kamu hizmeti görülen yerleri de alıyor mu yasak kapsamına? Evet, alıyor. Peki, neresini anlamamış da okul, hastane geziyor olabilir bu arkadaşlar? Ya da anlamamışlar mı yoksa bal gibi anladıkları hâlde yasa, yasak takmıyorlar mı? Yani, sizi de bizi de takmıyorlar mı, tanımıyorlar mı? Şimdi, o zaman dönüyorum ben en baştaki soruya: Gerçekten, biz, şu anda, burada ne yapıyoruz? Yani uyulmayacak, uyulmamak üzere yasa mı çıkarıyoruz? Seçim adaletinden söz edemiyorsak demokrasiden nasıl söz edeceğiz biz? Edemeyiz. Dolayısıyla yürütmenin seçim sürecinin tam göbeğinde yer almasından TRT’ye, medya üzerindeki iktidar hegemonyasından seçmenin oyunun sandığa girdiği gibi çıkıp çıkmadığı şüphesine, mühürsüz pusulalardan kayıp ve sanal seçmenlere kadar mide bulandıran yeterince sebebimiz var zaten, yenisine hiç ihtiyacımız yok diyorum. Bu konuda hassasiyet rica ediyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Hamşioğlu, teşekkür ediyorum.

Şimdi, önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 109 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 18’inci maddesinde geçen “şeklinde” ibarelerinin “biçiminde” olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Sırrı Sakik

Onur Düşünmez

Ali Bozan

Ağrı

Hakkâri

Mersin

Dilan Kunt Ayan

Gülcan Kaçmaz Sayyigit

Şanlıurfa

Van

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor?

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI CÜNEYT YÜKSEL (İstanbul) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önergenin gerekçesini açıklamak üzere Ağrı Milletvekili Sırrı Sakik’e söz veriyorum.

Sayın Sakik, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

SIRRI SAKİK (Ağrı) – Merhaba. Hepinize selam ve sevgiler. “...” (*)

Sevgili arkadaşlar, bugün 1 Mart, yarın 2 Mart. Bundan tam otuz yıl önce burada bizim dokunulmazlıklarımız kaldırıldı. Hepimiz döneriz deriz ya “Yüce Meclisimiz...” “Gazi Meclisimiz...” ama bir de darbe yapan bir Meclisimiz de var. 2 Martta böyle bir darbeye karşı karşıya kaldık. Sonrası 2016’da Selahattin Demirtaş ve arkadaşlarına bu Parlamentoda yine darbe yapıldı ve dokunulmazlıklarımız kaldırıldı, onların da bizim de. Bu Parlamentonun böyle bir ayıbı da var. Geçmişten bugüne kadar sürekli bunları yapan bir Parlamentoyu da... Milletvekilliği yapıyoruz inadına ne yaparsanız yapın. Buradan sesler yükseliyor ya “Siz Kürtlerin sırtından inin.” Ya, biz Kürtler için ölüme gidiyoruz, biraz haddinizi bileceksiniz; ölüyoruz, zindandayız, sürgündeyiz, bu mazlum halkın hakkını, hukukunu savunmak için bunları yapıyoruz. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Sizse Kürt halkının düşmanlığını yapıyorsunuz; ret, inkâr, asimilasyon, dokunulmazlıkları kaldırmak, iradeyi yok saymak, onu da siz yapıyorsunuz. İşte o tarihte Doğan Güreş ve Tansu Çiller çetesi bu Parlamente’ye talimat verdi, bizim dokunulmazlıklarımız kaldırıldı. Burada bütün partiler ortaklaşmıştı, o dönem SHP-CHP ayrımı vardı, rahmetle anıyorum Erdal İnönü ve arkadaşlarının dışında herkes bir konsensüs sağlamıştı, ellerini kaosa kaldırıyordu. Bir tek İnönü ve arkadaşları çıkıp bu kürsüde “Yanlış yapıyorsunuz, haksız bir uygulamadır.” diyordu ve CHP’nin bütün vekilleri de şu sıralarda oturuyordu, başlarında da Deniz Baykal vardı, onlar da el kaldırıyordu. 2016’da da CHP’nin ne yazık ki böylesi bir hatası, tarihî bir hatası vardı “Anayasa’ya aykırıdır ama ‘evet’tir.” diyen ve işte onun için bu Parlamentonun böylesi bir suçu ve günahı vardır.

Burada dokunulmazlıklar konuşulurken şu sıralarda -hiç unutmam- “Coşkun Kırca” diye birisi vardı, ona “altın çocuk” derlerdi medyada, şuraya çıkmıştı, dedesi gibi sunu söylüyordu: “Kürtlerin bir tek hakkı vardır: Susma hakkı. Kölelik yapma hakkı vardır.” Bugün de aynı sesler buradan yükseliyor. Valla, bilin, biz köle möle değiliz. Biz, Kürt halkının bu mücadelesini büyötmeye çalışıyoruz.

Bakın, bir cezaevi anısı. Başta Sayın Türk, rahmetle anıyorum Orhan Doğan, ben, yanı başımızda Selim Sadak, Mahmut Alınak, Sedat Yurtdaş, Sevgili Hatip Dicle; bu, Ulucanlardan bir kare. Yanı başımızda, aynı koğuşta değildik, sevgili Leyla vardı, o da yanı başımızdaydı. Biz zindanlardan geliyoruz. Bugün de Selahattinler, Figenler, Gültanlar, hepsi cezaevinde. Otuz yıl önce bize karşı olan o düşmanca tavır, bugün hâlâ bize karşı ve milletvekili arkadaşlarımıza karşı -bu düşmanlık- devam ediyor. Bundan vazgeçmelisiniz, bu Parlamento çözüm yeri olmalıdır. Bu Parlamento sorunları çözmelidir ama bu Parlamento sorunları çözmek yerine valla sürekli tehdit, şiddet, baskı... “Ya, siz kimi temsil ediyorsunuz?” diyor. Yahu biz kimi temsil ettiğimizi biliyoruz. Valla sizin bu halklarla olan bütün bağınız; midenizle ve cebinizle bir bağınız var. Bizim hiçbirimizin böyle akçeli işlerle ilgimiz yok. Hiçbir gün bir arkadaşımız bunlardan yargılanmadı ama burada zaman zaman dokunulmazlıklar kaldırıldı; bizim dışımızdakiler hep akçeli işlerdi. Onun için diyoruz ki: Sevgili arkadaşlar, sevgili Murathan Mungan diyor ki: “Ey tarih, ey zaman/Kim kimi kimin toprağından sürerken/Kim kimi kimin toprağına kabul ediyor?”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Sakik, lütfen tamamlayın.

SIRRI SAKİK (Devamla) – Biz bu toprakların sahibiyiz, bize saygılı olun. Biz bu halkın iradesiyiz, bize saygılı olun. Biz Türkiye’nin 3’üncü büyük partisiyiz, valla hilelerinize baş ede ede geliyoruz, mücadele ede ede geliyoruz. Arkamızda JÖH’ler, PÖH’ler yok. Valla, nasıl; yürekli bir halk

(*) Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

var ya! Bugün MHP Grup Başkan Vekili soruyor, diyor ki: “Eğer şu ilçede askerlerin ve polislerin gücü fazlaysa o zaman genel seçime niye yansımıyor?” Şunu söyleyeyim: Halk bizden yana, polis ve asker de sizden yana ama küçük yerlerde değiştirebiliyorsunuz, büyük politikalarda o polisin, askerin bir karşılığı yok. Onun için polisle, askerle ve dokunulmazlıkları kaldırarak bizi susturmaya çalışırsanız yanılırsınız. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Sakik, teşekkür ediyorum.

SIRRI SAKİK (Ağrı) – Ben teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Şimdi, önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2023) esas no.lu Ceza Muhakemesi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 659 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 18'inci maddesinde yer alan “şeklinde” ibaresinin “olarak” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Süleyman Bülbül

İsmail Atakan Ünver

Ali Karaoba

Aydın

Karaman

Uşak

Mühip Kanko

Ömer Fethi Güner

Kocaeli

Niğde

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI CÜNEYT YÜKSEL (İstanbul) – Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önergenin gerekçesini açıklamak üzere Kocaeli Milletvekili Mühip Kanko'ya söz veriyorum.

Sayın Kanko, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

MÜHİP KANKO (Kocaeli) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

18'inci maddede verilen önerge üzerinde söz aldım. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

AK PARTİ hükümetleri yirmi iki yıldır zaman zaman kanunlarda değişiklik yapıyorlar. Ama maalesef, ekonomide olduğu gibi yargıda da sürekli, iki yılda bir, maksimum iki yılda bir revizyon yapmak gerekiyor. Çünkü AK PARTİ bu kanunları düzenlerken muhalefetten, sivil toplum kuruluşlarından, bütün bileşenlerden bilgi almadığı için zamanla yeni ihtiyaçlar doğuyor ve bu yeni ihtiyaçlar çerçevesinde yeni revizyonlar yapmak gerekiyor. Yirmi iki yılda ne Anayasa kaldı ne hukuk kaldı. “Tweet” atan insanlar, “tweet” atan siyasetçiler, slogan atan gençler ve herhangi bir paylaşım yapan insanlar tamamen gözaltına alındılar. Cezaevleri tıklım tıklım dolu, 314 bin kişi cezaevinde. Son yedi yılda 276 tane yeni cezaevi yapılmış yani şu anda cezaevleri kapasitelerinin çok üstünde. 300 tane hırsızlık dosyası olan, tecavüzden yargılanan, hırsızlıktan yargılanan insanlar dışarıda ama bir “tweet” atan insan içeride yatıyor. Baktığınız zaman işte, AK PARTİ'nin adalet anlayışı bu.

Türkiye'nin adalet sistemini bir de verilen kararlar açısından değerlendirmek lazım yani Türkiye'de verilen kararlar o kadar korku altında veriliyor ki hâkimler ve savcılar artık karar vermekten çekinir duruma geldiler. Tabii, sadece bunlar yok, ekonomik gerekçeleri de göz önüne almak lazım. Bir zamanların ünlü deyişiyle... Özellikle yargı mensuplarının ekonomik durumlarını iyileştirmemiz gerekiyor. Yargı mensuplarının ekonomik durumları değiştirilmediği zaman özellikle yargıda yeni başlayan hâkim ve savcılar “vicdanları ile cüzdanları arasında sıkışması” denilen bir deyim var; bu, hâlâ geçerliliğini koruyor.

Gelelim AK PARTİ hükûmetlerinin yirmi iki yıllık atamalarındaki yaptığı, referans aldığı şeylere. AK PARTİ’li arkadaşlarımız konuştuıkları zaman Osmanlı’yı her zaman örnek gösteriyorlar. Osmanlı altı yüz yılda 207 tane savaşı girmiş ve bu savaşlardan 170 tanesini kazanmıştır. Bu 170 savaşı kazanmış ve dünyada baktığınız zaman yedi düvelle mücadele etmiş olarak geçer ve dünya referansları her zaman Osmanlı’yı liyakate önem veren bir imparatorluk olarak ön plana çıkarmıştır. Kanun-ı Esasi’den beri, 19’uncu yüzyıldan beri Türkiye’de tüm anayasalarımızda “Liyakat, liyakat, liyakat” denilir ama maalesef Türkiye’de son yirmi iki yılda liyakatsizliğin zirvesine ulaştık. “Liyakatsizlik” dedik, neler oluyor biliyor musunuz? Örneğin, güreşçiden banka yönetim kuruluna atama yapıyoruz. Örneğin, inşaat mühendisini Sağlık Bakanlığı Bakan Yardımcısı yapıyoruz. Örneğin, güreş hakemini götürüp Şehir Tiyatroları Genel Müdürü yapıyoruz. Örneğin ne yapıyoruz biliyor musunuz? Başçavuşu TRT Şeş Haber Müdürü yapıyoruz. Dolayısıyla baktığınız zaman liyakatsizlikler zirve yapmış durumda. Evet, bu liyakatsizliklerin üzerine bir de biliyorsunuz, AK PARTİ’de ne kadar kayıtlı avukat varsa bunların hepsi hâkim ve savcı yapıldı. Geldiğimiz noktada evet, sınavlara giren insanlar var, bunların atamaları yapıyor ama bunların atamaları yapılırken bir de mülakat yapıyor. Biliyorsunuz -tırnak içinde- “başarılı insanları” yerleştirebilmek için mülakatlar yapıyor. Mülakatlarda ne soruluyor biliyor musunuz? “Van Gölü’nde kaç kova su vardır?” Sorulardan bir diğeri şu, ilginç olduğu için unutuyorum tabii: “Sepet havası çalmak ne demektir?” Bir diğeri ise “Paris Hilton’un köpeğinin adı nedir?” Arkadaşlar, sorulara bakın: “FIFA standartlarına göre bir futbol topunun ağırlığı nedir?” Baktığınız nokta işte bu. Dolayısıyla, baktığınız bu soruları cevaplarsanız, evet, elenmiyorsunuz, başarılı insan oluyor ve atanıyorsunuz.

Sayın milletvekilleri, liyakat çok önemli. Sosyal bir devleti, hukuk önünde bütün vatandaşlarını eşit tutan bir devleti ortaya çıkarmak istiyorsanız mutlaka liyakati göz önüne almanız lazım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kanko, lütfen tamamlayın.

MÜHİP KANKO (Devamla) – Çünkü adalet toplumun gücüdür, çünkü adaleti yok sayan hükûmetler zalimleşirler.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum, teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Kanko, teşekkür ediyorum.

Şimdi önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

18’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 18’inci madde kabul edilmiştir.

19’uncu madde üzerinde 4 ayrı önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre okutup işleme alacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 109 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 19’uncu maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Bülent Kaya

İsa Mesih Şahin

Mustafa Kaya

İstanbul

İstanbul

İstanbul

Şerafettin Kılıç

Mustafa Bilici

Antalya

İzmir

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI CÜNEYT YÜKSEL (İstanbul) - Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerenin gerekçesini açıklamak üzere Antalya Milletvekili Şerafettin Kılıç’a söz veriyorum

Sayın Kılıç, buyurun. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

ŞERAFETTİN KILIÇ (Antalya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan kanun teklifinin 19’uncu maddesi üzerine grubumuz adına söz aldım. Genel Kurulu ve ekranları başında bizleri izleyen aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; günlerdir görüştüğümüz 42 maddelik kanun teklifini yarıladık sanıyorum. Elbette, bugün, özellikle geçim sıkıntısı yaşayan 15 milyonu aşkın emeklimiz “Bu kadar mesai yapan Gazi Meclisimiz acaba bizleri de düşünüp bir çalışma yapar mı?” diye umutla bekliyor. Kanun teklifinin tümüne baktığımızda, sonlara doğru, 39’uncu maddede nihayet emeklilerimize yer verildiğini görüyoruz. Burada emeklilerimize yer veriliyor fakat aradan çıkarır gibi yer veriliyor, yerel seçim öncesi sadaka dağıtır gibi yer veriliyor, bir çocuğu susturmak ister gibi yer veriliyor. Bugün ortalama kira fiyatı 15 bin liraya dayanmış, 1 kilo et 600 lirayı bulmuşken emeklilerimize verilen ikramiye sadece bin lira artırılıyor. Emeklimiz fazladan aldığı bin lirayla sadece 1,5 kilogram et alabilecek. Bu düzenlemelerin sadaka dağıtır gibi Meclise getirilmesini doğru bulmuyoruz. Biz, emeklilerimizin ikramiyeye ihtiyaç duymayacak şekilde maaşlarının kalıcı olarak iyileştirilmesi gerektiğini savunuyoruz. Nitekim, Sayın Cumhurbaşkanı da emekli maaşlarının yeterli olmadığını itiraf etmiştir. Bu itiraf sonrasında size düşen, emekliye yılda 2 defa sadaka dağıtmak yerine maaşlarını iyileştirmek için adım atmanızdır.

Biz bunları ifade ederken “İyi, güzel de kaynak yok.” diyorsunuz. Peki, gerçekten kaynak yok mu? Kaynakların nereye harcandığına bakalım: 2024 yılında faiz ödemelerine ayırdığınız 1 trilyon 254 milyar liralık kaynağı emeklilerimize ayırsanız 15 milyon emeklimizin her birine tek seferde 83.600 lira ikramiye verilebiliyor. Bakın, bu ifade ettiğim rakam sadece faiz ödemelerine ayırdığınız miktar; bunun içerisinde israf ve yolsuzluğa harcanan kaynaklar yok, holdinglerin sildiğiniz vergi borçları yok, ihale yoluyla yandaşlara aktarılan kaynaklar yok. Sadece emeklilerimiz değil, bugün her kesimdeki vatandaşlarımız yoksulluk sınırıyla karşı karşıyadır. Bugün, başta emeklilerimiz olmak üzere vatandaşlarımızın sefaletle mahkûm edilmesinin asıl sebebi kaynakların yokluğu değil, sizin bu kaynakları har vurup harman savurmanızdır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşmekte olduğumuz kanun teklifinin 22’nci maddesinde bahsi geçen kayyumluk meselesi dikkat çekicidir. Bu konu, her ne kadar gizlenmeye çalışılmış olsa da suistimale yol açacak olması açısından dikkat çekicidir. İlgili maddeyle Ceza Muhakemesi Kanunu’nda yapılan süre değişikliklerinin uygulanma tarihleriyle ilgili geçişlere yer verilirken konuyla ilgisi olmadığı hâlde son fıkrada kayyumluk konusuna yer verilmiştir. Buna göre, bir şirketin faaliyetleri çerçevesinde suç işlediğine dair şüphe sebepleri varsa bu şirkete Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu beş yıl süreyle kayyum olarak atanabilecektir. Üstelik şirkete atanacak kayyum, aldığı kararların sonuçlarından sorumlu tutulmamakta ve âdeta layüsel bir pozisyona getirilmektedir; bunun bir garabet olduğu da açıktır. Birbirinden bağımsız farklı konularda yapılan bu düzenleme hem kanun yapma tekniğine aykırı hem de ciddi keyfiliklere yol açacağından dolayı şaibelidir. Bugün tahrif edilen adalet mekanizması ortadayken suç tanımının ve mahkeme kararlarının siyasi kimliğe göre farklılık gösterdiği bir ortamda yapılan bu düzenlemenin art niyetli olmadığını düşünmek oldukça zordur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kılıç, lütfen tamamlayın.

ŞERAFETTİN KILIÇ (Devamla) – Kayyum meselesi son yıllarda mevcut iktidarla özdeşleşmiş bir kavram hâline gelmiştir. Öyle ki oluşturulan bu ortamda başlarına bir iş gelmesini istemeyen bütün kurum ve kuruluşlar iktidarın siyasi kimliğini kuşanmaya zorlanmıştır. Gelineen noktada halka hizmeti esas alması gereken şirketler, kurum ve kuruluşlar iktidar partisini memnun edebilmenin uğraşısını vermek zorunda bırakılmıştır. Kanun maddesiyle alakası olmayan ilgili fıkradaki düzenleme metinden çıkarılmalıdır.

Bu düşüncelerle Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Kılıç.

Şimdi önergeyi oylarınıza...

BÜLENT KAYA (İstanbul) – Karar yeter sayısı arayalım, biraz boşaldı buralar.

BAŞKAN – Evet, karar yeter sayısı arayacağım.

Önergeyi kabul edenler... Kabul etmeyenler...

Evet, elektronik cihazla oylama yapacağım.

İki dakika süre veriyorum ve oylama işlemi başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, karar yeter sayısı yoktur.

Birleşime on beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 19.09

DÖRDÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 19.37****BAŞKAN: Başkan Vekili Bekir BOZDAĞ****KÂTİP ÜYELER: Asu KAYA (Osmaniye), Kurtcan ÇELEBİ (Ankara)**

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 67’nci Birleşiminin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

19’uncu madde üzerinde Antalya Milletvekili Şerafettin Kılıç ve arkadaşları tarafından verilen önerenin oylanmasında karar yeter sayısı bulunamamıştı. Şimdi önergeyi tekrar oylarınıza sunacağım ve karar yeter sayısı arayacağım.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir, karar yeter sayısı vardır.

109 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

19’uncu madde üzerindeki diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2023) esas numaralı Ceza Muhakemesi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 659 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 19’uncu maddesinde yer alan “edildiği tarihten” ibaresinin “edilmesi tarihinden” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Süleyman Bülbül

İsmail Atakan Ünver

Ali Karaoba

Aydın

Karaman

Uşak

Mühip Kanko

Ömer Fethi Gürer

Sibel Suiçmez

Kocaeli

Niğde

Trabzon

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI CÜNEYT YÜKSEL (İstanbul) – Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerenin gerekçesini açıklamak üzere Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez’e söz veriyorum.

Sayın Suiçmez, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) – Bir, iki, üç, dört, beş, altı, yedi, sekiz, dokuz, on, on bir, on iki, on üç, on dört, on beş, on altı, on yedi, on sekiz, on dokuz, yirmi, yirmi bir, yirmi iki, yirmi üç, yirmi dört, yirmi beş, yirmi altı, yirmi yedi; bu geçen süre içerisinde sarayda en düşük emekli maaşı olan 10 bin TL harcandı. Sayın Cumhurbaşkanı Genel Başkanımızın emeklilere 7 bin TL’lik seyyanen zam önerisini kışkırtıcı bulup “Kaynak yok.” gerekçesiyle reddetti. Yirmi yedi saniyede bir, en düşük emekli maaşını harcayan, sarayda oturan Sayın Cumhurbaşkanı söyledi bunları. Gerçekten şaka gibi, bizler emeklilerimizin haklarını savunmaya devam edeceğiz, emekliler de 31 Martta bu iktidara gereken cevabı vereceklerdir. (CHP sıralarından alkışlar)

Şimdi, sekizinci yargı paketini görüştüğümüz bu Genel Kurulda, Türkiye’nin dört bir yanından gelen adalet çılgınlıklarından sadece birini, dün davası görülen, Çorlu tren katliamında hayatını kaybeden Oğuz Arda Sel’in annesi Mısra Öz’ün adalet çağrısını okuyacağım sizlere.

“Şu duruşma salonlarına gidip geliyoruz. Bugün bir kez daha bu salonlarda şunu gördük ki adalet siyasetin altında, yargı iktidarın altında ezilip geçiliyor. Bu ülkede şu anda adalet diye bir şey yok; iktidardaki adamın sözü bekleniyor, emri bekleniyor. Biliyoruz ki biz bu ülkenin yurttaşlarıyız ve ölen 25 can bu ülkenin yurttaşı. ‘Bugün kararı açıklayacağız.’ deyip yarın bizi buraya davet ediyorlar, yetmiyor, ertesi gün oluyor, buraya geliyoruz. Karar gününde hiçbir şey yokken, tek bir evrak bile artık dosyaya girmezken iki ay sonrasına duruşma günü veriyorlar. Sebep ne biliyor musunuz? Hâkim üyelerden bir tanesi bu sabah rahatsızlanıp izin almış, inanıyor musunuz? Bunun için yıllardır beklediğimiz adaleti iki ay sonrasına erteliyorlar. Biz, bu ülkede neyiz arkadaşlar? Ölen canlarımız ne? Biz ne yaşıyoruz altı yıldır biliyor musunuz? Bugün, burada bu kadar kalabalıkları gördükleri için; bugün, burada Sayın Genel Başkan yanımızda olduğu için, siyasi partiler yanımızda oldukları için, yurttaşlar bize destek verdikleri için ilk defa Çorlu tren katliamı davası bu kadar kalabalık olduğu için korkup kararı açıklayamadılar. Kararı açıklamak için seçimden sonrasını bekliyorlar. Daha kalabalık olmak zorundayız, daha çok bir arada olmak zorundayız, daha çok mücadele etmek zorundayız çünkü adalet ne yazık ki bize hizmet etmiyor. İçeride kararı açıklayıp gittiler. İktidara sesleniyorum buradan: Bu ülkedeki her yurttaşın saçının telinden sorumlu sensin. Oturduğun koltuktan kalkıp, katliam olduğunda genel müdür olan adamı tekrar terfi verip atayamazsın. Sen bu ülkenin vatandaşına, yurttaşına, insanına sahip çıkmak zorundasın, senden güç alıyorlar. Bizim evladımız öldü ya! Annemiz öldü, babamız öldü, kardeşlerimiz öldü, evlatlarımız öldü. Ben bir haftadır çocuğumun trenin altından bakan fotoğraflarını paylaşıyorum. Görüyorlar mı? Aynı acıları yaşasınlar, aynı sınavlardan geçsinler çünkü adalet bu ülkede herkese lazım olacak, herkese gerekli olacak. Bize acıymıyorlar, bizi yalnız görüyorlar, bizi iktidarın gücünün karşısında ezmeye çalışıyorlar; ezdirmeyiz kendimizi. Sorumluları biliyoruz, ta Pamukova’dan beri geliyor sorumlular, Binali Yıldırım’dan geliyor. Yazın polis memurları, siz de yazın söylediklerimi, hiçbirinizden korkmuyorum. Korkaklar, şurada 13 tane sanığa ceza veremeyen yargıçlardır. Onlar korksunlar; evet, bizden korksunlar, hepsi bizden korksun çünkü artık sabrımız kalmadı. Adaleti kendimiz mi sağlayalım, biz mi sağlayalım adaleti?”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Suiçmez, lütfen tamamlayın.

SİBEL SUIÇMEZ (Devamla) - Ülkemizin her yerinden mağdurların adalet sesleri yükseliyor. Adalet istemek suç ve lüks oldu bu ülkede. Onlar vergi indirimi istemiyor, onlar teşvik primi istemiyor, onlar imar rantı istemiyor, onlar maden arama ruhsatı istemiyor; onlar yani vatandaşlarımız sadece adalet istiyor. Kimden istiyorlar? Sorumluları, suçluları koruyan sizin iktidarınızdan istiyorlar. Ne istiyorlar? “Canlarımız öldürüldü, sorumlular cezalandırılсын.” diyorlar. Siz ne diyorsunuz? “Ölen öldü, kalan suçlular bizimdir. Koruyalım, taltif edelim, genel müdür yapalım.” diyorsunuz.

Sekizinci yargı paketi sizinse halk, hak, hukuk ve adalet bizimdir.

Saygılarımla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Suiçmez, teşekkür ediyorum.

Şimdi önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Ceza Muhakemesi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 659 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 19’uncu maddesinin çerçeve hükmünde yer alan “değiştirilmiş” ibaresinin “yeniden düzenlenmiş” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Erhan Usta

Samsun

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI CÜNEYT YÜKSEL (İstanbul) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önergenin gerekçesini açıklamak üzere Samsun Milletvekili Erhan Usta'ya söz veriyorum.

Sayın Usta, buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, 3'üncü gün zannediyorum, gece gündüz çalışarak bir paket çıkarılmaya ve bu kanun teklifi görüşülmeye çalışılıyor. Şimdi, tabii, bir kısım arkadaşlar, muhtemelen, girip çıktığı için olayın tamamına hâkim olmayabilir, ara ara da bunları söyledik, “Niye böyle gece yarlarına kadar çalışıyoruz, ne oluyor, ne bitiyor? Önceki kanunlarda hiç böyle bir şey olmuyordu yani gruplar arasında bir uzlaşma mı olmadı, anlaşma mı olmadı?” diye mutlaka merak eden arkadaşlarımız vardır. Belki sizlere açıklama yapılmadıysa ben bir örnek üzerinden bunu açıklamak istiyorum çünkü bu işlerin uzamasının bizim açımızdan haklı bir gerekçesi var değerli arkadaşlar.

HALUK İPEK (Amasya) – Uzasın, uzasın.

ERHAN USTA (Devamla) – Uzasın, problem değil, uzasın ama sizinkiler uzatmadan nasıl götürebiliriz falan...

HALUK İPEK (Amasya) – Her zaman uzayabilir.

BAŞKAN – Sayın Usta, siz Genel Kurula hitap edin.

ERHAN USTA (Devamla) – Uzasın, bizim için önemli olan, zaten bizim amacımız bir şeyi uzatmak değil, bir yanlışla engel olmaya çalışıyoruz. Siz öyle diyorsunuz da arkadaşlar diyor ki: “Ya arkadaş, niye bu iş uzayıp duruyor, ne oluyor, ne bitiyor?” diye bize AK PARTİ'li arkadaşlar özellikle soruyor, anlatabildim mi. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, lütfen, hatibi dinleyin, uzlaşma her zaman hayırlıdır.

Sayın Usta, buyurun.

ERHAN USTA (Devamla) – Şimdi, arkadaşlar, burada siyasi partilerin farklı görüşleri olabilir ama bizim özellikle İYİ PARTİ Grubu olarak üç konuda hassasiyetimiz oluştu. Bunlardan bir tanesi, 22'nci maddedeki kayyum meselesi, birazdan onun detaylarını konuşacağız. Eğer vicdanınız varsa birazcık -bu kayyum meselesi bugüne kadar bilinmiyor olabilir- bu açıklamadan sonra en azından “Ya hakikaten niye böyle bir yanlışla el kaldırıyoruz?” diye düşünmenizi beklerim.

Şimdi, bir tanesi kayyum meselesi; ikincisi, kişisel verilerin korunmasıyla ilgili 2 tane madde var, biz bu maddelerin yanlış olduğunu düşündüğümüzü söyledik, onları detaylarına gelince konuşacağız; bir de bu Tazminat Komisyonu ile ilgili husus. Tazminat Komisyonu ile ilgili şimdi biraz daha ilave bilgi alınacak, belki orada belli bir mesafeye gelinebilir. Bunun dışında, bizim kırmızı çizgimizin olmadığını, itirazlarımızın olduğunu ifade ettik. Buralarla ilgili bazı maddelerin çekilmesi durumunda bu yasanın daha makul sürede geçebileceği görüşümüzü ifade ettik.

Şimdi, bu kayyum meselesi nedir değerli arkadaşlar? Önce şuradan başlayalım: Biliyorsunuz, bir Anayasa değişikliği yapıldı, daha önceki Anayasa'mızda Cumhurbaşkanlarının vatana ihanetin dışında sorumsuzluğu vardı yani yargılanamıyorlardı, sorumsuzdu Cumhurbaşkanları. Şimdi, yeni sistem -ki bunu, AK PARTİ ve Milliyetçi Hareket Partisi getirdi- Cumhurbaşkanını dahi sorumlu tutan, yaptığı işten, attığı imzadan sorumlu tutan bir sistem. Şimdi -böyle bir sistemin olduğu- böyle bir sistemi getiren Hükümet, bakın, başka bir şey getiriyor burada. Şimdi, OHAL döneminde belli bir süreyle bu

yapıldı, o günün hassasiyeti içerisinde onları anlayabiliriz; hain bir darbe girişimi oldu, bilmem ne oldu falan ama ondan sonra sekiz yıl geçmiş, o işle hiç alakası olmayan hususlarda da siz bir kısım insanlara yaptığı işlerden dolayı, attığı imzalardan dolayı “Hiçbir sorumluluğu olmaz.” dersiniz bu hukuk devleti olmaz; bunun sonucu doğru da olmaz, doğru bir iş de çıkmaz. Burada ne yapılıyor? Deniliyor ki bazı suçlardan dolayı, efendim, bir şirkete, güçlü bir şüphe varsa, mahkeme “Buraya bir kayyum atansın.” diyebilir. Buraya kadar bir şey yok, olabilir yani bu olan bir şey, kayyum atanabilir oraya fakat “Kayyum olarak buraya TMSF’yi atayabilir.” diyor. Ondan sonra, burada bir beş yıllık süre koymuş, beş yıl için... Bu iş doğruysa niye beş yıllık süre koyuyoruz değil mi, bir de o var yani demek ki yapılan işte bir olağanüstülük var yani bir tuhaflık var. Şimdi, beş yıllık süre koyuyor, ondan sonra, o maddeden o maddeye, o maddeden o maddeye atf yaparak -detaylarına girmeyeceğim ama isterseniz elimde maddeleri var- getirdiği şey şu değerli arkadaşlar, tam metnini okuyayım şuradan size: “Bu işleri yapanlar kapsamında karar alan ve görevleri yerine getiren kişilerin bu karar, görev ve fiilleri nedeniyle hukuki, idari ve mali ve cezai sorumluluğu doğmaz.” diyor. Şimdi, bir suç olduğunu düşüneceğiniz bir şirkete bir kayyum el koydu, kayyum atandı, ondan sonra oraya birilerini getirdiniz. Bunun istinafi var, temyizi var; belki de mahkemede nihayetinde o şirketin öyle bir işe bulaşmadığı bile ortaya çıkacak ama birilerini oraya atayacaksınız, oraları da... Bakın, şöyle bir rapor yok daha elimizde... Ben iddia ediyorum, aksini söyleyen varsa çıksın, buyursun; TMSF’nin kayyum olarak atandığı bütün şirketler battı, hepsinin içi boşaltıldı Türkiye’de. Şimdi buraya da bu imkân veriliyor, böyle bir şey kabul edilebilir mi? Yani TMSF oraya kayyum atayacak, belki de hiçbir şekilde bu şirket veya o şirketi yönetenler bu tür bir suça bulaşmamış da olabilir, ondan sonra mahkeme bu işi de bozabilir. Ondan sonra adama şirketini teslim edeceğiz, şirketin içerisinde hiçbir şey yok. Niye? Çünkü bu şirketi yönetenlerin hiçbir sorumluluğu yok.

Değerli arkadaşlar, bir insan doğru iş yapıyorsa...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Usta, lütfen tamamlayın.

ERHAN USTA (Devamla) – Tamam.

Yani herkes şirket yönetiyor, bankalarda -geçenlerde de o örneği verdim- kredi verenlere sistem ciddi yükümlülükler getiriyor ama insanlar bankacı olmak istiyor. Yani doğru iş yaparsanız siz niye böyle bir -hukuki, mali, idari, bilmem ne- sorumsuzluk zırrına bürünesiniz?

Dolayısıyla burada yapılmak istenilen iş çok nettir; bu bir FETÖ taktiğidir değerli arkadaşlar. FETÖ de zamanında bunu yaptı, çözüm sürecinde de bu tür şeyler yapıldı, daha sonrasında... Dolayısıyla bir hukuk devletinde kimseye suç işleme hürriyeti verilmez, bu bir hak olarak verilmez. “Sen suç işle ama ben sana bir şey sormayacağım.” diyoruz biz burada. Böyle bir şey olamaz; bu, hukuk devletiyle de bağdaşmaz, kanun önünde eşitlik ilkesiyle de -vaktim bittiği için bunların detaylarına girmeyeceğim- bağdaşmaz ve bu, mülkiyet güvencesini de zedeler. Yani benim şirketime el koyacaksınız, birileri gelecek, içini boşaltacak, ondan sonra bana “Ya, pardon yanlış olmuş.” diyecekler ve o kişilerin hiçbir sorumluluğu olmayacak. Ne olacak benim malım mülküm? Böyle bir şey olabilir mi? İşte, biz “Bu madde çıkarılsın.” diyoruz değerli arkadaşlar, o yüzden direniyoruz; bunu takdirlerinize arz ediyorum.

Teşekkür ederim. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Usta, teşekkür ediyorum.

Şimdi önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 109 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 19'uncu maddesinde geçen "şeklinde" ibaresinin "biçiminde" olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Gülcan Kaçmaz Sayyigit

Dilan Kunt Ayan

Onur Düşünmez

Van

Şanlıurfa

Hakkâri

Ali Bozan

Nevroz Uysal Aslan

Mersin

Şırnak

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI CÜNEYT YÜKSEL (İstanbul) – Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önergenin gerekçesini açıklamak üzere Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan'a söz veriyorum.

Sayın Uysal Aslan, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) – Sayın Genel Kurul, bu kürsüde bu kadar süre içerisinde uyuşturucu çetelerini, baronlarını konuştuk, yargıda yolsuzluk, rüşvet çetelerini konuştuk, kara para aklama çetelerini konuştuk, rant, ihale çetelerini konuştuk. Ben de geçen bütçede, bu kürsüde, Türkiye'nin dört bir yanında sistematik bir biçimdeki istismardan ve fuhuştan, kürdistanda da bu çetelerin yanında bir de özel savaş politikasıyla uyumlu özel savaş çetelerinden bahsettiğimde iktidar sıraları "Bizi zan altında bırakamazsın, bunlar münferit olaylardır, böyle bir şey yok, çocukları en çok biz koruruz." diye yaygara kopardı. Açık ve net bir şekilde ifade ediyorum: Biz sizi zan altında bırakmıyoruz, doğrudan suçluyoruz. Bu suçların siyasi faili de işleyen failleri koruyan düzen de sizin düzeniniz, "Bir kereden bir şey olmaz." diyen zihniyetiniz, tarikatlarınız, cemaatleriniz, okul ve çocuk cezaevleriniz. Elinizin bulaştığı her yer âdeta istismar mekânlarına dönüştü. Toplumun ahlaki ve politik olarak çökerten bu iktidar, bu akıl yargıda vermiş olduğu cezasızlık politikasıyla yargıyı da çökertti.

Bakın, biz burada sekizinci yargı paketini konuşurken 27 Şubatta Cizre Ağır Ceza Mahkemesinden bir karar çıktı. 2018 yılında Cizre Merkez Anadolu Lisesinde Müdür Yardımcısı, aynı zamanda EĞİTİM-BİR-SEN iş yeri temsilcisi Burak Ercan'la ilgili lisede 48 öğrenciye taciz ve istismarda bulunduğu iddiaları ortaya çıktı. Peki, ne mi oldu? İki hafta boyunca -İl Millî Eğitim Müdüründen Millî Eğitim Bakanlığına kadar- sustunuz, o kişi iki hafta boyunca aynı öğrencilerle aynı ortamda kaldı. Ne zaman ki Cizre EĞİTİM SEN şubesi, ne zaman ki partimizin kadınları, ne zaman ki Cizreli kadınlar Cizre Lisesinin önünde eylem yaptı "Aman da aman haberimiz yokmuş." dediniz ve o kişiyi açığa aldınız. Ne kadar açığa aldığınız biliyor musunuz? Belki iki ay bile geçmedi, bir inceleme başlatıldı, müfettişler okula geldi; okulda yapılan araştırmada 40'tan fazla öğrenciye sarkıntılık, cinsel taciz, cinsel istismar iddiası olduğu, kişinin ihraç edilmesi gerektiğine dair rapor hazırlandı. Siz ne yaptınız? Bırakın ihraç etmeyi, kademe durdurma vererek o kişiyi önce Urfa'ya, sonra da İstanbul'a götürdünüz ve o kişi hâlâ çalışıyor. Ne oldu peki? Bu rapora dayanak yapılmayan en önemli şey neydi? "Bu iş yargı işidir, savcılar karar versin." Savcı ne yaptı? Açtı bir soruşturma, 43 kişinin ismini yazdı, ifadelerini aldı ve takipsizlik verdi. Delil yetersizliğinden 18 yaş üzeri olanlar için de farklı gerekçelerle... Bu takipsizliğini ne avukatlara ne ailelere tebliğ etti, sadece 4 kişiyle ilgili açılan davada 3 beraat, 1'ine de cinsel tacizden yirmi bir ay ceza verildi. O dosya hâlâ Yargıtayda, cinsel taciz kesinleşti ancak Burak Ercan hâlâ görevinde. Bunu öğrenen aileler ve avukatlar takipsizliğe itiraz etti. Bu sefer de 4 öğrenci için dava açıldı, Cizre halkı, aileler altı yıldır adalet beklerken, istismarla ilgili infial uyanırken ne

ceza verildi biliyor musunuz? 2 mağdur bakımından yedi ay on beş gün HAGB verildi -şu an burada konuştuğumuz o HAGB- bir de üç yıl dokuz ay; 48 kişinin istismar iddiasına verilen ceza bu. İşte, bakın, sizin sisteminiz, sizin yargınız. Bizler “Çocuklara, kadınlara yönelik taciz, istismar bir toplum kırımıdır.” diyoruz.

Değerli milletvekilleri, sadece bu örnek Cizre’de değil. Ben burada o konuşmayı yaparken örnek verdiğimde aynı zamanda Batman’da, Mardin’de, Van’da, Hakkâri’de, Diyarbakır’da ya korucular ya jandarma uzman çavuşları eliyle ya polislerin eliyle ya da onların iş birlikçileri eliyle işlenen bu suçlarda “Aşırı alkollüydüm, devletimi çok seviyorum, milletime bağlıyım.” diyenlerin cezası hafifletildi, beraat edildi, HAGB cezaları verildi. Yine, Şırnak Cizre’de tecavüzcü olduğu bilinen polisle ilgili aynı şekilde beraat etme kararı verildi. Peki, bu cezasızlık politikası değilse nedir? Bu istismara göz yummak değilse nedir? Kaç örnek daha vereceğim? Firdevs Babat’ı anlattım, Sakine Kültür’ü anlattım, 48 öğrencinin istismar iddiasıyla ilgili açılan davayı anlattım. Yargılama sürüyor, Burak Ercan nerede? O dosyada Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı da müdahil, Millî Eğitim Bakanlığı bilmiyor olamaz, avukatlar 3 kere başvuru yapmış, “Bu kişi nasıl görevde olur ya? İstanbul’da, İzmir’de, Ankara’da olsa kıyamet kopardı; burası Şırnak, burası Cizre, bunu yapanlar özellikle bir çete tarafından korunuyor.” diye ifade etmişler ancak Hakkâri’de, Van’da itirafta bulunan uzman çavuşla ilgili ne bir soruşturma açıldı ne bununla ilgili verdiğimiz önergeye cevap verildi; bunların üstünü örtemezsiniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Uysal Aslan, lütfen tamamlayın.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Devamla) – Yine, aynı çeteler Şırnak’ta Uludere’de Şenoba’da 11 Aralıkta parti yöneticimiz Ahmet Gün’ü katletti, oğlu Abdurrahim Gün yaralandı. O olayda da aynı çeteler iş başındaydı, burada konuştuk, burada lanetledik, valinizden kaymakamına kadar tek tek taziyesine gittiniz. Ne mi oldu? 4 kişi tutukluydu, 1 kişi aranıyordu, dün biz burada bu görüşmeleri yaparken Enver Babat, Ebubekir Babat ve firari sanık Ömer Yazar hakkında tahliye kararı verildi. Niye? Tanıklar var, yaralı olan var, bilirkişi var, HTS kaydı var. Özel savaş politikası değilse, bu çeteler devlet tarafından korunmuyorsa bu tahliye kararları, bu beraat kararları, bu HAGB kararları nasıl verilebiliyor? (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Uysal Aslan, teşekkür ediyorum.

Şimdi önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

19’uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 19’uncu madde kabul edilmiştir.

20’nci madde üzerinde 4 ayrı önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre okutup işleme alacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 109 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 20’nci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Bülent Kaya

İsa Mesih Şahin

Mustafa Kaya

İstanbul

İstanbul

İstanbul

Şerafettin Kılıç

Mustafa Bilici

Doğan Demir

Antalya

İzmir

İstanbul

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI CÜNEYT YÜKSEL (İstanbul) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerenin gerekçesini açıklamak üzere İstanbul Milletvekili Doğan Demir’e söz veriyorum.

Sayın Demir, buyurun.

DOĞAN DEMİR (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ben aslında konuşmamı farklı yapacaktım fakat dün Antalya’da yaşanan bir olayı buradan aktarmadan geçemeyeceğim. Maalesef, Türkiye’de her gün mutlaka nefret suçu işleniyor. Özellikle Alevilerle ilgili dün Antalya Manavgat’ta yaşanan bir olaya buradan değinip geçeyim istiyorum.

Antalya’da Manavgat Kemer Fatma Turgut Şen Anadolu Lisesinin 12’nci sınıfında bir öğrencimiz din kültürü ve ahlak bilgisi dersinde öğretmen Ahmet Şaşmaz tarafından şöyle bir şeyle karşılanıyor... Bakın, sene 2024, 21’inci yüzyılda yaşıyoruz; hâlâ bu ülkede nefret suçunun önüne geçemedik. Ne diyor, biliyor musunuz? “Bunlar namaz kılmaz. İnsan bile değiller. Bunlar Allah tanımaz, Peygamber’i bilmezler ve deli gibi dönüp dans ederler.” diyor.

Değerli arkadaşlar, şimdi, biz, Türkiye’de sık sık bu ayrımcılıkla karşı karşıya kalıyoruz. Maalesef, bununla ilgili ne yaptırım yapılabilir ne de Millî Eğitim üstüne düşen görevi yapabiliyor. O nedenle, Millî Eğitim Bakanına ve Adalet Bakanına buradan çağırımdır; bir an önce gerekli soruşturmalar yapıp derhâl bu vatandaş cezalandırılmalı ve bu örnek olmalıdır.

Ülkemizde yargının başta gelen sorunu bağımsızlıktır arkadaşlar. Biliyorsunuz, yargı bağımsızlığı, hukukun üstünlüğüne dayanan demokratik bir hukuk devletinin olmazsa olmazıdır. Bir demokratik hukuk devletinde yargının yasalar çerçevesinde diğer erkleri denetlemesi gerekirken bizde tam tersi, yargı, yürütme ve yasama organlarının denetimi altına sokulmuş durumdadır. Hâkim ve savcı atamalarında liyakat gözetilmiyor ve unutmayınız ki iyi yetişmemiş bir hukukçu kadar hukuka ve adalete zarar verebilecek başka kimse yoktur. Hukuk usulünde ve ceza usulünde radikal değişiklikler yapılarak davaların uzamasına neden olan hükümler bir an evvel değiştirilmelidir. Öte yandan, ülkemizde yaşanan hak ihlalleri de her geçen gün kendini daha fazla göstermektedir. Kadına yönelik şiddetin ve ayrımcılığın hâlâ yaygın olduğu ülkemizde kadınlar eşit haklardan yararlanma konusunda ciddi engellerle karşılaşmaktadır. Toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamak için daha etkili önlemler alınmalı ve kadınların hakları bir an önce güvence altına alınmalıdır. Bugün ülkemizde kadın cinayeti işlenmeyen tek bir gün yok, kadınların şiddete maruz kalmadığı tek bir gün yok çünkü ülkemizde maalesef bu konuda yasaların bir caydırıcılığı yok.

Hayvan hakları konusunda yine berbat durumdayız. Hayvanları öldüren, işkence edenler gerekli cezayı alamıyor. Hayvan hakları yasal düzenlemelerle korunmakta olmasına rağmen uygulamada çeşitli, önemli eksiklikler ve sorunlar bulunmaktadır. Bu eksiklikler hem hayvan refahını hem de toplumun genel sağlığını etkilemektedir. Hayvan hakları konusunda yeterli düzenlemelerin olmaması hayvanların kötü muameleye maruz kalmasına neden oluyor. Hayvan hakları konusunda bilinçlendirme ve eğitim faaliyetlerinin yetersizliği de çok ciddi bir sorundur. Toplumumuzun genelinde hayvan haklarına duyarlılık ve bilinç düzeyi çok düşüktür. Anaokulu düzeyinde başlamak kaydıyla eğitimin her kademesinde hayvan sevgisi ve hayvan hakları çocuklarımıza aşılanmalıdır.

Değerli arkadaşlar, canlının türü ne olursa olsun cana kıyan katildir, canidir. Bir hayvanın canına kıyan bir insanın da canına da kıyar ve zalimdir. Hak etikleri cezalar verilmeli ve toplum içinde tutulmamalıdır.

Tüm bu söylediklerim ve daha fazlasının yaşandığı ülkemizde ekonomik kriz durumunun olması şaşırtıcı değil. Sizlere soruyorum: Bu ülkede bu kadar adaletsizlik varken bu ülkeye dış yatırımcı gelir mi? Dış yatırımcıyı bırakın, kendi vatandaşımız böyle güvensiz ve adaletsiz bir ortamda ülkesine yatırım yapabilir mi? Ülkemizde bir yargı reformunun gerekliliği su götürmez bir gerçektir. Adaletin olmadığı, rantın, talanın döndüğü, her köşebaşının bir gruba tahsis edildiği yerde ekonomik kriz kaçınılmazdır. Bu düzen değişmeden bu ekonomik buhrandan çıkmamız asla mümkün değildir.

Dün burada olanların ve ekranları başında bizleri izleyen vatandaşlarımızın hatırlayacağı üzere, Uğur Kurt davası sürecinden ve davanın bugün tekrar görüleceğinden bahsetmiştim arkadaşlar. Bugün görülen davada Okmeydanı Cemevi'nde polis kurşunuyla katledilen Uğur Kurt'un davası -maalesef- sonuçlandı, mahkeme sanık polise iki yıl altı ay hapis cezası verdi arkadaşlar; bir canın karşılığı iki yıl altı ay hapis cezası. Dünyada insan canının bu kadar ucuz olduğu bir ülke daha göremezsiniz. İnsafınız yok mu?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Demir, lütfen tamamlayın.

DOĞAN DEMİR (Devamla) – “Uğur Kurt cemevi yerine başka bir yerde öldürülseydi bu kadar küçük bir ceza verilecek miydi?” diye de sormadan edemiyor insan.

Dile getirmek istediğim bir diğer konu ise avukatlarımızın yaşamış olduğu sorunlar. Başkent Ankara'da adliye yerlerinin dağınık olması sorunu var, 7-8 tane farklı adliye var. Avukatlar ve halk için büyük sıkıntı, vatandaş nereye gideceğini şaşıyor. Avukatların CMK hizmet ücretleri çok geç ödeniyor. Avukatların ücret tarifeleri enflasyonun çok altında kalmış durumda. Yargılama süreleri çok uzuyor, istinaf ve temyize giden dosyalar yıllarca geri dönmüyor.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (Saadet Partisi ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Demir, teşekkür ediyorum.

BÜLENT KAYA (İstanbul) – Karar yeter sayısı arayın lütfen.

BAŞKAN – Evet, karar yeter sayısı arayacağım.

Şimdi önergeyi oylarınıza sunuyorum: Önergeyi kabul edenler... Kabul etmeyenler...

Elektronik cihazla oylama yapacağım.

İki dakika süre veriyorum ve oylamayı başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN – Karar yeter sayısı yoktur.

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 20.09

BEŞİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 20.21****BAŞKAN: Başkan Vekili Bekir BOZDAĞ****KÂTİP ÜYELER: Asu KAYA (Osmaniye), Rûmeysa KADAK (İstanbul)**

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 67’nci Birleşiminin Beşinci Oturumunu açıyorum.

20’nci madde üzerinde İstanbul Milletvekili Doğan Demir ve arkadaşları tarafından verilen önerenin oylamasında karar yeter sayısı bulunamamıştı. Şimdi önergeyi tekrar oylarınıza sunacağım ve karar yeter sayısı arayacağım.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir ve karar yeter sayısı vardır.

109 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

20’nci madde üzerindeki diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Ceza Muhakemesi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 20’nci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“Madde 20- 5271 sayılı Kanunun 294 üncü maddesi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

Madde 294 -Temyiz eden, hükmün neden dolayı bozulmasını istediğini temyiz başvurusunda göstermek zorundadır.

Temyiz sebebi, ancak hükmün hukukî yönüne ilişkin olabilir.

Temyiz başvurusunda temyiz nedenleri gösterilmemişse temyiz başvurusu için belirlenen sürenin bitmesinden veya gerekçeli kararın tebliğinden itibaren yedi gün içinde hükmü temyiz olunan bölge adliye mahkemesine bu nedenler içeren bir ek dilekçe verilir. Cumhuriyet savcısı temyiz dilekçesinde, temyiz isteğinin sanığın yararına veya aleyhine olduğunu açıkça belirtir.

Temyiz, sanık tarafından yapılmış ise, ek dilekçe kendisi veya müdafii tarafından imza edilerek verilir. Müdafii yoksa sanık, tutanağa bağlanmak üzere zabıt kâtibine yapacağı bir beyanla gerekçesini açıklayabilir; tutanak hâkime onaylatılır. Sanığın yasal temsilcisi ve eşi hakkında 262 nci madde, tutuklu sanık hakkında ise 263 üncü madde hükümleri saklıdır.

Temyiz istemi, kanunî sürenin geçmesinden sonra yapılmış veya temyiz edilemeyecek bir hüküm temyiz edilmiş veya temyiz edenin buna hakkı yoksa, hükmü temyiz olunan bölge adliye veya ilk derece mahkemesi bir karar ile temyiz istemini reddeder.

Temyiz eden, ret kararının kendisine tebliğinden itibaren yedi gün içinde Yargıtaydan bu hususta bir karar vermesini isteyebilir. Bu takdirde dosya Yargıtaya gönderilir. Ancak, bu nedenden dolayı hükmün infazı ertelenemez.

Temyiz dilekçesinin tebliği ve cevabı, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının görevi

296 ncı maddeye göre hükmü veren bölge adliye mahkemesince reddedilmeyen temyiz istemine ilişkin dilekçesinin bir örneği karşı tarafa tebliğ olunur. Karşı taraf, tebliğ tarihinden itibaren yedi gün içinde yazılı olarak cevabını verebilir.

Temyiz istemi, hükmün açıklanmasından itibaren on beş gün içinde hükmü veren mahkemeye bir dilekçe verilmesi veya zabıt kâtibine bir beyanda bulunulması suretiyle yapılır; beyan tutanağa geçirilir ve tutanak hâkime onaylatılır. Tutuklu bulunan sanık hakkında 263 üncü madde hükmü saklıdır.

Hüküm, temyiz yoluna başvurma hakkı olanların yokluğunda çılgık açıklanmışsa, süre tebliğ tarihinden başlar.

Eski hâle getirme süresi içinde temyiz süresinin işlemesi, Sanığın aleyhine, yokluğunda verilen hükümlerde eski hâle getirme istemiyle ilgili olarak 274 üncü madde hükümleri uygulanır. Süresi içinde yapılan temyiz başvurusu, hükmün kesinleşmesini engeller.

Hüküm, temyiz eden Cumhuriyet savcısına veya ilgililere gerekçesiyle birlikte açıklanmamışsa; hükmün temyiz edildiğinin bölge adliye mahkemesince öğrenilmesinden itibaren gerekçe, yedi gün içinde tebliğ edilir. Cevap verildikten veya bunun için belirli süre bittikten sonra dava dosyası, bölge adliye mahkemesi tarafından Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilir.

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığınca düzenlenen tebliğname, hükmü temyiz etmeleri veya aleyhlerine sonuç doğurabilecek görüş içermesi hâlinde sanık veya müdafii ile katılan veya vekillerine ilgili dairesince tebliğ olunur. İlgili taraf tebliğden itibaren bir hafta içinde yazılı olarak cevap verebilir.

Üçüncü fıkra uyarınca yapılacak tebligatlar, ilgililerin dava dosyasından belirlenen son adreslerine yapılmasıyla geçerli olur.”

Mustafa Cihan Paçacı

Dursun Müsavat Dervişoğlu

Erhan Usta

İstanbul

İzmir

Samsun

Hakan Şeref Olgun

Mehmet Akalın

Hasan Toktaş

Afyonkarahisar

Edirne

Bursa

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI CÜNEYT YÜKSEL (İstanbul) – Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önergenin gerekçesini açıklamak üzere Bursa Milletvekili Hasan Toktaş’a söz veriyorum.

Sayın Toktaş, buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

HASANTOKTAŞ (Bursa)– Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; heyeti saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, burada sekizinci yargı paketini görüşüyoruz. Adaletimizi, hukukumuzu daha iyi noktalara taşımak için yedi tanesini Meclis geçmişte yaptı, şimdi sekizincisini yapıyor. Neden? Adaletimiz daha iyi olsun diye daha çok ihtiyacımız var. Şimdi, ben ülkede ne kadar adaletsizlik olduğunu şöyle anlatmak istiyorum: Bakınız, 29 Ocak 2012’de Bursa Osmangazi Belediyesinin organizasyonuyla “Belçika’da Bursa Günleri” adı altında bir program yapılıyor ve Bursa’dan da bir heyet gidiyor bu programa. Böyle, belediye meclis üyelerinin, belediye başkanlarının oluşturmuş olduğu bir heyet gidiyor. Bu heyet, program esnasında Belçika Brugge’de meydana bulunan kiliseye gidiyor gezerken, bu kilisede bir belediye başkanı, kilisenin hatıra defterine, anı defterine şöyle bir şey yazıyor -şimdi, bu tip hatıra ve anı defterlerine insanlar genelde gönlünce olanı yazar, bilirsiniz- burada, diyor ki: “Dinler arası diyalog’ diyor bir büyüğümüz, bugün daha çok ihtiyaç var buna.” Tekrar ediyorum: “Dinler arası diyalog’ diyor bir büyüğümüz, bugün daha çok ihtiyaç var buna.” Bunu bir belediye başkanı yazıyor.

Şimdi, ben buradan özellikle AK PARTİ’ye sormak istiyorum: Mesela bu yazıyı bir öğretmen yazmış olsa idi bugün öğretmenliğine devam ediyor olur muydu? Ya da bu yazıyı yazan bir polis memuru olsa idi bugün acaba görevine devam ediyor olur muydu? Ya da bir subay yazmış olsaydı bugün görevine devam ediyor olur muydu? Ya da bunu bir hâkim ya da savcı yazmış olsa idi acaba

bugün görevine devam edebilir miydi? Bırakınız görevine devam etmesini, mahkeme kararıyla beraat etmiş olan hâkim ve savcıların göreve iade edilmesini dahi Sayın Cumhurbaşkanı sorun yapıyor, değil mi? Peki, bu yazıyı kim yazdı? O gün Gemlik Belediye Başkanı olan Refik Yılmaz yazdı, AK PARTİ Gemlik Belediye Başkanı Refik Yılmaz yazdı. Peki, bugün konumu ne Refik Yılmaz'ın? Refik Yılmaz bugün AK PARTİ'nin Gemlik Belediye Başkan adayı yapıldı.

Şimdi, muhterem milletvekilleri, buradan terörün her türlüünü lanetliyorum, terörün her türlüünü, yol verenini lanetliyorum, yön verenini lanetliyorum, yardım ve yataklık edenini lanetliyorum. Gemlik Belediye Başkanı adayı Refik Yılmaz'ın “dinler arası diyalog” diyen bir büyüğüne ihtiyacı olabilir ama emin olun, Gemlik'in Refik Yılmaz'a ihtiyacı yoktur diyor, heyeti saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Toktaş.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2023) esas no.lu Ceza Muhakemesi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 659 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 20'nci maddesinde yer alan “veya” ibaresinin “ya da” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Süleyman Bülbül

İsmail Atakan Ünver

Ali Karaoba

Aydın

Karaman

Uşak

Mühip Kanko

Ömer Fethi Gürer

Ayça Taşkent

Kocaeli

Niğde

Sakarya

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI CÜNEYT YÜKSEL (İstanbul) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerenin gerekçesini açıklamak üzere Sakarya Milletvekili Ayça Taşkent'e söz veriyorum.

Sayın Taşkent, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

AYÇA TAŞKENT (Sakarya) – Sayın milletvekilleri, iktidar ve elbette ki adını tarihe önce “muhalafet partisi”, sonra ise “iktidarın küçük ortağı” olarak yazdıran MHP, bu memlekette yerinde olan birçok şeyi bozmakta uzmanlaştı. Cumhuriyetin dinamiklerini bozmaya çalışmak gibi alanlarda iş birlikleri gerçekten göz yaşartıcı. Katlettikleri birçok norm var, hukuk bunların en başında geliyor. Usule uygun olmayan kanun yapım süreçleri, “hukuk devleti” ilkesinden duydukları rahatsızlık nedeniyle yıkmaya çalıştıkları tüm ilkelere bugün bir yenisini daha eklemeye peşindeler. Yine bir yargı paketi; yine Türkiye’de yargıya olan güvenin her aşamada azalması; hukukun kişilere, gruplara, siyasi baskılara göre şekillenmesi; üst düzey yargıçlara dahi siyasi baskı ve mobbingin uygulanması.

İktidar, bir yandan toplum ve siyasetin dizaynı için hukuku araçsallaştırırken bir yandan “yargı reformu” adı altında sekizinci yargı paketini çıkararak hukuku âdeta deforme etmiştir. Yürütmenin işine gelmeyen kararlar veren mahkemelerin dağıtıldığı, hâkim ve savcılarının her an örgüt üyesi olmakla itham edilip görevden ihraç edilme tehdidiyle karşı karşıya kaldığı, Anayasa Mahkemesi ve AİHM kararlarının mahkeme ve Parlamento tarafından uygulanmadığı, yüksek mahkeme üyelerinin tamamının bir kişi tarafından atandığı, mahkemelerin ve hâkimlerin yürütmenin emir ve talimatları doğrultusunda karar ihdas ettiği, yargıçlar eliyle yargı darbesinin tezgâhlandığı sayısız örnek varken getirilen birkaç göstermelik düzenlemeyle yapılanlar reform değil, aksine, hukukta deformasyona sebep olmaktadır.

Parti devleti hâline getirmeye çalıştığınız ülkemizde hukuku da önü düğmeli bir hâle getirdiniz. Politik karakterinizle bire bir uyumlu şekilde siyasallaşan yargı, hukukun bir zümreye ait olması, Anayasa Mahkemesi kararlarının hiçe sayılması gibi korkunç kararlarla tarihe geçiyorsunuz. Partinizin Genel Başkanı çıkıp “Anayasa Mahkemesinin kararlarına saygı duymuyorum.” diyor. Ortaklığı minik, suçu büyük MHP’nin Genel Başkanı “Anayasa Mahkemesi, millî güvenlik sorunudur.” diyor.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Gökhan Başkan, Sayın Günaydın...

AYÇA TAŞKENT (Devamla) – Arkadaşlar, bu ülkenin bakin, güvenlik de demiyorum, en büyük millî sorunu bu cümleleri kullananlardır. Burada, Meclis Genel Kurulunda toplandığımız her gün Can Atalay’a yapıları unutmayın. Anayasa Mahkemesinin itibarsızlaştırılması için yargıya ellerindeki değil ama fikirlerindeki balyozlarla darbe indirenleri unutmayın. “Millî irade” diyen, “Darbecilere geçit vermeyeceğiz.” diyenlerin halkın iradesini hiçe sayarak yaptığı hukuk darbesini unutmayın. Yargıtayın TBMM’ye, Millet Meclisine talimat vermeye çalışmasını ve bunu gururla okutan Meclis Başkanını unutmayın.

Türkiye bir korku iklimi içerisinde, kurlsız, anayasasız, muhalifleri susturma uygulamalarıyla, yargı bağımsızlığının ve tarafsızlığının bir tarafa itildiği, yargının siyasi anlamda bir sopa olarak kullanıldığı hukuk devletinden uzaklaşmış bir ülke hâline gelmiştir. Oysa kanun yapım tekniği aşamasında bir kanunun, toplumun her kesimine etki etmesi amaçlanan düzenlemelerin uzlaşıyla görüşülmesinin esas alınması gerekmektedir. Yazık ki torba yasa bağımlılarının sunduğu bu yargı paketi de bir oldubittiye getirilmiştir. Önergelerimiz komisyonda yeterli tartışma yapılmadan reddedilmiştir. İktidarın yasaları kendi talepleri doğrultusunda, herhangi bir uzlaşya varmadan, toplumun diğer yarısını temsil eden muhalefet partilerinin görüşlerini hiçe sayarak Millet Meclisine sunmasını kabul etmiyoruz.

“Neye güveniyorsunuz?” dersiniz biz sırtımızı usulsüzlüğe, hukuksuzluğa, keyfiliğe, tek bir adama biat etmeye, bakanlıklar içine doldurduğunuz tarikat yapılanmalarına yaslamıyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Taşkent, tamamlayın.

AYÇA TAŞKENT (Devamla) – Biz köklerimizden, kurucu değerlerimizden, tarihin bize verdiği mücadele ruhundan, cumhuriyetin değerlerinden ve yurttaşlarımızdan güç alıyoruz.

Saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Taşkent.

Şimdi önergeyi oylarınıza sunuyorum: Önergeyi kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Akçay, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

29.- *Manisa Milletvekili Erkan Akçay’ın, Sakarya Milletvekili Ayça Taşkent’in 109 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 20’nci maddesi üzerinde verilen önerge hakkında yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Kürsüde konuşmasını yapan sayın milletvekilinin, partimiz ve Sayın Genel Başkanımızla ilgili nezaketsiz sözlerine cevap vermeyeceğim; sadece kınadığımızı belirtmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

**VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN
GELEN DİĞER İŞLER (Devam)**

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Karabük Milletvekili Cem Şahin ve İstanbul Milletvekili Şengül Karslı ile 124 Milletvekilinin Ceza Muhakemesi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 659 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2023) ve Adalet Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 109) (Devam)

BAŞKAN – Şimdi diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 109 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 20'nci maddesinde geçen "aşağıdaki" ibaresinin "aşağıda bulunan" olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Ömer Faruk Hülakü

Gülcan Kaçmaz Sayyigıt

Dilan Kunt Ayan

Bingöl

Van

Şanlıurfa

Ali Bozan

Onur Düşünmez

Mersin

Hakkâri

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI CÜNEYT YÜKSEL (İstanbul) – Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerenin gerekçesini açıklamak üzere Şanlıurfa Milletvekili Dilan Kunt Ayan'a söz veriyorum.

Sayın Kunt Ayan, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bir selamı da ekranları başında bizi izleyen halklarımıza ve cezaevinde direnen mahpuslara yolluyorum.

Şimdi, günlerdir tartıştığımız sekizinci yargı paketinin aslında 22'nci maddesini konuşacağım. Neydi 22'nci madde: TMSF tarafından kişilerin hukuka aykırı bir şekilde aslında mal varlıklarına kayyum atanmasıydı. Şimdi, bu 22'nci maddeyle ilgili olarak baktığımızda maddede süreler sayılmış ve son fıkraya bir şey eklemişler. Şimdi, ilk kısmı için şunu ifade edeyim: Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 6'ncı maddesine eklenmiş süreler zamana göre, usulüne göre aslında eşitlenmek istenmiş. Biz, bunun, aslında uygulayıcılar açısından, avukatlar açısından, yine vatandaşlar açısından olumlu bir düzenleme olduğunu düşünüyoruz ama şimdi, bu maddenin devamında ne var? Şimdi, bu maddenin en sonuna öyle bir hüküm eklemişler ki akıllara zarar. Yıllardır, aslında AKP iktidarının hukuksuzluk karnesi ve yasa yapım tekniğine hâkim olduğumuz için artık ne zaman önümüze bununla ilgili bir madde gelse hinliklerini görebiliyoruz çünkü alicengiz oyunları bitmiyor bunlarda ama biz bunu bildiğimiz için çok rahat bir şekilde görebildik. Yanılmadık; sürelerle ilgili bu maddeye bunu eklemişler ve bu teklifi yaparken de öyle bir titizlikle yapmışlar ki Truva atı gibi araya sıkıştırmışlar "Belki olur, görmezler." diye ama bizden kaçmaz.

Madde metni zaten başlı başına keşmekeş, çöz çözebilersen. Şimdi, Anayasa'da ve hukuk devletlerinde yasaların ilk özelliği nedir? Açık olmasıdır, herkes tarafından anlaşılabilir olmasıdır ve belirli olabilmesidir fakat baktığımız zaman, bırakın bir yurttaşın bile anlamasını, bir hukukçu olarak bile anlamakta zorluk çekiliyor.

Gelgelelim yasanın nedenine... Sayın Genel Kurul, süreler bölümüne sıkıştırdıkları son fıkrayla, aslında olağanüstü hâl zamanında kanun hükmünde kararnamelerle getirdikleri bir maddeyi tekrardan buraya getirip süreyi uzatmak istiyorlar. Bakın, 15 Temmuz darbe girişiminden sonra, 20 Temmuzdan sonra ne oldu? OHAL ilan edildi ve bu OHAL sonrasında da binlerce kişiyi mağdur eden kanun hükmündeki kararnameler çıkarıldı. Bu kanun hükmünde kararnamelerle birçok insan malından, evinden, yurdundan, yaşamından oldu ama hâlen, olağanüstü hâl bitmiş ama hâlen bu tutumda ısrar eden bir akıl var bu pakette.

Tam olarak, özetle bu madde ne diyor? Bu madde “OHAL’de milletin malına çökmek için darbeyi bahane ettik. Beş yıl süreyle mala çökme yasasını kanun hükmünde kararnameyle çıkardık, şimdi de bunu beş yıl daha uzatıp devam ettiriyoruz.” maddesidir, bunun başka hiçbir açıklaması olamaz.

Ben size örneğini anlatayım. Devlet, hakkınızda belli suçlardan soruşturma ve kovuşturma başlatıyor, bu başlatmış olduğu kovuşturma ve soruşturma sırasında diyelim ki sizin bir şirketiniz var, diyor ki: “Soruşturma ve kovuşturma bitene kadar ben bu şirkete bir tane kayyum atarım.” Şimdi, atamakla bitiyor mu? Bitmiyor. Günün sonunda siz beraat etseniz bile, bu kayyum sizin malınızı talan etmiş olsa bile “Ben bu kayyuma ceza vermem, mali olarak sorumlu tutmam, adli olarak bir şey yapmam; yargılamam, denetlemem, bir zırh koyarım.” Birçok dünya ülkesinde cumhurbaşkanına, başbakanlara, bakanlara bile bu yetki verilmez ya! Bir savaşta dahi bir kişiye, bir kuruma, bir yetkiliye böyle bir yetki verilemez; bu bir akıl tutulması maddesidir diyoruz.

Yine, bu zihniyeti AKP Hükûmeti devam ettiriyor. Neden devam ettiriyor? Çünkü kayyum en iyi bildiği şeydir bu AKP Hükûmetinin, pratiğidir, olmazsa olmazıdır. Ne yaptılar? Kürdistan coğrafyasını talan ettiler kayyumlarıyla, şimdi de gelmişler “Halkın malını beş yıl daha uzatalım, bir talan da buradan yapalım.” diyorlar. Siz ne yaptınız? Siz yine bu kayyumlarınızla ne yaptınız? Milletin seçme ve seçilme hakkını gasbettiniz mi? Ettiniz. Bu kayyumlarınız ne yaptı coğrafyamızda?

YAHYA ÇELİK (İstanbul) – Hizmet.

DİLÂN KUNT AYAN (Devamla) – Talan etti mi? Etti.

YAHYA ÇELİK (İstanbul) – Hizmet ettiler.

DİLÂN KUNT AYAN (Devamla) – Tespihler, baklavalara, ye ye bitmeyen şeyler yaptı mı? Yaptı.

YAHYA ÇELİK (İstanbul) – Hizmet ettiler.

DİLÂN KUNT AYAN (Devamla) – Hem oyunu gasbettiniz hem iradesini gasbettiniz hem kürdistan coğrafyasını talan ettiniz. Şimdi ne yapıyorsunuz? “Soruşturması olan kişilerin de malını talan ederiz.” diyorsunuz.

YAHYA ÇELİK (İstanbul) – Kaldırımların altındaki bombaları çıkardılar.

DİLÂN KUNT AYAN (Devamla) – Aynı zihniyetsin zaten, kayyum zihniyetisin ve burada otuyorsun sen zaten.

Neyse...

YAHYA ÇELİK (İstanbul) – Allah’a şükürler olsun.

DİLÂN KUNT AYAN (Devamla) – Evet, Allah’a şükürler olsun(!) İşte, siz bu zihniyetten beslenen insanlarsınız.

Ve bunca talana rağmen hâlen ısrarlı bir şekilde bu madde geçirilmek isteniyor. Neden peki? Ben size nedenini söyleyeyim, siz buna cevap veremezsiniz, bu uzatmanın cevabını veremezsiniz. Ben cevabını size söyleyeyim: İktidarınızı koruyabilmek için, iradenizi tam da mafyacılar, çetecilere, bu şekilde militarizmi savunan kişilere teslim ettiğiniz için ısrarlı bir şekilde bu zihniyeti, bu akli devam ettirmek istiyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kunt Ayan, lütfen tamamlayın.

DİLÂN KUNT AYAN (Devamla) – Böyle bir madde kabul edilirse eğer, buranın bir hukuk devleti olmadığını bir kez daha tescilleyeceksiniz. Burada aslında hukuktan bir eser kalmadığını bir kez daha tescilleyeceksiniz. Bırakın hukuk devletini, bir arada yaşayan bir grup insan bile böylesi bir zırhı, böylesi bir cezasızlık politikasının kimseye verilmesini kabul edemez, etmez.

Ama sonuç olarak, biz size şunu söylüyoruz: Bu kayyumcu anlayışınıza, bu talan zihniyetinize, bu halkın malına çökme isteğinize halkımız 31 Martta sandıklarda size cevap verecek; buradan böyle atıp tuttuğunuz şeyleri de göreceksiniz, kürdistan coğrafyasından da defolup gideceksiniz. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

YAHYA ÇELİK (İstanbul) – Bin yıldır aynısını söylüyorlar bize, bin yıldır.

BAŞKAN – Evet, önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

20'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 20'nci madde kabul edilmiştir.

21'inci madde üzerinde 4 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 109 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 21'inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Bülent Kaya

İsa Mesih Şahin

Mustafa Kaya

İstanbul

İstanbul

İstanbul

Şerafettin Kılıç

Mustafa Bilici

Mustafa Nedim Yamalı

Antalya

İzmir

Ankara

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI CÜNEYT YÜKSEL (İstanbul) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önergenin gerekçesini açıklamak üzere Ankara Milletvekili Mustafa Nedim Yamalı'ya söz veriyorum.

Sayın Yamalı, buyurun. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

MUSTAFA NEDİM YAMALI (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan torba kanun teklifinin 21'inci maddesi üzerinde görüşlerimi belirtmek üzere söz almış bulunmaktayım. Bu vesileyle Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, 21'inci maddede yapılan düzenlemeyle 5271 sayılı Kanun'un 275'inci maddesinin ikinci fıkrası, 293'üncü maddenin ikinci fıkrası ve 295'inci maddesi yürürlükten kaldırılmıştır. Bu madde, yapılacak değişikliğin genel gerekçesine uygun olarak istinaf ve temyiz yoluna gidilebilmesi için tefhimi değil de gerekçeli kararın tebliğini süre başlangıcı olarak kabul etmiştir. Bundan dolayı, zikredilen maddelerin yürürlükten kaldırılması tabiatı gereği yerinde bir yaklaşımdır. Yargıtayın son yıllardaki uygulaması ayrıntılı gerekçe belirtmeyen temyiz taleplerini süresinde yapılmış bir talep olmadığı gerekçesiyle reddetmek şeklindedir.

Burada şu soruyu sormamız gerekiyor: 295'inci maddenin ortadan kaldırılması, savcılık makamına veya savunma tarafına "Temyiz dilekçesinde gerekçe belirtilmesine gerek yoktur." şeklinde bir kolaylık

sağlamak amacıyla mı yapılmıştır? Şayet 295'in kaldırılmasıyla "Ayrıntı belirtmeksizin temyiz ediyorum." demekle temyiz incelemesi yolu açılıyor ise savunma yararına ve hak arama özgürlüğüne bir katkı sağlanmış olabilir ancak Yargıtay mevcut uygulamasında ısrar ederse çok ciddi sorunlarla karşılaşılabilir. Bu nedenle, maddenin hepten kaldırılması yerine hak arama özgürlüğünü genişletecek ölçüde yeniden düzenlenmesi çok önemli ölçüde faydalar sağlayabilir. Anayasa'nın 13'üncü maddesi temel hak ve özgürlükleri sınırlandıran kanunların taşıması gereken nitelikleri belirterek onların içeriğini belirlemektedir. Bu açıdan, temel hak ve özgürlükleri sınırlayan yasal hükümlerin bunların özüne dokunmaması, meşru amacının bulunması, demokratik toplum düzeninin gereklerine ve ölçülülük ilkesine uygun olmalıdır.

Değerli milletvekilleri, torba kanun uygulamaları, şu anda görüştüğümüz 21'inci madde gibi hükümlerin tek bir yasada ele alınmasıyla mevzuat sistematigi ve halkın anlayışı açısından anlaşılmasız hâle gelmektedir. Alenilik, kanunların belirli bir sistematikte anlaşılır hükümlerle düzenlenmesini gerektirir. Maalesef son yıllarda torba kanun uygulamalarına sıkça başvuruyoruz. Kuşkusuz, hukuk devleti ilkesinin en temel şartlarından biri hukuki güvenlik ilkesi, bir diğeri de hukuki belirlilik ilkesidir. Torba kanunlar, genel hukuk ilkelerine uygun olmayan bir yol izlenerek doğal akışından aykırı bir seyrinde yapılmaktadır. Bu durum, kanunlarımızın kendi bütünlüğü içinde tezatları da barındırmasına neden olmaktadır.

Değerli milletvekilleri, bu kanun teklifi bir yargı reformu olmayıp kamuoyuna böyle lanse edilmesi de işin esasında doğru değildir. Türkiye'de yargı reformu için yapılması gereken, öncelikli olarak torba kanun çıkarmak yerine, yargıçların bağımsızlığı ve kanunların herkese eşit bir şekilde uygulanmasının sağlanması gerekliliğidir. Yargı reformu sadece kanunlarla yapılmaz. Doğru bir yargı reform yapmak için adaletin tesisine inanan ve adaletin olmadığı yerde kurumlarımızın ve insanımızın değersizleşeceğine inanmış bir anlayışın yöneticilerimizde olması gerekmektedir. Adalet, sadece suçluyu bulduğunda değil, masumiyeti de ortaya çıkardığında ancak tecelli eder. Hukuk devletinde bireylerin tüm eylem ve işlemlerinde devlete güven duyabilmesi, devletin yasal düzenlemelerinde bu güven duygusunu zedeleyici durum, tutum ve davranışlardan kaçınmasıyla ancak sağlanabilir.

Değerli milletvekilleri, kanunlarımızın anayasal hak ve özgürlükleri koruma amacının genişletici ve koruyucu bir sonucu da beraberinde getirmesini diliyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (Saadet Partisi ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Yamalı, teşekkür ediyorum.

Şimdi önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

IX.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Bekir Bozdağ'ın, İç Tüzük'ün 161'inci maddesinin (3)'üncü fıkrasında Türkiye Cumhuriyeti'nin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğü esasında Anayasa'da düzenlenen idari yapısına aykırı tanımlamalar yapmak yasaklanmış olduğundan milletvekillerinin bu konuda hassasiyet göstermelerini rica ettiğine ilişkin konuşması

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, bugün, bazı hatiplerin kürsüden hitap ederken kullandıkları bazı kavramlar için bir uyarıda bulunmak istiyorum. İç Tüzük'ün 161'inci maddesinin (3)'üncü fıkrasında, Türkiye Cumhuriyeti'nin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğü esasında Anayasa'da düzenlenen idari yapısına aykırı tanımlamalar yapmak yasaklanmıştır. İç Tüzük'ün amir hükmü doğrultusunda değerli milletvekillerinin hassasiyet göstermelerini rica ediyorum.

Şimdi Sayın Yenişehirlioğlu, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

30.- *Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu'nun, Şanlıurfa Milletvekili Dilan Kunt Ayan'ın 109 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 20'nci maddesi üzerinde verilen önerge hakkında yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) – Değerli Başkanım, görüştüğümüz kanun maddeleri üzerinde milletvekilleri kendi itirazlarını ve söylemlerini dile getirebilirler, usul ve adab gereği gayet tabii konuşurlar, hepimizin yapması gereken bir şey ama sonra pervasızlaşarak “Kürdistan bölgesinden defolup gideceksiniz.” sözü bütün tanımlamaların dışında. Ben bu sözü konuşmacıya misliyle iade ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Göreceğiz kimin defolup gideceğini.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

**VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN
GELEN DİĞER İŞLER (Devam)**

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- *Karabük Milletvekili Cem Şahin ve İstanbul Milletvekili Şengül Karşlı ile 124 Milletvekilinin Ceza Muhakemesi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 659 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2023) ve Adalet Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 109) (Devam)*

BAŞKAN – Şimdi diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 109 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 21'inci maddesinde geçen “yürürlükten kaldırılmıştır” ibaresinin “ilga edilmiştir” olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Dilan Kunt Ayan

Ali Bozan

Gülcan Kaçmaz Sayyigit

Şanlıurfa

Mersin

Van

Onur Düşünmez

Sezai Temelli

Kamuran Tanhan

Hakkâri

Muş

Mardin

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI CÜNEYT YÜKSEL (İstanbul) – Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

Önerge üzerinde gerekçeyi açıklamak üzere Muş Milletvekili Sezai Temelli'ye söz veriyorum.

Sayın Temelli, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Komisyon keşke katılsaydı. Evet, Komisyon hiçbir önergeye katılmadı, burada herhangi bir müzakere olanağı tanımadı.

Karıncaları bilirsiniz; karıncaların elinde nükleer savaş aletleri olsaydı, nükleer silahlar olsaydı dünyanın ömrü sadece beş gündü, beş günde dünyayı yok ederlerdi ama karınca beyni işte; sadece savaşa çalışıyor. Allah'tan beynimiz karınca kadar değil. Beynimiz büyüdükçe, evrim geçirdikçe bir arada yaşama, toplumsal bir yaşamın içinde var olma yeteneği gelişir. Bir arada yaşama toplumda var olma demek, müzakere demektir, diyalog demektir, çözüm demektir, sorunları bir arada çözmek demektir. Tabii, buraya emanet motorlu savaş uçağı getirenlerden böyle bir çözüm, müzakere aklı beklemek beyhudedir, bunu da biliyoruz.

Peki, bu kadar savaşı kim sever? Savaşı faşistler sever çünkü savaştan beslenirler, silahtan beslenirler ve bugün karşı karşıya olduğumuz şey de budur. Peki, ortada bir savaş varsa ekonomik yıkım var mıdır? Vardır ama onun dışında tabii ki bir hukuki yıkım da vardır. Zaten burada konuştuğumuz şey

de hukukun yıkımıdır çünkü savaşı savunan faşistler o istisna hâlini de yaratmak isterler. O istisna hâli, işte, burada bir yasa olarak yeniden karşımıza geliyor. Savaşı savunan faşistler Anayasa'ya saldırırlar; onu yapıyorlar, Anayasa'ya saldırıyorlar. Anayasa'ya saldırdıklarında aklımıza ne geliyor, biliyor musunuz?

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) – Emanet motorlu değil.

SEZAI TEMELLİ (Devamla) – Oh, çok güzel, getirdiniz; en azından beyninizin...

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) – Gurur duyun, bakın.

SEZAI TEMELLİ (Devamla) – Biz o fotoğrafı gördüğümüzde neyi anlıyoruz, biliyor musunuz?

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) – Gurur duyuyor musun, gurur?

SEZAI TEMELLİ (Devamla) – En azından beyninizin karınca kadar kısmını kullanabiliyorsunuz; iyi bir şey.

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) – Yani gurur duyabiliyor musun?

SEZAI TEMELLİ (Devamla) – İyi bir şey, iyi bir şey, iyi bir şey... (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) – Gurur duyacaksın, gurur!

SEZAI TEMELLİ (Devamla) – Ona önce motor üretseydin ona binmek için.

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) – Gurur duyacaksın! Sende gurur duyacak bir surat var mı?

SEZAI TEMELLİ (Devamla) – Sen onunla gurur duy, sen onunla gurur duymaya devam et.

ÖMER İLERİ (Ankara) – Ayıp, ayıp! Senden mi öğreneceğiz?

SEZAI TEMELLİ (Devamla) – Ona benzer bir uçak bu Meclisi bombaladı, bunu da unutma. Faşistler savunur ancak onu. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – PKK uçağı...

SEZAI TEMELLİ (Devamla) – Evet, aklımıza ne geliyor?

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Amerika'nın verdiği silahları niye konuşmuyorsun?

SEZAI TEMELLİ (Devamla) – 27 Şubat 1933 geliyor, Reichstag Yangını geliyor.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Amerika'nın verdiği silahları konuşabiliyor musun? Niye konuşmuyorsun onları?

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) – Evet, bunlarla gurur duymayı öğreneceksiniz.

SEZAI TEMELLİ (Devamla) – Faşistlerin 3'üncü Reich için yaptıkları geliyor. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, lütfen hatibi dinleyelim.

SEZAI TEMELLİ (Devamla) – O yüzden de işte, burada hukuku savunmaya, faşizme karşı direnmeye devam ediyoruz.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Amerika'nın verdiği silahlar kimi vuruyor? İşinize gelmiyor değil mi, orayı geçiyorsun.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) – Gerçeğe tahammülünüz yok. Gerçekleri duymaya tahammülünüz yok.

BAŞKAN – Sayın Çilez, lütfen hatibi dinleyelim.

SEZAI TEMELLİ (Devamla) – Direneceğiz, hiç bundan şüpheniz olmasın. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Biraz önceki konuşmacıya gülerek mukabele etmiştin!

SEZAI TEMELLİ (Devamla) – Evet, müzakere yok; şu yasada herhangi bir değişiklik adına bir kelimelik bile müzakere yok. Neden yok? Yapamazsınız.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Bir önceki vekilinizin konuştuklarını düzelt, “Yanlış konuştu.” de, “Özür dilerim.” de, “Bölücü bir konuşmaydı.” de!

SEZAI TEMELLİ (Devamla) – Bakın, 12 Eylül Anayasası bile size direniyor, 12 Eylül Anayasası bile size direniyor. Dolayısıyla...

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – “Bölücü konuşmaydı o.” de, Grup Başkan Vekili olacaksın bir de!

SEZAI TEMELLİ (Devamla) – Bir dinle, bir dinle ya!

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Gelmiş burada karıncadan örnek veriyor!

BAŞKAN – Sayın Çilez... Sayın Çilez...

SEZAI TEMELLİ (Devamla) – Dinle, öğren sen! Sen dinlemeyi öğren önce.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Bırak onu ya, kendi vekilinin konuştuğunu düzelt! İşine gelmiyor değil mi bunlar?

SEZAI TEMELLİ (Devamla) – Başkan, nedir bu ya?

BAŞKAN – Sayın Çilez, lütfen, hatibi dinleyelim.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – İşine gelmiyor senin!

SEZAI TEMELLİ (Devamla) – Bu nedir ya! Allah Allah!

BAŞKAN – Hatibi dinleyelim, bakın söylüyorum.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Başkanım, bölücü bir konuşma yapıyor vekili, önce onu düzeltsin...

SEZAI TEMELLİ (Devamla) – Ne söylüyor, sen bak işine!

YAHYA ÇELİK (İstanbul) – Hakaret ediyor, hakaret ediyor!

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Hakaret ediyor!

BAŞKAN – Hatibin ne konuşacağına biz karışmayız, hatibi lütfen saygıyla dinleyelim, bir cevap gerekirse Grup Başkan Vekili var, verir kendi cevabını.

SEZAI TEMELLİ (Devamla) – Getirmesin karşıma, sokuyor... O cevap verir, sana ne?

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Amerika’nın size verdiği silahları niye konuşmuyorsun? İşine gelmiyor!

KEMAL ÇELİK (Antalya) – Sen kimsin? Sen kendini sorgula! Kendini sorgula!

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Sayın Başkan, susturur musunuz?

BAŞKAN – Evet, lütfen, değerli arkadaşlar, burada bizim Meclis çalışmalarını sağlıklı bir şekilde yürütmemiz lazım.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) – Muş Milletvekili Sezai Temelli, bu halkın vekili, sen kimsin asıl?

YAHYA ÇELİK (İstanbul) – Seninle konuşmuyor, onunla konuşuyor, gerek yok.

KEMAL ÇELİK (Antalya) – Kimsin sen, sen kim oluyorsun; kendini sorgula! Sen kimsin, kendini sorgula!

BAŞKAN – Eğer böyle tartışmalar, karşılıklı atışmalar olursa sağlıklı çalışma ortamı maalesef kalmıyor, lütfen! Kimin sözü varsa söyler, cevap vermesi gereken varsa o da İç Tüzük’e göre cevabını verir.

Sayın hatibi lütfen dinleyelim.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Sayın Başkan, oradan “Kendini kolla!” diye tehditler savuruyor!

BAŞKAN – Evet, sürenizi durdurdum.

Buyurun Sayın Temelli.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Bir dakika Sayın Başkan, “Kendini kolla!” diye Sezai Temelli’ye tehdit savuruyor milletvekili. Tutanaklara bakın, “Kendini kolla!” diye tehdit savuruyor oradan!

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) – Bir tetikçiliğiniz eksik...

YAHYA ÇELİK (İstanbul) – “Kolla” demedi.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Çarpıtma! Çarpıtma!

BAŞKAN – Sayın Kılıç Koçyiğit, şimdi...

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) – “Sorgula” dedi, “sorgula!”

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Sayın Başkan, tutanakları ister misiniz? Vekilimizi, Grup Başkan Vekilimizi açık tehdit ediyor!

SEZAI TEMELLİ (Devamla) – Biz kendimizi sorgularız, sen rahat ol!

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Mağdur mu olacaksın şimdi, mağdur edebiyatı mı yapacaksın?

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – “Kendini kolla!” diyor, ne demek “Kendini kolla?”

BAŞKAN – Sayın Kılıç Koçyiğit, ben duymadım onu, tutanakları getirip bakacağım, ona göre gereken uyarıyı yaparım ben.

Değerli milletvekilleri...

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Evet, lütfen isteyin.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Vekiliniz bölücü ifade kullandı, bilerek karıştırıyorsunuz.

BAŞKAN – Sayın Çilez...

Değerli milletvekilleri, bakın, kaç dakika oldu, şurada...

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Sen kimi tehdit ediyorsun? Senin ağababalarından korkmadık biz, senden korkmayız biz!

KEMAL ÇELİK (Antalya) – Deddiğiniz ifadeyi telaffuz etmedim, “sorgula” dedim.

BAŞKAN – Sayın Çelik...

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Senin ağababalarından korkmadık biz!

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) – Oturmadan konuşamıyor musun?

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) – Yani “karıncaya” ne gerek var ya!

KEMAL ÇELİK (Antalya) – Sen kimsin ya! Otur!

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) – Biz kim olduğumuzu çok iyi biliyoruz, kendini bilmeyen, yanardönerli olan sizsiniz. Biz kim olduğumuzu gayet iyi biliyoruz.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Biliyoruz, biz de biliyoruz.

YAHYA ÇELİK (İstanbul) – Ağababaların da senin gibi bağıırıyor sadece, hadi!

(AK PARTİ ve DEM PARTİ sıraları arasında karşılıklı laf atmalar)

BAŞKAN – Bırakalım konuşsunlar, ne yapayım? Divanı dinleyen yok, yani böyle şey olur mu?

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) – Başkanım, tehdit ediliyorsak nasıl susalım?

BAŞKAN – Herkes birbirine bağırırsa burası kahvehaneyi de geçer, her yeri geçer.

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) – Tehdit ediliyorsak nasıl susalım?

BAŞKAN – Ama bakın, hepimiz milletin seçtiği saygın insanlarız; bu saygınlığa yakışan bir üslup, bir tutum, bir tavır hepimize lazım gelmez mi?

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Kürsüdeki vekili tehdit ediyor ya, kabadayı!

BAŞKAN – Zarurettir bu, ama herkesin buna riayet etmesi lazım.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Vekil değil, kimdir, nedir, sıfatı ne?

BAŞKAN – Ama görüyorum ki zaman zaman bu ihlal ediliyor. O yüzden, tekrar diyorum ki birbirimizi saygıyla dinleyelim, sözümüz varsa hatip konuşmasını bitirdikten sonra cevap verilebilir ama onun dışında yandan, sağdan, soldan atışmalarla Meclisi çalıştıramayız.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Sen o tehdidi vekile yapıyorsun ya, sen o tehdidi vekile yapacak kadar seviyesizsin. Bir vekili tehdit edecek kadar seviyesizsin.

BAŞKAN – Sayın Kılıç Koçyiğit... Sayın Kılıç Koçyiğit...

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) – “Sorgula” dedi.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Hayır “kolla” dedi, duydum.

BAŞKAN – Sayın Kılıç Koçyiğit, siz Grup Başkan Vekilisiniz, lütfen...

Evet, Sayın Temelli, buyurun.

SEZÂİ TEMELLİ (Devamla) – Peki, teşekkür ederim Sayın Başkan.

Hiçbir tehdide pabuç bırakmayacağız, istediğiniz kadar oradan tehditlerinizi savurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Biz tehdit etmedik.

SEZÂİ TEMELLİ (Devamla) – Sen, ettin, ettin, o tutanakta göreceksin sen şimdi.

Şimdi...

YAHYA ÇELİK (İstanbul) – Güvendiklerin aynısını yapıyordu.

SEZÂİ TEMELLİ (Devamla) – Bak, hâlâ, oradan, bu tehdit diliyle saldırmaya devam ediyorsun.

YAHYA ÇELİK (İstanbul) – Siz tehdit ediyorsunuz, hakaret ediyorsunuz.

SEZÂİ TEMELLİ (Devamla) – Bak, tahammül et! Ama neden tahammül edemiyorsun? Neden tahammül edemiyorsun?

YAHYA ÇELİK (İstanbul) – Hakaret ediyorsunuz.

SEZÂİ TEMELLİ (Devamla) – Çünkü bir Meclis hukukuna riayet edip burada bir yasama süreci işletmek yerine, bu saldırganlıkla, aslında, işte yaptığımız bu sahne ortaya çıkıyor. Tabii, sinirleriniz bozuk, metcezir gibi gir çık, gir çık, artık sinir kalmadı.

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) – Hiçbir problemimiz yok, merak etmeyin. Rahat olun, biz rahatız.

SEZAI TEMELLİ (Devamla) – O yüzden de nereye saldıracığınızı şaşırdınız, ağzınızdan çıkanı da kulağınız duymuyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sürenize iki dakika ekliyorum.

SEZAI TEMELLİ (Devamla) – Daha çok girip çıkarsınız, daha çok girip çıkarsınız ama...

BAŞKAN – Sayın Temelli, iki dakika ekledim.

SEZAI TEMELLİ (Devamla) – Bana mı söylüyorsunuz?

BAŞKAN – İki dakika ekledim sürenize.

Buyurun.

SEZAI TEMELLİ (Devamla) – A, teşekkür ederim. Gerçi üç dakika çaldılar.

BAŞKAN – Durdurdum ben orada, o yüzden adaleli olsun diye iki dakika ekledim.

SEZAI TEMELLİ (Devamla) – Ama mesele burada çözüm üretmek mi? Tabii, sizin böyle bir meseleniz yok. Yasada da bunu görüyoruz. Dolayısıyla bunun hukukla bir ilgisi yok çünkü içinde neye endekslı çıktığını zaten Anayasa’ya o saldırılarınızdan anlıyoruz. Yasa tümüyle Anayasa’ya aykırı, zaten dönmüş gelmiş, şimdi yine dönüp gelecek ama ısrarla bunda devam ediyorsunuz. Neden? Çünkü bu yasa neye endekslı biliyor musunuz? Tecrit yasası çünkü bu, Öcalan’a endekslı. “Öcalan” dediğinizde karşınıza ne çıkıyor? Kürt meselesi çıkıyor. (AKP sıralarından “Bebek katili!” ve “PKK!” sesleri)

ERKAN AKÇAY (Manisa) – PKK terör örgütü çıkıyor, bebek katili çıkıyor, bebek katili!

SEZAI TEMELLİ (Devamla) – Kürt meselesini çözümsüz bıraktığınız için bu yasaları çıkarmak zorunda kalıyorsunuz. O yüzden işte hukuktan kaçıyorsunuz, o yüzden işte faşizmin kucağına düşüyorsunuz.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Aşağılık bir terör örgütünün elebaşı çıkıyor, başka bir şey çıkmıyor.

SEZAI TEMELLİ (Devamla) – Ama unutmayın, her faşist iktidar ülkeyi yıkıma götürür, çöküşe götürür, parçalanmaya götürür. Parçalanmış bütün ülkelerin tarihine bakın, Almanya’ya bakın, Yugoslavya’ya bakın; kim parçalamıştır o ülkeleri biliyor musunuz? Faşistler parçalamıştır, diyalogdan, müzakereden kaçanlar parçalamıştır, farklılığı içine sindiremeyenler parçalamıştır. İşte, sizin de gittiğiniz yol budur, bizim de karşınıza çıkıp direndiğimiz mesele budur. İşte, o yüzden diyoruz ki: Burada çözümsüzlüğe dayalı bu yasalar üzerinden bir düzeni yeniden yeniden üretmek yerine gelin, bu gidişatı durdurmanın bir yolunu bulalım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Temelli, lütfen tamamlayın.

SEZAI TEMELLİ (Devamla) – Gelin, Kürt meselesini demokratik siyaset içinde çözelim. Çözelim ki işte burası Meclis olsun, Meclis olsun ki yasa yapabilsin, yasa yapsın ki kanunlar önünde, işte o zaman bu toplum da bilsin ki orada adalet var. Şimdi kim diyebilir ki adalet var? Kim bu ülkede adaletten bahsedebilir? Bunca adaletsizlikten rahatsız olmadan hâlâ bu adaletsizliği besleyen yasaları buraya getirmek aslında işte göstermiş olduğunuz şiddetin ortaya çıkmasından başka bir şey değildir. Bu sizin doğal refleksiniz hâlinde. Neden? Şiddetten besleniyorsunuz? Unutmayın, o şiddet sizi bu girdabına çektiği andan itibaren artık kurtulmak mümkün değil. O yüzden de nerede olursanız olun faşizme karşı çıkın. Eğer çıkamıyorsanız, bırakın, faşizme karşı çıkanların önünde engel olmayın.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum...

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Karar yeter sayısı talep ediyoruz.

BAŞKAN – Karar yeter sayısı arayacağım.

Önergeyi kabul edenler... Kabul etmeyenler...

Elektronik cihazla oylama yapacağım.

İki dakika süre veriyorum ve oylama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylamaya başlandı)

MEHMET BAYKAN (Konya) – Biz ekrana da salona da girip çıkmaktan yorulmadık, yorulmayacağız; sen çöküp kalkmaktan yoruldun! Biz girip çıkmaktan yorulmadık, yorulmayız. (DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Çok saygısız bir şey söylüyor. Ben o söylediğini tekrar etmek istemiyorum. Ne demek istediğini bu Mecliste herkes anladı. Demin söylediği şeyin arkasındaki zihniyeti de hepimiz anladık.

Sayın Başkan, demin söylediği sözü tutanaktan getireceğiz ve ne anlama geldiğini de göreceğiz. Saygısız! Böyle bir dil olabilir mi! “Girip çıkmaktan yorulmadık.” dedi. Cinsiyetçi kelime kullanıyor ya burada!

(Elektronik cihazla oylamaya devam edildi)

BAŞKAN – Karar yeter sayısı vardır, önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Ceza Muhakemesi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 21'inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“MADDE 21- 5271 sayılı Kanunun 295 inci maddesi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

Madde 295- Temyiz başvurusunda temyiz nedenleri gösterilmemişse temyiz başvurusu için belirlenen sürenin bitmesinden veya gerekçeli kararın tebliğinden itibaren yedi gün içinde hükmü temyiz olunan bölge adliye mahkemesine bu nedenleri içeren bir ek dilekçe verilir. Cumhuriyet savcısı temyiz dilekçesinde, temyiz isteğinin sanığın yararına veya aleyhine olduğunu açıkça belirtir.

Temyiz, sanık tarafından yapılmış ise, ek dilekçe kendisi veya müdafii tarafından imza edilerek verilir.

Müdafii yoksa sanık, tutanağa bağlanmak üzere zabıt kâtibine yapacağı bir beyanla gerekçesini açıklayabilir; tutanak hâkime onaylatılır. Sanığın yasal temsilcisi veya eşi hakkında 262 nci madde, tutuklu sanık hakkında ise 263 üncü madde hükümleri saklıdır.

Temyiz dilekçesi veya beyanında gösterilmiş olmasa da aşağıda yazılı hâllerde hukuka kesin aykırılık var sayılır:

- a) Mahkemenin kanuna uygun olarak teşekkül etmemiş olması.
- b) Hâkimlik görevini yapmaktan kanun gereğince yasaklanmış hâkimin hükme katılması.
- c) Geçerli şüphe nedeniyle hakkında ret istemi öne sürülmüş olup da bu istem kabul olunduğu hâlde hâkimin hükme katılması veya bu istemin kanuna aykırı olarak reddedilip hâkimin hükme katılması.
- d) Mahkemenin kanuna aykırı olarak davaya bakmaya kendini görevli veya yetkili görmesi.
- e) Cumhuriyet savcısı veya duruşmada kanunen mutlaka hazır bulunması gereken diğer kişilerin yokluğunda duruşma yapılması.

f) Duruşmalı olarak verilen hükümde açıklık kuralının ihlâl edilmesi.

g) Hükümün 230 uncu madde gereğince gerekçeyi içermemesi.

h) Hüküm için önemli olan hususlarda mahkeme kararı ile savunma hakkının sınırlandırılmış olması.

i) Hükümün hukuka aykırı yöntemlerle elde edilen delile dayanması.

(1) Bölge adliye mahkemesi ceza dairelerinin bozma dışında kalan hükümleri temyiz edilebilir.

(2) Ancak;

a) İlk derece mahkemelerinden verilen beş yıl veya daha az hapis cezaları ile miktarı ne olursa olsun adlî para cezalarına karşı istinaf başvurusunun esastan reddine dair bölge adliye mahkemesi kararları,

b) İlk derece mahkemesinden verilen beş yıl veya daha az hapis cezalarını artırmayan bölge adliye mahkemesi kararları,

c) Hapis cezasından çevrilen seçenek yaptırımlara ilişkin ilk derece mahkemesi kararları ile ilgili olarak bölge adliye mahkemesince verilen; seçenek yaptırımlara ilişkin her türlü kararlar ve istinaf başvurusunun esastan reddine dair kararlar,

d) İlk defa bölge adliye mahkemesince verilen ve 272 nci maddenin üçüncü fıkrası kapsamı dışında kalan mahkûmiyet kararları hariç olmak üzere, ilk derece mahkemelerinin görevine giren ve kanunda üst sınırı iki yıla kadar (iki yıl dâhil) hapis cezasını gerektiren suçlar ve bunlara bağlı adli para cezalarına ilişkin her türlü bölge adliye mahkemesi kararları,

e) Adli para cezasını gerektiren suçlarda ilk derece mahkemelerinden verilen hükümlere ilişkin her türlü bölge adliye mahkemesi kararları,

f) Sadece eşya veya kazanç müsadereğine veya bunlara yer olmadığına ilişkin ilk derece mahkemesi kararları ile ilgili istinaf başvurusunun esastan reddine dair kararları,

Temyiz edilemez.

Aykut Kaya	Erhan Usta	Mehmet Akalın
Antalya	Samsun	Edirne
Dursun Müsavat Dervişoğlu	Mustafa Cihan Paçacı	Mehmet Mustafa Gürban
İzmir	İstanbul	Gaziantep

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI CÜNEYT YÜKSEL (İstanbul) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önergenin gerekçesini açıklamak üzere Antalya Milletvekili Aykut Kaya'ya söz veriyorum.

Sayın Kaya, buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

AYKUT KAYA (Antalya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulumuzu ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Gündemimizdeki teklifin geneliyle ilgili sormamız gereken üç tane soru var. Birincisi: Hukukun üstünlüğünü mü tesis etmek istiyoruz yoksa üstünlerin hukukunu mu? İkincisi: Bu teklifin şiarı gerçekten yargının yükünü azaltmak ve adli süreçleri hızlandırmak mı? Üçüncüsü: Hükûmetin reform kavramından anladığı, işleyen kurumları yıkıp yerlerine akıbeti belirsizleri inşa etmek midir yoksa işleyen kurumlarda ufak değişiklikler yaparak etkinliklerini arttırmak mıdır?

İlk iki sorunun cevabı yargı paketinin genelini anlamak için büyük önem arz ediyor. Üçüncü sorunun cevabına ise sadece yargı paketlerinin maksadını anlamak için değil, genel olarak bugüne kadar yapılmış ve bundan sonra yapılacak düzenlemeleri değerlendirmek için ihtiyaç duyuyoruz. Elimizdeki teklifin birkaç maddesi koruma tedbirleri nedeniyle yapılacak yargısal görev alanına ve hâkimin takdirine girmeyen bazı tazminat istemlerinin 6384 sayılı Kanun'la kurulan Tazminat Komisyonuna yapılmasına yönelik. Bu konuda Tazminat Komisyonuna neden gerek var? Komisyon Başkanı Adalet Bakanı tarafından belirlenecek ve Komisyonun yetkisi de bu Başkanda toplanacak yani aslında yürütmenin bir parçası olan Adalet Bakanına bağlı, yargı yetkisiyle donatılmış bir idari yapıdan bahsediyoruz. İşin enteresan tarafı ise bu yapının devletin ödeyeceği tazminatlara karar verecek olması. Devleti devlete şikâyet etmek gibi bir duruma yol açmıyor mu? Tam da Anayasa Mahkemesinin görev yapması gereken uyuşmazlık durumları için Anayasa Mahkemesini oyun dışına itip söz konusu uyuşmazlıkların taraflarından birine bağımlı kişi veya kişilerden oluşmuş bir yapıyı oyuna dâhil etmek ne kadar makuldür?

Bakın, bu soru aynı zamanda bizi konuşmamın başında işaret ettiğim birinci soruya da getiriyor. Milletvekillerinin ya da bakanların halktan, halkın gerçeklerinden kopuk açıklamalar yapmasına bazen tanıklık ediyoruz. Ancak eğer iktidar bileşenleri kendilerinin ya da kendi çevrelerinin halktan üstün olduğunu düşünüyorlarsa bu yanılğı bizi büyük açmazlara sürükleyebilir. İşte o zaman biz hukukun üstünlüğü yerine üstünlerin, daha doğrusu kendini üstün sananların hukukunu tartışmaya başlarız. Her birimiz Türkiye Cumhuriyeti'nin sadece birer vatandaşı olduğumuzu, fâni olduğumuzu ve en önemlisi diğer milyonlarca vatandaşın oylarıyla burada yine onları temsil etmek üzere geçici olarak görevlendirildiğimizi unutmamalıyız. Dünya Adalet Projesi'nin geliştirdiği Hukukun Üstünlüğü Endeksi içinde bulunduğumuz durumu özetlemekte. 2012-2013 döneminde Hukukun Üstünlüğü Endeksi açısından 97 ülke arasında 53'üncü sıradaymış ülkemiz. 2023'te ise 142 ülke arasında 118'inci sırada yer almışız. Peki, bu endeksin bileşenleri arasında en geride olduğumuz 2 alan hangisi? Birincisi: Hükûmet yetkililerine getirilen kısıtlamalar; 142 ülke arasında 137'nci sıradayız. İkincisi: Temel haklar; 142 ülke arasında 135'inci sıradayız.

Ben bu sonuçlara bakınca, vatandaşın temel haklarını azaltan ve bunu yaparken de kendi gücünü kontrolsüz şekilde arttıran bir Hükûmet görüyorum. Oysa güç, vatandaşın yaşam standartlarını iyileştirmek için kullanıldığında toplumu müreffeh kılar; oysa vatandaşın gelen güç, yine vatandaş için kullanıldığında refah sağlar. Güç vatandaş ezmek için ve hukuku yok sayarak kullanılıyorsa bunun adı "tiranlık" olur. İşte, bu teklif de vatandaş sayesinde güç elde etmiş olanların vatandaş daha çok ezebilmesinin, vatandaş daha çok kutuplaştırmasının önünü açtığı için uygun değil. Zira Komisyonun oluşan mağduriyetleri sübjektif olarak değerlendirmemesi riski aşıkârdır. Tazminatlar açısından her somut olayın ayrı ayrı, derinlemesine ve sübjektif şekilde değerlendirilmesi gerekmektedir; oysa Komisyon, birilerinin yönlendirmesine açık hâlde ve toptancı zihniyetle karar vermeye müsait yapıda.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kaya, lütfen tamamlayın.

AYKUT KAYA (Devamla) - Son olarak, yargı paketinin gerekçeleri arasında yer alan yargı yükünü azaltma hususuna da değinmek istiyorum. Tazminat Komisyonunun kararlarına karşı yargıya başvuru hakkı korunsun da bu hakkı kullanmak durumunda kalınması hem cumhuriyet başsavcılıklarının iş yükünün artmasına hem de zaten hak ihlali yaşayan vatandaşlara yine mağduriyet yaşatılmasına neden olacak. O zaman şu sonuca varabiliriz: Bu teklifte hukukun üstünlüğünü tesis etme amacı var mıdır? Yok. Bu teklifle yargı süreçleri hızlanacak mı? Hayır. Bu bir reform mu? Adına "paket" deniyor ancak hepimiz biliyoruz ki bu paketler açılınca içinden vatandaşın yüzünü güldürecek bir şey çıkmıyor.

İnşallah, sıradaki seçimlerden evvel Gazi Meclisimizde bir reform gündemini tartışmak da bizlere nasip olur.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Kaya.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2023) esas no.lu Ceza Muhakemesi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 659 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 21'inci maddesinde yer alan ilk "ikinci fıkrası" ibaresinin "ikinci fıkrasıyla" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Süleyman Bülbül

İsmail Atakan Ünver

Ali Karaoba

Aydın

Karaman

Uşak

Mühip Kanko

Ömer Fethi Gürer

Aliye Timisi Ersever

Kocaeli

Niğde

Ankara

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI CÜNEYT YÜKSEL (İstanbul) – Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önergenin gerekçesini açıklamak üzere Ankara Milletvekili Aliye Timisi Ersever'e söz veriyorum.

Sayın Timisi Ersever, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, görüşülmekte olan teklifin 21'inci maddesi üzerine grubum adına söz almış bulunuyorum. Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Bugün 1 Mart. Yirmi bir yıl önce bugün, yüce Mecliste milletvekillerimiz tarihi bir karara imza attılar. Türkiye Büyük Millet Meclisi emperyalizmin derin ve karanlık amaçlarına karşı güçlü bir irade sergiledi. Getirilen tezkereye "hayır" diyerek Türkiye'yi bir bataklığa saplanmaktan kurtaran tüm milletvekillerimizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, yirmi iki yıllık AK PARTİ iktidarında 7 ayrı yargı paketi görüşüldü, kanunlaştı. Yaptığınız düzenlemeler sorunları çözmemiş olmalı ki sekizinci yargı paketiyle karşımızdasınız. Düzensiz, karmaşık içeriğe sahip olan ve adını "torba kanun" koyduğunuz bir yasama tekniğini olağan hâle getirdiniz, halkın sorunlarını çözmeyen, sadece rant düzenini besleyen yasaları birer birer kanunlaştırmaya başladınız. Bu düzenlemede isterdik ki savcı ve hâkim sınavlarında torpilin, yargı atamalarında ise siyasi müdahalenin önünü kesecek önlemleri, adliye koridorlarını dolduran yaklaşık 5 milyon dava dosyası için çözüm önerilerini, Sivas davası gibi insanlığa karşı işlenen suçlarda zaman aşımını ortadan kaldıran düzenlemeleri, siyasi iktidar tarafından yönlendirilen yüksek yargı organları arasındaki savaşı, yargı darbesini bitirecek reformları, on beş yılda ikiye katlayan ve 22 milyonu aşan icra ve iflas dosyaları için çözüm önerilerini, yüksek yargı organlarında kadın ve erkeklerin eşit olarak görev almasını sağlayacak yenilikleri görmek isterdik ama göremedik.

Değerli milletvekilleri, ülkenin her yerinde şiddet artıyor, kadın cinayetleri artarak devam ediyor, sokaklarımız âdeta çete savaşılarına teslim olmuş durumda, istismar vakalarının önüne geçilemiyor. Bu

korkutan tablonun temel nedeni adalete olan güvenin azalması, işlemeyen sistem nedeniyle herkesin kendi adaletini yaratmaya çalışması. Geciken adalet sadece bireyleri etkilemekle kalmıyor, toplum vicdanını da yaralıyor. 25 kişinin hayatını kaybettiği Çorlu tren kazası davası altı yıldır sürüyor. Sivas Madımak davası hukukun tüm normları yok sayılarak otuz yıl sonra zaman aşımına uğradı. 301 madencimizin hayatını kaybettiği Soma davası sekiz yıl sürdü. Örnekleri çoğaltmak mümkün.

Değerli milletvekilleri, biliyorsunuz Anayasa Mahkemesine bireysel başvuru hakkı 2012 yılında tanındı. O tarihten bu yana Anayasa Mahkemesine yapılan bireysel başvuru sayısı 580 bini buldu. Bu başvuruların yaklaşık 145 bini zamanında görülmeyen davaların yarattığı hak ihlallerine ilişkin, yüksek mahkeme bu nedenle başvuruların yüzde 76'sını haklı buldu. Bugüne kadar getirdiğiniz yargı paketleri sorunları çözmüş olsaydı hukuk adına böyle bir tabloyu yaşıyor olmazdık. Ülkemizin ve adalet sisteminin içine sürüklendiği sorunları sadece ülkemizdeki tablo değil uluslararası veriler de gösteriyor. Bir veriyi paylaşmak isterim: Ülkelerin hukukun üstünlüğüne bağlılıklarını ölçen 2023 Hukukun Üstünlüğü Endeksi Raporu'na göre Türkiye 142 ülke arasında 117'nci sırada. Bu sıralamada Guatemala, Angola, Kolombiya gibi ülkelerin altında yer alıyoruz.

Değerli milletvekilleri, üzerinde söz aldığım sekizinci yargı paketinin 21'inci maddesi kanun yollarına başvuru süreleri hakkında. Bu maddeyle 5271 sayılı Kanun değiştirilmektedir. Kanun yollarına başvuru süreleri ve bu sürelerin tebliğlere uyumu düzenlenmektedir. Teklifte olumlu görülebilecek sayılı maddelerden biridir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Timisi Ersever, lütfen tamamlayın.

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Devamla) – Teşekkür ederim.

Ancak asıl sorun şudur: Kanun teklifinin hemen hemen tamamı partimizin muhalefet şerhinde yer aldığı gibi Anayasa'ya aykırıdır. 9 farklı kanun ve 1 kanun hükmünde kararnamede değişiklik öngören bu torba kanun düzenlemesiyle son yargı krizinde olduğu gibi, AK PARTİ iktidarı bir kez daha Anayasa'yı yok saymaktadır. Anayasa'nın temeli olan ve 2'nci maddesinde düzenlenen hukuk devleti ilkesiyle birlikte Anayasa'nın 17'nci maddesi de ihlal edilmektedir. Dolayısıyla bu kanun teklifine “yargı paketi” yerine “Anayasa'yı ihlal paketi” demek daha doğru olacaktır.

Saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Timisi Ersever.

Şimdi önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

21'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 21'inci madde kabul edilmiştir.

Değerli milletvekilleri, birinci bölümde yer alan maddelerin oylamaları tamamlanmıştır.

Birleşime otuz dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 21.24

ALTINCI OTURUM

Açılma Saati: 22.17

BAŞKAN: Başkan Vekili Bekir BOZDAĞ

KÂTİP ÜYELER: Asu KAYA (Osmaniye), Rümeyza KADAK (İstanbul)

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 67’nci Birleşiminin Altıncı Oturumunu açıyorum.

109 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

Şimdi ikinci bölümün görüşmelerine başlıyoruz.

İkinci bölüm, geçici madde 1 dâhil, 22 ila 41’inci maddeleri kapsamaktadır.

İkinci bölüm üzerinde söz talepleri var, onları karşılayacağım.

İlk talep Saadet Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin’e aittir.

BÜLENT KAYA (İstanbul) – Sayın Başkanım, en azından asgari bir sayıyla da bulunursak çalışmalar şey olsun. Yoklama istemeyeceğiz tamam da yine de bir çalışma yapalım. Sadece Oğuz Bey ile ben çalışmayalım yani değil mi, başka vekiller de çalışsın.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyoruz.

Sayın Şahin, buyurun. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan 109 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin ikinci bölümü üzerine grubumuz adına söz almış bulunuyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkanım, tabii -karşımız- iktidarı görmeyince konuşmaya çok konsantre olamıyoruz.

Evet, değerli milletvekilleri, biz bin yıllardır çok sayıda devlet kuran büyük bir medeniyete sahibiz. Sahip olduğumuz bütün medeniyetler devlet idaresinde adalet kurumunu hep merkeze almıştır, onun için “Adalet mülkün temelidir.” sözü bütün mahkeme salonlarımızda yazılıdır. Bunun yanında “Adalet dinin direğidir.” sözü Hazreti Ali Efendimize atfedilerek devlet yöneticilerimiz tarafından da kendilerine hep şiar edinildiği ifade edilir.

Değerli milletvekilleri, önemli olan, bu sözleri mahkeme salonlarına asmak ya da bu sözleri kürsülerden nutuk çekerek konuşmak değildir; önemli olan, devleti gerçekten adalet üzerine inşa edebilmektir; önemli olan, uygulamada adaleti gerçekten esas almaktır. Peki, esas alınıyor mu adalet? Devlet idareimizin merkezinde gerçekten adalet kurumu var mı? Buna gönül rahatlığıyla mutlu olarak “Evet.” demek isterdim ancak maalesef yok. Maalesef bugün Türkiye’nin en önemli sorunu adalet sorunudur. Onun için, devletimizin kurumları maalesef büyük bir çürüme yaşamaktadır. Adaletin tesis edilemediği bir ülkede hiçbir kurumu, hiçbir düzeni ayakta tutamazsınız, toplumsal barışı sağlayamazsınız. Bugün ekonomik krizi yaşıyorsak, iliklerimize kadar bu krizi hissediyorsak kimse topu başka yere atmasın; efendim “dış güçler”, efendim “Ukrayna krizi”, efendim “pandemi...” Bakın, hiç kimse topu başka yere atmasın, bugün Türkiye’de yaşadığımız ekonomik krizin en önemli sebeplerinden biri Türkiye’de adalet kurumunun yara almasıdır, Türkiye’de hukuk güvenliğinin yok olmasıdır. Hukuk güvenliği yoksa yatırımcıyı bu ülkede tutamazsınız, nitekim piyasaları da ayakta tutamazsınız. İktidar eğer ekonomiyi düzeltmek istiyorsa yapacağı ilk iş bozulan adalet sistemini düzeltmektir; bu konuda samimi bir adım atmalıdır iktidar. Buyurun, iyi niyetinizi görelim, biz de size destek verelim çünkü 85 milyon, hepimiz bu konuda aynı gemideyiz, bu krizi hepimiz birlikte yaşıyoruz, ayağa kalkacaksa birlikte kalkalım çünkü bu ülke bizim, hepimizin.

Değerli milletvekilleri, kanun teklifinde, ikinci bölümde hukuk devleti ilkesi açısından, sosyal devlet ilkesi açısından sorunlu gördüğümüz bazı maddelere ilişkin düşüncelerimi paylaşmak istiyorum.

22'nci maddenin açıkça hukuk devleti ilkesini zedelediğini düşünüyoruz. Neden? Birincisi, oluşturulmak istenen norm karmakarışık bir metni içeriyor. Bu normu anlayabilmek için karmakarışık olan başka metinlere de bakmamız gerekiyor çünkü başka metinlerin de kıyasen uygulanacağından bahsediliyor. Hukukçuların bile -bakın, burada birçok hukukçu arkadaşımız aynı ifadeyi kullandı çünkü realite bu- zor anlayabileceği bir metni vatandaşın anlamasını beklememiz imkânsız. Bu hâliyle düzenleme, hukuk devletinin önemli unsurlarından biri olan belirlilik ilkesini açıkça ihlal etmektedir.

Yine, kayyumluk görevini yürütenlere bir sorumsuzluk güvencesi sağlanması da hukuk devleti ilkesiyle asla bağdaşmaz. Değerli milletvekilleri, kayyumların hukuki, idari ve cezai sorumluluğunun olmaması hukuk devletinde asla düşünülecek bir durum değildir. Şirketlerin içi boşaltılacak, sorumluluk olmayacak; mülkiyet hakkı gasbedilecek, buna sebep olunacak, sorumluluk olmayacak; bu, kabul edilebilecek bir şey değildir. Bir hukuk devletinde hiç kimsenin suç işleme hürriyeti olamaz. Bu iktidar ki -bakın, çok önemli bir şey söylüyorum- 12 Eylül darbecilerinin kendileri için sorumsuzluk güvencesi olarak koydukları geçici 15'inci maddeyi 2010 Anayasa değişikliğiyle kaldırarak önemli bir adım atmıştı, hukuk devleti adına önemli bir adımdı bu. O gün haklı bir alkış almıştı bu iktidar. Bugün benzer bir zırhı kendiniz için yapıyor olmanızı, bunu düşünüyor olmanızı gerçekten anlayamıyoruz. Anladığımız şey şu: İktidarlarda değişiyor ama maalesef zihniyetler değişmiyor değerli milletvekilleri. İşte, biz, bu hukuk devleti ilkesini yok eden, bu değişmeyen zihniyetlere itiraz ediyoruz.

Yine, kayyumluk uygulamasının -başka bir şey söyleyeceğim, kanundan ayrı- ayrıcalıklı insanların bir geçim kapısı olmasını da ülkemiz adına son derece yanlış bir uygulama olarak görüyoruz. Neyi kastediyorum? Kayyumluk uygulamasında görev verilenler neden sadece kamu görevlilerinden seçilmez? Değerli milletvekilleri, bu insanlar zaten maaşını alıyor. Bunu düşünerek kamu zararını önlemek yerine birilerini zengin etmeyi tercih eden bu haksız anlayışı reddediyorum. Bu konuda bir düzenleme yapılmalıdır, devletin malı, yetimin hakkı korunmalıdır.

39'uncu madde de emekli bayram ikramiyesiyle ilgili madde, çok tartışmaya sebep oldu. Emeklilerimizin içler acısı hâlini anlatmaya gerek yok sanırım. Emeklilerimiz bugün 10.000 lira maaşla yarını nasıl getireceğini düşünürken emeklilerimizle ilgili iktidar partisinin kullandığı her cümleye dikkat etmesi bir zorunluluktur, emeklilerimize saygının bir gereğidir. Değerli milletvekilleri, 1.000 lira bayram ikramiyesine zam yapıyorsunuz. Bakın, 2018'de bu ikramiye ilk defa verildiğinde 1.000 lira olarak açıklanmıştı, o gün asgari ücret 1.600 liraydı, bu oranla baz alırsak bugün bu ikramiyenin en az 10.000 bin lira olması gerekir, evet, en az 10.000 lira olması gerekir, bunu özellikle hatırlatmak istiyorum. Yine, emeklilerimizin açlık sınırının altında maaş almasını asla kabul etmiyoruz. Bu anlamda da hep söyledik, yine söylüyoruz; en düşük emekli maaşının asgari ücret seviyesine getirilmesi gerekmektedir.

Değerli milletvekilleri, değerli iktidar partisindeki arkadaşlarımız; siz de sahada çalışıyorsunuz, biz de çalışıyoruz, çalışacağız. Bakın, seçim zamanı, seçim de geçer, önemli değil ancak sahada emeklilerimizin... Bakın, çok net söylüyorum, bende yetki yok, ben muhalefet partisinden milletvekiliyim, Grup Başkan Vekiliyim ama bende yetki olmamasına rağmen bir emeklimiz bize bir şey dediğinde ben yerin dibine giriyorum ama sizin yüzünüz kızarıyor mu, ben gerçekten merak ediyorum.

Bakın, geçen gün İstanbul'da Sultangazi'de bir vatandaşımız, emekli değil, asgari ücretle geçinmek zorunda kalan bir vatandaşımız aynen şu ifadeyi kullandı: "Sayın Başkanım, oğlum 4'üncü sınıf öğrencisi..." Benim de 4'üncü sınıfta bir çocuğum var. O vatandaşımızın gözleri doldu, benim de gözlerim doldu çünkü bu vatandaşımızın içler acısı hâlidir bu. Aynen şu ifadeyi kullandı: "Arkadaşları tost alıyor kantinden, oğlum tost alamıyor, arkadaşları onunla dalga geçiyor." Burada, tabii, ailelerin de

ayrı bir sorumluluğu var, çocuklarına ihtiyaç sahibi olan çocuklara karşı nasıl davranması gerektiğini de aileler öğretmelidir, o ayrı bir eğitim sorunu. Bakın “Oğlum tost alamadığı için arkadaşları tarafından dalga geçildiğini bir baba olarak bana söylüyor, ben ne yapayım, söyleyin.” Bakın “Veremiyorum.” diyor ve gözleri doldu bu vatandaşımızın. Vatandaşın hâli bu iken vatandaşa geri dönüp “Ekonomik kriz yok, Türkiye büyüyor.” demek, gerçekten, ben, böyle bir siyaset... Yerin dibine batsın böyle bir siyaset diyorum değerli milletvekilleri.

Geldiğimiz noktada, Türkiye’nin önemli sorunlarını hep beraber görüyoruz, bu önemli sorunlara çözüm bulmak için birlikte yapıcı siyaset yapmaya gayret gösteriyoruz, göstermeye de devam edeceğiz. Başında da ifade ettim, maddelerde konuşurken de ifade ettim, bir hukukçu olarak biz isterdik ki gerçekten yargının önemli sorunları buraya getirilsin ve biz de onlara destek verelim. Bakın, şu yargı paketinde yargı camiamızın önemli sorunlarına çözüm bulacak devrim niteliğinde bir madde göremiyoruz değerli milletvekilleri. Bunu yapmayın, bunu bu ülke için yapmayın; gelin, yargıyla ilgili önemli sorunları iktidarıyla muhalefetiyle birlikte tartışalım, birlikte masaya yatıralım ve Türkiye’nin adalet sorununa birlikte çözüm üretelim. Adaleti gerçekten devletin direği olacak, gerçekten devletin dini olacak bir kurum hâline getirelim. Bu, iktidarıyla muhalefetiyle hepimizin sorumluluğudur değerli milletvekilleri.

Bu temennilerle Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (Saadet Partisi ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Şahin, çok teşekkür ediyorum.

Şimdi ikinci söz, İYİ PARTİ Grubu adına Antalya Milletvekili Uğur Poyraz’a aittir.

Sayın Poyraz, buyurun. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA UĞUR POYRAZ (Antalya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemiyle devlet aklının, yargının, kolluk makamlarının ve diğer tüm kurumların öncelikleri evrensel ve iç hukuktan hareketle milletin huzurunu, refahını ve zenginliğini; merkezine insanı koyarak devletin menfaatlerini korumak ve kollamak olması gerekirken “Devlet kutsaldır.” sloganıyla insan geri plana atılmıştır. Oysaki yaratılanı Yaradan’dan ötürü sevmenin, “İnsanı yaşat ki devlet yaşasın.”ın öznesi insandır. Her on yılda bir kahramanların hain, hainlerin kahraman olduğu bir ülkede, suça değil faile göre hukukun uygulandığı bir sistemde, savcıların iktidarı üzen konularda resen, ülkenin kurucu değerleriyle ilgili konularda ise kamuoyu baskısıyla harekete geçtikleri, hâkimlerin verecekleri her kararda tereddüt ettikleri, o bitmeyen yukarıdakiler silsilesinde araya kaynamaktan korktukları, polislin mahkemelerin emrinde değil hâkim ve savcı üzerinde baskı aracı olduğu, adliyeleri dizayn etmek için HSK koridorlarını arşınladıkları, sıralı amirleriyle, Külliye’deki kontaklarıyla mesleklerini icra ettikleri, yukarıya istihbarat yetiştirme yarışında oldukları bir düzende vatandaşın adliyeye, karakola, hastaneye, vergi dairesine, SGK’ye giderken tanıdık aradığı bir rutinde milletin yargıya ve devlete güvenini tesis edemezsiniz.

Yarattığınız Türk yargısının ve iktidarınızın temel sorunu ikircikli tutumunuzdur. Mesela, özellikle Doğu ve Güneydoğu illerimizde HDP’li belediyelerin birçoğuna kayyum ataması yapıldı. Bu atamaların çoğunun gerekçesi de teröre finansman ve destek vermesi. İstihbarat verileri, saha çalışmaları, müfettiş raporları, fezlekeler, iddiameler, hatta kararlar; hepsi tamam, bunlar aksi ispat edilene kadar doğruluk karinesine sahip. Peki, teröre finansman aktaran kişilerin ya da teröre finansman olarak aktarıldığı değerlendirilen muhatap gerçek ve tüzel kişilerin mal varlıklarına herhangi bir müsadere uygulandı mı ya da şöyle sorayım: Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanun’a göre herhangi bir adli işlem yapıldı mı?

Bilirsiniz, ben cevabını bilmediğim soruları sormuyorum ama şimdi hemen aklınıza isimlendirilmiş terör örgütlerinden FETÖ'yle ilgili bu süreçlerden örnekler gelecek. Belki beni tanımayanlar buna ilişkin sitem edecek ama ben bu cevapları Ankara Emniyeti Ankara Adliyesini tasarlarken sessiz kalan, yüksek mahkemeler birbirine girdiğinde taraf olan, hukukun üstünlüğü, yargının bağımsızlığı, meslek onuru yerine iktidarın huzurunu görev edinmiş Sayın Adalet Bakanından bekliyorum. Yazdığım hiçbir soru önergesini cevaplayamayan, Emniyetteki cemaat ve tarikat yapılanmasına seyirci kalan, emrindeki kolluğun arzularıyla yargıyı şikâyet eden İçişleri Bakanından bekliyorum. Onlar gelsin, burada bu basit sorunun cevabını versinler istiyorum.

Bu vesileyle, hazır yeri gelmişken Sayın İçişleri Bakanına verdiğim ancak ısrarla cevaplamaktan kaçındıkları bir soru önergemini burada sizlerin ve kamuoyunun huzurunda tekrarlama ihtiyacı hasıl oldu. Belki yoğun iş yükü arasında fırsatı olmamıştır ya da ne bilim belki de istihdam ettiği illüzyonistler sümen altı etmiştir. Bu cevapları Sayın Bakandan ısrarla bekliyoruz. Bu sorular benim için değil, memleket için, devlet için, belki gözüne inmiş perdenin kalkması için. Ankara Emniyet Müdürlüğü Narkotik Suçlar Şube Müdürlüğü Teknik Büroda bir polis memuru yurt dışında firari, aynı zamanda değişik internet mecralarından da yayın yapan Cevheri Güven isimli şahsa bilgi ve içerik sızdırdığı iddiasıyla göz altına alınıp tutuklandı; bunları kamuya açık kaynaklarda okumuşsunuzdur. Sorularım şunlardı: Bu şahıs mesleğe ne zaman başladı? İstihbarat branşını ne zaman aldı? 2004 yılında Trabzon İstihbarat Müdürlüğünde görev yaptı mı yapmadı mı? Bu tarihte Trabzon İstihbarat Şube Müdürü kimdir? Bu şahıs İstihbarat Daire Başkanlığına ne zaman tayin edilmiştir, tayin olduğu zaman İstihbarat Daire Başkanı kimdir? İstihbarat Dairede hangi şubede çalışmıştır? Çalıştığı Şube Müdürünün bugünkü akıbeti nedir? Bu şahıs ne zaman İstihbarat Daire Başkanlığından gönderilmiştir ve bu tarihteki İstihbarat Daire Başkanı kimdir? Bu şahıs, gözaltına alındığı esnada çalıştığı Ankara Narkotik Şube Müdürlüğü Teknik Büroya hangi tarihte tayin edilmiştir, tayin edildiği zaman Ankara Emniyet Müdürü kimdir? Sorular bu kadar sade, bu kadar net, dolayısıyla İçişleri Bakanlığının bütün kayıtlarında yer alan sorular. Bunların cevapları çok önem arz ediyor, kesiştiği noktalar.

Şimdi, bu sorulara bir ekleme daha yapacağım. Kamuya açık kaynaklardan sizler de takip etmişsinizdir, Sayın Cumhurbaşkanına ilişkin Ankara Emniyet Müdürlüğünde bir polis hakkında daha işlem yapıldı, yine Narkotikte. İşlem yapılmasının sebebi Sayın Cumhurbaşkanının T.C. kimlik numarası üzerinden sorgusunun yapılması. Bu şahıs hakkında, bu iddiayla hakkında işlem yapılmış olmasına rağmen bu şahıs hâlâ Narkotik Şube Teknik Büroda görevine devam ediyor mu, etmiyor mu? Çok basit bir soru daha. Zira, 2020 yılında MASAK'ta 114 kişinin gözaltına alındığı bir operasyon oldu. Bu 114 kişi Sayın Cumhurbaşkanının da değil, dolaylı olarak etrafındakilerin bilgilerini değerlendirdikleri ya da inceledikleri zannıyla gözaltına alındılar; çoğuyla ilgili de takipsizlik kararı verildi ancak bu şahısların hiçbirisi bu soruşturma devam ederken görevlerine devam ettirilmediler.

Bugün, Türk yargısının en önemli problemi, emrindeki kolluğun yargıya hizmet etmek yerine yargıyı kendi hedef ve amaçları için kullanmaları. Yargı buna direnince de kolluk içinde öbeklenmiş tarikat ve cemaatlerin bürokratik operasyonlarına muhatap kalmasıdır. Yani değerli reformcu vekiller, reform yapılacaksa önce yargıyı bu baskıdan ve zulümden kurtaralım. Biz hazırız, ya siz “Bunun ucu nereye değerse değsin.” demeye hazır mısınız? Vakti zamanında bu Genel Kurul salonunda oturan önceki vekillerin, Gülen cemaatine olan saygısı, korkusu ve münasebeti gibi bugün Emniyet ve yargıdaki organizasyonlarla bir ilişkiniz yok ise bu haklı ve millî davaya siz de omuz verirsiniz; bu da sizin imtihanınız.

Türkiye'nin bu ve benzeri ana aksındaki konuların hiçbirine merhem olmayan bu yargı reformunun bir reform olmadığını evvela kabul etmemiz lazım. Siyasi parti gruplarının dâhil olmadığı, buradaki kastım hepimiz, AK PARTİ ve MHP grupları da dâhil içinizden 5 kişi, fazla değil 5 kişi el

kaldırsın “Külliye’de ve Adalet Bakanlığı koridorlarında bu reform kanunu oluşturulurken oradaydık.” desin, vallahi içimin yağları soğuyacak. Meclisin haberdar olmadığı, “Yaptık, oldu.” ile ellerin inip kalkmasıyla çözüm bulamaz, üretemez, yarın milletin karşısına da çıkamazsınız.

Önümüzdeki yargı reformu ise yine yönetilenin değil, yönetenin konforunu merkeze alan bir metin. Türk Ceza Kanunu 220 ve 314’üncü maddelerine eklenmek istenen metinlere gelirsek, her ikisinde de örgüte üye olmayan kişinin tanımlanamayan, belirsiz, öngörülme, umursanmayan eyleminin soruşturmacının insafına, savcının vicdanına, hâkimin inisiyatifine bırakılmasıdır. Hem silahlı örgüte hem suç işlemek amaçlı örgüte üyelik ilgili maddelerde müstakil olarak suç sayılmıştır. Reform paketiyle, örgüte üye olmadığı kabul edilen bu kişilere örgüt üyeliği cezasını bile aşan cezalar öngörülüyor. FETÖ’ye yazdırılan 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu ve 5271 sayılı CMK’yla FETÖ sizin adınıza nasıl toplumsal barışımızı, iç huzurumuzu, adalet duygumuzu, hukuka güvenimizi, devlete inancımızı yerle yeksan ettiyse adı reform, içeriği deformasyon olan bu metinde talimatlı uygulayıcıların keyfi olarak suç kabul edecekleri bir eylemi illiyet, irtibat, iltisak masallarıyla bir örgüte bağlayamadıkları durumda ellerine yeni bir sopa veriyorsunuz. Ya, aklınızca da AYM kararını hayata geçiriyorsunuz.

Bakın, sizi şerefimle temin ediyorum, o gün geldiğinde “Antalya Milletvekili Uğur Poyraz söylemişti.” diyeceksiniz, bugün devleti parsel parsel bölüşen isimlendirilmemiş örgütler hakkınızda bu maddeleri kullanarak işlem yapacaklar. Muhalefet iktidar olursa diye korkmayın, daha dört yıl var. Sizi muhalefet değil, dün olduğu gibi, bugün yol arkadaşlığı yaptığınız, belli hususları taşere ettiğiniz bu isimlendirilmemiş örgütler mahvedecek. Tekrar ediyorum, beni duymayın, dinleyin: Önünüzdeki metni imzalamadan önce okuyun, kanun metni değil de önünüzdeki bir kredi sözleşmesi olsa o küçücük yazıları 50 defa okurduk; devlet, millet için buradayız. Yukarıdan verilen talimatları yerine getirerek milletvekilliği olmaz. Bakmayın, görün; “Yazanlar biliyor da yapmışlar.” demeyin; yazanların tayin, terfisine siz karar veriyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

UĞUR POYRAZ (Devamla) – Başkanım, hemen bitiriyorum, çok kısa...

BAŞKAN – Sayın Poyraz, lütfen tamamlayın.

UĞUR POYRAZ (Devamla) – Siyaseti büyük Türk milletinin huzur ve refahı, devletimizin bekası için yapıyorsak makam ve sıfatlardan arınarak bu kürsüde sadece hakikati konuşmak için bulunuyoruz. İnaniyorum ki bağımsız ve tarafsız hâkimler, cumhuriyetin savcıları, kimsenin önünde eğilmeyen meslektaşım avukatların sırtında Türk yargısı yükselecek, yükseldikçe prangalarından kurtulacak, su başlarına memur edilen zebanilerden arınacak, kolları saran henüz isimlendirilmemiş örgütleri şerefli Türk polisi, kahraman jandarma içlerinden söküp atacak ve bu aziz milletin devlete güveni yeniden inşa olacak.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti, CHP ve Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Poyraz.

Diğer söz talebi Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Hakkârî Milletvekili Onur Düşünmez’e aittir.

Sayın Düşünmez, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkârî) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri ve saygıdeğer halklarımız; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Biz Komisyon sürecinde, buradaki, Genel Kuruldaki tartışmalarda sürekli bir şeye değindik “Bu bir torba yasa. Torba yasaları artık kaldırmamızın vakti geldi; hukuka da uygun değil, adil bir

yönetim anlayışını da geliştirmiyor.” dedik ancak dün Sayın Komisyon Başkanı şöyle bir şey söyledi: “Bütün kanunlar birbiriyle bağlantılı.” Evet, ben Komisyonunda yer alan bir üye olarak da söylüyorum, bunların birbiriyle bağlantılı olduğu tek nokta “değişiyor” maddesi ama neyi değiştiriyoruz, onlara bir bakmamız lazım. Biz CMK’de, TCK’de, Sigorta Kanunu’nda, Medeni Kanun’da, işte, emeklilere verilecek ikramiyede değişikliğe gidiyoruz ve bunun adına da diyoruz ki: “Bunlar birbiriyle bağlantılı.” Hangisi bağlantılı Sayın Genel Kurul? Ben bunu sizin takdirlerinize sunuyorum.

Şimdi, Anayasa’ya aykırı olarak buraya gelmiş birkaç madde var, bunlardan biri 220/6. 220/6’ya ilişkin bütün arkadaşlarımız çok önemli değerlendirmede bulundular, bunu yapmayın diye defaatle uyardık; Komisyonunda da dinletemedik, Genel Kurulda da dinletemedik. 220/6’yı Anayasa Mahkemesi şu gerekçelerle bozmuştu: “Belirlilik kıstasını bir düzenleyin ve bu suçun kanuni tanımını ‘Terör örgütüne üye olmayan kişilere nasıl terör örgütüne üye olanlar kadar ceza veriyorsunuz?’ şeklinde bir düşünün. Buna göre hukuki bir zemine oturtun.” demişti. Biz bunun gerekçesini almayıp sadece alt sınır ve üst sınır değişikliğiyle bu belirlilik kıstasını sağladığımızı düşünüyoruz. Yapmayın; bu, kanuna uygun değil. Anayasa Mahkemesi kendi verdiği karardan rücu etmeyeceğine göre, dönmeyeceğine göre bundan sonra da yine aykırılık iddiasıyla önlerine giden bu maddeyi de yine reddedecek ve buraya iade edecek. Biz bir daha bunu görüşmek üzere Komisyon ve Genel Kurulda tartışacağız.

Yine, HAGB’ye ilişkin bir maddeyi Anayasa Mahkemesi bozmuştu. HAGB’de istinafin tanınması güzel, biz bunu olumlu karşılıyoruz. Torba yasa tekniğine ilişkin de söylemiştik, Komisyonunda da söylemiştik; bizim bu kısımda kabul ettiğimiz bazı durumlar var ama HAGB’nin, cezasızlık zırhı gibi, kolluğa işkence suçlarında bir zırh olarak uygulanıyor olması açıkçası bizi tereddütte bırakıyordu. Biz bu durumları sizinle müzakere edelim dedik, HAGB kısmının istinafa tabi tutulması yerinde bir düzenlemedir dedik ancak ne hikmetse biliyorum ki bunu da dinletememiş olacağız ki birazdan Genel Kurulda kabul edilecek.

Yine, kayyumların, TMSF’nin atadığı kayyumların cezasızlık zırhına ilişkin bizim eleştirilerimiz vardı; bunları Komisyonunda dile getirmiştik, tekrar dile getiriyoruz. Bir hukuk ülkesinde, hukuka inanan hukukçuların yer aldığı Adalet Komisyonunda birilerine cezasızlık zırhının tanınması hukukla da açıklanamaz, adaletle de açıklanamaz, adapla da açıklanamaz. Gelin, bu yanıştan dönün; biz kimseye cezasızlık zırhı tanımayalım, suç işleyen herkes kanun önünde eşit sayılsın ve suçu oranında da cezaya çarptırılsın; bu Meclisin teminatı budur. Hepimiz burada bulunmayı, burada söz söylemeyi aynı kaynaktan elde etmiş bulunmaktayız. Hepimiz Anayasa gereği burada milletvekili olarak kanunlar için görüşlerimizi dile getiriyoruz ve getirmeye de devam edeceğiz. Kaynağımızı hepimiz aynı yerden alıyoruz, halkın iradesinden. Dünden beridir burada bir sürü tartışma cereyan ediyor, bunları da eleştirdiğimi bu kürsüde bir daha dile getireyim. Arkadaşlar, buraya hepimiz halkın temiz oylarıyla seçildik ve burada siyaset yapmaya çalışıyoruz. Siyaset yapmamızın yegâne temeli de ülkenin hukuka uygun bir işleyişe sahip olması, adil yönetim anlayışı ve refahının artırılması üzerine bir düzenin geliştirilmesidir. Bizim yegâne koruduğumuz şey, herkese adil bir yaşam tesis etmektir. Bunun için de arkadaşlarımız cezaevlerinde direniyor; bizler meydanlarda, Mecliste, Parlamentoda direniyoruz. Direnmemizin yegâne nedeni şudur: Biz, Türkiye’yi sosyal bir hukuk devleti yapmak için her alanda söz söylemeye devam edeceğiz.

Biliyorsunuz, yaklaşık otuz altı aydır Türkiye’nin bir cezaevinde bir kişi ailesiyle görüşemiyor, telefon görüş hakkı yok, avukatlarıyla görüş yasağı var ama bu ne hikmetse hiçbirimizin dikkatini çekmiyor. Ben Komisyonunda da dile getirdim. Yapmayın; hukuka uyun, yasalara uyun. Hepimiz yasalara uyma vicdani sorumluluğu altındayız, hepimizin yasalara uyma gibi bir zorunluluğumuz da var. Bu yüzden, Sayın Öcalan üzerindeki tecridin de bir an önce kaldırılmasını ve aile görüş, avukat görüş haklarının tesis edilmesini, AİHM tarafından verilen umut hakları çerçevesinde yasal düzenlemelerin hayata geçirilmesini talep ediyoruz.

Yine, Kobani kumpas davasında yargılanan arkadaşlarımız yer almakta. Bu kumpas davasının nasıl cereyan ettiğini defaultle burada dile getirdik; bu yargılamada kimler savcılık yaptı, kimler hâkimlik yaptı dile getirdik. Bir mahkeme başkanı, buraya özgülenmiş, özel yetkiliymişçesine bu davayı sürdürmeye çalışan bir mahkeme başkanı çete lideri çıktı. Bu ayıp bize yetmemiş ki biz hâlâ bu davayı sürdürmede ısrar ediyoruz. Bütün arkadaşlarımız, burada demokratik siyasete inandıkları için, siyaset yaptıkları için yargılanmaktadır; bu durumun da derhâl sona erdirilmesi gerekmektedir çünkü hukukta yer almayan bir şekilde yedi yıldır tutuklu bulunan arkadaşlarımız var ve bunun bizlere izahı gerçekten çok mümkün değil, biz de bunu halklara anlatamıyoruz. Eğer burası hukuk devletiyse, eğer bütün iş ve işlemler hukuka uygun yürüyorsa lütfen hukuka geri dönün; hukuka davet ediyoruz sizleri.

Şimdi, bu yasa teklifinde emeklilerle ilgili de bir düzenleme getiriliyor. Bizim de bu konuda bir önergemiz vardı. 2018'den bu yana resmî artış baz alınmış olsaydı emeklilere bugün vermemiz gereken ücret 10.615 TL olacaktı; biz önergeyle 11.000 TL bayram ikramiyesi talep etmiştik. Maalesef, bu da -her şeyde olduğu gibi- siyasi saiklerle ve kendi çoğulcu anlayışıyla, sadece el kaldır, el indirle reddedilmişti. Biz buradan tekrar çağrıda bulunuyoruz: Sayın arkadaşlar, emeklilere verdiğimiz şeyin ismi eğer "ikramiye" ise ve bunların bayramını kutlamak için devlet elini taşın altına koyuyorsa 3.000 TL'yle bu emeklilerimiz, bayram şekeri alabilecek mi, bunu bir düşünün; 3.000 TL'yle bir kıyafet alabilecekler mi ya da bir ayakkabı? Bunu da Genel Kurulun ve halklarımızın takdirlerine sunuyorum.

Şimdi, Tazminat Komisyonu düzenlemesi var yine bu teklifte. Tazminat Komisyonunu biz Komisyonda dile getirmiştik, Genel Kurulda da tekrar dile getirelim. Tazminat Komisyonu hangi durumlara bakıyor? Makul sürede yargılanma, haksız tutukluluk, haksız gözaltı ve benzeri işlemlere ilişkin bir Tazminat Komisyonu oluşturmaya çalışıyoruz. Bunlar, hâlihazırda yargı erkinin elinin altında. Biz bunlara itiraz ediyoruz, yargı erki gereği gibi yaklaşmıyor diyoruz ama siz yargının elindeki bir yetkiyi Anayasa'ya aykırı olarak bir idari merciye vermeyi bizim önümüze getiriyorsunuz, sayısal çoğunluğunuzla bunu geçirmeye çalışıyorsunuz. Burada da söylüyoruz; bu, Anayasa'ya aykırıdır, hiçbirimizin Anayasa'ya aykırılık keyfiyeti yoktur. Bu nedenle, yargı erkinin yapacağı şeyi lütfen idareye tabi tutmayalım çünkü idareye gidecek, idare de burada bir karar alacak, idarenin verdiği karara karşı bu sefer idari yargıya gidilecek, oradan süreç uzayacak. Biz, burada, halklara haksız tutuklanmaları nedeniyle ya da makul sürede yargılanmamaları nedeniyle vereceğimiz tazminatı, beş yıl sonra, altı yıl sonra küçük meblağlarla ödemeyi taahhüt etmiş olacağız. Bu konuda da derhâl gerekli düzenlemelerin yapılmasını talep ediyoruz.

Şimdi, sekizinci yargı paketinde halkların çok büyük beklentileri de vardı. Mükerrer yargılananlar, cezaevinde dörtte dört yatmak zorunda kalanlar, sürekli bunun bir infaz düzenlemesi olacağını dile getiriyorlardı. Büyük ihtimalle, iktidar da böyle bir beklenti içine soktu halkları ama ne yazık ki bir infaz düzenlemesi yok, ne yazık ki adil bir Türkiye için, hukuk devletinin temini için bir adım yok. Biz defaultle dile getiriyoruz, ülkenin hukuka uygun işleyebilmesi için toplumun beklentilerini de karşılamak zorundayız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Düşünmez, lütfen tamamlayın.

ONUR DÜŞÜNMEZ (Devamla) – Toplum adalet istiyor, toplum barış istiyor, toplum özgürlük istiyor ve gelin, hep beraber bu Meclis çatısı altında bu toplumsal barışı sağlayalım, toplumun beklentilerine cevap olalım diyorum.

Kürt dili üzerinden de 21 Şubat Ana Dili Günü'nden bu yana ne hikmetse bir tahakküm kurulmaya çalışılıyor. Komisyonda da dile getirmiştik, burada da dile getireyim. Eminim ki mikrofonu kapatacaksınız, size o yetkiyi vermemek için Türkçe söylüyorum; Komisyonda ben bu cümleleri

aynısını Kürtçe kullandım: Biz dilimizi savunmaya devam edeceğiz. Dilimizin üzerindeki tahakkümleri kabul etmiyoruz. Dilimiz resmî dil olarak tanınsın, dilimiz eğitim dili olsun diyorum. Hepinizi, hukuka uygun olmaya, adil yaşamı tesis etmeye davet ediyorum.

Teşekkür ediyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Düşünmez, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'ya aittir.

Sayın Tanrıkulu, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, görüşmekte olduğumuz 109 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin ikinci bölümü üzerine partim adına, Cumhuriyet Halk Partisi adına söz almış bulunmaktayım. Hepinizi tekrar selamlıyorum.

İkinci bölümde dört ana konu var değerli arkadaşlar: Birincisi, kayyuma ilişkin mesele; ikincisi, Tazminat Komisyonuna ilişkin mesele; üçüncüsü, Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'na ilişkin mesele; dördüncüsü, emeklilere verilecek ikramiyeye ilişkin mesele. Bu dört mesele hakkında kısaca görüşlerimi söyleyeceğim.

Şimdi, asıl mesele, bana göre, Tazminat Komisyonuna ilişkin konudur. Şimdi, iç hukuk yolu meselesi bizim gündemimize Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine yapılan başvurulardan sonra geldi. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ni 1988'de kabul ettik, 1989'da yargı yetkisini kabul ettik. O zamandan sonra Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Türkiye'den yapılan başvurularla karşılaştı ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi esas itibarıyla 13'üncü maddesiyle ilgili içtihatlarını Türkiye'den yapılan başvurulardan sonra oluşturdu. “Neden?” diyeceksiniz. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine diğer ülkelerden yapılan başvurularda etkili üç hukuk yolu olduğu için bu maddeyle ilgili olarak içtihat oluşturmamıştı ama faili meçhul cinayetlere, zorla kaybedilmelere, mülkiyet hakkına ilişkin, özellikle köy boşaltmalarına ilişkin, yakmalara ilişkin Türkiye'den yapılan başvurulardan sonra 13'üncü madde içtihadıyla Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi karşılaştı, içtihat oluşturmaya karar verdi ve onlarca içtihat oluşturdu. Ondan sonra zaten Terörle Mücadeleden Kaynaklanan Zararların Giderilmesine İlişkin Tazminat Komisyonu Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin önerisiyle oluşturuldu. Şimdi, oluşturacağımız bir iç hukuk yolu var bu kanun teklifiyle. Daha doğrusu, kurulmuş bir Tazminat Komisyonuna yeni görevler vereceğiz. Şimdi, bunu bir kez daha ifade ediyorum: Bir, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 13'üncü maddesine ve Anayasa'mızın 40'inci maddesine uygun olması lazım ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin bu konuda ürettiği içtihatlarla uygun olması lazım. Yani ayıptır söylemesi, bu konuda doktora tezimi ben 2010'da yazdım: İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi ve Etkili Başvuru Hakkı. Ve 13'üncü madde içtihatlarından sonra yazdım, Türkiye'de yazılmamıştı böyle bir doktora tezi ve hatta Avrupa'da yazılmamıştı. Niye yazılmamış? Çünkü Türkiye'den yapılan başvurulardan sonra bu içtihatla karşılaştı. Şimdi, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin içtihatlarını, 13'üncü maddeyi ve 40'inci maddeyi okuduğumuzda bu ihtiyaçları karşılayacak kriterlere uygun bir komisyon getirmiyorsunuz. Şimdi, bugüne kadar oluşturulan komisyonlar, tazminat komisyonları idarenin işlem ve eylemlerine ilişkin ortaya çıkan ihlallerden kaynaklı komisyonlardı ve şu andaki Komisyon da belirli bir zamana ilişkin görev yapan ve kanunla belirli görevleri verilmiş bir komisyondur ama şimdi biz bu yasa teklifiyle Komisyonu kalıcı hâle getiriyoruz, kalıcı hâle ve görevlerini genişletiyoruz. Görevlerini nasıl genişletiyoruz? İdarenin eylem ve işlemleriyle ilgili değil, yargının oluşturduğu mağduriyetle ilgili oluşturuyoruz yani yargıdan kaynaklanan, mağduriyete ilişkin oluşmuş bir ihlalden sonra bir iç hukuk

yolu oluşturuyoruz ama oluşturduğumuz iç hukuk yolu idari bir kurul yani Bakanlığa bağlı bir kurul. Dolayısıyla yani bir yargıdan, yargısal bir işlemten yani hukuk mahkemesinde, idare mahkemesinde, ceza mahkemesinde, Yargıtayda, Danıştayda uzun yargılamadan dolayı oluşan bir mağduriyetten dolayı idari bir kurul oluşturuyoruz. Değerli arkadaşlar, bu olmaz yani bir idari kurul, bağımsızlığı ve tarafsızlığı olmayan, yargı yetkilerini kullanamayan bir kurul yargıdan kaynaklı bir mağduriyeti değerlendiremez, işin esasında bir yanlışlık var. Bunu ısrarla Komisyonunda anlatmaya çalıştık, ısrarla. Yani bir idari makam, Yargıtayda oluşan bir mağduriyeti değerlendiremez. Nasıl değerlendirecek? Veya bir hukuk mahkemesinde oluşan uzun süreli bir mağduriyeti değerlendiremez; böyle bir yetkiyi veremeyiz. O nedenle, Komisyonunda ısrarla söyledik, bakın, 9’uncu maddeye aykırı, Anayasa’nın 9’uncu maddesine aykırı, yargısal yetkiyi devredemezsiniz, yargı makamlarının dışındaki bir makama devredemezsiniz dedik ama kimse bizi dinlemedi. Burada bir kez daha söylüyoruz, bakın, bir kez daha ifade ediyoruz: Böyle bir kurul ancak bir yargı makamı olur, mutlaka olması lazım ama yargısal bir makam olması lazım.

Şunu ifade edelim bir kez daha: Bakın, bir mazeretiniz yok, yirmi iki yıldır iktidardasınız, yargıyı bağımsız ve tarafsız hâle getiremediniz. Anayasa Mahkemesine bireysel başvuru yolu açıldı, 90 bine yakın başvuru yapıldı makul süreden. Neden yapıldı bunlar? Yerel mahkemelerin yeterince çalışmamasından, zamanında karar vermemesinden. Peki, buna ilişkin olarak bir tedbir var mı bu kanun teklifinde? Yok. Dolayısıyla, önce önleyici mekanizmaları oluşturmak lazım ama yargının hızlı, tarafsız, adaleti sağlayıcı biçimde bir düzenleme yapmadan, şimdi sonuçları üzerine, Anayasa Mahkemesi kararından sonra bir düzenleme yapmaya çalışıyoruz. Böyle olmaz, bir kez daha uyarıyoruz.

Bakın, Türkiye Barolar Birliği Başkanı Komisyonunda konuştu makul sürede yargılanma hakkının korunması bakımından ve Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesinden Profesör Doktor Selin Esen’den aldıkları bir görüşü de sonuçta Komisyona sundu. Bu görüşlerde, özellikle oluşturulacak bir yargısal makamın bir yargı mercisi olması gerektiği konusunda esaslı görüşler var ama Adalet ve Kalkınma Partisi her zamanki gibi “ben yaptım oldu” mantığıyla Komisyondan geçirdi, şimdi buradan geçirecek. Böyle olmaz ama geçireceksiniz. Hiç olmazsa şunu yapın: Bakın, 180 bin avukat var. Bu Tazminat Komisyonu aynı zamanda yargı işlevi görecek ve yıllarca hukuk, idare ve ceza mahkemesinde dava takip etmiş avukatlara Tazminat Komisyonunda avukatlık ücreti verilmeyecek. Neden verilmeyecek? İdari kurul diyorsunuz, idari kurul diyorsunuz; peki, avukatların bunca yıllık emeği nereye gidecek, bunca yıllık emeği nereye gidecek? (CHP sıralarından alkışlar) Anayasa Mahkemesinden alıyoruz başvuru hakkını, idari bir kurula veriyoruz ama yıllarca dava takip etmiş, emek vermiş avukatın emeğini yok sayıyoruz. Hiç olmazsa Avukatlık Yasası’na bir ek düzenleme yapalım ve avukatlara emeklerinin karşısında nakdi veya nispi, neyse ücret verilsin dedik; bu da kabul edilmedi. 180 bin avukatın mesleki emeği de bu kanunla sömürülmüş olacak aynı zamanda, yok sayılacak. Bunu da bir kez daha buradan ifade ediyorum.

İkinci konu -çok ifade edildi, ben de ifade edeyim- kayyum meselesi değerli arkadaşlar. Ya, arkadaşlar, bir kez daha söylüyorum yani inanın, bakın, Adalet ve Kalkınma Partisinin buraya getirdiği kanun tekliflerini okurken 50 kere düşünmeniz lazım. Şimdi, bize getirdikleri kanun teklifinde yani bu 22’nci maddenin 5’inci fıkrasında 6755 sayılı Kanun geçiyor mu, adı var mı? Bir okuyun lütfen ya, 5’inci fıkrayı bir okuyun; var mı? Bakın, değerli arkadaşlar, atıf yapmışlar; nereye atıf yapmışlar? 6758’de 6755’e. 37’nci maddesini okuyun yani normalde gitmezsiniz o maddeye; okuyun, bakın, ne diyor arkadaşlar? Saklamışlar içine ya. Böyle olmaz dedik, Komisyonunda da dedik; böyle olmaz. Siz, şimdi, bundan sonra oluşacak suçlar bakımından, soruşturmalar bakımından nasıl kayyumlara güvence vereceksiniz ya, hem de adli, idari ve cezai yönden bir koruma vereceksiniz, cezasızlık vereceksiniz;

bunun anlamı ne? İnanın, bakın, bir daha söylüyorum, bu düzenleme kötü niyetli -bakın, kötü niyetli- insanların aklından geçer ancak. Bundan sonrası bakımından, eğer bu geçerse ne olacak biliyor musunuz? Gözünüze kestirdiğiniz şirkete, holdinge el koymak için bir soruşturma başlatacaksınız; 314'ten zaten her konuda soruşturma başlatabilirsiniz, hiç delil olmasa bile başlatabilirsiniz. Sonra kayyumı belli etmişsiniz: TMSF. Ve oradaki memurlara güvence vereceksiniz. Nasıl bir güvence vereceksiniz? Darbe dönemiyle sınırlı olan, olağanüstü hâl dönemiyle sınırlı olan bir kanun hükmünde kararnameyle vereceksiniz; böyle bir şey yok arkadaşlar, yok yani olamaz böyle bir şey! Ama sizin aklınıza gelmiş ve buraya koymuşsunuz. Bu, kötülük hâlidir arkadaşlar, kötülük hâlidir, önceden tasarlanmış bir kötülük hâlidir. Ve kanunlar böyle hazırlanıyor maalesef, eğer iyi okumayan bir kişi olsa hiç kimse farkına varmadan geçecekti veya şimdi geçecek, bilmiyoruz ne olacağı konusunu ama bu, bir kötülük hâlidir; bunu gerçekten iyi niyetli, vicdanına güvendiğim Adalet ve Kalkınma Partisi milletvekillerinin vicdanına havale ediyorum; bunu sorgulayın. Bu buraya neden kondu? Bize cevap veremediler. Bakın, açık söylüyorum, Komisyonca cevap veremediler. Niye ihtiyaç duyuyorsunuz, şimdi herhangi biçimde bu kayyumlara güvenceye neden ihtiyaç duyuyorsunuz? Cevap veremediler.

Değerli arkadaşlar, üçüncü konu emeklilere verilecek ikramiye meselesidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Tanrıkulu, lütfen tamamlayın.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Devamla) – Bu, bir sadaka değildir, bağış değildir, bir lütuf değildir. Bakın, 2018'de çıkmıştır; 2021'de artırılmıştır, 2.000 lira olmuştur; bunun hak temelli ele alınması lazım. Bu, hak temelli ele alınsaydı, TÜİK enflasyon oranlarına göre artırılmış olsaydı 10.000 liranın üzerinde olacaktı, bizim önerdiğimiz asgari ücret seviyesinde olsaydı 17.000 lira olacaktı. Dolayısıyla, bunun iki üç yılda bir önümüze gelmemesi lazım, hak temelli ele alınması lazım ve objektif kriterlere bağlanması lazım, bu nedenle bu önerimizin de burada dikkate alınması lazım diyorum.

Bu meselelere sığ bakmamak lazım, müzakere etmek lazım, danışmak lazım ve toplumda bundan sonra oluşacak zararları önceden karşılamak lazım diyorum ve hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Tanrıkulu.

Değerli milletvekilleri, ikinci bölüm üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi ikinci bölümde yer alan maddeleri, varsa o maddeler üzerindeki önerge işlemlerini yaptıktan sonra ayrı ayrı oylarınıza sunacağım.

22'nci madde üzerinde hepsi aynı mahiyette olmak üzere 4 önerge vardır, bu önergeleri okutup birlikte işleme alacağım.

Önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 109 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin çerçeve 22'nci maddesiyle 5271 sayılı Kanun'a eklenmesi öngörülen geçici 6'ncı maddenin (5)'inci fıkrasının madde metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu

Ahmet Çolakoğlu

Necmettin Erkan

Manisa

Zonguldak

Kırşehir

Meryem Göka

Halil Eldemir

Konya

Bilecik

Aynı mahiyetteki diğer önerenin imza sahipleri:

Erhan Usta

Selcan Hamşioğlu

Samsun

Tekirdağ

Aynı mahiyetteki diğer önerenin imza sahipleri:

Süleyman Bülbül

İsmail Atakan Ünver

Ali Karaoba

Aydın

Karaman

Uşak

Mühip Kanko

Ömer Fethi Gürer

Sibel Suiçmez

Kocaeli

Niğde

Trabzon

Aynı mahiyetteki diğer önerenin imza sahipleri:

Bülent Kaya

İsa Mesih Şahin

Mehmet Karaman

İstanbul

İstanbul

Samsun

Şerafettin Kılıç

Mustafa Bilici

Serap Yazıcı Özbudun

Antalya

İzmir

Antalya

BAŞKAN – Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI CÜNEYT YÜKSEL (İstanbul) – Takdire bırakıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk söz, Tekirdağ Milletvekili Selcan Hamşioğlu’na aittir.

Sayın Hamşioğlu, buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

SELCAN HAMŞIOĞLU (Tekirdağ) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; biz İYİ Parti olarak terörle mücadeleyi sonuna kadar destekliyoruz. Türkiye Cumhuriyeti devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne kasteden her kim olursa onunla askerî mücadelede de ekonomik mücadelede de sosyokültürel, diplomatik, hukuki mücadelede de Türkiye Cumhuriyeti devleti hükûmetlerinin sonuna kadar yanındayız. İnşallah, hükûmet de olacağız; bu mücadeleyi vatan toprağında bir tek terör artığı kalmayacak, barınamayacak şekilde de sonlandıracağız. Bunda da son derece kararlıyız ama bunda ne kadar kararlıysak terör mefhumunun, ülkemizin teröre bağlı acılarının hukukun çiğnenmesinde kılıf yapılmasını, iktidarların kendi siyasi emellerine ulaşmak için girdikleri hukuk dışı yolları terör maskesiyle perdelemelerini engellemekte de o kadar kararlıyız. Bir hukuk devletiyseniz bir şirketin kara para aklama paravanı olarak kullanılmasına elbette seyirci kalmayacaksınız; bir şirketin suç işlemesine, suç aparatına dönüşmesine elbette göz yummayacaksınız; hukuki tedbirler yetersizse bunları elbette güncelleyeceksiniz; bir şirketin terör örgütünü, terörizmi finanse etmesine elbette müsaade etmeyeceksiniz; bu suçları durdurmaya, yeniden tekrarlanmamasına dönük en sert hukuki tedbirleri elbette alacaksınız; bütün bunlarda beraberiz ama kayyuma hukuki, idari, mali ve cezai sorumsuzluk getirmek nedir arkadaşlar? Böyle hukuk dışılık, böyle rezalet olur mu? Bunu terör gerekçesiyle örtbas edemezsiniz.

Terörle mücadelenin başında bulunan Özel Kuvvetler komutanını yargılattınız siz. Kime ne anlatacaksınız? İmralı’daki caniyi Türkiye’ye getiren komutanlar, sorgulayan komutanlar yargılandı, üstelik de PKK’lı teröristlerin ifadelerine dayanarak yargılandı. PKK’lıların gizli tanıklığıyla terörle mücadele kahramanlarının rütbeleri söküldü, düşman hukuku uygulandı, öz vatanlarında esir alındılar, cezaevinde öldürüldü bu insanlar, öldürüldü. Onun için hiç terörle mücadeleyle gelmeyin bu maddeyi meşrulaştırabilmek için. Terörle mücadeleyi canı pahasına veren askerlerin böyle bir cezai sorumsuzluğu yok, dokunulmazlığı yok, polisin yok, bunları yargılayan hâkimlerin yok, iddianamelerini hazırlayan

savcılarının yok, hatta Cumhurbaşkanının yok; kayyumun olacak. Neden? İhalede usulsüzlüğe karışmak, kamu bütçesini konut tadilatı için kullanmak, kamu gelirlerini usulsüz devretmek gibi pirüpak bir deneyim olduğu için mi önceki kayyum süreçleri? Zimmetlerine para geçirmiş kayyum müdürlerinden, daire başkanlarından mı, arazi kapatan kayyum amirlerden mi, atandığı holdingin içini boşaltıp kayıplara karışan TMSF kayyumlarından mı ilham aldınız böyle bir zırh oluştururken? Kaçmak zorunda kalmassınlar, atandıkları şirketleri rahat rahat arpalık yapabilsinler diye mi bu akla ziyan girişim? Arkadaşlar, PKK terörüne karşı atadığımız kayyumları FETÖ üyeliğinden görevden aldınız ya siz. Bu feraset seviyesine bakarak mı ikna olacağız biz bu maddenin ne kadar isabetli olacağına?

Herhangi bir hukuki düzenlemeyi terörle meşrulaştırabilmeniz için her şeyden önce tutarlı, konjonktürel olmayan, ne kadar aldatılıp aldatılmadığınızdan yahut menfaatlerinizin nerede çatışıp çatışmadığından bağımsız bir “terör” tanımı yapabiliyor olmanız gerekir. Yapabiliyor musunuz? Mesela terör örgütü kim size göre? 2009’da Ergenekon, 2016’da FETÖ, 2023’te, 2024’te nihayet PKK. Peki, terörist kim? Öcalan kim mesela? Bazen “sayın” bazen “bebek katili” bazen “çözüm ortağı” “barış güvercini.” Gülen kim? Duruma göre “hoca efendi” duruma göre “Pensilvanya’daki zat.” Bunun yasal bir ölçüsü olur. Ölçüsü olmazsa, şartlara göre olursa biz nasıl ve nereden bileceğiz bugün “yerli” ve “millî” diye göklere çıkardığınız herhangi bir şirketin yarın “Terörü destekliyor.” diye bütün mal varlığına el konulmayacağını? Anayasal, yasal bir gerekliliğe değil ki siyasi gerekliliklere göre şekilleniyor kimin terörist, neyin terör, neyin terör örgütü olduğu size göre. “Kandırıldık.” diyorsunuz, Allah’ın affına sığınıyorsunuz; oluyor, bitiyor. Şimdi, aynı serbestiyeti kayyuma istiyorsunuz. Sonra “Çadır devleti mi?” diye sorunca da kızılıyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Hamşioğlu, lütfen tamamlayın.

SELCAN HAMŞIOĞLU (Devamla) – Biz teklifin 22’nci maddesiyle CMK’deki değişikliklerin uygulama tarihleri ve geçiş hükümlerinin düzenlenmesini destekliyor ancak maddeyle de alakasız şekilde (5)’inci fıkrayla araya kaynatılmak istenen TMSF tarafından atanacak kayyumlara hukuki, idari, mali, cezai sorumsuzluk tanınmasını; OHAL’in bitiminden altı yıl sonra olağan hâlde OHAL yetkililerinin hortlatılmasını Anayasa’ya aykırı, kanun önünde eşitlik ilkesine aykırı, hukuk devleti ilkesine aykırı buluyor ve madde metninden geri çekilmesini talep ediyoruz.

Teşekkür ederim. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Hamşioğlu, teşekkür ediyorum.

Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ikinci söz, Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez’e aittir.

Sayın Suiçmez, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygılarımla selamlıyorum.

Sayın Başkan, bu sabah beni Tonya’dan Fatma teyze aradı ve dedi ki: “İki gündür konuşuyorsunuz ‘Torba yasa hukuka uygun değildir.’ diyorsunuz, biz bir şey anlamadık.” Onun üzerine ben de kısaca halk anlasın diye şöyle bir şey hazırladım: Bu gördüğünüz torba yasa, içinde de görülmekte olan 17 ayrı kanunu ilgilendiren maddeler. Şimdi, bununla ilgili biz bir şey yapmaya kalktığımız zaman hop buraya gidiyoruz; buradan bir şey açmaya kalkıyoruz, bakıyoruz, bu da başka bir yere yollama yapmış, buna bakıyoruz; bu yetmedi, şuraya bir yollama yapmış diye 17 ayrı kanunla uğraşıyoruz. O arada diyoruz ki: Bu gönderdiğiniz torba yasada biz buna onay vereceğiz ama buna onay vermeyeceğiz. “Hayır, bunun hepsini birden size oylatacağız.” diyorsunuz. Dolayısıyla Fatma teyze karşı çıktığımız “torba yasa” dediğimiz olay budur.

Değerli milletvekilleri, 22'nci maddeyle CMK'ya getirilen geçici 6'nın (5)'inci fıkrası gerçekten hukuka aykırı bir düzenlemedir. Baştan söyleyeyim Anayasa 2, Anayasa 6, Anayasa 9, Anayasa 10, Anayasa 11, Anayasa 13, Anayasa 35, Anayasa 36, Anayasa 40, Anayasa 125, Anayasa 129'uncu maddelerine açıkça aykırıdır. O zaman, hangi güç emir vererek bu maddeye (5)'inci fıkrayı getirmiştir, anlamak mümkün değil. Ben buradan Sayın Cumhurbaşkanına sesleneyim eğer haberi yoksa: Kim bu maddeyi onun önüne getirmişse hemen görevden affını istesin, bu madde yüz karası bir maddedir. Kayyumları getireceksiniz, elbette ki her devletin terörle mücadele etmeye hakkı ve yetkisi vardır; peki, bunun ne ilgisi var? Kayyumu atayacaksınız TMSF'den ve bunlara da zırh vereceksiniz. Nasıl bir zırh vereceksiniz? Gelecekler, yönetecekler beş yıl boyunca ama kimse onlara “Nasıl yönettin?” “Niye yönettin?” “Niçin yanlış yönettin?” diye sormayacak; hukuki, cezai, mali, idari hiçbir sorumlulukları olmayacak; böyle bir şey olabilir mi? Böyle bir şey sizi ilgilendiriyor mu sayın milletvekilleri, hangimizi ilgilendiriyor? Bize ne, biz bir şirketin malına mı çökeceğiz?

Bakın, bir devleti terörizmden ayıran en önemli özellik, ne mücadelesi yaparsa yapsın hukuki çerçeve içerisinde yapıyor olmasıdır. Bunun neresinde hukuk var, biz bunu niye buradan geçireceğiz, bize ne katkısı olacak, ülkeye ne katkısı olacak? Üstelik de sekiz yıl geçmiş olağanüstü hâl döneminde getirilecek bir maddeyi -ki o da tartışılır, tırnak içinde- biz geriye dönüp bugün gündeme alıyoruz.

Değerli arkadaşlar, bu, açıkça bir çökme operasyonudur. Bunu devlet yapmaz, bunu iktidar yapmaz, bunu ancak mafya yapar. Bu ayıptan hemen kurtulmamız lazım, bu maddedeki (5)'inci fıkranın hemen çekilmesi lazım; çekilmediği takdirde buna “evet” diyen eller hiçbir zaman torunlarının, çocuklarının yüzüne -ileride- bakamayacaktır. Bu kara lekeyi Türkiye Büyük Millet Meclisine kimler, niçin, ne hakla sürmeye kalkmışlardır?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Suiçmez, lütfen tamamlayın.

SİBEL SUİÇMEZ (Devamla) – Bunun hesabını bize vermeliler. Ben yüce Meclisin bu konudaki serzenişlerimizi haklı bulacağına, hukuka aykırılık taleplerimizi dikkate alacağına inanıyorum ve bu maddenin çekileceğine inanıyorum.

Değerli milletvekilleri, 8 Mart geliyor. 8 Martta kadınlar, hakları ve hayalleri uğruna sokaklarda mücadelesini sürdürecekler, haklı taleplerini dile getireceklerdir. Ben, şimdiden o mücadele için sokaklarda olacak, dayanışma ruhuyla seslerini yükseltecek kadın mücadelesinde yeri olan herkesi buradan selamlıyor, yüce heyetinize de saygılarımı sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Suiçmez.

Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde diğer söz, Antalya Milletvekili Serap Yazıcı Özbudun'a aittir.

Sayın Yazıcı Özbudun, buyurun. (Saadet Partisi ve DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, teklifin 22'nci maddesinin Ceza Muhakemesi Kanunu'na eklediği geçici madde 6'nın (5)'inci fıkrası üzerine söz almış bulunuyorum. Aslında bu fıkra ile ilgili olarak önce 20-21 Şubatta Adalet Komisyonunda, daha sonra burada kanun teklifinin genel açıklamaları çerçevesinde epeyce ter dökmüştüm ama bir kez daha vurgulamak istiyorum.

Bu madde mealen ne getiriyor? “Mealen” diyorum çünkü bir kez maddenin yazım tekniği gerçekten çok ciddi eleştirileri hak ediyor. Maddeyle getirilmek istenen anlamınız için defalarca okuma yapmanız gerekiyor çünkü birkaç yere referanslar verilmiş, çok iyi bir hukukçunun dahi birkaç kez okumadan hükmü anlaması mümkün değil. Tabii, neden böyle bir yol izlenmiş çünkü hükmü kaleme alanlar, aslında bunu anlaşılabilir diye değil anlaşılmasın diye kaleme almışlar. Peki, mealen ne getiriyor? Mealene şunu getiriyor: Eğer bir şirket yargı kuruluşları tarafından terörle ilişkili görülürse kendisine kayyum

atanacak, bu yetkiyi TMSF kullanacak, azami beş yıl süreyle bu kayyumluk yönetimi devam edecek ama en hayati olan nokta şu ki kayyum cezai, hukuki, mali, idari hiçbir sorumluluk taşımayacak. Peki, buradan çıkması en muhtemel sonuç ne? Öncelikle, keyfi olarak “terör” kavramı kullanılmak suretiyle gözünüze kestirdiğiniz şirketlere el koyacaksınız, ardından bununla ilgili yaptığımız işlemlerden hiçbir sorumluluğunuz olmayacak. Böylece, aslını ararsanız mülkiyet hakkı ortadan kalkmış olacak.

Değerli milletvekilleri, biz fakültelerde ders verirken mülkiyet hakkıyla ilgili şunu söyleriz: Mülkiyet hakkı 18’inci yüzyıl anayasacılığının yani ilk anayasal gelişmelerin kabul ettiği, hükme bağladığı en temel hak, kutsal bir hak. Şimdi, sol eğilimden gelen izleyiciler bu ifadeden yanlış sonuç çıkarmasınlar. Mülkiyet hakkı niye kutsaldır biliyor musunuz? Çünkü temelinde alın teri vardır, emek vardır; emek ve alın teri kutsal olduğu için mülkiyet hakkı da kutsaldır.

Şimdi, eğer bu hüküm yürürlüğe girse mülkiyet hakkı tamamen ortadan kalkacak, böylece Anayasa’mızın 35’inci maddesi ihlal edilecek, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’ne Ek 1 Numaralı Protokol’ün 1’inci maddesi ihlal edilecek ve ihlale uğrayanlar önce Anayasa Mahkemesine, ardından Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine müracaat edecekler. Dolayısıyla böyle bir hükmün yürürlüğe girmesini kabul etmemiz mümkün değildir ancak biz, bu paketle ilgili hem Adalet Komisyonunda hem de burada çok dil döktük, bu hükümle ilgili olarak dedik ki: “Bu aynen 1982 Anayasası’nı yapan Millî Güvenlik Konseyinin bu Anayasa’nın geçici 15’inci maddesinin birinci ve ikinci fıkralarına eklediği hükmün bir paralelidir.” Çünkü orada Konsey yöneticileri, 5 general ve onların emirleri altındakiler için böyle bir sorumsuzluk zırhı vardı. Burada -bakınız, şu an Türkiye sözüm ona normal bir dönemden geçiyor ama- bu normal dönemde bir kanun yaparken kendisine referans verilen olağanüstü hâl döneminin bir kanun hükmünde kararnamesi ama bu, okuyucuların gözünden kaçırılmak isteniyor. Eğer bu hüküm yürürlükte kalırsa Adalet ve Kalkınma Partisi için gerçekten tarihe geçen bir yüz kararı olacaktır çünkü Adalet ve Kalkınma Partisi aslında iktidara geldiği ilk yıllardan itibaren Türkiye’de hukuk devletinin gereklerini yerine getirmek için ciddi bir çaba sarf etti, biz de kendilerine destek verdik. O nedenle bu yüz kararı hükmün yürürlüğe girmemesi çok önem taşıyor ama tabii, bununla yetinmeyelim; aynı husus, Türk Ceza Kanunu’nun 220 ve 314’üncü maddesine eklenmesi planlanan fıkralarla da ilgili.

Şimdi, ben süremi aşmak istemediğim için bir noktaya değineceğim. Demin 1 önerge verildi, Sayın Bahadır Yenişehirlioğlu’nun imzası vardı, bu (5)’inci fıkra hükmünün geri çekileceği anlamını taşıyordu.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Yazıcı Özbudun, lütfen tamamlayın.

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Devamla) – Tamamlayacağım.

Ben, rüya görüp görmediğimden emin olmak için kendimi çimdiklemek gereğini duydum. Gerçekten bu bir rüya değilse bu önergeye imza atan Sayın Bahadır Yenişehirlioğlu ve arkadaşlarını buradan kutluyorum ama burada Türkiye Cumhuriyeti devletinin bütün milletinin huzurunda onlardan bir taahhüt bekliyorum. Yarın öbür gün bu hüküm başka bir torbanın içinde daha farklı gizleme metodlarıyla karşımıza gelmesin diye ümit ediyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Yazıcı Özbudun, teşekkür ediyorum.

Sayın Gülüstan Kılıç Koçyiğit, buyurun.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, bu torba yasanın en kritik maddelerinden birini görüşüyoruz. Bizim, bu madde üzerinde konuşan hatibimiz daha önce belirtti, bir teknik aksaklık nedeniyle de madde çekilmiş görünüyor. Ben, buradan, en azından grubumuzun bu maddeye ilişkin görüşünü ifade etmek istiyorum. Tam da az önce Serap Hocamızın ifade ettiği gibi, aslında bir olağanüstü hâl rejiminde olabilecek bir madde düzenlemesi, tam bir koruma zırhı sağlıyor. Kime sağlıyor bunu? Kayyumlara sağlıyor. Bu kayyumun temel bir rejim hâline geldiğini çokça ifade ettik, bunu çokça eleştirdik ama bunun tam bir dokunulmazlık... Neredeyse Cumhurbaşkanına tanınacak hakların tanınmış olması bir hukuk devletini bırakın, bir kanun devleti anlayışıyla bile bağdaşmıyor. Kesinlikle bunun, özellikle de (5)'inci fıkranın çıkarılması gerekiyor. Herkes yaptığı bütün işlemlerden dolayı sorumludur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen son sözünüzü alalım.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – “Tam sorumsuzluk” diye bir şey bir hukuk devletinde asla ama asla olamaz. Bu nedenle, bu maddenin... Ki değişiklik önergesi verildi. Biz de bu değişiklik önergesini olumlu buluyoruz. Bu hâliyle zaten kabul edilemezdi. Ben de bunu en azından ifade etmek istiyorum.

Fırsat verdiğiniz için de teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Şimdi diğer önergenin gerekçesini okutuyorum:

Gerekçe:

Önergeyle, görülen lüzum üzerine ilgili fıkranın madde metninden çıkarılması sağlanmaktadır.

BAŞKAN – Evet, değerli milletvekilleri, aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önergeler kabul edilmiştir.

Kabul edilen önergeler doğrultusunda 22'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 22'nci madde kabul edilmiştir.

23'üncü madde üzerinde aynı mahiyette 2 önerge vardır, bu önergeleri okutup birlikte işleme alacağım.

Önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 109 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 23'üncü maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Bülent Kaya

İsa Mesih Şahin

Mehmet Karaman

İstanbul

İstanbul

Samsun

Şerafettin Kılıç

Mustafa Bilici

Antalya

İzmir

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Ali Bozan

Nevroz Uysal Aslan

Gülcan Kaçmaz Sayıyigit

Mersin

Şırnak

Van

Mehmet Kamaç

Onur Düşünmez

Diyarbakır

Hakkâri

BAŞKAN – Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI CÜNEYT YÜKSEL (İstanbul) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk söz Samsun Milletvekili Mehmet Karaman’a aittir.

Sayın Karaman, buyurun.

MEHMET KARAMAN (Samsun) – Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; Ceza Muhakemesi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’ni değerlendirmek üzere söz almış bulunuyorum. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Adalet bir toplumun temel taşlarından biridir ve güçlü, şeffaf bir yargı sistemi demokrasimizin olmazsa olmaz unsurlarından biridir. Bu yargı paketinin yani namıdiğer torba kanunun, Türkiye’deki hukuk sistemini daha adil ve etkin kılmak, yargı süreçlerinin hızlandırılması, yargının daha etkin çalışması, yargılama süreçlerinin daha şeffaf hâle getirilmesi gibi bir dizi önlem alınması gerekirken ne yazık ki bu amaçlardan oldukça uzak olduğunu görmekteyiz. Bu durum ise bize gösteriyor ki bu torbalar bir çözüm olmak yerine mevcut hukuk sistemindeki sorunlara daha da fazla sorunlar eklemektedir.

Kıymetli milletvekilleri, daha mutlu, daha huzurlu ve daha müreffeh bir Türkiye’de yaşamak istiyorsak en başta Türk hukuk sistemimizi mamur etmeliyiz çünkü bizim anlayışımıza göre devletin tek bir dini vardır, o da adalet, evet, adalet. Adalet yoksa devlet yok olur maalesef. Herkese ve her şeye rağmen adalet. Tıpkı yakın zamanda şehadetinin yıl dönümü olan Malcolm X’in dediği gibi “Doğrudan yanayım, kim söylerse söylesin; adaletten yanayım, kimin yanında ya da karşısında olursa olsun.” Biz de hiçbir ayırım gözetmeden adaletten yana olmalıyız; aksi hâlde, geçmişte olduğu gibi yarın da bu meseleler hiçbir şekilde çözüme kavuşmayacak. O hâlde, bizler, bu torbada yapıldığı gibi ufak dokunuşlarla, kaçak güreşlerle adaletin herkese eşit bir şekilde ulaşması için canla başla çalışmalı ve gerekeni yapmalıyız. Ama önce iktidar olarak siz bunu yapmalısınız çünkü yüzük de mühür de sizde. Ancak unutmayın ki onların hepsi bu yüce millet tarafından size verilmedi, sadece emanet edildi. Öyleyse, emanete hakkıyla sahip çıkınız, sahibi gibi davranmayınız. Bu meseleler herkesin meselesidir çünkü sonuçlarına herkes katlanmaktadır.

Arkadaşlar, bakınız, dilimizde çok güzel bir kelime vardır, unutanlara hatırlatmak isterim. Nedir bu? “İstişare” Ne yazık ki istişare unutulmuş durumda; boşuna “Hayır, unutmadık.” demeyin çünkü bunu yaptığınızı göremiyoruz. Mesela karşımızda bir torba kanun var. Soruyorum size: Bu torbadaki hükümleri oluştururken hangi sivil toplum kuruluşlarıyla, hangi akademisyenlerle, hangi muhalefet milletvekilleriyle görüştünüz? Hiç. İşte bu yüzden torbalardan güzellik ve bir uzlaşma çıkmasını beklemiyoruz.

Kıymetli milletvekilleri, adaletin sağlanması, demokratik bir toplumun en temel şartıdır ve bu hedefe ulaşmak için çaba sarf etmek hepimizin de görevidir ancak bu çabalar enine boyuna düşünmeden yangından mal kaçırır gibi uygulamalarla olamaz. Zamandan tasarruf ettiğinizi sanıyorsunuz ama yanılıyorsunuz. Ötesi berisini düşünmeden alınan kararlar beraberinde adliyelerin tozlu raflarında içinden çıkılmayan dosyalara dönüşmektedir. Nitekim bu torba uygulamanız da beraberinde yargıda şeffaflık sorunlarını, demokratik denetim zorluklarını, çabucak kabul etme eğilimlerini, hak ihlalleri risklerini ve Anayasa’ya aykırılık sorunlarını getirmektedir. Hak ihlali risklerini ve Anayasa’ya aykırılık sorunlarını getirdiğini tekrarlamak istiyoruz. Bizler vatandaşımıza hizmet etmek için varız. Milletimizin, onların istikbalini bir aşağı bir yukarı basit el kol hareketleriyle değil, derinlemesine düşünerek ve taşıdığımız sorumluluğun bilincine vararak belirlemeliyiz. Biz kimseye düşman değiliz, içi de dışı gibi çürümüş bu adalet sisteminin düzeltilmesinden yanayız.

Kıymetli milletvekilleri, yargıda yaşanan son gelişmeler, bir yüksek mahkemenin diğeri için suç duyurusunda bulunması gibi saçmalıklar işte bu çürümeyi işaret etmektedir. Buna izin veremeyiz ve buna engel olmalıyız. Merhum Erbakan Hocamız 1998’de Refah Partisi kapatıldığı zaman şu konuşmayı yapmıştı: “Anayasa Mahkemesi, Refah Partimiz hakkında bir kararı almış ve bu kararı biraz önce açıklamıştır. Anayasa Mahkemesi kuruluş itibarıyla Türkiye’nin en yüksek mahkemesidir.”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Karaman, lütfen tamamlayın.

MEHMET KARAMAN (Devamla) – “Bu mahkemenin almış olduğu kararlara bütün kuruluşların riayet etmesi gerekir, hatta bu kararlar adli bakımdan birer vahim hata olsalar dahi. Bu, bir hukuk devletinde hatalı da olsa kararlara itaat edip uyulması gerçeğini ortadan kaldırmaz.” demiştir ve o zaman da halkımızı, partili üyelerimizi yatıştırmıştır.

Her ne kadar şimdi öyle olmasa da her şeye rağmen biz Saadet Partisi olarak hukukun üstünlüğüne ve tarafsız bir yargı sistemine olan inancımızı koruyoruz. Siz de Türkiye’nin daha adil bir geleceğe doğru ilerlemesi için gelin, bu inancımızı paylaşın ve hakkın tesisi için çalışın.

Hepinize saygılarımı arz ediyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Karaman, teşekkür ediyorum.

Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ikinci söz Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan’a aittir.

Sayın Uysal Aslan, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) – Sayın Kurul, dün burada birilerinin ifade ettiği gibi, kamu harcamalarının ne kadarının hangi partiye, seçim usulsüzlüklerine gittiğine dair bir önerge getirdik; AK PARTİ, MHP oylarıyla reddedildi. Şimdi, o önergede yer alan, örtülü görüneni, reddettiğinizi, bugün burada size açıkça, sizin reddiniz ya da onayınız olmayacak bir şekilde albümle anlatmaya çalışacağım.

Anayasa 68’inci madde, kimi üst düzey kamu görevlileri ve memurlarla ilgili siyasi yasaklamayı düzenlemiştir. 657 sayılı Yasa’nın 7’nci maddesi ise sadece siyasi partiye üye olmayı değil, aynı madde “...hiçbir şekilde siyasi ve ideolojik amaçlı beyanda ve eylemde bulunamazlar ve bu eylemlere katılamazlar.” diyor. Yine, aynı kanunda benzer eylem, fiilde bulunanlar için disiplin cezası verileceği söyleniyor; yine bununla ilgili Türk Ceza Kanunu’nun ilgili maddeleri var.

Danıştay 12. Daire diyor ki: “Sadece üye olması yetmez, bu yeterli değil, siyasetle ilgilenme yasağı vardır.” Kimin vardır? Kamu görevlilerinin. Kimin vardır? Valilerin, kaymakamların, Emniyet müdürlerinin, polislerin, hepsinin. Aynı zamanda diyor ki: “İlgilenme yasağı var ama fiilen faaliyet hâlindeki eylemler de disiplin cezası ve suç gerektirir.” Nedir bu fiilen eylemler? Kamu binasını belli bir partiye vermek, aracı belli bir partiye vermek, yakıtını karşılamak, konvoylarına izin vermek; diğer partileri engelleme şeklinde yapılan faaliyetlerle kimi partiye, zümreye, siyasete öncelik vermek. Peki, bu uygulanıyor mu bizim ülkemizde? “Kanun” “hukuk” diyorsunuz; açıkça söyleyelim: Bakın bu fotoğrafa, daha yeni, bunlarla ilgili onlarca fotoğraf var. Bu fotoğraf, Şırnak İdil’de AK PARTİ’nin gençlik şöleninde çekildi. Şırnak Valisi Cevdet Atay, İdil Kaymakamı Anıl Adıgüzel, Şırnak İl Jandarma Komutanı Tümgeneral Murat Bulut, yine İl Emniyet Müdürü Cemal Dalman. Burada ne var? Bir siyasi partinin gençlik şöleninde bulunmuş kamu görevlileri ve askerî yetkililer. Nerede “Askerî vesayeti bitirdik.” sözleri? Nerede “Askerin yeri kışladır.” diye söylediğiniz sözler? Nerede bir kamu görevlisinin kamu yararı üzerinden tarafsız, bağımsız, eşit davranma, ayrımcı davranmama sorumluluğu? Nerede kaldı kanun, nerede kaldı ayrımcı uygulama? Bundan daha âlâ, bundan daha açık bir siyasi faaliyette bulunma var mı?

Burada gördüğünüz de İdil'in AK PARTİ adayı. Bu, bir fotoğraf; Şırnak'ın özeti, Mardin'in özeti, Diyarbakır'ın özeti. Mardin'in, Van'ın, Hakkâri'nin, Kars'ın, Ağrı'nın oy taşımayla, usulsüzlükle, kayyumla bitiremediğiniz, gördüğünüz ittifakı. Buna “çete ittifakı” deyin, “seçim ittifakı” deyin, “AK PARTİ ittifakı” deyin ama bize bu sıralarda “kanun, hukuk” deyip, bize kanun, hukuk hatırlatıp, Anayasa hatırlatıp bu kadar açık bir biçimde, seçime hile karıştıracak şekilde kamu yararını hiçe sayacak faaliyetlerde bulunmayın.

Bakın, bir diğer fotoğraf: Cizre Kaymakamı Nazlı Demir, yanındaki de Cizre AKP adayı, hep beraber esnaf ziyareti yapmış. Aynı Kaymakam, bizim Cizre'de eylem, etkinlik yaptığımız bir günde sahte yol çalışması üzerinden konvoyumuzu engelledi, dil eylemimizi engelledi, siyasi faaliyetlerimizi engellemeye dönük tonlarca karar aldı. Bu kararlar, vali, kaymakam yetkisiyle aldığı kararlar yetmiyormuş gibi, esnaf ziyaretini AK PARTİ adayıyla yapıyor.

Bakın bu fotoğraf üç gündür sosyal medyada, herkeste infial yaratması gereken bir fotoğraf. Cizre Kaymakamı, aynı zamanda kayyumu, bunun da altını çiziyorum. Yanında sarmaş dolaş, başını omzuna koymuş, güler vaziyette olan kişiye AK PARTİ Cizre adayı. Bu fotoğrafı görüp bize valilerin, kaymakamların, devlet memurlarının tarafsız, bağımsız olduğunu, eşit seçim güvenliği olduğunu kim söyleyebilir? Halkımız biliyor, bu sisteme insanları alıştırmaya çalışıp bize hukuk dersi vermeyin. “Bu, disiplin cezası gerektiriyor.” diyoruz, bunun disiplin cezasını başlatması gereken kim? Bakanlıklar. Bakın, burada, bu soruşturmayı yapması gereken İçişleri Bakanlığının... Bir fotoğraf hem İçişleri Bakanlığının resmi sayfasından hem de ilgili kişilerin resmi -bakın, kişisel demiyorum- Kaymakamlık, Belediye ve Valilik sayfalarından yayınlandı. Aynı heyet -bir Vali, bir Kaymakam- yanına AK PARTİ İl Başkanını, Kadın Kolları Başkanını, Gençlik Kolları Başkanını alıp bakanlık bakanlık gezer mi?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Uysal Aslan, lütfen tamamlayın.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Devamla) – Bunları yapıp da karşımıza geçip eşit, adil bir seçim güvenliğinden, bir adaletten bahsetmeyin. Bakın, bir diğer fotoğraf Savunma Bakanlığından, bir diğer fotoğraf yine aynı heyet; Vali, Kaymakam, AK PARTİ'li yetkililer. O da yetmiyormuş gibi, sizin kamu görevinden kaynaklı olarak yapmak zorunda olduğunuz yoksula maaş kesintisini mayıs sürecinden sonra Sosyal Yardımlaşma Vakfı üzerinden kestiniz. Bakın, İdil adayınız diyor ki: “Ben seçilirse tüm kadınlara maaş bağlayacağım.” Valinin, Kaymakamın sosyal yardımla verdiği vaatleri kendi vaadi gibi yansıttı; liste yazdı, yanlışlıkla sanki bu listeyi paylaşıyormuş gibi kendi WhatsApp durumundan paylaştı. Yine, Cizre'de benzer bir biçimde, bir EĞİTİM SEN'liye bizlerin kongresine geldi diye soruşturma başlatan Millî Eğitim Müdürü AK PARTİ adayının adaylığını “Hayırlı olsun.” diye WhatsApp durumundan paylaşıyor. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Uysal, teşekkür ediyorum.

Şimdi, aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Aynı mahiyetteki önergeler kabul edilmemiştir.

23'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 23'üncü madde kabul edilmiştir.

24'üncü madde üzerinde 1 önerge vardır, okutup işleme alacağım.

Okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 109 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 24'üncü maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Bülent Kaya
İstanbul

İsa Mesih Şahin
İstanbul

Mehmet Karaman
Samsun

Şerafettin Kılıç
Antalya

Mustafa Bilici
İzmir

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI CÜNEYT YÜKSEL (İstanbul) - Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde İzmir Milletvekili Mustafa Bilici'ye söz veriyorum.

Sayın Bilici, buyurun.

MUSTAFA BİLİCİ (İzmir) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; makul sürede yargılanma hakkı, adil yargılanma hakkının en önemli unsurlarından biri olup Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6'ncı maddesi ve Anayasa'nın 141'inci maddesiyle güvence altına alınmıştır. Gerek Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi gerekse Anayasa Mahkemesinde görülen bireysel başvuru uyuşmazlıklarının büyük bölümü makul sürede yargılanma hakkıyla ilgilidir. Öyle ki Anayasa Mahkemesine yapılan başvuruları incelediğimizde, 2023 yılı itibarıyla derdest 130 bin başvurunun 80 bininin makul sürede yargılanma hakkının ihlali iddiasına ilişkin olduğu görülmektedir. Anayasa Mahkemesi, ilk defa makul sürede yargılanma hakkının ihlaline karar verdiği 2/7/2013 tarihinden bugüne kadar 55 binden fazla başvuruda benzer nitelikte ihlal kararı vermiştir. Makul sürede yargılanma hakkı öyle bir mesele hâline gelmiştir ki Anayasa Mahkemesi yayınladığı istatistiklerde makul sürede yargılanma hakkını hariç tutarak veri ve tabloları kamuoyunun bilgisine sunmuştur. Anayasa Mahkemesi Nevriye Kuruç başvurusunda vermiş olduğu pilot kararında makul sürede yargılanma hakkına ilişkin olarak yapısal bir sorun bulunduğunu vurgulamış ve bu yapısal sorunun giderilmesi amacıyla makul sürede yargılanma hakkının ihlali nedeniyle ortaya çıkacak zararların tazmin edilmesi için Anayasa'nın 40'ıncı maddesi gereğince bireysel başvurudan önce etkili bir başvuru yolunun kurulması gerektiğini de belirtmiştir. Nevriye Kuruç kararının yayımlanmasından sonra bu sorunun çözümü adına Tazminat Komisyonuna başvuru imkânı getirilmiştir. 9/3/2023 tarihinden sonra yapılan başvurular yönünden ise herhangi bir mekanizma getirilememiştir. Dolayısıyla Anayasa Mahkemesinin pilot karar olarak verdiği Nevriye Kuruç kararının gereği tam olarak yerine getirilememiş, yalnızca belli bir tarihe kadar derdest başvurular yönünden Tazminat Komisyonuna başvuru imkânı getirilmiştir. Öte yandan, yapılan değişikliklerle Anayasa Mahkemesine başvuru yapılmadan önce müracaat edilebilecek idari veya yargısal bir mekanizma kurulmamış, makul sürede yargılanma hakkının ihlali iddiası kapsamındaki başvuruların doğrudan Anayasa Mahkemesine yapılmasına devam edilmiştir. Anayasa Mahkemesi son olarak 10 Ekim 2023 tarihli Resmî Gazete'de yayınlanan Keser Altıntaş başvurusuna ilişkin kararında da tüm bu hususlara değinerek pilot kararın gereği olarak makul sürede yargılanma hakkının ihlali iddiasıyla yapılan başvurulara ilişkin etkili bir başvuru yolu oluşturulduktan sonra başvuruların incelenebileceğine karar vermiştir. Söz konusu karar sonrası kamuoyunda yapılan değerlendirmelerde adaletin olması gerektiği gibi ve olması gereken zamanda tecelli etmediği fakat esas olanın adaletin zamanında tecelli etmesi olduğu, bunun çözümü için ise yalnızca bireysel başvurulardan önce gidilebilecek etkili ve sürekli bir başvuru yolu oluşturulması değil, aynı zamanda ülkemizde yargılamaların uzamasına yol açan temel sorunları çözecek diğer düzenlemelerin de yapılması gerektiği ifade edilmiştir. Konunun ehemmiyeti

ve vatandaşlarımızın mağduriyetine çözüm aramak için Meclis Başkanlığına vermiş olduğumuz soru önergemizde Adalet Bakanı Sayın Tunç'a bu problemlerin nasıl çözülebileceğini sormuş fakat açıklayıcı bir cevap maalesef alamamıştık. Geçen tüm bu süreçte bugün Tazminat Komisyonunun amacı, kapsamı ve yetkileri değiştirilmektedir fakat bu girişimin vatandaşlarımızın dardına derman olabilmesi mümkün görülmemektedir. Makul sürede yargılanma hakkının tam anlamıyla korunabilmesi için hukuk sistemimizde daha radikal değişimlere ihtiyaç duyduğumuz apaçık ortadayken bugün burada yapılan sorunları halının altına süpürmekten başka bir şey değildir diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Bilici, teşekkür ediyorum.

Şimdi önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

24'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 24'üncü madde kabul edilmiştir.

25'inci madde üzerinde 1 önerge vardır, okutup işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 109 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 25'inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Ali Bozan

Nevroz Uysal Aslan

Mehmet Kamaç

Mersin

Şırnak

Diyarbakır

Onur Düşünmez

Gülcan Kaçmaz Sayyigit

Kamuran Tanhan

Hakkâri

Van

Mardin

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI CÜNEYT YÜKSEL (İstanbul) – Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde Mardin Milletvekili Kamuran Tanhan'a söz veriyorum.

Sayın Tanhan, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

KAMURAN TANHAN (Mardin) – Sayın Başkan, değerli Genel Kurul; aslında Tazminat Komisyonu hakkında konuşulacak çok şey var ama beş dakikaya sığdırmak biraz zor olacak.

Esasında bu torba yasa, daha doğrusu bu kanun teklifi bir oyalamadır ve hak arama hürriyetinin önüne bir engel koyuyor; engellenmesi amacıyla da yapıldığı kanaatindeyiz. Adı geçen ve görev alanı genişletilen Komisyonun görevlerinden biri, ceza yargılamaları sebebiyle hak kaybına uğranılan kimi durumlarda devletten istenilecek tazminatın ağır ceza mahkemeleri yerine artık Komisyondan talep edilmesi yoluna başvurulmasıdır. Ceza hukukuna, özel hukuka ve idare hukukuna ilişkin yargılamalarda, yargılamanın makul sürede sonuçlandırılmadığı ve bu durumda da özellikle adil yargılanma hakkının ihlal edildiği gerekçesiyle yapılan manevi tazminat başvurularının Anayasa Mahkemesi yerine artık Komisyona başvurusunu düzenlemektedir. Bakın, bunun pratik bir örneği var aslında normal kanunlarda, Kaçakçılık Kanunu'nda buna ilişkin bir düzenleme var: El konulan eşyanın müsadere bir yargılama yapılmadan Takdir Komisyonu kararıyla ilgili bir komisyon tarafından bertaraf ediliyor. Daha sonra, beraat veya takipsizlikle sonuçlandığında devlet aleyhine tazminat davası açılıyor ve devletin 1 liraya satmış olduğu mallar veya eşyalar 5 lira olarak vatandaşa geri iade ediliyor. Aslında bu kanun teklifiyle siz bir kamu zararına sebebiyet vereceksiniz, gideceği sonuç budur.

Yine, makul süreler ve hak kayıpları denilince akla gelen ilk komisyon OHAL İşlemleri İnceleme Komisyonudur. Bu Komisyon 15 Temmuzdan sonra 2017 yılında kuruldu, bir KHK'yle kuruldu ve yaklaşık altı sene devam etti. “KHK'lilerin başvurularının karara bağlanması amacıyla iki yıllığına kuruldu.” denilen bu Komisyon altı yıl süreyle görev yaptı. Bu Komisyon 127.292 başvurudan 17.960'ını kabul ederken 109.332'sini reddetti yani yüzde 85 ret, yüzde 15 kabul. 2018 yılı sonunda başvuruların yüzde 40'ı, 2019 yılında başvuruların yüzde 79'u karara bağlandı; 2020 yılı sonunda başvuruların yüzde 89'u, 2021'de de yüzde 95'i, 2022 yılının sonunda ise tamamı sonuçlandı. Bu Komisyonun vereceği karara karşı altmış gün içerisinde idare mahkemelerine dava açılacaktı ancak belirtelim ki KHK'yle işinden edilen insanlar yargıya başvurmak için OHAL İşlemleri İnceleme Komisyonunun kararını beklemek zorunda kaldı ve bu süre bazı durumlarda dört yıl, beş yıl, hatta bazıları için altı yıl devam etti. Eğer siyasi iktidar 2016 yılında “Bir kanun çıkaracağız, altı yıl boyunca yargı yolu kapalı olacak.” demiş olsaydı bu Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne ve diğer kanunlara aykırı olacaktı ama bunu yapmadı. “2017 yılında bir komisyon kuracağım, önce oraya başvuracağız, daha sonra mahkemelere başvuracağız.” denildi ve böylelikle Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne uygun bir kılıf bulunmuş oldu.

Yine, istatistiklere bakıldığında, OHAL Komisyonunun aylık dosya inceleme sayısı bin. Dolayısıyla adil yargılanma nedeniyle Anayasa Mahkemesine başvurular -dosya sayısı- değil yüz binleri belki milyonları bulacak. Dolayısıyla bu Komisyonun işlevselliği konusunda da ileride sıkıntılar çıkacaktır.

Yine, bu Komisyonun etkili bir başvuru mekanizması olmasını değerlendiriyorsunuz ama bu etkili bir başvuru yolu olmayacak çünkü OHAL Komisyonu, OHAL KHK'leriyle ihraç edilen kişilere bir günde suç buldunuz ama altı yıl içerisinde bu insanlara neden ihraç olduğunu bir türlü söyleyemediniz. Dolayısıyla bu husus değerlendirildiğinde ya da örnekleme yapıldığında bu Komisyonun hiçbir işlevi olmayacak. Şimdi de başka bir komisyon eliyle sözüm ona hak kayıplarının önüne geçileceğini müjdelemektesiniz. Siyasi iktidar bu ülkenin yurttaşlarının hukuka olan inancını ortadan kaldırdığı gibi, bu sözde reform paketlerinin de yurttaşların nazarında hiçbir kıymetiharbiyesi bulunmadığı kanaatindeyiz. Dolayısıyla bu Komisyonun kurulmaması gerekir, ileride telafisi imkânsız zararlara ve kamu zararına sebep olacağı açıktır.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Tanhan, teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

25'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 25'inci madde kabul edilmiştir.

26'ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 26'ncı madde kabul edilmiştir.

27'nci madde üzerinde 1 önerge vardır, okutup işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 109 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 27'nci maddesinde geçen “aşağıdaki” ibaresinin “aşağıda bulunan” olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Ali Bozan

Mehmet Kamaç

Onur Düşünmez

Mersin

Diyarbakır

Hakkâri

Nevroz Uysal Aslan

Celal Fırat

Gülcan Kaçmaz Sayyigit

Şırnak

İstanbul

Van

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI CÜNEYT YÜKSEL (İstanbul) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde İstanbul Milletvekili Celal Fırat’a söz veriyorum.

Sayın Fırat, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

CELAL FIRAT (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ekranları başında bizi izleyen bütün dostlarımızı sevgiyle muhabbetle selamlıyorum.

Söz konusu 27’nci maddeyle 6384 sayılı Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine Yapılmış Bazı Başvuruların Tazminat Ödenmek Suretiyle Çözümüne Dair Kanun’un 5’inci maddesine iki fıkra eklenmektedir.

Bu fıkralarla Tazminat Komisyonuna yapılacak müracaatlarla ilgili yeni usuller belirleneceğinden, AİHM başvurmuş olanlarının Komisyona yapacağı müracaatın şekli ve süresine ilişkin olarak Komisyona elektronik ortamda da müracaat edilebileceği ve müracaatların elektronik ortamda yapılmasına ilişkin usul ve esasların Bakanlık tarafından belirleneceği öngörülmektedir.

Değerli milletvekilleri, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin veri analiz raporu en son 2022 yılında yayınlanmıştır. Bu veri analizine göre 2022 yılında AİHM’e en çok başvuru Türkiye’den yapılmıştır. 2022 yılında AİHM’e toplam 45.500 başvuru yapılmış, bu davaların 39.570’i karara bağlanmış, karara bağlanması gereken 74.650 başvuru ise sıra beklemektedir. Bekleyen davaların yüzde 74’ü Türkiye, Rusya, Ukrayna, İtalya, Romanya dâhil 5 ülkeyle alakalıdır. Mahkemenin yayınladığı verilere göre, 2022 yılında yapılan başvuruların yüzde 27’si Türkiye menşeli davalardan oluşmaktadır. Peki, bu neden böyledir? Çünkü insan haklarına uymayan, hukukun evrensel değerlerini hiçe sayan, demokrasi ve özgürlükleri kısıtlayan, farklı inançların, kimliklerin, fikirlerin taleplerini görmezden gelen otoriter devletlerde yaşayan insanlar, yaşadıkları ülkelerde haklarını hukuk yoluyla elde edemedikleri için uluslararası mahkemelere başvurmak zorunda kalıyorlar.

Bakınız, sizlere bazı örnekler vereyim. Türkiye’nin AİHM kararlarına uymadığı en önemli davalar arasında Alevilerin inanç merkezi olan cemevlerinin ibadethane olarak tanınması, zorunlu din dersleri uygulamasının kaldırılması yönündeki kararı geliyor ve Türkiye uymamakta ısrar ediyor. Yeryüzünde “Benim inanç yerimi, ibadethanemi tanıyın.” diye mahkeme kapısına giden, mahkemelere başvuran başka bir ülke var mıdır acaba? Türkiye’nin AİHM kararlarına uymadığı en önemli davalardan diğer ikisi ise önceki dönem Eş Genel Başkanlarımızdan sevgili Selahattin Demirtaş Başkanımızın serbest bırakılması ve iş insanı, aktivist Osman Kavala’nın serbest bırakılması davalarıdır. İktidar, bu kararların gereğini yerine getirmeyerek belki de üyeliğinin askıya alınmasıyla sonuçlanacak ihlal sürecinden mesul olacaktır. Sadece bunlar mı, daha birçok hak ihlali nedeniyle kişiler, kurumlar AİHM’e başvurmak zorunda kalıyorlar, Türkiye bu kararlara uymadığı için yüklü tazminat ödemeye mahkûm oluyor.

Değerli milletvekilleri, Türkiye’deki hukuksuz uygulamalara her gün bir yenisi ekleniyor. Bakınız, Sultangazi Pir Sultan Cemevi kendi üzerine olan tapusuyla, imece usulü, dayanışmayla halkımız tarafından inşa edilmiş, cemevimiz yapıldığı günden bu yana Sultangazi Belediyesinin Belediye Meclisinde alınan kararla cemevimize yıkım kararı çıkarılmış ve mahkemeye verilmiştir. On dört yıldan beri süregelen bu davanın 5 Martta yine davası görülecek, Cemevi Başkanımız sevgili Zeynel Odabaş beş yıl cezaıyla yargılanmaktadır. Biz diyoruz ki: Cem ibadetimiz, cemevleri ibadethanemizdir.

Sevgili dostlar, 2014 yılında Okmeydanı Cemevi’nde bir cenaze erkânına katılan sevgili Uğur Kurt, yakınının cenaze hizmetini beklerken polis kurşunuyla katledildi. Katledilen canımızın davasında mahkeme, maalesef, insan hayatını hiçe sayan bir karar vermiştir. Uğur Kurt’u katleden polise önceki davada bir yıl sekiz ay hapis cezası verilmiş, bu, 12.100 liralık para cezasına çevrilmiştir. Bir

cemevinin bahçesinde canımızın öldürülmesinin karşılığı -ödül gibi- 12.100 liradır sevgili dostlar. Adaletin Alevilere görünen gerçek yüzü esasında budur. Bu olay bir cami avlusunda olsaydı ne olurdu, düşünmek bile istemiyorum. İtiraz üzerine bugün görülen davada, Uğur Kurt'u katleden polise iki yıl altı ay ceza verilmiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Fırat, lütfen tamamlayın.

CELAL FIRAT (Devamla) – Şu an burada ifade edeyim ki: Bu adaletsizlik sadece Uğur Kurt'a yapılmamıştır, bu adaletsizlik bütün toplumumuza yapılmıştır. Mahkeme bugün vermiş olduğu kararlar bir kez daha Alevilerin adalete olan güven duygusunu öldürmüştür. Öte yandan, Uğur Kurt'un annesi Gülnaz Kurt'a -akıl almaz bir iddianame hazırlayan savcılık- oğlunu öldüren polisler saldırdığı için, saatini kırdığı için altı buçuk yıla kadar hapis cezasıyla dava açılmıştır; babası, dayanamayıp kansere yakalanıp vefat etmiştir. Sevgili Gülnaz annemiz de şu an kanser tedavisi görüyor.

Değerli dostlar, bugün yine elimde 78 yaşındaki bir babanın cezaevinden bana gönderdiği bir mektup var, şunu söylüyor: “Ben çocuğumun cezaevine gitmesinden dolayı bir eylem yapıyordum, sabahın beşinde, altısında polis evime baskın yaptı.”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CELAL FIRAT (Devamla) – Şu an cezaevinde, lütfen bununla ilgili gerekeni hep beraber yapalım.

Hayırlı akşamlar diliyorum. (DEM PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Fırat, teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

27'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 27'nci madde kabul edilmiştir.

28'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 28'inci madde kabul edilmiştir.

29'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 29'uncu madde kabul edilmiştir.

30'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 30'uncu madde kabul edilmiştir.

31'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 31'inci madde kabul edilmiştir.

32'nci madde üzerinde 1 önerge vardır, okutup işleme alacağım, oylarınıza sunacağım.

Önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 109 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin çerçeve 32'nci maddesiyle 6384 sayılı Kanun'a eklenmesi öngörülen geçici 3'üncü maddenin (5)'inci fıkrasının üçüncü cümlesinin madde metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu

Halil Eldemir

Meryem Göka

Manisa

Bilecik

Konya

İnanç Sıraç Kara Ölmeztoprak

Ahmet Çolakoğlu

Malatya

Zonguldak

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI CÜNEYT YÜKSEL (İstanbul) – Takdire bırakıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi yok.

Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Önergeyle 6384 sayılı Kanun’a eklenmesi öngörülen geçici 3’üncü maddenin (5)’inci fıkrasının üçüncü cümlesinin madde metninden çıkarılması sağlanarak ilave heyetlerin sınırının kaldırılması öngörülmektedir.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda 32’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 32’nci madde kabul edilmiştir.

33’üncü madde üzerinde 2 önerge vardır, aykırılık sırasına göre okutup işleme alacağım.

Okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2023) esas no.lu Ceza Muhakemesi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 659 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 33’üncü maddesinin (e) ve (g) bendinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Süleyman Bülbül

İsmail Atakan Ünver

Ali Karaoba

Aydın

Karaman

Uşak

Mühip Kanko

Ömer Fethi Gürer

Okan Konuralp

Kocaeli

Niğde

Ankara

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI CÜNEYT YÜKSEL (İstanbul) – Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde Ankara Milletvekili Okan Konuralp’e söz veriyorum.

Sayın Konuralp, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

OKAN KONURALP (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tali komisyon olarak Dijital Mecralar Komisyonunda görüşülmesi gereken bir maddeler bütünü hakkında söz almış bulunmaktayım.

6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu’nun 6’ncı maddesinin (2)’nci fıkrasının (e) ve (g) bentlerinde yapılacak değişiklik Anayasa’ya aykırılık iddiamızı taşımakta. Fakat bu değerlendirmeyi yapmış olmama rağmen şunu da vurgulamak isterim ki konunun pek çok uzmanı tarafından belki de bu torba yasanın en derli toplu maddelerinden biri olarak da bunları gördüğümüzü ifade etmek de gerekiyor. Konunun uzmanları, Avrupa Birliği müktesebatına uygun bir düzenlemenin yapılmış olduğuna dair ön değerlendirmelerini yaptılar fakat “Ayinesi iştir kişinin, lafa bakılmaz.” misali, Türkiye’deki mevcut hukuk düzenini, mevcut kanunları dahi nasıl daha kötü bir örneklem üzerinden de uyguladığınızı düşündüğümüzde bu maddelere yönelik de bazı çekincelerimiz, endişelerimiz var, bu endişelerle ilgili kısa bir değerlendirme yapmak istiyorum.

Örneğin, özel nitelikli kişisel verilerin sır saklama yükümlülüğü altında bulunan kişiler veya yetkili kurum ve kuruluşlar tarafından işlenmesinin gerekli olması, başka bir veri işleme şartı olarak düzenlenmekte. Buna göre, Sağlık Bakanlığı ile her türlü sağlık kuruluşunun ve Sosyal Güvenlik Kurumunun bu bentte yazılı amaçlarla tuttıkları veriler ve kayıtlar bu kapsamda değerlendiriliyor. Bu çerçevede, özel sağlık kuruluşlarının bu kapsamdan çıkarılması gerektiğini düşünüyoruz. Ayrıca bu bentte yazan kurumların hangi tür verileri işleyebileceğinin de açık olması gerektiğini düşünüyoruz.

Öte yandan, dinî aidiyet gibi verilerin Sosyal Güvenlik Kurumuyla veya Sağlık Bakanlığıyla ilgisi olmadığını, dolayısıyla Anayasa'nın 20'nci maddesinin üçüncü fıkrasında çizilen sınırların ihlal edildiğini düşünmekteyiz.

Öte yandan, üyelik dışında eski üyelerle temas hâlinde bulunan kişilerin verilerinin işlenmesinin de hukuken Anayasa'ya aykırı olduğunu düşünüyoruz. Bir başka sorun olarak da bu tür kuruluşlar açısından üyelik tesisi, kanunlarda ne tür bilgilerin isteneceğine ilişkin bilgilerin alınması ve başvuru formlarının veya hukuki belgelerin doldurulması öngörülüyor, dolayısıyla üyelik formlarında bu tür ibarelerin yazılarak, zorunlu olarak doldurulmasını talep etmenin de Anayasa'nın 20'nci maddesini ihlal edici nitelikte olduğunu değerlendiriyoruz.

Bu çerçevede, bu konuyla ilgili düşüncelerimizi çok özel olarak, çok teknik bir şekilde böyle ifade etmiş olduk fakat geldiğimiz nokta itibarıyla artık bir finale doğru yaklaşıyoruz, şunları da söylemeden edemeyeceğim, bunları da sizlerin değerlendirmesine bırakıyorum. Hazreti Muhammed'in bir hadisi vardır, bilirsiniz: “Bir yanlış görürseniz elinizle düzeltin, buna gücünüz yetmezse dilinizle düzeltin, ona da gücünüz yetmezse kalbinizle buğzedin.” der. Buradan şunu demek istiyorum: Özellikle dün yoğun olarak tartıştığımız, arkadaşlarımızın da Komisyonla dile getirdiği özellikle Türk Ceza Kanunu'ndaki düzenlemelerle ilgili getirdiğiniz yeni bir açık Türkiye'nin hukuki geleceği açısından son derece çekinceli sakıncalar içermekte fakat -biz biliyoruz ki- AK PARTİ Grubu içerisinde de burada oylarıyla yani elleriyle bu yanlış düzeltmeyen, buraya gelerek sözleriyle bu yanlış ifade edemeyen pek çok arkadaşımızın buğzettiğini yapmış olduğunuz düzenlemenin son derece yanlış olduğunu bizlere ifade ettiğini de tutanaklarla kayda geçirmek istiyoruz. Evet, oylarıyla bizim düzenleme taleplerimize destek olamadılar ama bazen Komisyonla, bazen yemekte, bazen koridorda gördüğümüz pek çok AK PARTİ'li arkadaşın bu düzenlenmeyi bizim kadar beğenmediği, sevmediği ve tehlikeli bulunduğunu da en azından isimleri elbette ifşa etmeden bu tutanaklara geçirmiş olalım.

Umarım bu getirmiş olduğunuz kanunlar sizin başınıza da yakın bir zamanda bela olmaz çünkü Türkiye'nin insan hakları evrensel ilkelerine, düşünce ve ifade özgürlüğüne, din ve vicdan özgürlüğüne yönelik mesafesi; bu uygulamalarla, bugün getirdiğiniz, bugün oylarınızla kabul ettiğiniz kanunlarla daha da açılacak ve bundan uzaklaşacağız. Eminim ki kısa bir dönemde yeniden iktidar değiştiğinde bu düzenlemeler yeniden bizim lehimize ve hukuk adına, hukukun üstünlüğü adına yeniden revize edilecektir.

Bir başka konuya da değinmek istiyorum. Biz işte bugün itibarıyla belki de tatile çıkacağız ve bir ay sonra burada yeniden bir araya geleceğiz ve bu dönem içerisinde bir ramazan ayı da yaşanacak.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Konuralp, lütfen tamamlayın.

OKAN KONURALP (Devamla) – Bu ramazan ayıyla da ilgili şu değerlendirmeyi yapmak isterim; Sayın Meclis Başkan Vekili Bekir Bozdağ çok uzun süre Diyanetten sorumlu devlet bakanı, başbakan yardımcısı olarak görev yaptı, ne demek istediğimi daha iyi anlayacaktır; son bir cümle olarak bunu da aktarmış olayım: Diyanet İşleri Başkanı Ali Erbaş'ı uyarın arkadaşlar. Bakın, Diyanet memuru “Halil Konakçı” adlı bir hadsizin hadsizliğine dur demesi gerektiğini kendisine iletin; bu, sürdürülebilir bir

şey değildir. Ben eminim ki AK PARTİ’li pek çok arkadaşımız da devlet memuru vasfıyla bu devletin maaşını alan, Diyanet İşleri Başkanlığı memuru olan bu soytarının açıklamalarından rahatsızdır; bu, sürdürülebilir bir şey değildir. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar) Ben sizin de vicdanlarınızın rahatsız olduğuna inanıyorum. Diyanet İşleri Başkanını uyarın, siz de üzerine düşen görevi yapın; bu ramazan öncesinde ötekileştirici, kutuplaştırıcı ve özellikle de cumhuriyetin kurucu değerlerine yönelik bu saldırgan dilin sahibine gereken yapılsın.

Sevgi ve saygılarımla. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Konuralp, teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Ceza Muhakemesi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 659 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 33’üncü maddesi ile 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu’nun 6’ncı maddesinin (3)’üncü fıkrasında yapılmak istenilen değişiklikte yer alan (g) bendinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Hasan Toktaş

Erhan Usta

Bursa

Samsun

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI CÜNEYT YÜKSEL (İstanbul) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde Bursa Milletvekili Hasan Toktaş’a söz veriyorum.

Sayın Toktaş, buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

HASAN TOKTAŞ (Bursa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Sekizinci yargı paketi teklifinde yer alan 33’üncü maddenin (g) bendiyle kişisel verilerin işlenmesi, siyasi, felsefi, dini veya sendikal amaçlarla kurulan vakıf, dernek ve diğer kâr amacı gütmeyen kuruluş ya da oluşumların tabi oldukları mevzuata ve amaçlarına uygun olmak, faaliyet alanlarıyla sınırlı olmak ve üçüncü kişilere açıklanmamak kaydıyla mevcut veya eski üyelerine ve mensuplarına veyahut bu kuruluş ve oluşumlarla düzenli olarak temasta olan kişilere yönelik olması durumunda mümkün kılınmaktadır. Teklifte yer alan değişiklikle her ne kadar özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesi mevcut düzenlemeyle paralel biçimde yasaklanmış olsa da bu istisna, genel kuralla çelişmektedir. Ayrıca, bu verilerin işlenebilmesi son derece sakıncalı olup fişleme olarak kötüye kullanılabilme ihtimalini de ortaya çıkarmaktadır.

Ülkemizde ne yazık ki kişisel verilerin korunamadığı da bir gerçektir. Bu durumun en basit örneği, vatandaşlarımızın telefon numaralarına reklam firmaları tarafından ulaşılabilmesiyle görülmektedir. Kişisel veriler çeşitli firmalar tarafından ele geçirilmekte ve vatandaşlarımıza reklam amaçlı mesaj gönderilmesiyle bu firmalar çıkar sağlamaktadırlar hatta bazı durumlarda kişisel bilgiler bu firmalarca elde edilerek reklamlar kişiye özel hazırlanmaktadır. Hemen hemen her gün bir reklam ya da kampanya mesajı aldığımız hepimizin malumudur.

Daha kötüsü, dolandırıcılar tarafından da iletişim bilgilerimize ve özel bilgilerimize ulaşılabilir. Dolandırıcılar, hedef kitlelerini bu kişisel bilgilere göre belirlemekte, sonuç olarak yaşanan veri sızıntısı maddi ve manevi zararlara sebep olmaktadır.

Bu denli güvensiz bir ortamda kişisel verilerin siyasi, felsefi, dinî veya sendikal amaçlarla kurulan vakıf veya derneklerin amaçlarına uygun olması kaydıyla işlenebilmesine hukuka aykırı olarak yasal bir zemin temin edilmektedir. 33'üncü maddenin (g) bendinde ve 34'üncü maddenin (9)'uncu fıkrasında yapılan düzenlemeyi kişisel verilerin gizliliği ve ülke menfaatleri açısından doğru bulmadığımı ifade etmek istiyorum.

Değerli milletvekilleri, yamalı bohçaya dönen, verimli bir şekilde çıkarılamayan 3600 ek gösterge vaadinden bahsetmek istiyorum. Çalışanlarımızın yıllardır beklediği, hem maaş artışında hem de emeklilikte avantaj sağlayan 3600 ek gösterge umutları, verimli bir şekilde işleme konulamamıştır. Yine bir 3600 ek gösterge sözü verilmiş, kimlere ek gösterge verileceği, kimlerin kapsam dışı bırakılacağı, belli ki seçim öncesi olduğu için açıklanmamaktadır. Vatandaşlarımız, seçim sürecinde ortaya atılan vaatlerin en kısa sürede ve en geniş kapsamda beklentileri karşılayan oranlarla hayata geçirilmesini beklemektedirler.

Sosyal ve özlük haklarına ilişkin birbirine yakın ve benzer olan unvanlar arasında daha önceden yapılan farklı düzenlemeler maalesef sorunu çığ gibi büyötmektedir. 3600 ek gösterge alamayanlar ve farklı düzenlemelere tabi tutulanlar konusu da adaletsizliği derinleştirmektedir. 2023 yılında yapılan ek gösterge düzenlemesinde kamudaki şefler kapsam dışı kalarak mağdur olmuşlardır. Yine, Cumhurbaşkanı ve Bakan Vedat Işıkkhan'ın verdiği sözlere rağmen, birinci dereceye yükselen tüm memurların ek gösterge rakamlarının 3600'e yükseltilmesi de gecikmemelidir. Adaleti zedeleyen, vatandaşımızın hakkı olan bu gibi konular, hep bir seçim öncesine kurban edilerek maalesef pazarlık konusu yapılmaktadır; bu huyunuzdan vazgeçiniz, haklı olanın hakkını hemen teslim ediniz.

Çalışma hayatının bir diğer önemli konusu, ilave ek ödemelerin ve prime esas kazançların emekliliğe sayılmaması meselesidir; bu durum, çalışan ve emekliler arasındaki uçurumu gittikçe büyötmektedir. Ülkemizde emekli maaşı bağlanma oranı yüzde 45'e kadar düşmüştür. Yine, 2008 öncesi ve sonrası göreve başlayan tüm memurların ek göstergesi 3600'e yükseltilmelidir. Yardımcı hizmetler sınıfı, genel idare hizmetleri sınıfına geçirilmelidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Toktaş, lütfen tamamlayın.

HASAN TOKTAŞ (Devamla) – Yine, kamu yönetiminde “geçici”, “esnek”, “sözleşmeli”, “vekil” gibi sıfatlara son verilmeli, 3+1'e tabi personel dâhil tamamı kadroya geçirilmelidir. Anayasa'nın eşitlik ve sosyal devlet anlayışını tesis edecek şekilde düzenlemeler yapılmalı ve kamu görevlileri arasındaki adaletsizlik çözülmelidir diyor, yüce heyeti saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Toktaş, teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

33'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 33'üncü madde kabul edilmiştir.

34'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 34'üncü madde kabul edilmiştir.

35'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 35'inci madde kabul edilmiştir.

36'ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 36'ncı madde kabul edilmiştir.

37'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 37'nci madde kabul edilmiştir.

38'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 38'inci madde kabul edilmiştir.

39'uncu madde üzerinde 3 önerge vardır, aykırılık sırasına göre okutup işleme alacağım.

Okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Ceza Muhakemesi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 39'uncu maddesinde yer alan “3.000'er TL” ibaresinin “7.000'er TL” şeklinde değiştirilmesini ve maddeyle 5510 sayılı Kanun'un ek 18'inci maddesinin değişiklik yapılan fıkrasına aşağıdaki cümlelerin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

“Bayram ikramiyesi her yıl bir önceki on iki aylık döneme göre Türkiye İstatistik Kurumu tarafından açıklanan en son temel yıllık tüketici fiyatları genel indeksindeki değişim oranı kadar artırılır.”

Ersin Beyaz

Erhan Usta

İstanbul

Samsun

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI CÜNEYT YÜKSEL (İstanbul) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde İstanbul Milletvekili Ersin Beyaz'a söz veriyorum.

Sayın Beyaz, buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

ERSİN BEYAZ (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Adaletin tesis edildiği, şeffaflığın, hukukun üstünlüğünün, temel hak ve hürriyetlerin eşit vatandaşlık bilinciyle yayıldığı bir ülke hayalimiz var. Biz İYİ Parti olarak bu değerler için mücadele etmeye devam edeceğiz.

Değerli milletvekilleri, konu adalet olunca hiç şüphesiz bizler için en önemli başlık, sosyal adalet olmalıdır. İçinde bulunduğumuz dönemde AK PARTİ iktidarının adaletsiz politikaları, ülkenin temel değerlerini yozlaştırması ve demokrasimizin zedelenmesi nedeniyle ülkemizin dünya arenasında itibarının zayıfladığını görebiliyoruz. Ekonomik sorunların başlıca nedeni olan adaletsizlik, bunun için başçıban olarak karşımıza çıkıyor. Bir ülkede adalet bozulursa ilk önce sosyal huzur ve düzen bozulur. Halkımız gelecekte umutsuz, emeklilerimiz huzursuz ve mutsuz yaşıyor. Emeklilerimize verilen 1.000 TL bayram ikramiyesi ilk olarak 2018'in Haziran ayında Ramazan Bayramı'yla başlamıştı. Yüksek enflasyona rağmen geçen altı yıl boyunca emekli bayram ikramiyeleri sadece üç defa artırıldı yani Ramazan ve Kurban Bayramları olmak üzere her iki ikramiyeden üç yıl boyunca zamsız faydalanan emeklilerimizin ödemeleri, artan enflasyonun etkisiyle ikramiyeden harçlığa dönüştü.

2021 yılında yalnızca yüzde 10 zam yapılarak 1.100 TL ikramiye alan emeklilerimiz, 2022 yılında da herhangi bir zam alamadılar. 2023 yılında ikramiye 2.000 TL, şimdi de 2024 yılı bayramları için 3.000 TL olarak belirlendi. Biz İYİ Parti olarak bu miktarın 7.000 TL olmasını verdiğimiz önergelerle talep ettik ancak iktidar, bu talebimizi ve emeklilerimizin beklentilerini boşa çıkardı.

Sizlere bir hesap yapmak istiyorum: 2018 yılından günümüze yıllar içinde enflasyon ne kadar arttı? 2019 yılında enflasyon yüzde 11,84; 2020 yılında yüzde 14,60; 2021 yılında yüzde 36,10; 2022 yılında yüzde 64; 2023 yılında yüzde 65 olarak gerçekleşti. Tabii ki bu veriler gerçeklikten uzak TÜİK verileridir. Bağımsız araştırma kuruluşlarının tespitlerine göre bu oranlar her yıl ortalama 2 kat fazla gerçekleşmektedir. 2024 yılı için Merkez Bankasının enflasyon beklentisinin yüzde 36 olarak

belirlendiğini de unutmamamız gerekir. Bu verilere göre bir hesap yapacak olursak kümülatif olarak emeklimiz her iki dinî bayramda altı yıl boyunca 42.820 TL almalıydı, oysa iktidarın verdiği miktar toplamda 22.420 TL’dir. En az enflasyon oranında artış yapılsaydı bugün emeklimizin toplamda en az 20.000 lirası gasbedilmemiş olacaktı. 2018 yılında 1.000 TL ikramiyeyle 4,5 gram altın alabiliyorken bugün 1,5 gram bile alınamıyor. Yine, 1.000 TL’yle 2018’de 210 dolar alınabiliyorken bugün kabul edilen 3.000 TL’yle ancak 95 dolar alınabiliyor.

(Uğultular)

ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Başkan, çok gürültü var.

ERSİN BEYAZ (Devamla) – Esas mesele altın, dolar ya da...

BAŞKAN – Sayın Hatip, bir dakikanızı rica ediyorum.

Değerli milletvekilleri, Genel Kurulda büyük bir uğultu var, hatibin konuştukları anlaşılmıyor. Lütfen, saygıyla dinleyelim ve uğultuya meydan vermeyelim, lütfen; bir daha ikaza mahal vermeyelim.

Sayın Beyaz, buyurun.

ERSİN BEYAZ (Devamla) – Esas mesele, altın, dolar ya da kaç kilo et alındığı da değildir; esas mesele, AK PARTİ iktidarının ülke ekonomimizi ne hâle getirdiğidir. Maalesef bu çökmüş ekonomide emeklimiz de en büyük yarayı almıştır.

“TÜİK, enflasyonu yanlış gösteriyor, vatandaşımızı kandırıyor, bu sebeple de aslında yıllardır kul hakkına giriyor.” dedik, dinlemediniz. Yanlış gösterilen, eksik gösterilen her bir puan enflasyon verisi, çeşitli çalışanların ve emeklilerin maaşlarının erimesine ve eksik ödenmesine sebep oluyor. Hesap ortada: Emekli bayram ikramiyeleri enflasyona göre belirlenseydi bugün 6.900 TL gibi bir düzeye çıkması gerekiyordu, biz de 7.000 TL teklif ettik ancak geldiğimiz noktada emeklilerimiz 3.000 TL’ye mahkûm edildi. İktidarı öncelikle Allah’a, sonra da haklarını yedikleri emeklilerimize ve vatandaşlarımıza havale ediyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Beyaz, teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2023) esas no.lu Ceza Muhakemesi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 659 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 39’uncu maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Madde 39

31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun ek 18’inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “2.000’er TL” ibaresi “17.002’şer TL” şeklinde değiştirilmiştir.

Süleyman Bülbül

İsmail Atakan Ünver

Ali Karaoba

Aydın

Karaman

Uşak

Mühip Kanko

Ömer Fethi Gürer

Gökhan Günaydın

Kocaeli

Niğde

İstanbul

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI CÜNEYT YÜKSEL (İstanbul) – Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın’a söz veriyorum.

Sayın Günaydın, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Sayın Başkan, Değerli arkadaşlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Türkiye için önemli bir konuyu konuşuyoruz. 16 milyon yurttaşımız, emekli kardeşimiz için önemli bir konuyu bugün hep beraber değerlendiriyoruz.

Size bir Ali Kaya örneği vermiştim. Ali Kaya 72 yaşında, eşinin adı da Rabia, Rabia Kaya. Bunların 2 oğulları, 1 de kızları var. Sayın milletvekillerinin, tabii, dinlememesi doğal, onlar 10.000 TL almıyorlar aylık ya da 3.000 lira ikramiyeye muhatap olmayacaklar, keyifleri yerinde. Dolayısıyla, bu gündemi takip etmeyebilirler ama biz halkımıza sesleniyoruz: Şimdi, bu Ali ve Rabia Kaya'nın 3 çocuğu var ve Ramazan Bayramı'nı bekliyorlar; Ramazan Bayramı gelsin ki 3 çocukları toplam 5 torunlarıyla beraber gelsin, evlerinde onları ziyaret etsinler. Ramazan Bayramı ne zaman? 10 Nisan 2024'te. Ali Kaya 1 Nisan 2024 tarihinde 10.000 TL maaşı almış, gitmiş, bankadan çekmiş, cebine koymuş; sonra elektrik ödemiş, su ödemiş, doğal gaz ödemiş, karısının ve kendisinin ayrı ayrı en küçük tarifieden cep telefonlarını ödemiş, geçen aydan kalan bakkal, kasap borcunu ödemiş; Ali Kaya'nın cebinde, maalesef, bir para kalmamış. Şimdi, Ali Kaya ve Rabia Kaya 72 yaşındaki 2 Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı. Bunlardan Ali Kaya otuz yıl memlekete hizmet etmiş. Düşünüyorlar, 3 tane çocuk, 5 tane torun, kendilerine eve geldikleri zaman bayramda bir kahvaltı çıkaracaklar, sonra bir öğle yemeği yiyecekler, bir akşam yemeği yiyecekler. Bunların 3'ü de şehir dışından geldikleri için evde yatsınlar, birkaç gün kalsınlar isteyecekler. Dolayısıyla, birkaç kilo ete ihtiyaçları var, biraz börek alacaklar, azıcık kahvaltılık malzeme alacaklar. Bunlar için siz ne öneriyorsunuz bu arkadaşlara? 10.000 lira aldığı maaş cepte zaten kalmadı, borç artmış, 3.000 lira da emekli ikramiyesi almış. Biz 72 yaşında bir çift çoluğu çocuğu Ramazan'da evine geldiği zaman, bırakın harçlık vermeyi, kahvaltı çıkarabilecek, öğle yemeği, akşam yemeği verebilecek rakam teklif edemiyoruz, öyle mi? Koskoca Türkiye buna layık değil! Biz, burada, bu kadar insan toplanmış Türkiye Cumhuriyeti'ni dünyanın en büyük 20 ekonomisi arasında sayıyoruz, aranızda "Gayrisafi milli hasıla uçtu, kaçtı." diyenler var ama Ali Kaya ve Rabia Kaya bir gerçeğe yüzleşiyorlar; kendilerini ziyarete gelen çocuklara yemek çıkartmanın derdiyle dertleniyorlar. Ne diyor Reisiniz, Türkiye'yi uçuran Reisiniz ne diyor: "Öyle, 7.500 lira seyyanen zam falan verilemez, tahrik ediyor bu memleketi bu muhalefet." Vallahi, Ali Kaya'yı kim tahrik ediyor, biliyor musunuz? Ali Kaya 72 yaşında, çocuğuna yemek çıkartamamanın ağır zulmü altında "Karşıma bir siyasetçi çıksa da hesap sorsam." diye bakıyor. Dolayısıyla, hayat şartlarıdır Ali Kaya'yı tahrik eden.

Peki, söyleyelim, 2015 yılında biz bunu ilk kez teklif ettiğimizde ne demiştiniz? "Ne saçmalıyorsunuz, verilemez." demiştiniz. Sonra ne yaptınız arkadaşlar? 2018'den 2022'ye kadar 1.000 lira verdiniz, sonra 1.100 lira yaptınız, 2.000 lira yaptınız, şimdi 3.000 lira yaptınız. Zam yaptınız, öyle mi? Peki, bu memlekette gıda enflasyonunun dünyanın ilk 3'ünde olduğunu, sefalet endeksinde bu memleketin dünyanın ilk 10'unda olduğunu biliyor musunuz? Yani açıkça ifade etmek gerekirse, sizin bu verdiğiniz 3.000 TL emekli ikramiyesinin herhangi bir derde derman olma ihtimali yoktur. (CHP sıralarından alkışlar)

Peki, bizim önergemiz ne arkadaşlar? Biz diyoruz ki bu Ali Kaya'nın cebine ayda minimum 17.000 lira verelim yani memleketine otuz yıl hizmet etmiş bir adam, hayatının belki de son demlerinde karnını doyurma derdine düşmesin, 17.000 lirayı cebine koysun. Gene çok fazla bir şeye belki merhem olmaz ama idare etmeye çalışır. Bayram geldiğinde ne yapalım? Bayram geldiğinde ona bir 17.000 lira daha verelim, hiç olmazsa çoluğuyla çocuğuyla bir güzel ağız tadıyla bayram geçirsin. (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Günaydın, lütfen tamamlayın.

GÖKHAN GÜNAYDIN (Devamla) – Şimdi, burada samimiyeti ölçeceğiz. Diyebilirsiniz ki “Ya, Cumhuriyet Halk Partisinin Grup Başkan Vekili konuştu, hiç de kaba siyaset yapmadı. Ali Kaya ve Rabia Kaya adı altında uzun yıllar AK PARTİ’ye oy vermiş bir ailenin başına gelenleri anlattı, adamın anlattıkları da gerçek. Biz hep böyle sermayeye vereceğimize, hep yandaş şirketlerin vergi borcunu sileceğimize bir kere de vatandaş düşünelim, bunlar Ramazan Bayramı’nı iyi geçirsinler, CHP’nin verdiği teklife ‘evet’ diyelim.” Gelin, biz sizi buna davet edelim; “evet” deyin ki 16 milyon emekli bayram yapabilsin. (CHP sıralarından alkışlar) Ya, değilse, o 3.000 lirayı artık hiç kimse çoluğuna çocuğuna bile veremiyor.

Ben bu düşüncelerle hepimizi hayatın gerçekliğiyle yüzleşmeye ve vatandaşın derdine merhem olmaya çağırıyorum ve saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Günaydın.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir. Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 109 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 39’uncu maddesindeki “3000’er TL” ibaresinin “11.000’er TL” olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Ali Bozan

Nevroz Uysal Aslan

Mehmet Kamaç

Mersin

Şırnak

Diyarbakır

Gülcan Kaçmaz Sayyigit

Kamuran Tanhan

Van

Mardin

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI CÜNEYT YÜKSEL (İstanbul) – Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde Van Milletvekili Gülcan Kaçmaz Sayyigit’e söz veriyorum.

Sayın Kaçmaz Sayyigit, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT (Van) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Konuşmama başlamadan önce, AKP’nin yasa yapma sürecine ilişkin birkaç şey söylemek istiyorum. Şu an bildiğiniz üzere sekizinci yargı paketini konuşuyoruz ama benim konuşma yapacağım madde emekli ikramiyelerinin artırılmasıyla ilgili. Sizce de bu işte bir terslik yok mu? Bu ülkede adalet mumla aranır noktaya gelmişken, ya, Allah aşkına, sekizinci yargı paketinde emekli ikramiyesinin ne işi var; bunu gerçekten anlamakta zorlanıyoruz artık. Bu çatı altında ekonomik düzenlemelerin yapılabilmesi için, sizlerin de bildiği üzere, bir Plan ve Bütçe Komisyonu var, bu Komisyonunda yer alan AKP’li vekiller de şu an aramızda; keşke itiraz edebilseydiler buna. Milyonlarca insanı ilgilendiren bu tarz önemli bir düzenlemenin Plan ve Bütçe Komisyonunda bütün detaylarıyla görüşülmesi gerekirken AKP, alışkanlık hâline getirdiği torba yasa mantığıyla görüşüp maalesef, bunu da geçiştirmektedir. Yasa yapım tekniği açısından sorunlu bir yöntemle yine karşı karşıyayız. Defalarca söylemiş olmamıza rağmen iktidar torba yasaları getirmeye maalesef, devam ediyor. AKP bu alışkanlığından vazgeçmezse hem yasama kalitesi daha da düşecek hem de muhtemelen tarihe “torba iktidar” olarak geçecektir.

Değerli milletvekilleri, sonda söyleyeceğimi başta söyleyeyim: Bizler DEM PARTİ olarak bu rakamı kabul etmiyoruz, hatta bu rakamı çok çok eksik buluyoruz çünkü yıllarca emek harcamış ve

verdiği bu emekle insanca bir yaşamı sağlayacak maaşı hak etmiş, kazanmış olan emeklilerin sadakaya değil, insanca yaşayacak bir gelire ihtiyacı var. Emeklilere bayram ikramiyesi uygulaması, bildiğiniz üzere, 2018 yılında 1.000 TL olarak başladı. Bu miktar, o dönem için asgari ücretin yüzde 62'sine denk geliyordu, bugün itibarıyla emeklilere 3.000 TL olarak teklif edilen bayram ikramiyesi, bu oranı yüzde 18'e kadar düşürmek anlamına gelmektedir yani sadece ikramiyeyi bile asgari ücretin yüzde 60'ından yüzde 18'ine düşürdünüz. Ayrıca, basit bir matematik hesabıyla dahi ikramiye ödemelerinin başladığı 2018'den bu yana sadece enflasyon oranında artırım yapılmış olsaydı, bu miktarın bugün 10.636 TL olması gerekiyordu. 2018'den bu yana enflasyon düzenli bir şekilde artmışken ikramiyeler için aynı tarife uygulanmamış, artışlar iktidarın insafına bırakılmıştır. Emekliler nedense her seçim döneminde iktidarın aklına gelir, ondan sonra unutulurlar.

Değerli milletvekilleri, Türkiye'de yaklaşık 16 milyon emekli açlığa ve sefaletle mahkûm edilmiş durumda. Milyonlarca emekli, bırakın yoksulluğu, açlık sınırının altındaki maaşlarla hayatını idame ettirmeye çalışıyor. Emekliler kendilerine reva görülen bu maaşlarla bırakın insani şartlarda yaşamayı, beslenme, barınma ve ısınma gibi temel ihtiyaçlarını bile karşılayamayacak durumda, maalesef.

2008 yılında yürürlüğe giren 5510 sayılı Yasa'yla emekliliğe erişim hakkı zorlaştırılmış, emeklilik yaşı yükseltilmiş, emekli aylığı elde etme koşulları değişmiş ve emekli aylıkları düşmeye başlamıştır. Emeklilerin yaşadığı hak kayıpları bununla da sınırlı kalmamış, 15 Temmuzda yapılan maaş zammından yalnızca kök aylıkları 7.500 liranın üstünde olan emekliler faydalanabilmiş, kök aylığı 6.000 liranın altında kalan emekliler ise maaşlarını yıl sonuna kadar 7.500 TL olarak almaya devam etmek zorunda bırakılmışlardır. Ayrıca, seyyanen yapılan 8.077 liralık ilave ödemedem emekliler mahrum bırakılmıştır.

Türkiye, en iyi emeklilik koşullarını ortaya koyan Küresel Emeklilik Endeksi'nde son sıralarda yer almaktadır. 2023 verilerine göre, Türkiye 46,3 endeks değeriyle sıralamada 47 ülke arasında 44'üncü sırada yerini almıştır. Bütün sıralamalarda olduğu gibi bu sıralamaya da tersten girmeyi başardınız, her endekste olduğu gibi bu endekste de sonda olmayı başardınız; neredeyse her konuda olduğu gibi bu konuda da sonlarda yer alabilmek ve bütün bu endekslerde istikrar göstermek ayrı bir meziyettir, bu meziyetten dolayı gerçekten sizi tebrik ediyoruz ve takdir ediyoruz DEM PARTİ olarak!

Değerli milletvekilleri, yoksulluğa mahkûm edilen emeklilerin çözüm bekleyen birçok sorunu varken emeklilere geçici ve yargı paketinin içerisine tek maddelik düzenlemeler, emeklilerin temel sorunlarını görmezden gelmek anlamına gelmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kaçmaz Sayyigît, lütfen tamamlayın.

GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT (Devamla) – Meclis çatısı altında emeklilere ilişkin yapılmayan iyileştirmeler bayram ikramiyesi hususunda da devamını göstermekte; 3.000 TL gibi düşük bir miktarın bizim tarafımızdan kabulü mümkün değildir. Günümüz alım gücü gözetildiğinde, teklif edilen değişiklik maddesinde “3.000'er TL” olarak yer alan ibarenin en azından “11.000'er TL” olarak değiştirilmesi gerekmektedir; gerisini sizin vicdanınıza ve insafınıza bırakıyorum.

Teşekkür ederim. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Kaçmaz Sayyigît, teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

39'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 39'uncu madde kabul edilmiştir.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Sayın Başkan...

BAŞKAN - Sayın Kılıç Koçyiğît, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

31.- Kars Milletvekili Gültüstan Kılıç Koçyiğit'in, AKP'nin seçim çalışmasına her zamanki gibi gözaltı operasyonları ve tutuklamalarla başladığına ilişkin açıklaması

GÜLTÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Salı günü de buradan dile getirmiştım, kapısı kırılarak gözaltına alınan Parti Meclisi üyemiz Sıtkı Güngör, çıkarıldığı mahkeme tarafından tutuklandı. Hem Sıtkı Güngör, Parti Meclisi üyemiz hem de Milletvekilimiz Çiçek Otlı günlerdir havuz medyası, çukur medyası tarafından hedef gösteriliyordu. Her zamanki gibi AKP seçim çalışmasına gözaltı operasyonları ve tutuklamalarla başladı. Hem özgür basın çalışanlarını hem Parti Meclisi üyelerimizi hem de il-ilçe örgütümüzdeki çalışan arkadaşlarımızı gözaltına alıp tutuklayarak aslında seçim çalışması yapıyorlar, sonra da dönüp burada bize tarafsız, bağımsız, adil seçimden bahsediyorlar. Söyleyecek söz bulamıyorum. Bu aklı, bu anlayışı kınıyorum. Sıtkı Güngör bizim arkadaşımızdır, yanındayız. Milletvekilimizi de Parti Meclisi üyemizi de hedef gösteren bu anlayış elbette kaybedecek.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

**VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN
GELEN DİĞER İŞLER (Devam)****A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)**

1.- Karabük Milletvekili Cem Şahin ve İstanbul Milletvekili Şengül Karşlı ile 124 Milletvekilinin Ceza Muhakemesi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 659 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2023) ve Adalet Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 109) (Devam)

BAŞKAN - Geçici madde 1'i oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 40'ı oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 41'i oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Değerli milletvekilleri, ikinci bölümde yer alan maddelerin oylamaları tamamlanmıştır.

Şimdi Komisyon Başkanı ve Grup Başkan Vekillerine kısa bir söz vereceğim.

İlk sözü Komisyon Başkanına veriyorum.

Sayın Yüksel, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

32.- Adalet Komisyonu Başkanı Cüneyt Yüksel'in, 109 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne ve hazırlanmasında emeği geçenlere teşekkür ettiğine ilişkin açıklaması

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI CÜNEYT YÜKSEL (İstanbul) – Sayın Başkan, çok değerli milletvekilleri; hem Adalet Komisyonunda hem de Genel Kurulda yoğun bir çalışma akabinde çok önemli düzenlemeler ihtiva eden Ceza Muhakemesi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin görüşmelerini bugün itibarıyla tamamlamış bulunuyoruz. Milletimizin hassasiyetlerinin ve adalet teşkilatımızın ihtiyaçları dikkate alınarak hukuk sistemimizin güçlendirilmesi amacıyla titizlikle hazırlanan bu kanun teklifinin Gazi Meclisimiz tarafından kabul edileceğinden duyduğum memnuniyeti belirtmek isterim.

Çok değerli milletvekilleri, öncelikle, şunu ifade etmeliyim ki teklifin verildiği günden bugüne kadar...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Başkan, lütfen tamamlayın.

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI CÜNEYT YÜKSEL (İstanbul) – ...teklifin içeriğini, getirdiği yenilikleri, vatandaşımıza sağlayacağı faydaları her fırsatta ifade ettik. Bu açıklamaları gerek şahsım adına gerekse partim adına defaatle paylaştım. Bunu özellikle belirtmek istedim.

Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; değerli görüş ve düşünceleriyle teklifin Komisyon ve Genel Kurul görüşmelerine katkı sunan tüm milletvekillerimize çok teşekkür ediyorum. Ayrıca, teklifin ilk imzacı vekilleri olan Sayın Cem Şahin Bey ile Sayın Şengül Karslı Hanım’a, başta Adalet Bakanlığı bürokratları olmak üzere diğer katılımcılara teşekkür etmek istiyorum. Büyük ve güçlü Türkiye’nin inşası yolunda yasamasıyla, yürütmesiyle, yargısıyla ülkemiz ve milletimiz için çalışmalarımıza ilk günkü aşkla devam edeceğiz.

Gazi Meclisimiz tarafından kabul edilecek bu kanun teklifinin ülkemiz ve milletimiz için hayırlara vesile olmasını diliyorum, hepinizi saygı ve muhabbetle selamlıyorum.

BAŞKAN – Evet, Saadet Partisi Grup Başkan Vekili ve İstanbul Milletvekili Bülent Kaya’ya söz veriyorum.

Sayın Kaya, buyurun.

33.- İstanbul Milletvekili Bülent Kaya’nın, Türkiye’de hukukun, adaletin, yoksulluğun ve yolsuzluğun en üst safhada olduğu bir süreçte yargı paketinin konuşulduğuna ve bütün milletvekillerine seçim çalışmalarında başarılar dilediğine ilişkin açıklaması

BÜLENT KAYA (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yoğun bir haftayı ve yoğun bir mesaiyi geride bıraktık. Türkiye’de hukuk ve adaletin, yoksulluğun ve maalesef, yolsuzluğun en üst safhada olduğu bir süreçte yargı paketini konuştuk. Sadra şifa olabilecek, gerçekten esaslı değişiklikleri içermeyen bir paketti ama buna biz de bütün kanaatlerimizi bütün siyasi parti grupları olarak ortaya koymuş olduk. Ben, bu çalışma sürecinde yaşanan olumsuzlukları, olumlu adımları bundan sonraki yasama faaliyetlerimiz için hepimizin dersler çıkaracağımız bir süreç olmasını umut ediyorum.

Bir aylık bir süreçte, bütün milletvekilleri olarak Meclis çalışmaları yerine seçim sürecinde sahada olmuş olacağız. Ben, yerel seçimlerin de bütün partilerimize, milletimize hayırlar getirmesini ve sancısız, sıkıntısız ve milletimizin menfaatine bir seçim geçirmemizi dileyerek bütün milletvekillerimize seçim çalışmalarında başarılar diliyorum.

Hayırlı geceler diliyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – İYİ Parti Grubu Başkan Vekili ve Samsun Milletvekili Erhan Usta’ya söz veriyorum.

Sayın Usta buyurun.

34.- Samsun Milletvekili Erhan Usta’nın, 109 sıra sayılı Kanun Teklifi’ne “hayır” oyu kullanacaklarına ve nedenlerine, yerel seçimlere ve yaklaşan ramazan ayına ilişkin açıklaması

ERHAN USTA (Samsun) – Çok teşekkür ederim Sayın Başkan.

“Sekizinci yargı paketi” olarak adlandırılan kanun teklifinin görüşmelerini tamamlamış bulunuyoruz. Aslında, tabii, bu bir reform değil, zaten reform olduğunu iddia da etmiyor AK PARTİ Grubu; bir torba yasaydı, bu şekilde görüşmeler tamamlandı.

Tabii, burada, baktığımızda, aslında yargının sorunlarını çözen önemli bir şey yok yani o yargıdaki tıkanmışlık, gecikmeler, kirlenmişlik, özlük haklarına ilişkin sorunlar maalesef, hiçbirini çözülüyor. Burada elbette bizim katıldığımız maddeler var; onlara ilişkin düşüncelerimizi zaten paylaştık ancak katılmadığımız maddelere ilişkin de hem bölümlerde hem tümünde hem de ilgili maddelerde konuştuk. Bu gruplar arası uzlaşma gereği bir kısım önergelerimizi geri çektik. Bunun o maddelere katıldığımız anlamına gelmemesi lazım -şimdi onların altını çiziceğim- ama işin hızlandırılması açısından bir kısım önergelerimizi çektik.

Şimdi, burada özellikle altını çizmek istediğim 3 tane konu var Sayın Başkan.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Usta, lütfen tamamlayın.

ERHAN USTA (Samsun) – Bunlardan bir tanesi: Teklifin, örgüte üye olmamakla birlikte örgüt adına suç işleme fiiline ilişkin cezaları düzenleyen 10’uncu ve 11’inci maddeleri Anayasa Mahkemesinin iptal gerekçelerini karşılamıyor. Bunu çok net bir şekilde göreceğiz, bu tekrar iptal edilecektir. Keşke burada bizim verdiğimiz önergeler dikkate alınsaydı daha kalıcı bir düzenleme yapılabilirdi.

Diğer bir husus: Kişisel verilerin korunmasıyla ilgili 33’üncü maddenin (g) bendi ve 34’üncü maddenin (9)’uncu fıkrasında da veri güvenliği açısından aslında ciddi sorunlar var.

Diğer bir husus: Bu Tazminat Komisyonunun kapsamının genişletilmesi hususunda idarenin bir beklentisi var, bizim de kaygılarımız var. Kaygılarımızı ilettik ancak yine de idarenin o beklentisi umarım karşılanır diye burada da ona ilişkin de önergelerimizi geri çektik.

Burada emekli bayram ikramiyesi konusu önemli bir konuydu. Maalesef, burada iktidar grubunun -iktidar grubu değil de Hükümet daha doğrusu- çok ciddi bir inadı oldu. Buna ilişkin, en azından bu 3.000 liranın 7.000 liraya yükseltilmesine ilişkin verdiğimiz önergenin kabul edilmesini beklerdik.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Usta, lütfen son sözlerinizi alalım.

ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ederim.

Hem komisyonda hem de Genel Kurulda, 7.000 lira olmasına ilişkin verdiğimiz önerge maalesef reddedildi. Burada şu net bir şekilde görülüyor: Yani bir emekli işte çocuklarıyla, torunlarıyla bir bayram sofrasını bu parayla kuramaz; bu, reva görülmemeliydi.

Burada en önemli husus, bizim çok direndiğimiz, başından itibaren de ifade ettiğimiz husus, bu kayyum meselesi ve kayyumlara sorumsuzluk getirmesi meselesiydi. Belki, şu anda bizi memnun eden tek husus bu. Bu madde bizim dört gün boyunca direnmemiz neticesinde geri çekilmiş oldu ama umarım bu, başka bir kanun teklifi içerisinde geri getirilmez; son derece yanlış bir düzenlemedir. Bütün bu nedenlerden dolayı bizim bu kanun teklifine “hayır” oyu kullanacağımızı buradan ifade etmek isterim.

Bu vesileyle de seçim çalışmaları için, seçimler için, Genel Kurul çalışmalarına ara veriyoruz; ben bu yerel seçimlerin ülkemiz için milletimiz için hayırlı olmasını, efendim, milletimize hizmet hususunda rekabete yol açmasını Cenab-ı Allah’tan niyaz ediyorum. Ayrıca ramazan ayı da yaklaşıyor, ramazan ayının hem milletimiz...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Evet, son cümlenizi alalım lütfen.

ERHAN USTA (Samsun) - ...hem de İslam âlemi için de hayırlı olmasını Cenab-ı Allah’tan niyaz ediyoruz.

Bütün Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Usta.

Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanı Vekili ve Manisa Milletvekili Erkan Akçay’a söz veriyorum.

Sayın Akçay, buyurun.

35.- *Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, kabul edecekleri 109 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne, 31 Mart mahallî idareler seçimlerine, ramazan ayına ve akabinde idrak edilecek Ramazan Bayramı'na ilişkin açıklaması*

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Muhterem milletvekili arkadaşlarım, iki gün Adalet Komisyonunda görüşülen ve dört gündür de Genel Kurulda görüştüğümüz yargı teklifinin tümünün oylamasına gelmiş bulunuyoruz. Kabul edeceğimiz bu kanunun ülkemize hayırlı olmasını diliyorum. Adaleti tevzi eden yargı süreçlerine olumlu katkılarının olacağına inanıyoruz ve “kabul” oyu vereceğimizi ifade ediyoruz.

Ayrıca, bugünden itibaren 31 Marta kadar Meclis çalışmalarına da ara veriyoruz. Öncelikle 31 Mart Pazar günü tüm yurttta gerçekleştireceğimiz mahallî idareler seçimlerinin sulh, sükûn içinde, demokratik bir rekabet ve yarış hâlinde geçmesini...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Akçay, lütfen tamamlayın.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – ...ülkemize, milletimize hayırlar getirmesini Milliyetçi Hareket Partisi Grubu olarak temenni ediyoruz.

Ayrıca, önümüzdeki hafta sonu başlayacak olan mübarek ramazan ayını ve akabinde idrak edeceğimiz Ramazan Bayramı'mızı da şimdiden tebrik ediyorum.

Genel Kurula saygılar sunuyorum ve hayırlı geceler diliyorum.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Akçay.

Şimdi de Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grup Başkan Vekili ve Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'e söz veriyorum.

Sayın Kılıç Koçyiğit, buyurun.

36.- *Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, 109 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne, seçim çalışmaları için yerellerine gideceklerine ve döndüklerinde nitelikli yasama yapmak için sağduyulu bir iktidar grubu bulmayı umut ettiklerine ilişkin açıklaması*

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Kurulu ben de saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, yine, kötü bir yasama sürecinin aslında bu hafta en kötü kesitlerinden birini yaşadık. Ne yazık ki hem Komisyon aşamasında hem de Genel Kurul aşamasında iktidar partisinin hiçbir şekilde uzlaşmaya yaklaşmadığını, diyalog, müzakere, gerçekten nitelikli bir yasama yapma konusunda aslında hiç de hevesli olmadığını çok açık ve net bir şekilde gördük. Dört gündür burada mesai yapıyoruz ve en nihayetinde, gerçek anlamda halk yararına sözümüzü kurmaya çalışıyoruz ama ne yazık ki çoğu zaman bu sözlerin de duyulmadığını ve her şeyin üstünün aslında kapatılmaya çalışıldığını ifade etmek istiyorum.

Tabii, burada, bu yasanın içerisinde olan en temel, bizim en yekten karşı çıktığımız maddelerden biri 220/6 yani örgüte üye olmamakla beraber örgüt adına suç işleme meselesi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kılıç Koçyiğit, lütfen tamamlayın.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Biz bunu biliyoruz aslında, bu, muhalif partilerin siyaset yapmasının önündeki en büyük engellerden biri. Bizim birçok partilimizin bu madde kapsamında aslında gözaltına alındığını, tutuklandığını ve cezalandırıldığını iyi biliyoruz. Anayasa Mahkemesi

bunu geri göndermişken “Bu konuda belirli, öngörülebilir, kanunilik ilkesini de gözeten bir düzenleme yapın.” demişken ne yazık ki çoğunluğa yaslanan, çoğunlukçu anlayışa yaslanan AK PARTİ Grubu bunu hiçbir şekilde gözetmedi ve yine bildiğini okuyarak aynı maddeyi tekrardan, farklı cümlelerle ifade ederek yeniden bu gece geçirmiş olacak.

Diğer bir mesele Tazminat Komisyonu, buna ilişkin çekincelerimizi ifade ettik ve yapılan düzenlemenin hâlâ yeterli olmadığını görüyoruz.

Bunun dışında da özellikle teklifin içerisinde vasilik süresinin sadece beş yıl ceza alanlarla sınırlandırılması...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kılıç Koçyiğit, teşekkür için açıyorum, lütfen bitirin.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – ...beş yıllık ceza alanlara vasi atanmaması ama onun üstünde ceza alanlara vasiliğin yeniden atanması meselesine ve diğer süreler ve teknik maddelere de ilişkin itirazlarımız vardı ama yine en temel itirazlarımızdan birinin emeklilere verilen ikramiye oranına olduğunu ifade edelim. Arkadaşımız kürsüden de ifade etti, enflasyon oranında artırılıyordu 10.600 liranın üzerinde olacaktı ama ne yazık ki çıka çıka bu koca Meclisten, uzaya giden, uzaya uçan “gök vatan” “mavi vatan” diyen bu AK PARTİ Grubundan topu topu 3.000 liraya çıkan bir emekli bayram ikramiyesi çıktı. Buraya gözünü dikmiş, günlerdir burayı takip eden ve gerçekten bir harçlık, cebinde bir bayram harçlığı olması için bekleyen milyonlarca emekliyi de sükûthayale uğrattığını ifade etmek istiyorum.

Bütün bunların karşısında umuyor ve diliyorum ki bir aylık bir ara vereceğiz...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Tamamlıyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Kılıç Koçyiğit, beni zorda bıraktınız, lütfen tamamlayın.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – ...seçim çalışmaları için yerellerimize gideceğiz. Döndüğümüzde, nisan ayında gerçekten diyaloga açık, müzakereye açık, nitelikli yasama yapmak için sağduyulu olan bir Meclis grubu, bir iktidar grubu bulmayı umut ediyoruz en azından. Bu anlamıyla, seçim çalışmalarında gerçekten adil, demokratik bir yarış olması temennisini yeniliyorum. Hakkaniyetsiz olan, taraflı olan, seçim süreçlerine iktidar gücüyle müdahale eden her türlü uygulamanın karşısında da bütün Meclisi, en azından bütün toplumu da duyarlı olmaya davet ediyorum.

Herkese şimdiden iyi bir hafta, iyi bir seçim çalışması diliyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Şimdi de Cumhuriyet Halk Partisi Grup Başkan Vekili ve İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın’a söz veriyorum.

Sayın Günaydın buyurun.

37.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın’ın, 109 sıra sayılı Kanun Teklifi’ne ve seçimin, başta TRT’nin, kamu kaynaklarını kullanan herkesin adil, şeffaf ve demokratik bir yarışa eşitlikçi bir anlayışla girerek sonuçlanmasına ilişkin açıklaması

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, evet, salı gününden bu yana yoğun bir yasama faaliyetini artık geride bırakıyoruz. Salı gecesinden bu yana her gün sabaha karşı çıktık, sabah ikide, üçte, dörtte buralardan ayrıldık; bu yoğun bir mesai. Elbette, hepimizin bundan psikolojik, fizyolojik olarak olumsuz

etkilenebileceği bir düzen vardı ancak bizi tatmin edebilecek bir şey olabilirdi; biz eğer burada bu yoğun mesaiden ülke için yararlı sonuçlar çıkarabilmiş olsaydık, hiçbir şekilde bir yorgunluk hissetmezdik. Ben şimdi soruyorum: Sekizinci yargı paketi gelmiş, 41 tane de madde var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Günaydın, lütfen tamamlayın.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Bunun içerisinde, ağırlaşan yargı sorunlarına yönelik sistemli, bütüncül, çözümçül, herkesin olumlu karşılayabileceği bir bütünlük var mıydı? Asla yoktu. Yalnızca dile getirilen bazı şikâyetlere palyatif çözümler ve elbette şiddetle karşı çıktığımız gibi, süregelen ve şiddetle eleştirdiğimiz düzeni biraz daha tahkim edecek düzenlemeler. TCK 220/6 çok açık bir şekilde herkesi, canı istediği her muhalifi teröre yardım etmekle suçlayabilecek bir ortamı ortaya koydu. Neyi elinizden alabildik dört gün boyunca? TMSF’ye atadığınız o kayyumların, atandığı şirketleri kendisine ya da yandaşlarına peşkeş çekebilmesine yönelik düzenlemeyi şimdilik ertelettirebildik. Bundan dolayı da gururlu falan değiliz.

Açıkça söyleyelim ki bu Mecliste 600’e yakın milletvekili bir şeyler öğrendi. Beraber birbirimize dayatarak hiçbir işe yarayamayacağımızı...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Günaydın, teşekkür için açıyorum, lütfen bitirelim.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – ...birlikte bir empati anlayışı içerisinde, bu Türkiye Büyük Millet Meclisi içerisinde, bu sıralarda yazılan kanun metinlerinin bu ülkeye yararlı olabileceğini, bürokrasinin masalarından gelip de virgülüne dokundurtmadığınız yasa metinleriyle bu ülkenin hiçbir şekilde bir yere varamayacağını hep beraber gördük, dayatmayla da bu Meclisin çalıştırılamayacağını gördük.

Şimdi, bunu bir tarafa bırakıyorum. Önümüzde bir aylık bir dönem var. Kuşkusuz, Türkiye için huzur içerisinde, yararlı bir seçim dönemi diliyorum.

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Başkanım, ne oluyor Başkanım? Sayın Başkan, hayırdır, Grup Başkan Vekili konuşuyor!

MUSTAFA VARANK (Bursa) – Dinliyoruz ya, kulağımızla dinliyoruz, kulağımızla!

BAŞKAN – Sayın Günaydın, buyurun, siz buyurun.

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) - Ne oluyor ya, Allah aşkına! Fotoğraf çekme yeri mi Sayın Başkan burası?

BAŞKAN – Sayın Günaydın, siz hitap edin efendim.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Ancak şunu ifade etmek isterim ki...

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) - Grup Başkan Vekili konuşuyor!

BAŞKAN – Ama müsaade et, konuşsun Sayın Öztunç.

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Bitince fotoğraf çektirsinler ya, ayıp ya!

BAŞKAN – Sayın Günaydın, siz buyurun efendim.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Arkadaşlar, ben galiba konuşmaya daldığım için, Ali Öztunç’un haklı şikâyetini ya da haklı itirazını ben de dile getireyim. Burada son birkaç dakika kalmışsa dinleyeceğiz birbirimizi, anlatabiliyor muyum! (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Doğrusu o, doğrusu o.

Buyurun.

MUSTAFA VARANK (Bursa) – Dinliyoruz zaten. Neye itiraz ettiğini bile bilmiyorsun.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Dinlemediğiniz için itiraz ediliyor. Dinleyin, dinleyin. Senin “Dinliyoruz.” diye bağırımlarını biz biliyoruz. Yeniden burayı başlatma.

BAŞKAN – Sayın Günaydın... Sayın Günaydın...

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Ya, buralardan bir şey öğrenmiş olman lazım senin artık!

MUSTAFA VARANK (Bursa) – Neye itiraz ettiğini bile bilmiyorsun arkadaşının!

BAŞKAN – Sayın Günaydın, siz buyurun.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Ya, bir oturumda da bir huzursuzluk yaratma be kardeşim! Kapatırken huzursuzluk yaratma be kardeşim!

MUSTAFA VARANK (Bursa) – Arkadaşının neye itiraz ettiğini bile bilmiyorsun!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Yani Bakanlık yaptın, bir kere daha söylüyorum, bak, her seferinde mi söyleyelim sana bunu ya! Yani bu kadar mı olur be kardeşim ya!

MUSTAFA VARANK (Bursa) – Bakanlık yaptım, evet, en güzelinden yaptım hem de, elhamdülillah!

BAŞKAN – Sayın Günaydın... Değerli milletvekilleri...

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Ya, taç giyen baş akıllanır ama o tacı hakkıyla giydiği zaman akıllanır; senin gibi olduğu zaman akıllanmıyor işte yani, maalesef yani. (CHP sıralarından alkışlar)

MUSTAFA VARANK (Bursa) – Arkadaşının neye itiraz ettiğini bile bilmiyorsun, otomatik konuşuyorsun!

BAŞKAN – Sayın Günaydın... Sayın Günaydın, lütfen tamamlayın.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Şimdi özetle şunu söylemek istiyorum bitirirken: Elbette bir demokratik seçime gidiyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Evet, lütfen, son kez uzatıyorum.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Bu seçimin -başta TRT’nin, kamu kaynaklarını kullanan herkesin- adil, şeffaf ve demokratik bir yarışa eşitlikçi bir anlayışla girerek sonuçlanmasını, huzur içerisinde neticelenmesini hepimiz diliyoruz; ülkemiz için yararlı olsun.

Ben tüm arkadaşlarıma bu çerçeve içerisinde sağlık diliyorum ve teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Şimdi de Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkan Vekili ve Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu’na söz veriyorum.

Sayın Yenişehirlioğlu, buyurun.

38.- *Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu’nun, 109 sıra sayılı Kanun Teklifi’ne ve seçimlerin demokratik bir ortamda yapılmasını temenni ettiğine ilişkin açıklaması*

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sekizinci yargı paketinin görüşmelerini yoğun mesailer harcayarak tamamlamış bulunuyoruz. Özellikle Komisyon Başkanımıza, Komisyon üyelerine, Cem Şahin Milletvekilimize ama özellikle Şengül Karslı Vekilimize ayrıca teşekkür ediyorum. Emegi geçen milletvekillerimize ve çalışma arkadaşlarımıza katkılarından dolayı teşekkür ediyorum.

Ülkemizin gelişen ve değişen şartlarını göz önüne alarak uygulamada yaşanan sorunların giderilmesi, hak kayıplarının önlenmesi amacıyla yargı hizmetlerinin daha nitelikli sunumunu hedefliyoruz. Toplumun beklenti ve ihtiyaçlarını karşılayan kanunumuzun ülkemiz ve milletimiz için hayırlı olmasını dilerim.

Böylelikle yerel seçimler öncesinde son çalışma gününü tamamladık. Seçimlerin demokratik bir ortamda yapılmasını temenni ediyorum.

Bu duygu ve düşüncelerle, seçim sonuçlarından şimdiden hayırlara vesile olmasını temenni ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar).

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Yenişehirlioğlu.

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- *Karabük Milletvekili Cem Şahin ve İstanbul Milletvekili Şengül Karşlı ile 124 Milletvekilinin Ceza Muhakemesi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 659 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2023) ve Adalet Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 109) (Devam)*

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, teklifin tümü açık oylamaya tabidir.

Açık oylamanın elektronik sistemle yapılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Oylama için üç dakika süre vereceğim. Bu süre içinde sisteme giremeyen milletvekillerinin teknik personelden yardım istemelerini, bu yardıma rağmen de sisteme giremeyen milletvekillerinin oy pusulalarını oylama için verilen süre içinde Başkanlığa ulaştırmalarını rica ediyorum ve oylama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, 109 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin açık oylama sonucunu açıklıyorum:

“Kullanılan oy sayısı : 298

Kabul : 237

Ret : 61^(*)

Kâtip Üye

Kâtip Üye

Sibel Suiçmez

Rümeysa Kadak

Trabzon

İstanbul”

Bu sonuca göre teklif kabul edilmiş ve kanunlaşmıştır. Hayırlı olmasını Cenab-ı Allah'tan temenni ediyorum.

Değerli milletvekilleri, gündemimizdeki konular tamamlanmıştır.

Alınan karar gereğince denetim konuları ve kanun teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işleri sırasıyla görüşmek için 2 Nisan 2024 Salı günü saat 15.00’te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 00.59

(*) Açık oylama kesin sonuçlarını gösteren tablo tutanağa eklidir.

X.- OYLAMALAR

1.- (S. Sayısı: 109) :Ceza Muhakemesi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 659 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasın Dair Kanun Teklifi'nin oylaması

Sıra Sayısı : 109
Oylama Saati : 00:54
Üye Sayısı : 600
Kabul Edenler : 236
Reddedenler : 61
Çekimsizler : 0
Geçersiz Oylar : 0
Mükerrer Oylar : 1
Toplam : 298
Açık Üyelikler : 2
Kanunlaşmıştır

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 109
Adana	Aytek	Faruk	AK PARTİ	Kabul
Adana	Barut	Ayhan	CHP	Katılmadı
Adana	Bilici	Bilal	İYİ PARTİ	Katılmadı
Adana	Bulut	Burhanettin	CHP	Katılmadı
Adana	Çelik	Ömer	AK PARTİ	Katılmadı
Adana	Doğru	Abdullah	AK PARTİ	Kabul
Adana	Ersoy	Ayşe Sibel	MHP	Kabul
Adana	Hatmoğulları Oruç	Tulay	DEM	Katılmadı
Adana	Karamak	Sunay	AK PARTİ	Kabul
Adana	Kısacık	Sadullah	DEVA	Katılmadı
Adana	Sümer	Orhan	CHP	Katılmadı
Adana	Şevkin	Müzeyyen	CHP	Katılmadı
Adana	Türktaş	Ayyüce	İYİ PARTİ	Katılmadı
Adana	Varlı	Muharrem	MHP	Kabul
Adana	Zenbilci	Ahmet	AK PARTİ	Katılmadı
Adıyaman	Alkayış	Mustafa	AK PARTİ	Kabul
Adıyaman	Kurt	Resul	AK PARTİ	Kabul
Adıyaman	Özhan	Hüseyin	AK PARTİ	Kabul
Adıyaman	Şan	İshak	AK PARTİ	Kabul
Adıyaman	Tutdere	Abdurrahman	CHP	Katılmadı
Afyonkarahisar	Arslan	Hasan	AK PARTİ	Kabul
Afyonkarahisar	Köksal	Burcu	CHP	Katılmadı
Afyonkarahisar	Olgun	Hakan Şeref	İYİ PARTİ	Katılmadı
Afyonkarahisar	Özkaya	Ali	AK PARTİ	Kabul
Afyonkarahisar	Taytak	Mehmet	MHP	Kabul
Afyonkarahisar	Yurdunuseven	İbrahim	AK PARTİ	Kabul
Ağrı	Bozdağ	Heval	DEM	Katılmadı
Ağrı	Demir	Nejla	DEM	Katılmadı
Ağrı	Kilerci	Ruken	AK PARTİ	Kabul
Ağrı	Sakık	Sırrı	DEM	Katılmadı
Amasya	Çilez	Hasan	AK PARTİ	Kabul
Amasya	İpek	Haluk	AK PARTİ	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 109
Amasya	Karagöz	Reşat	CHP	Katılmadı
Ankara	Akdoğan	Umut	CHP	Katılmadı
Ankara	Alparslan	Murat	AK PARTİ	Kabul
Ankara	Arsan	Yüksel	BAĞIMSIZ	Katılmadı
Ankara	Aydemir	Zehranur	AK PARTİ	Kabul
Ankara	Aydın	Koray	İYİ PARTİ	Katılmadı
Ankara	Baykoç	Ahmet Fethan	AK PARTİ	Kabul
Ankara	Beker	Adnan	BAĞIMSIZ	Katılmadı
Ankara	Bilgin	Vedat	AK PARTİ	Katılmadı
Ankara	Bingöl	Tekin	CHP	Katılmadı
Ankara	Çam	Lütfiye Selva	AK PARTİ	Kabul
Ankara	Çelebi	Kurtcan	AK PARTİ	Kabul
Ankara	Demir	Deniz	CHP	Ret
Ankara	Dinçer	Senra	CHP	Ret
Ankara	Doğan	Mesut	SAADET P	Ret
Ankara	Durmaz	Sadık	MHP	Katılmadı
Ankara	Enür	Murat	CHP	Ret
Ankara	Erdogan	Asuman	AK PARTİ	Katılmadı
Ankara	Ergin	Sadullah	DEVA	Katılmadı
Ankara	Fakubaba	Ahmet Eşref	İYİ PARTİ	Katılmadı
Ankara	Gökçek	Osman	AK PARTİ	Kabul
Ankara	İleri	Ömer	AK PARTİ	Katılmadı
Ankara	Karakaya	Mevlüt	MHP	Katılmadı
Ankara	Konuralp	Okan	CHP	Ret
Ankara	Oktay	Fuat	AK PARTİ	Kabul
Ankara	Saneroğlu	Jülide	AK PARTİ	Kabul
Ankara	Şahin	İdris	DEVA	Katılmadı
Ankara	Şahin Usta	Leyla	AK PARTİ	Kabul
Ankara	Taşcier	Ganze	CHP	Katılmadı
Ankara	Timisi Ersever	Aliye	CHP	Ret
Ankara	Türkeş	Yıldırım Tuğrul	AK PARTİ	Katılmadı
Ankara	Yamalı	Mustafa Nedim	SAADET P	Ret
Ankara	Yaman	Aylin	CHP	Katılmadı
Ankara	Yegin	Orhan	AK PARTİ	Kabul
Ankara	Yıldırım	Yaşar	MHP	Katılmadı
Ankara	Yıldız	Zeynep	AK PARTİ	Kabul
Ankara	Zorlu	Kürşad	İYİ PARTİ	Katılmadı
Antalya	An	Cavit	CHP	Katılmadı
Antalya	Başkan	Abdurrahman	MHP	Katılmadı
Antalya	Coşar	Aliye	CHP	Katılmadı
Antalya	Çavuşoğlu	Mevlüt	AK PARTİ	Katılmadı
Antalya	Çelik	Kemal	AK PARTİ	Kabul
Antalya	Çorabatur	Sururi	CHP	Katılmadı
Antalya	Durgun	Hilmi	MHP	Katılmadı
Antalya	Erdem	Mustafa	CHP	Katılmadı
Antalya	Kaya	Aykut	İYİ PARTİ	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 109
Antalya	Kılıç	Şerafettin	SAADET P	Katılmadı
Antalya	Köse	Mustafa	AK PARTİ	Kabul
Antalya	Oluç	Hakkı Saruhan	DEM	Katılmadı
Antalya	Poyraz	Uğur	İYİ PARTİ	Ret
Antalya	Taş	İbrahim Ethem	AK PARTİ	Kabul
Antalya	Uslu	Atay	AK PARTİ	Kabul
Antalya	Vural Çokal	Tuba	AK PARTİ	Kabul
Antalya	Yazıcı Özbudun	Serap	SAADET P	Ret
Artvin	Bayraktutan	Uğur	CHP	Ret
Artvin	Çelik	Faruk	AK PARTİ	Katılmadı
Aydın	Bülbül	Süleyman	CHP	Ret
Aydın	Karakaş	Ömer	İYİ PARTİ	Katılmadı
Aydın	Karakoz	Evrin	CHP	Ret
Aydın	Özmen	Ömer	AK PARTİ	Kabul
Aydın	Sarıbaş	Seda	AK PARTİ	Kabul
Aydın	Savaş	Mustafa	AK PARTİ	Katılmadı
Aydın	Tezcan	Bülent	CHP	Katılmadı
Aydın	Yıldız	Hüseyin	CHP	Ret
Balıkesir	Aytekin	Ensar	CHP	Katılmadı
Balıkesir	Canbey	Mustafa	AK PARTİ	Kabul
Balıkesir	Çömmez	Turhan	İYİ PARTİ	Katılmadı
Balıkesir	Dalgın	Burak	DEVA	Katılmadı
Balıkesir	Ok	İsmail	AK PARTİ	Kabul
Balıkesir	Öztaylan	Ali Taylan	AK PARTİ	Kabul
Balıkesir	Sanı	Serkan	CHP	Katılmadı
Balıkesir	Uygur	Belgin	AK PARTİ	Katılmadı
Balıkesir	Yüksel	Ekrem Gökay	MHP	Kabul
Bilecik	Eldenir	Halil	AK PARTİ	Kabul
Bilecik	Tüzin	Yaşar	CHP	Katılmadı
Bingöl	Berdibek	Feyzi	AK PARTİ	Kabul
Bingöl	Hütlakü	Ömer Faruk	DEM	Katılmadı
Bingöl	Korkutata	Zeki	AK PARTİ	Kabul
Bitlis	Bedirhanoglu	Turan	AK PARTİ	Kabul
Bitlis	Çağlar Gökalp	Semra	DEM	Katılmadı
Bitlis	Olan	Hüseyin	DEM	Katılmadı
Bolu	Akgül	İsmail	MHP	Kabul
Bolu	Ateş	Türker	CHP	Katılmadı
Bolu	Coşkunyürek	Yüksel	AK PARTİ	Kabul
Burdur	Akbulut	İzzet	CHP	Katılmadı
Burdur	Korkmaz	Adem	AK PARTİ	Kabul
Burdur	Oğuz	Mustafa	AK PARTİ	Kabul
Bursa	Ala	Efkan	AK PARTİ	Katılmadı
Bursa	Altaca Kayışoğlu	Nurhayat	CHP	Katılmadı
Bursa	Atmaca	Mehmet	SAADET P	Katılmadı
Bursa	Aydın	Muhammet Müfit	AK PARTİ	Kabul
Bursa	Büyükataman	İsmet	MHP	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 109
Bursa	Gözü kara Dumaz	Emel	AK PARTİ	Kabul
Bursa	Kılıç	Ahmet	AK PARTİ	Kabul
Bursa	Mesten	Osman	AK PARTİ	Kabul
Bursa	Özen	Refik	AK PARTİ	Kabul
Bursa	Öztürk	Hasan	CHP	Katılmadı
Bursa	Pala	Kayathan	CHP	Katılmadı
Bursa	Salman	Ayhan	AK PARTİ	Kabul
Bursa	Sarbal	Orhan	CHP	Katılmadı
Bursa	Toktaş	Hasan	İYİ PARTİ	Ret
Bursa	Torun	Cemalettin Kani	SAADET P	Ret
Bursa	Türkoğlu	Yüksel Selçuk	İYİ PARTİ	Katılmadı
Bursa	Varank	Mustafa	AK PARTİ	Kabul
Bursa	Yavuz	Mustafa	AK PARTİ	Kabul
Bursa	Yavuz Gözgeç	Emine	AK PARTİ	Kabul
Bursa	Zırhhoğlu	Fevzi	MHP	Kabul
Çanakkale	Ceylan	Özgür	CHP	Katılmadı
Çanakkale	Gider	Ayhan	AK PARTİ	Kabul
Çanakkale	Güneşhan	İsmet	CHP	Katılmadı
Çanakkale	Uz	Radvan	İYİ PARTİ	Katılmadı
Çankırı	Akbaşoğlu	Muhammet Emin	AK PARTİ	Katılmadı
Çankırı	Yılık	Pelin	MHP	Katılmadı
Çorum	Ahlatcı	Yusuf	AK PARTİ	Kabul
Çorum	Kaya	Oğuzhan	AK PARTİ	Kabul
Çorum	Kayıcı	Vahit	MHP	Kabul
Çorum	Tahtasız	Mehmet	CHP	Ret
Denizli	Arpacı	Şeref	CHP	Katılmadı
Denizli	Biçer Karaca	Gülizar	CHP	Katılmadı
Denizli	Ök	Nilgün	AK PARTİ	Kabul
Denizli	Özkan	Cahit	AK PARTİ	Kabul/Mük.
Denizli	Öztürk	Yasin	İYİ PARTİ	Katılmadı
Denizli	Silkin Ün	Sema	SAADET P	Katılmadı
Denizli	Tin	Şahin	AK PARTİ	Kabul
Diyarbakır	Akça Cüpolo	Ceylan	DEM	Katılmadı
Diyarbakır	Çandar	Osman Cengiz	DEM	Katılmadı
Diyarbakır	Çelenk Özen	Sevilay	DEM	Ret
Diyarbakır	Ensarioğlu	Mehmet Galip	AK PARTİ	Kabul
Diyarbakır	Eren	Serhat	DEM	Katılmadı
Diyarbakır	Kanaç	Mehmet	DEM	Ret
Diyarbakır	Kaya	Adalet	DEM	Katılmadı
Diyarbakır	Kepolu Ataman	Suna	AK PARTİ	Kabul
Diyarbakır	Öztürk	Berdan	DEM	Katılmadı
Diyarbakır	Tannıkulu	Mustafa Sezgin	CHP	Ret
Diyarbakır	Türkoğlu	Halide	DEM	Katılmadı
Diyarbakır	Yaz	Mehmet Sait	AK PARTİ	Kabul
Edirne	Akalın	Mehmet	İYİ PARTİ	Katılmadı
Edirne	Aksal	Fatma	AK PARTİ	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 109
Edirne	Ün	Ediz	CHP	Katılmadı
Edirne	Yazgan	Ahmet Baran	CHP	Katılmadı
Elazığ	Açıkkapı	Ejder	AK PARTİ	Kabul
Elazığ	Erol	Gürsel	CHP	Katılmadı
Elazığ	İşıkver	Semih	MHP	Kabul
Elazığ	Keleş	Erol	AK PARTİ	Kabul
Elazığ	Nazırlı	Mahmut Radvan	AK PARTİ	Kabul
Erzincan	Karaman	Süleyman	AK PARTİ	Kabul
Erzincan	Sangül	Mustafa	CHP	Katılmadı
Erzurum	Altınok	Selami	AK PARTİ	Kabul
Erzurum	Aydın	Kamil	MHP	Katılmadı
Erzurum	Danış Betaş	Meral	DEM	Katılmadı
Erzurum	Fırat	Abdurrahim	AK PARTİ	Kabul
Erzurum	Öncü	Fatma	AK PARTİ	Kabul
Erzurum	Öz	Mehmet Emin	AK PARTİ	Kabul
Eskişehir	Arslan	İbrahim	CHP	Katılmadı
Eskişehir	Çakırözer	Utku	CHP	Katılmadı
Eskişehir	Dönmez	Fatih	AK PARTİ	Kabul
Eskişehir	Gürcan	Ayşen	AK PARTİ	Katılmadı
Eskişehir	Hatipoğlu	İdris Nebi	AK PARTİ	Katılmadı
Eskişehir	Sütlü	Jale Nur	CHP	Katılmadı
Gaziantep	Atay	Sermet	MHP	Katılmadı
Gaziantep	Bakbak	Derya	AK PARTİ	Kabul
Gaziantep	Bozalı	Mesut	AK PARTİ	Kabul
Gaziantep	Bozgeyik	Bünyamin	AK PARTİ	Kabul
Gaziantep	Çelikkaslan	İrfan	AK PARTİ	Kabul
Gaziantep	Demir	Şahzade	HÜDA PAR	Katılmadı
Gaziantep	Cül	Abdulhamit	AK PARTİ	Kabul
Gaziantep	Gürban	Mehmet Mustafa	İYİ PARTİ	Katılmadı
Gaziantep	Karaca Demir	Sevda	EMEP	Katılmadı
Gaziantep	Kaya	Ertuğrul	DEVA	Katılmadı
Gaziantep	Meriç	Melih	CHP	Katılmadı
Gaziantep	Özkeçeci	Mehmet Eyup	AK PARTİ	Kabul
Gaziantep	Öztürkmen	Hasan	CHP	Katılmadı
Gaziantep	Şahin	Ali	AK PARTİ	Kabul
Giresun	Elmas	Nazım	AK PARTİ	Kabul
Giresun	İşık Gezmiş	Elvan	CHP	Ret
Giresun	Konal	Ertuğrul Gazi	MHP	Katılmadı
Giresun	Temür	Ali	AK PARTİ	Kabul
Gümüşhane	Köse	Celalettin	AK PARTİ	Kabul
Gümüşhane	Küçük	Musa	MHP	Kabul
Hakkari	Bartın	Öznur	DEM	Katılmadı
Hakkari	Düşünmez	Onur	DEM	Ret
Hakkari	Parlak	Veziir Coşkun	DEM	Katılmadı
Hatay	Çalışkan	Necmettin	SAADET P	Katılmadı
Hatay	Çirkin	Adnan Şefik	İYİ PARTİ	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 109
Hatay	Güzelmansur	Mehmet	CHP	Katılmadı
Hatay	Karahan	Kemal	AK PARTİ	Katılmadı
Hatay	Kaşıkçı	Lütfi	MHP	Katılmadı
Hatay	Mullaoglu	Servet	CHP	Katılmadı
Hatay	Özel	Abdulkadir	AK PARTİ	Katılmadı
Hatay	Yayman	Hüseyin	AK PARTİ	Katılmadı
Hatay	Yeşildal	Adem	AK PARTİ	Kabul
Hatay	Yıldırım Kara	Nermin	CHP	Katılmadı
Isparta	Gökçöz	Mehmet Uğur	AK PARTİ	Kabul
Isparta	Halıcı	Hikmet Yalın	CHP	Katılmadı
Isparta	Sönmez	Hasan Basri	MHP	Kabul
Isparta	Zabun	Osman	AK PARTİ	Kabul
Mersin	Başarı	Ali Mahir	CHP	Katılmadı
Mersin	Bozan	Ali	DEM	Ret
Mersin	Çakır	Hasan Ufuk	CHP	Ret
Mersin	Dinç	Faruk	HÜDA PAR	Katılmadı
Mersin	Dinçer	Talat	CHP	Katılmadı
Mersin	Ekmen	Mehmet Enin	DEVA	Katılmadı
Mersin	Kıratlı	Ali	AK PARTİ	Kabul
Mersin	Kış	Gülcan	CHP	Katılmadı
Mersin	Koca Doğan	Perihan	DEM	Ret
Mersin	Kocamaz	Burhanettin	İYİ PARTİ	Katılmadı
Mersin	Nebati	Nureddin	AK PARTİ	Katılmadı
Mersin	Söylemez	Havva Sibel	AK PARTİ	Kabul
Mersin	Uysal	Levent	MHP	Katılmadı
İstanbul	Açıkel	Fethi	CHP	Katılmadı
İstanbul	Adan	Celal	MHP	Katılmadı
İstanbul	Akburak	Burak	İYİ PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Akkuş İlgezdi	Gamze	CHP	Ret
İstanbul	Aksakal	Mehmet Önder	DSP	Katılmadı
İstanbul	Aksu	İsmail Faruk	MHP	Kabul
İstanbul	Alan	Nurettin	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Altay	Engin	CHP	Ret
İstanbul	Ayan	Nilhan	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Ayaydın	Derya	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Aydın	Biröl	SAADET P	Katılmadı
İstanbul	Aynm	Şamil	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Baş	Erkan	TİP	Katılmadı
İstanbul	Bayhan	İskender	EMEP	Katılmadı
İstanbul	Bayram	Serkan	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Bekin	Doğan	YENİDEN RE	Katılmadı
İstanbul	Berberoğlu	Kadri Enis	CHP	Ret
İstanbul	Beyaz	Ersin	İYİ PARTİ	Ret
İstanbul	Cevizoğlu	Mustafa Hülki	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Çelik	Yahya	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Çelik Kanat	Sena Nur	AK PARTİ	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 109
İstanbul	Çiçek	Cengiz	DEM	Katılmadı
İstanbul	Dalkılıç	Halis	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Demir	Doğan	SAADET P	Katılmadı
İstanbul	Demir	Mustafa	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Durgut	Müşerref Pervin Tuba	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Eker	Behiye	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Ekinci	Azmi	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Elçi	Türkan	CHP	Ret
İstanbul	Emre	Yunus	CHP	Katılmadı
İstanbul	Emre	Zeynel	CHP	Katılmadı
İstanbul	Enginyurt	Cemal	DP	Katılmadı
İstanbul	Ensarioğlu	Mehmet Selim	BAĞIMSIZ	Katılmadı
İstanbul	Erbakan	Muhammed Ali Fatih	YENİDEN RE	Katılmadı
İstanbul	Erdem	İsmail	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Esen	Elif	DEVA	Katılmadı
İstanbul	Fırat	Celal	DEM	Ret
İstanbul	Gökçek	Ali	CHP	Katılmadı
İstanbul	Gören Bölük	Seda	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Günaydın	Gökhan	CHP	Ret
İstanbul	Hacıoğulları	Yücel Arzen	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	İşık Ercan	Tuğba	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	İlhan	Rabia	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	İziz	Seyithan	İYİ PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Kadak	Rümeysa	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Kadıgil	Salih Sera	TİP	Katılmadı
İstanbul	Kandemir	Erkan	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Karabat	Özgür	CHP	Katılmadı
İstanbul	Karal	Hasan	DEVA	Katılmadı
İstanbul	Karayel	İsmail Emrah	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Karslı	Şengül	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Kavuncu	Mehmet Satuk Buğra	İYİ PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Kaya	Bülent	SAADET P	Ret
İstanbul	Kaya	Mustafa	SAADET P	Katılmadı
İstanbul	Kesici	İlhan	CHP	Ret
İstanbul	Kılıçgün Uçar	Çiğdem	DBP	Katılmadı
İstanbul	Kılınç	Yüksel Mansur	CHP	Ret
İstanbul	Konal Süslü	Yıldız	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Konukcu Kok	Keziban	DEM	Katılmadı
İstanbul	Kurtulmuş	Numan	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Kurum	Murat	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Otlu	Çiçek	DEM	Katılmadı
İstanbul	Önder	Sını Süreyya	DEM	Katılmadı
İstanbul	Özçağdaş	Suat	CHP	Katılmadı
İstanbul	Özdemir	Nimet	İYİ PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Özer	Turan Taşkın	CHP	Katılmadı
İstanbul	Özürk	Ümmügülşen	AK PARTİ	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 109
İstanbul	Paçacı	Mustafa Cihan	İYİ PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Paker	Büşra	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Pamukçu	Suat	YENİDEN RE	Katılmadı
İstanbul	Rızvanoğlu	Evrin	DEVA	Katılmadı
İstanbul	Saki	Özgül	DEM	Katılmadı
İstanbul	Sahcı	Oğuz Kaan	CHP	Katılmadı
İstanbul	Sırakaya	Zafer	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Sıvacıoğlu	Sevan	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Soylu	Süleyman	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Şahin	İsa Mesih	SAADET P	Ret
İstanbul	Şenocak	Bayram	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Şentürk	Hulusi	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Şık	Ahmet	TİP	Katılmadı
İstanbul	Tan	Namık	CHP	Ret
İstanbul	Temurci	Selim	SAADET P	Ret
İstanbul	Toprak	Erdoğan	CHP	Katılmadı
İstanbul	Turan	Hasan	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Üçüncü	Oğuz	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Yağın	Edip Semih	MHP	Katılmadı
İstanbul	Yanıkömeroğlu	Ayşe Sibel	BACİMSIZ	Katılmadı
İstanbul	Yapıcıoğlu	Zekeriya	HÜDA PAR	Katılmadı
İstanbul	Yeneroğlu	Mustafa	DEVA	Katılmadı
İstanbul	Yerebakan	Halit	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Yıldırım	Adem	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Yıldız	Feti	MHP	Katılmadı
İstanbul	Yılmaz	Medeni	DEVA	Katılmadı
İstanbul	Yönter	İzzet Ulvi	MHP	Katılmadı
İstanbul	Yücel	Ahmet Ersagun	İYİ PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Yüksel	Cüneyt	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Zengin	Özlem	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Zeybek	Gökhan	CHP	Katılmadı
İzmir	Akın	İbrahim	DEM	Katılmadı
İzmir	Altıntaş	Haydar	DP	Katılmadı
İzmir	Ars lan	Ednan	CHP	Katılmadı
İzmir	Bakan	Murat	CHP	Katılmadı
İzmir	Bilici	Mustafa	SAADET P	Ret
İzmir	Bölünmez Çankır	Ceyda	AK PARTİ	Katılmadı
İzmir	Bursalı	Sebnem	AK PARTİ	Kabul
İzmir	Çelebi	Mehmet Ali	AK PARTİ	Kabul
İzmir	Çubuk	Burcugül	DEM	Katılmadı
İzmir	Dervişoğlu	Dursun Müsavat	İYİ PARTİ	Katılmadı
İzmir	Erdan Kılıç	Sevda	CHP	Ret
İzmir	Gökçen	Gökçe	CHP	Katılmadı
İzmir	İnan	Eyyüp Kadir	AK PARTİ	Katılmadı
İzmir	Kasapoğlu	Mehmet Muharrem	AK PARTİ	Kabul
İzmir	Kaya	Mahmut Atilla	AK PARTİ	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 109
İzmir	Kâya Ösen	Seda	DEVA	Katılmadı
İzmir	Kırkpınar	Hüsmen	İYİ PARTİ	Katılmadı
İzmir	Kırkpınar	Yaşar	AK PARTİ	Kabul
İzmir	Nalbantoğlu	Rıfat Turuntay	CHP	Katılmadı
İzmir	Osmunağaoğlu	Tamer	MHP	Kabul
İzmir	Özalan	Fehmi Alpay	AK PARTİ	Kabul
İzmir	Özkan	Ahmet Tuncay	CHP	Katılmadı
İzmir	Özale	Ümit	İYİ PARTİ	Katılmadı
İzmir	Polat	Mahir	CHP	Katılmadı
İzmir	Taşkın	Yüksel	CHP	Katılmadı
İzmir	Türel	Rahmi Aşkın	CHP	Katılmadı
İzmir	Uzun	Mehmet Salih	DP	Katılmadı
İzmir	Yücel	Deniz	CHP	Katılmadı
Kars	Alp	İnan Akgün	CHP	Ret
Kars	Çalkın	Adem	AK PARTİ	Kabul
Kars	Kılıç Koçyigit	Gülistan	DEM	Ret
Kastamonu	Baltacı	Hasan	CHP	Katılmadı
Kastamonu	Ekmekci	Fatma Serap	AK PARTİ	Katılmadı
Kastamonu	Uluay	Halil	AK PARTİ	Kabul
Kayseri	Akar	Hulusi	AK PARTİ	Katılmadı
Kayseri	Ankan	Mahmut	SAADET P	Katılmadı
Kayseri	Ataş	Dursun	İYİ PARTİ	Katılmadı
Kayseri	Böhürler	Ayşe	AK PARTİ	Kabul
Kayseri	Cıngı	Murat Cahid	AK PARTİ	Kabul
Kayseri	Çopuroğlu	Şaban	AK PARTİ	Kabul
Kayseri	Ersoy	Mustafa Baki	MHP	Katılmadı
Kayseri	Genç	Aşkın	CHP	Katılmadı
Kayseri	Özdemir	İsmail	MHP	Kabul
Kayseri	Özsoy	Sayın Bayar	AK PARTİ	Kabul
Kırklareli	Gündoğdu	Vecdi	CHP	Katılmadı
Kırklareli	Özkan	Fahri	CHP	Katılmadı
Kırklareli	Sarıçam	Ahmet Gökhan	AK PARTİ	Kabul
Kırşehir	Erkan	Necmettin	AK PARTİ	Kabul
Kırşehir	İlhan	Metin	CHP	Katılmadı
Kocaeli	Aşılla	Mehmet	YENİDEN RE	Katılmadı
Kocaeli	Çakır	Sami	AK PARTİ	Katılmadı
Kocaeli	Çiler	Nail	CHP	Katılmadı
Kocaeli	Gergerlioğlu	Ömer Faruk	DEM	Katılmadı
Kocaeli	Hülagü	Sadettin	AK PARTİ	Kabul
Kocaeli	Kanko	Mühip	CHP	Katılmadı
Kocaeli	Katırcıoğlu	Radiye Sezer	AK PARTİ	Kabul
Kocaeli	Sancaklı	Saffet	BAĞIMSIZ	Katılmadı
Kocaeli	Tipioğlu	Veysal	AK PARTİ	Kabul
Kocaeli	Türkkan	Lütfü	İYİ PARTİ	Katılmadı
Kocaeli	Yaman	Cemil	AK PARTİ	Kabul
Kocaeli	Yıldızlı	Harun Özgür	CHP	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S.S. 109
Kocaeli	Yılmaz	Mehmet Akif	AK PARTİ	Kabul
Konya	Ağralı	Abdullah	AK PARTİ	Kabul
Konya	Akyürek	Tahir	AK PARTİ	Katılmadı
Konya	Altunyaldız	Ziya	AK PARTİ	Kabul
Konya	Baykan	Mehmet	AK PARTİ	Kabul
Konya	Bektaş	Barış	CHP	Katılmadı
Konya	Ekici	Hasan	SAADET P	Katılmadı
Konya	Erdem	Orhan	AK PARTİ	Kabul
Konya	Göka	Meryem	AK PARTİ	Kabul
Konya	Kalaycı	Mustafa	MHP	Katılmadı
Konya	Karaman	Ünal	İYİ PARTİ	Katılmadı
Konya	Koçak	Konur Alp	MHP	Katılmadı
Konya	Özboyacı	Selman	AK PARTİ	Kabul
Konya	Özer	Mustafa Hakan	AK PARTİ	Kabul
Konya	Selvi	Latif	AK PARTİ	Kabul
Konya	Yüksel	Ali	YENİDEN RE	Ret
Kütahya	Bayırcı	İsmail Çağlar	AK PARTİ	Kabul
Kütahya	Biçer	Adil	AK PARTİ	Kabul
Kütahya	Demir	Mehmet	AK PARTİ	Kabul
Kütahya	Erbaş	Ahmet	MHP	Katılmadı
Kütahya	Kasap	Ali Fazıl	SAADET P	Katılmadı
Malatya	Ağbaba	Veli	CHP	Katılmadı
Malatya	Babacan	Abdurrahman	AK PARTİ	Kabul
Malatya	Fendoğlu	Mehmet Celal	MHP	Kabul
Malatya	Koca	İhsan	AK PARTİ	Kabul
Malatya	Ölmezoprak	İnanç Sıraç Kara	AK PARTİ	Kabul
Malatya	Tüfenkci	Bülent	AK PARTİ	Kabul
Manisa	Akçay	Erkan	MHP	Kabul
Manisa	Akkal	Tamer	AK PARTİ	Katılmadı
Manisa	Arınç	Ahmet Mücahit	AK PARTİ	Kabul
Manisa	Bakırhoğlu	Ahmet Vehbi	CHP	Katılmadı
Manisa	Başıevirgen	Bekir	CHP	Katılmadı
Manisa	Baybatur	Murat	AK PARTİ	Katılmadı
Manisa	Kavaf	Selma Aliye	DEVA	Katılmadı
Manisa	Özel	Özgür	CHP	Katılmadı
Manisa	Sunat	Şenol	İYİ PARTİ	Katılmadı
Manisa	Yenişehirlilioğlu	Bahadır Nahit	AK PARTİ	Kabul
Kahramanmaraş	Debgici	Ömer Oruç Bilal	AK PARTİ	Kabul
Kahramanmaraş	Karakoç Dora	Zuhal	MHP	Katılmadı
Kahramanmaraş	Karatutlu	İrfan	DEVA	Katılmadı
Kahramanmaraş	Kirişci	Vahit	AK PARTİ	Kabul
Kahramanmaraş	Köksal	Tuba	AK PARTİ	Kabul
Kahramanmaraş	Kurt	Mevlüt	AK PARTİ	Kabul
Kahramanmaraş	Öztunç	Ali	CHP	Ret
Kahramanmaraş	Şahin	Mehmet	AK PARTİ	Kabul
Mardin	Adak	Muhammed	AK PARTİ	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 109
Mardin	Aslan	George	DEM	Katılmadı
Mardin	Aydeniz	Salihe	DEM	Katılmadı
Mardin	Güneş Altın	Beritan	DEM	Katılmadı
Mardin	Kılıç	Faruk	AK PARTİ	Kabul
Mardin	Tanhan	Kamuran	DEM	Ret
Muğla	Ergun	Metin	İYİ PARTİ	Katılmadı
Muğla	Mete	Kadem	AK PARTİ	Kabul
Muğla	Otgöz	Yakup	AK PARTİ	Kabul
Muğla	Öneş Derici	Süreyya	CHP	Katılmadı
Muğla	Özcan	Gizem	CHP	Katılmadı
Muğla	Özdağ	Selçuk	SAADET P	Katılmadı
Muğla	Uzun	Cumhur	CHP	Katılmadı
Muş	Boz	Sümeyye	DEM	Katılmadı
Muş	Şimşek	Mehmet Emin	AK PARTİ	Kabul
Muş	Temelli	Sezai	DEM	Ret
Nevşehir	Çalışkan	Enre	AK PARTİ	Kabul
Nevşehir	Kılıç	Filiz	MHP	Katılmadı
Nevşehir	Özgün	Süleyman	AK PARTİ	Kabul
Niğde	Gürer	Ömer Fethi	CHP	Ret
Niğde	İnce	Cumali	MHP	Kabul
Niğde	Uzkurt	Cevahir	AK PARTİ	Kabul
Ordu	Adıgüzel	Mustafa	CHP	Katılmadı
Ordu	Hamarat	Mustafa	AK PARTİ	Katılmadı
Ordu	Kaynak	İbrahim Ufuk	AK PARTİ	Kabul
Ordu	Özer	Mahmut	AK PARTİ	Katılmadı
Ordu	Şanlıtürk	Naci	MHP	Kabul
Ordu	Torun	Seyit	CHP	Katılmadı
Rize	Avcı	Muhammed	AK PARTİ	Kabul
Rize	Mertoğlu	Harun	AK PARTİ	Kabul
Rize	Ocaklı	Tahsin	CHP	Katılmadı
Sakarya	Bayraktar	Lütfi	AK PARTİ	Kabul
Sakarya	Bülbül	Muhammed Levent	MHP	Kabul
Sakarya	Dikbayır	Ümit	BAĞIMSIZ	Katılmadı
Sakarya	Erdoğan	Çiğdem	AK PARTİ	Kabul
Sakarya	İnci	Ali	AK PARTİ	Katılmadı
Sakarya	Kaya	Murat	AK PARTİ	Kabul
Sakarya	Kocacık	Ertuğrul	AK PARTİ	Kabul
Sakarya	Taşkent	Ayça	CHP	Katılmadı
Samsun	Aksu	Ersan	AK PARTİ	Kabul
Samsun	Çan	Murat	CHP	Katılmadı
Samsun	Karaaslan	Çiğdem	AK PARTİ	Kabul
Samsun	Karaman	Mehmet	SAADET P	Ret
Samsun	Kırcah	Orhan	AK PARTİ	Kabul
Samsun	Muş	Mehmet	AK PARTİ	Katılmadı
Samsun	Topsakal	İlyas	MHP	Kabul
Samsun	Usta	Ertan	İYİ PARTİ	Ret

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 109
Samsun	Yılmaz	Yusuf Ziya	AK PARTİ	Katılmadı
Siirt	Bakırhan	Tuncer	DEM	Katılmadı
Siirt	Erdoğan Santaş	Sabahat	DEM	Katılmadı
Siirt	Gül	Mervan	AK PARTİ	Kabul
Sinop	Karadeniz	Barış	CHP	Katılmadı
Sinop	Maviş	Nazım	AK PARTİ	Katılmadı
Sivas	Aksu	Hakan	AK PARTİ	Kabul
Sivas	Güler	Abdullah	AK PARTİ	Kabul
Sivas	Karasu	Ulaş	CHP	Katılmadı
Sivas	Özyürek	Ahmet	MHP	Kabul
Sivas	Toy	Rukiye	AK PARTİ	Kabul
Tekirdağ	Avşar	Cem	DEVA	Katılmadı
Tekirdağ	Aygun	İlhami Özcan	CHP	Katılmadı
Tekirdağ	Diktaş	Gökhan	AK PARTİ	Kabul
Tekirdağ	Hamşioğlu	Selcan	İYİ PARTİ	Ret
Tekirdağ	Koncagül	Çiğdem	AK PARTİ	Kabul
Tekirdağ	Özcan	Mestan	AK PARTİ	Kabul
Tekirdağ	Öztrak	Faik	CHP	Ret
Tekirdağ	Yontar	Nurten	CHP	Katılmadı
Tokat	Aldemir	Cüneyt	AK PARTİ	Kabul
Tokat	Arslan	Mustafa	AK PARTİ	Kabul
Tokat	Beyazıt	Yusuf	AK PARTİ	Kabul
Tokat	Bulut	Yücel	MHP	Katılmadı
Tokat	Dumaz	Kadim	CHP	Katılmadı
Trabzon	Aydın	Yavuz	İYİ PARTİ	Ret
Trabzon	Büyükkaydın	Yılmaz	AK PARTİ	Kabul
Trabzon	Karaismailoğlu	Adil	AK PARTİ	Kabul
Trabzon	Koç	Vehbi	AK PARTİ	Kabul
Trabzon	Suiçmez	Sibel	CHP	Ret
Trabzon	Şen	Mustafa	AK PARTİ	Katılmadı
Tunceli	Kordu	Ayten	DEM	Katılmadı
Şanlıurfa	Başak	Hikmet	AK PARTİ	Kabul
Şanlıurfa	Bozdağ	Bekir	AK PARTİ	Katılmadı
Şanlıurfa	Cevheri	Mehmet Ali	AK PARTİ	Kabul
Şanlıurfa	Dusak	Abdülrahim	AK PARTİ	Katılmadı
Şanlıurfa	Eyyüpoğlu	İbrahim	AK PARTİ	Kabul
Şanlıurfa	Kunt Ayan	Dilan	DEM	Ret
Şanlıurfa	Öcalan	Ömer	DEM	Katılmadı
Şanlıurfa	Önen	Abdulkadir Emin	AK PARTİ	Kabul
Şanlıurfa	Özyavuz	İbrahim	MHP	Katılmadı
Şanlıurfa	Pınarbaşı	Mehmet Faruk	AK PARTİ	Katılmadı
Şanlıurfa	Sancar	Mithat	DEM	Katılmadı
Şanlıurfa	Şenyaşar	Ferit	DEM	Ret
Şanlıurfa	Tanal	Mahmut	CHP	Katılmadı
Şanlıurfa	Yazmacı	Cevahir Asuman	AK PARTİ	Kabul
Uşak	Güneş	İsmail	AK PARTİ	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 109
Uşak	Karaoba	Ali	CHP	Katılmadı
Uşak	Tuğrul	Fahrettin	AK PARTİ	Kabul
Van	Buldan	Pervin	DEM	Katılmadı
Van	Çiftyürek	Sinan	DEM	Katılmadı
Van	Dindar	Mahmut	DEM	Katılmadı
Van	Kaçmaz Sayyigüt	Gülcan	DEM	Ret
Van	Kayatürk	Burhan	AK PARTİ	Kabul
Van	Türkmenoğlu	Kayhan	AK PARTİ	Kabul
Van	Uçar	Zülküf	DEM	Ret
Van	Varlı	Gökderen	DEM	Katılmadı
Yozgat	Akgül	Abdulkadir	AK PARTİ	Kabul
Yozgat	Kayalar	Lütfullah	İYİ PARTİ	Katılmadı
Yozgat	Sedef	İbrahim Ehem	MHP	Kabul
Yozgat	Şahan	Süleyman	AK PARTİ	Kabul
Zonguldak	Avcı	Muammer	AK PARTİ	Kabul
Zonguldak	Bozkurt	Saffet	AK PARTİ	Kabul
Zonguldak	Çolakoglu	Ahmet	AK PARTİ	Kabul
Zonguldak	Ertuğrul	Eylem Ertuğ	CHP	Katılmadı
Zonguldak	Yavuzylmaz	Deniz	CHP	Katılmadı
Aksaray	Altınsoy	Hüseyin	AK PARTİ	Kabul
Aksaray	Aydoğdu	Cengiz	AK PARTİ	Kabul
Aksaray	Kaşı	Ramazan	MHP	Kabul
Aksaray	Yaldır	Turan	İYİ PARTİ	Katılmadı
Bayburt	Ateş	Orhan	AK PARTİ	Kabul
Karaman	Eser	Selman Oğuzhan	AK PARTİ	Kabul
Karaman	Sağlam	Osman	AK PARTİ	Kabul
Karaman	Ünver	İsmail Atakan	CHP	Ret
Kırıkkale	Kaplan	Mustafa	AK PARTİ	Kabul
Kırıkkale	Önal	Ahmet	CHP	Katılmadı
Kırıkkale	Öztürk	Halil	MHP	Kabul
Batman	Bayındır	Keskin	DBP	Katılmadı
Batman	Nasiroğlu	Ferhat	AK PARTİ	Katılmadı
Batman	Oduncu	Zeynep	DEM	Katılmadı
Batman	Ramanlı	Serkan	HÜDA PAR	Katılmadı
Batman	Tiryaki	Mehmet Rüştü	DEM	Katılmadı
Şırnak	Doğan	Ayşegül	DEM	Katılmadı
Şırnak	İmmez	Mehmet Zeki	DEM	Katılmadı
Şırnak	Tatar	Arslan	AK PARTİ	Kabul
Şırnak	Uysal Aslan	Nevroz	DEM	Ret
Bartın	Aldatmaz	Yusuf Ziya	AK PARTİ	Kabul
Bartın	Bankoğlu	Aysu	CHP	Ret
Ardahan	İncesu	Özgür Erdem	CHP	Katılmadı
Ardahan	Koç	Kaan	AK PARTİ	Kabul
İğdır	Alağöz	Cantürk	AK PARTİ	Kabul
İğdır	Hün	Yılmaz	DEM	Katılmadı
Yalova	Akyol	Meliha	AK PARTİ	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 109
Yalova	Becan	Tahsin	CHP	Katılmadı
Yalova	Büyükgümüş	Ahmet	AK PARTİ	Kabul
Karabük	Akay	Cevdet	CHP	Ret
Karabük	Keskinlikç	Durmuş Ali	AK PARTİ	Kabul
Karabük	Şahin	Cem	AK PARTİ	Kabul
Kilis	Dal	Ahmet Salih	AK PARTİ	Kabul
Kilis	Demir	Mustafa	MHP	Kabul
Osmaniye	Bahçeli	Devlet	MHP	Katılmadı
Osmaniye	Gülsoy	Seydi	AK PARTİ	Kabul
Osmaniye	Kaya	Asu	CHP	Ret
Osmaniye	Yanık	Derya	AK PARTİ	Katılmadı
Düzce	Keşir	Ayşe	AK PARTİ	Katılmadı
Düzce	Özcan	Talih	CHP	Katılmadı
Düzce	Öztürk	Ercan	AK PARTİ	Kabul

